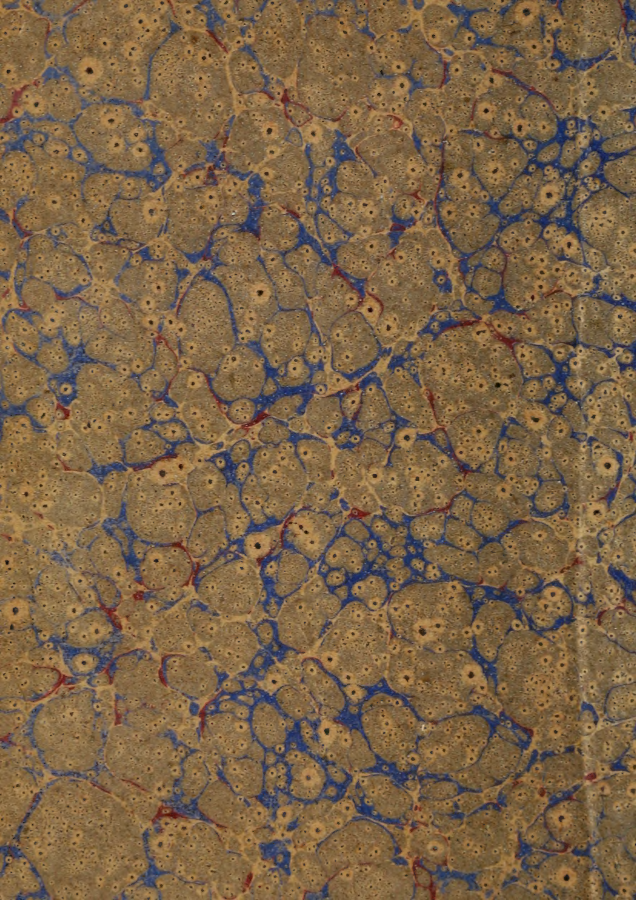

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 10 12 04 02 001 1

Ahmet Mithat
Beşā'ir-i ṣıdkı
Muḥammediye

SIDKI [illegible] DIYE

AHMET [illegible]

1312

بشائر

(صدق محمدیه)

محرری

احمد مدحت

معارف نظارت جلیله‌سنك رخصت مخصوصه‌سیله
قرق انبار مطبعه‌سنده طبع اولنمشدر

درسعادت

١٣١٢

بشائر

{ صدق نبوت محمدیه }

محرری : احمد مدحت

— مقدمه —

قاتولیکلردن بر دوستمز کونلرك
بریسنده اقامتکاهمزه کله‌رك مراسم التفاتیه
و اکرامیه‌دن صکره :

— جودت پاشا زاده فاطمه علیه خانم
افندی « نسوان اسلام » نامیله بر کتاب
یازمش و بو کتابده سوز صره‌سی حضرت محمد

(علیه السلام)ك ورودلری انجیل شریفده دخی اخبار وتبشیر بیورلدیغنی بیان ایلمش. بوکتاب منظورکز اولدیمی ؟

دیه بر سؤال ایراد ایلدی. بو ذات «تئولوژی» یعنی علم دین اربابندن اولوب فقط علوم شتاده دخی خیلیدن خیلی بضاعه اصحابندن بولنمسیله اویله علم دین نامنه هر سویلنان سوزه قولاق ویرمز ایچه قولاغی دلیك کوزی آچیق بر فیلسوف اولدیغندن ایراد ایلدیکی سؤال طرفمزدن اهمیت لایقه‌سیله تلقی اولندی. کریمهٔ معنویه‌مز فاطمه‌علیه خانم افندی حضرتلرینك یازمش اولدقلری اشبو «نسوان اسلام» ذاتاً ریاست تحریریه سنده بولندیغمز ترجمان حقیقت غزته‌سنه پارچه‌پارچه درج ایدلدکدن

صکره آیریجه کتاب صورتنده دخی باصلمش وترتیب تصحیحلری طرف عاجزانه‌مزدن یاپلمش اولدیغی جهتله کتاب مذکوره بو صورتله وقوفمزی بیان ایلدیکمزده دوستمز مومی الیه :

— اویله ایسه دیمك اولیورکه اسلامده بویله بر اعتقاد حقیقةً موجوددر.

دیدی. بز دخی جوابمزده :

— علیه خانم افندی نسوان اسلامنده بعض اوروپالی قادینلر ایله مصاحبت اثناسنده انجیلده بولنان یالکز بر آیتی اخطار ایلمش اولوب حالبوکه انجیللرده و آنلرك ذیلی اولان اعمال رسل ومکاتیب حواریینده دخی بو مثللو بشارتلر بولندیغی کبی توراتده سائر بنی اسرائیل کتابلرنده دخی بو یولده کی تبشیرات نادر دکلدر.

دیدیکمزدن دوستمز مومی الیه سؤالنی تکرار ایله :

— دیمك اولیورکه علمای اسلام دخی بو مسئله ایله جداً اشتغال ایلمشلدر،

دیدی و بز ده :

— اوت! بو مسئله ایله جدا اشتغال ایدلمش و رسول الله صلی الله علیه وسلم افندیمز حضرتلرینك دنیایی تشریف ایله تخت نبوتی تزیین بیورملرندن اول شو وقوعاتك ظهوره کله‌جکنی بیلدیرن خصوصاته اصطلاح اهل سیرده (بشائر) تعبیر اولنمشدر .

دیدك . دوستمز شو بشائر حقنده‌کی عقائد اهل اسلامی اطرافیله آکلامغه آرزو کوستردی. بو آرزوسنه خدمت

ایدلمکه ده طرفمزدن موافقت کوسترلدی،
فقط دها اومباحثه‌یه کیریشیلمزدن مقدم :

— بر ده « استبشار » نامیله بر مقاله
یازمغه باشلامشسکز. علکساندر روسل
وه‌ب نامنده بر آمریقالی هندستان طرفلرنده
اسلامیتی تحقیق وتتبعله اوکرنوب قبول
دخی ایدرك محمد اسمنی آلدقدن صکره
آمریقایه کیدوب اسلامیتی نشره باشلادیغنی
یازییور ایمشسکز.

سوزینی ایراد ایله طرفمزدن جواب
تصدیق آلدقدن صکره :

— حالبوکه اوروپا وآمریقاده علوم
جدیده منتشر اوله‌رق یکی فلسفه‌لر عیون
و اذهانی تنویر ایلمش بولنسدیغندن بو
آدملرك توراتلرده، انجیللرده اعتقادلری

قالماسی اوزرینه آنلرله مبشر بولنديغی
ظن اولنان حضرت محمدی (عليه السلام)
قبول و تصديق ايده‌جكلريني اميد ايليه
بيلورميسكز ؟

سؤالنی ده ضم ايلدی . بو سؤاله
جواباً دخی طرفمزدن :

— استبشارده بيان وتفصيل ايدلديكی
وجهله بو سؤالك عينی محمد وهب افندی
حضرتلرينه‌دخی ايراداولنمشدر . مشاراليه
اميدوار اولديغنه دائر جواب ويرديكی كبی
بز دخی ملاحظات منضمه‌مزده بو اميدك
نابجا اولمديغنی تصديق ايلمشزدر . زيرا
ممالك متمدنه و مترقيه‌نك افكار جديده
اربابی نزدنده تعمم ايلمش بولنان نظريات
جديده‌يه وقوفمز واردر . كوريورز

آكلايورز كه بونلرك توراتلري انجيللري باخصوص آنلر اوزرينه بنا ايديلن احكامي قبول ايده مامهلري پك حقليدر. آنلرك بو عدم قبوللري احكام مذكوره ده يكي آدملري اقناع ايده بيله جك قوت بولنمامسندن نشأت ايليور. حتى يازديغي رومانلر اهل عفت وعصمتك بكنه ميه جكلري درجه لرده مخالف آداب اولديغي حالده انتقادات ادبيه وحكميه سي ايچنده بعض پك حقلي سوزلر ظهور ايدن اميل زولانك «مه هن» يعني «كينلرم» نام اثرينك قرق سكزنجي صحيفه سنده قيود دينيه دن آزاده اولان زمانه فرانسزلريني تصوير ايلديكي صره ده: «هيچ برشيئه اعتقاد ايتمز. چونكه كنديسنه كوستريلن شيلرك هيچ بريسي آنك نظرنده

شایستهٔ قبول ولایق اعتقاد کورونمزلر .
کندیسی حکمت معنویه‌جه بر تحول وانتقال
عصرنده یاشامقده‌در . حس انسانیت
وسودای حکمت وحقیقت اقتضا والجاسیله
شمدی نفرت ایدرك ترك ایلدیکی حکمت
دینیه مقامنه قائم اوله‌جق یکی بر حکمت
دینیه پیدا سیله یرلشنجه‌یه قدر کندی عالمنده
کوشه‌کیر استراحت اوله‌جقدر » دیيورکه
محرر مومی‌الیه بو سوزی واقعا باربه‌یل
اوره‌ویللی نام بشقه بر مؤلفك «صومبروال»
نامیله بر رومانده تصویر ایلدیکی شخص
مخیل حقنده سویلیور ایسه ده الیوم
اوروپاجه فکری نظری انوارفنون وحکمت
شعشعه‌سیله تنور ایتمش اولان یکی آدملرك
کافه‌سی هپ بو تعریفه موافق بر حال

انتظارده درلر . نصرانيتك بر چوق
احكامنى بكنمامك قبول ايتمامك خصوصنده
اوروپا افكار جديده سى اربابيله اسلام
آره سنده موافقت وار در . بناءً عليه
« بونلرى نيچون قبول ايتميورسكز ؟ »
سؤالنى بركره اوروپانك افكار جديده
اربابنه و بركره ده اهل اسلامه صورمليدر .
قوياً وقطعياً اميد ايلرز كه هر ايكى طرفك
ويره جكلرى جواب يكديكرينه توافق
ايلر . او حالده اوروپا افكار جديده سيله
اسلاميت آره سنده كى مناسبت بر آز دها
قوتلنمش اولور . بعده ينه بونلرك هر
ايكيسنه « اويله ايسه نه يى قبول ايده
بيليورسكز ؟ » سؤالى ايراد اولنمليدر .
بوكا جواباً اوروپا افكار جديده سنك

اربابی طرفندن سویلنه‌جك سوزلر اسلام طر-
فندن سویلنه‌جك سوزلره بر آز متخالف اوله
بیلور ایسه‌لرده او تخالفك اغلبی اسملرده
و تعبیرلرده بولنوب نتیجهٔ حکملری ایسه
هیچ بر کلیسانك وهیچ بر پاپاسك کیفنه تابع
اولمیوب قانون خلقتی و عادت لا تتغیری
مقتضاسنجه حرکت ایلیان بر فعال مطلق
قبول ایده‌بیله‌جکلرینی و او فعال مطلقك
نوع بشره فیوضاتی متساوی اولدیغنی بیاندن
وسائر بو اساسلره تفرع ایلیان خصوصاتدن
عبارت اولور. بو اساس اعتقاد ایسه عقاید
اساسیهٔ اسلامیه‌دن هیچ ده بعید دکلدر.
بوندن صکره مسئله پیغمبران ذیشانك
نبوتلری ماده‌سنه انتقال ایدرك واقعا امر
جلیل نبوتی دخی مؤخراً یهود ونصارانك

وبالخاصه شمديكى نصارانك تصوير ايدشلرى
يولنده هيچ بر كيمسه قبول ايده‌مزايسه‌ده
رسالت ونبوتدن اسلاميتك مقصودى نه‌دن
عبارت بولنديغى بعض عوارض منضمه‌دن
بالتجريد تمام قرآن كريمك خبر ويرديكى
و رسول الله افنديمز حضرتلرينك دخى
اخلاق وعادات سنيه‌لريله كوسترديكى يولده
بيان ايديله‌جك اولور ايسه اوروپا افكار
جديده‌سى اربابى ميانده قبولى ممتنع اوله‌جق
اموردن عداولنميوب مقبوليتى پك طبيعى
كوريله‌جك احوالدن عداولنور. يعنى ديمك
ايسترزكه ممالك مترقيه اهاليسندن كتب
سماويه‌يه معتقداولانلرى ينه كندى كتابلرنده
رسول الله افنديمز حضرتلرى ايچون
موجود اولان بشائره ايناندرق صدق

نبوت محمدیه‌یی قبوله مجبور اوله‌جقلری کبی
اللرنده‌کی کتب سماویه‌یی طانیمیوب فقط
معارف جدیده‌یی تحصیللری و یکی فلسفیاتی
قبوللری اویله خفت مزاجه تابع اولمیوب ده
جدی و حقیقی اولانلر دخی بشائر مذکوره‌دن
قطع نظر اولندیغی حالده بیله عقلاً و حکمةً
تحقیق ایده‌جکنه اصلا شبهه قالمیان صدق
نبوت محمدیه‌یی قبوله وجداناً مجبور اولورلر.
اما بونلردن خارج اوله‌رق اوروپاده بر
شرزمهٔ قلیله بولنوب معنویاتی حکمیاتی ده
قبول شویله طورسون قوانین موضوعهٔ
مدنیتی بیله قبول ایده‌میه‌رك یالانی خدعه‌یی
طولاندیریجیلغی، سرقتی، سرخوشلغی،
قمار بازلغی، زنایی، قتل نفوسی و فسادی
مباح عد ایتمك درجه‌لرینه واررلر ایمش ده

بونلر حقیقت نبوت محمدیه‌یی ممکن دکل
قبول ایده‌مزلر ایمش . نه بأس وار ؟
حقیقت نبوت محمدیه یعنی آنك شریعت
بیضاء مدنیه‌سی دخی بو اشقیایی قبول
ایده‌میه‌جکندن آنلره لسان حکمتله سویلنان
سوزلری و ویریلان امرلری اصغا
ومقتضیاتنی اجرا ایتمدکلری صورتده درجهٔ
جنایتلرینه کوره کندیلرینه نهایت لسان
سیف سیاستله جواب ویریلورکه اوروپا
قوانین مدنیه‌سنك دخی بونلره ویردیکی
جواب بوندن عبارتدر . اوجواب مدهش
ایسه ١٨٧١ سنهٔ میلادیه سنده فرانسه
حکومتی رئیسی موسیو تیه‌ر طرفندن
قومون اربابنه برصورت لایقه‌ده ویرلمشدر .
شو ملاحظاتمز دوستمز طرفندن

سمع دقت واهمیتله استماع اولندی. ایچه
زمان دوشوندکدن صکره :

— واقعا بوملاحظاتکز پك مهم ایسه ده
عقاید اسلامیه میانده صکره دن طوله برلمش
بولنان بر طاقم ظنون عجیبه افکار ناسده
پك زیاده یرلشمش قالمش بولندیغندن
و اوروپا ایسه بونلری اسلامیتدندر
اعتقادینه دوشدیکندن بو اعتقاددن
کندیلرینی چویره بیلمك حقیقةً کوچ
اولدیغنی البته سز دخی اعترافه مجبورسکز.

دیدی ده بوکا دخی طرفمزدن :

— ظنون واوهام مذکوره هانکی دینده
هانکی مملکتده هانکی ملتده مفقوددر ؟
کچن کون اوروپا غزته لرنده روس
کوپلیلرینك افسونلره بیولره ارواح

خیثیه یه قوجه قاری طاندیرنامه‌لرینه نه‌قدر
ایناندقلرینه دائر فاضل بر مادام طرفندن
درج ایتدیرلمش اولان برمقاله‌یی اوقومش
ایدم. روسیه کبی ترقیات مدنیه‌سی هنوز
متعمم اولمیان و اغلب اهالیسی اسکی
صافدرونلقلرینی محافظه ایتمکده بولنان
برمملکت ایچون بو حاللری چوق کورمدم.
زیرا آلمانیا وفرانسه و انکلتره‌ده معارف
او قدر تعمم ایتمش اولدیغی حالده ذکر
اولنان اوهام وظنون ینه قالدیریله‌مامشدر.
اویون کاغدلریله فال باقمق حالا عمومی کبی
بر مراقدر. « هیه‌رومانسی » دینلن و هر
کسك آووجلرینه باقوب حالی فالنی
استخراجدن عبارت بولنان صنعت کیتدکجه
ایلرولیه‌یوب تعمم ایتمکده وبوکا دائر کتابلر

یازلمقده در . بر آز اوللری، بیوجی دیه
قادیندن ارککدن بر چوق کیمسه‌لرك
دیری دیری آتشه یاقلمق درجه‌سنده
اشکنجه‌لر ایله سیاسة اعدامارینه قدر
واریلور ایکن او شدتلر بو حالی منع
ایده‌مامش اولدقلری کبی معارف جدیده‌نك
تعممی دخی منع ایده‌مامشدر. بوده خلقك
اوکبی کاذبلره نه‌قدر ایناندقده بولندقلرینه
دلالت ایدر. بیوك ناپولیون هنوز کوچك
بر طوپجی ضابطی ایکن ایمپراطورلغه قدر
یول بوله‌جغی بر چنکانه قاریسی طرفندن
استخراج ایدلدیکنه هرکس ایناغشدر .
واقعا ملل واقوام اسلامیه میاننه‌ده بوحال
کیرمش ایسه‌ده قسم اعظمنك ظنون باطله‌ده
جهانه اورنك اولمش بولنان رومالردن

انتقال ایلدیکی محققاتندر. اسلام ایسه
«کل منجم کذاب» و «لایعلم الغیب الاالله»
و«خیره و شره من الله تعالی» اساسلری
اوزرینه مبتنی بولنوب وقتیله عرب جاهله نك
بر طاقم ظنون باطله سی اسلامه کیرمش
و اسلام سلاح حکمتله بونلره قارشو
مدافعه ده غیرت کوسترمشدر. ازجمله رسول
الله افندیمز حضرتلرینك بر فرزند امجدلری
بر کسوف شمسی متعاقباً وفات ایتمکله جاهلیت
زماندن منتقل اعتقاد حسبیله کسوف
مذکورك بو موته علامت اولدیغی بین العرب
سویلندکده اول حکیم مدرسهٔ علم و عرفان
افندیمز حضرتلری: «خسوف و کسوف
آیات الهیه دن برر آیتدرلر. نه بر کیمسه نك
ولادتنه نه ده وفاتنه دلالت ایتمزلر» مآلنده

ایراد جواب بیورمشلردر . بوندن ماعدا
« العلماء ورثة الانبیاء » مصداقنك الك
برکزیده ماصدقلرندن اولوب آثار حکمت
نثار پیرانه ومرشدانه‌لری حقنده :

«این نه نجمست ونه رملست ونه خواب
وحی حق والله اعلم بالصواب »

حکمی ینه کندیلری کبی متبحرین طرفندن
ویرلمش وطراز عالیلری «نیست پیغمبر ولی
دارد کتاب » طرهٔ طغراسیله ترسیم قلنمش
بولنان مولانا جلال الدین رومی حضرتلری
برکون لباسلرینی تلبس بیوردقلری صره‌ده
زوجهٔ مکرمه‌لری برسکوك یرینی کوردیکندن
دیکمکه مباشرتله فقط «اثوابکزی اوزرکزده
ایکن دیکملك فنادر . یکنی آغزیکزه آلکزکه
او فنالغی دفعه کافل ایمش » دینجه اول

عارف اسرار عالم تبسم بیورەرق « یکیمی
آغزیمه آلمقـدن نه چیقار ؟ بنم آغزمده
قل هو الله واردر » بیورمشـلر. ایشته
علما و حکمای اسـلامك آثارنده توهم
وتطیرك و ظنون عجیبه و اوهام غریبەنك
دائما خلافی التزام اولنەرق مع هذا عرب
جاهلەدن انتقال ایلیان تطیراته برده روملرك
ظنون وخرافاتی منضم اولمشدرکه معارف
اسلامیه ایلرولەدکجه وبناءً علیه حقایق اسلامیه
میدان الدقجه بونلر بالکلیه صیریلوب چیقارق
اسـلامیتك ینه ایلك حالندەکی سادەلکله
قالەجغی آشکاردر. فقط نصرانیتده ظنون
مذکورەنك دفعی ایچون هیـچ بر همت
کوریلەمیوب بالعکس بونلردن برچوغنك
محضـا نصرانیت طرفندن خلقه یاپلمش

بولندیغنی سز دخی انکار ایده مزسکز .

جوابی ویردی . دوستمز بو سوزلری
تصدیق ایله برابر بر اوروپالی ایچون
اسلامیتی قبولده کی مشکلاتی تکرار نظر
موازنه مزه حواله ایلدی . بز مشکلات
مذکوره یی استصغار ایله وادئ تفریطه
صاپمدق . بالعکس او مشکلاتک پک بیوک
اولدقلرینی اعتراف ایله برابر شمدی یه
قدر کوریلن مقدماتک ینه امید بخشا بر
صورتده اولدیغنی بالبیان آلمانیا وانکلتره
و آمریقاده وبالخاصه هندستانده بولنان
علوم وافکار جدیده اربابی میاننده یوزلرجه
ذواتک اسلامیتی قبول ایلمش بولندقلرینی
اخطار ایتدک که بونلرک الک صوکی
« دیلیمسون » نامنده بر فاضل انکلیز اولوب

دها گچن کون یعنی اشبو ۱۸۹۳ سنهٔ
میلادیه‌سی حزیراننک یکرمی سکزنجی
کونی اسلامیتی اعلان ایله مشرف اولدیغی
لیور پولده‌کی مسلمانلرك واسطهٔ نشریه‌سی
اولان غزته‌نك ۱۰ تشرین اول سنه ۱۸۹۳
تاریخیله بومبایدن آله‌رق ٤۲ نومرولو
نسخه‌سنه درج ایلدیکی مکتوبده مندرجدر.
بومکتوب هندده اسکندر آباد شهرنده
بولنان اوروپالیلردن اوتوز کشینك دها
دین اسلامی قبول ایتدکارینی مبشردر.
شو ایضاحات قانولیك دوستمزی
دها زیاده دوشوندیره‌رك هپ کندی
ملاحظه‌سنی سرد واتیان بولنده دها بر
طاقم سوز سویلدیکی کبی طرفمزدن دخی
جوابلر ویرلدیکندن وبوجوابلر کندی

طرفندن اسئلهٔ سائره‌یی واوسؤاللر دخی
بزم جانبمزدن اجوبهٔ شافیه‌یی استلزام
ایتدیکندن کیده کیده شو محاوره‌مز اول
قدر توسع ایلدی که خواجهٔ عالم صلی الله
تعالی علیه و سلم افندیمز حضرتلرینك
صدق نبوتلری حقنده‌کی حقایقی کرك اهل
کتابدن اولان وکرك بونلری طایمامقله
برابر فلسفیات جدیده‌یی مقتضای مدنیت
وجهله بحق قبول ایلمش بولنان هر عقل
سلیم وطبع مستقیم صاحبنه قبول ایتدیره
بیله‌جك بر صورت حسنه‌ده شرح وتوضیح
ایلدی . بناءً علیه دوستمز محاورهٔ
مذکوره‌نك بر کتاب صورتنده قید
وضبطیله نفعنك تعمیمی ایچون طبع ونشرینی
رجایه قدر واردی . واقعا بز :

— رسول‌الله افندیمز حضرتلرینك صدق رسالت وحقیقت نبوتلرینه اون اوچ عصردنبری علما وحکما ومشایخ وادبا والحاصل عموم افراد امتدن فرد واحد طرفدن اشتباه ایدلمامش بولندیغی کبی شو عصرده اوروپا السنهٔ وعلومنی تعلم وتحصیل ایلیان کنجلرمزده بیله عقاید اساسیهٔ اسلامیه مختل اولمق شویله طورسون بلکه علوم جدیده ایله برقات دها قوتلندیکی بونلرك عمومنده کوریلان حمیت دینیه و اسلامیه ایله مبرهندر. بعض کنجلرده اعمال خصوصنده بردرجه‌یه قدر قیدسزلق کورلمکده ایسه‌ده او حال دخی کنجلکاری مقتضاسندندر. بونلر یاشلرینی باشلرینی الوب‌ده وقوف وتجربه‌لرینی توسیع واکمال

ایلدکدن صکره کنجلك حالیله ارتکابنده کندیلرینی بر درجه یه قدر معذور کوردکلری شیلردن‌ده توبه و استغفار ایدیورلر. ایشته انلرك بر نمونه‌سی‌ده بو مخلص بی ریا کزدر.
شمدی یه قدر تعاطی ایلدیکمز سوزلرك برچوغی علمامز طرفندن کنجلرمزه ذاتاً تدریس وتلقین دخی ایدلمکده‌در. بناءً علیه بو محاوره‌یی قلمه المق برنوع تکثیر سواد عد اولنور.
یوللی اعتذاره قالقشدق ایسه‌ده عذرمزی قبول ایتدیره مدك. دوستمز مومی الیه :
ــ بو اعتذاریکز بروجهله قبول اولنه‌مز. شبهاتك هر جهتنی حل ایدن اشبو محاوره‌یه اهل اسلامك احتیاجی

بولنمدیغی فرض اولنسه دخی عالم مدنیتك
احتیاجی واردر. کورمیورمیسکز که اوروپا
و آمریقانك مستشرقلری یکرمی اوتوز
سنه دنبری حقایق اسلامیه جه اجرای
تحقیقاتده پك ایلرویه واردقدن ماعدا
دمن دیدیککز کبی بر طاقم یرلرده بعض
فضلادن آدملر حضرت محمده (علیه السلام)
ایمانلرینی اعلان واسلاملرینی اظهار دخی
ایدیورلر. اسلامیت حقنده اسکی ویکی
دنیانك ممالك مترقیه سنده بو قدر غیورانه
اشتغال ایدیلوب طورركن اهل اسلام
طرفندن اشتغالات مذکوره یه اشتراك
ایدلمیوب ده آنلرك بو مساعیسنی قیدسزلقله
تلقی ایلملك اصلا تجویز اولنه مز.

دیه تشویقده پك ایلرویه واردی.

واقعا بز دخی تأمل ایلدیکمزده محاورۀ
مذکورەنك کاغد اوزرینه قونلمسنده
ازهر جهت فائده و منفعت کوریلەجکنه
قاندق و بعد البسمله والحمد الله والصلوله
والترضیه مستحضرات آتیەیی قلمه آلدق.
انجق شونی‌ده خبر ویرملی‌یزکه بومحاورەیی
عیناً قلمه آلیشمز قاتولیك دوستمز ایله
سویلشدیکمز کبی دکلدر. بالطبع اویله
اولەمدی. زیرا کندیسی ایله محاوره ایدر
ایکن هیچ برکتابه مراجعت ایدیلەمیەرك
ذهنده مستحضراتمز نەدن عبارت ایدیسه
اویلەجه قونوشلمش ایدی. لکن مباحثك
اوغرادیغی برچوق خصوصات مهمه‌ده
کتابلره مراجعتله توضیح مرام وتوسیع
مباحث ایدلدیکی صورتده محاورەمز بابدن

محرابه و محرابدن بابه صچرایوب آتلامق
نوعندن پك چوق قاریشـقلقلر ایله برابر
مباحثك برچوق یرلری دخی اوستی اورتیلی
و مهمل براقیله‌رق بناءً علیه پك یاوان
قاله‌جغی درکار ایدی. ایشته بو سببه مبنی
حین تحریرنده اقتضا ایدن مأخذلره
مراجعت اولنه‌رق اثنای محاوره‌ده مبهم
کچیلان شیلر توضیح وارسال مثل بولنده‌کی
اخطارلر تذکارلر تشریح قلنوب بونلرك
اکثریسنده ایسه تعیین مأخذه قدر
وارلدی که بو صورتله کاغد اوزرینه
قونیله‌رق برکتاب صورتنی آلان محاوره‌نك
پیدا ایلدیکی وسعت اویله ایکی آدم آره‌سنده
اوچ درت ساعت ایچنده تعاطی اولنوب
بتوریلی ویره‌جلك درجه‌یی پك چوق تجاوز

ایلدی. اوقویانلرك استفادەسنی تأمین ایدە
بیلەجك برکتابك دە آنجق بویلە اولمسی
لازم کلەجکی تسلیم اولنور امیدندەیز.

*
* *

مدخل محاورە

قاتولیك دوستمزك سؤالی اساساً
عقللو فاطمە علیە خانم افندی حضرتلرینك
نسوان اسلامدە بعثت محمدیەنك انجیل
شریف ایلە دخی مبشریتی بیان اولنمقدن
ناشی بو مادە حقندە اسلامك اعتقادی
نە مرکزدە بولندیغندن عبارت ایکن بز
بشائر مذکورەنك انجیلە مخصوص اولمیوب
کتب بنی اسرائیلدە و دها سائر بر طاقم
مباحث تاریخیە ایچندە دخی موجود بولندیغنی

درمیان ایلدیکمزدن شو مدعانك اثباتی وصدق رسالت محمدیه‌نك ایضاحی ایچون باشلادیغمز محاوره ده اول باول زمین مناظره‌یی تشکیله لزوم کوره‌رك :

— بو مسائلك حلنه کیریشلمزدن اول برقاچ نقطه‌نك تعیینی لازمدر. آنلر تعیین اولنمقسزین حل مسائله کیریشیله‌جك اولورسه سزجه قناعت حاصل اوله‌میه‌جغندن ماعدا طرفکزدن سرداولنه‌جق اعتراضلر بزم طرفمزدن دخی مقابلاتی استلزام ایلیه‌رك مناظره‌مز بر مجادله و بلکه ده مکابره درجه‌سنی بولوب نتایجندن انتظار اولنان منافع اصلا حصوله کلەمز.

دیمش وتعیینی لازم کان بو نقطه‌لرك نه کبی شیلر اولدقلری دوستمز طرفندن

سؤال ایدلمی اوزرینه دخی:

— مثلا تورات و انجیل دینلن کتابلرك سزجه نه نظرله تلقی اولنمسنه مقابل بزجه دخی نه نظرله تلقی اولندیغی مسئله‌سی کبی بر طاقم شیلرکه اولا بونلره بر قرار ویرلمدکدن صکره ایدیله‌جك مناظره‌دن حقیقةً بر نتیجهٔ مفیده حاصل اوله‌من.

ایضاحاتی ده درمیان ایلمش ایدك. دوستمز بو سوزاوزرینه بر آز کولومسه‌یه‌رك:

— اوت؟ «مدافعه» نامیله یازدیغکز اوچ جلدی اوقومش و بونلرده اناجیل شریفه‌نك محرفیتلرینه دائر سر ایلدیککز معلومات و ملاحظاتی کورمش ایدم. بوراده دخی او مسئله‌یی ایلرویه سورمك ایسته‌یورسکز. دکلمی؟ حالبوکه بن بو بابده

سزلك یازدقلری یکزی کورمکله دخی
قالمامشدر . لەئوتاقسیل نام فرانسز
مؤلفنك نصرانیت علیهنه یازلمش اولان
آثاره کندی اثرلرینی ده ضم ایلیەرك
« ببلیوتق آنتی قلەریقال » یعنی « پاپاسلق
علیهنده کتبخانه » نامیله وجوده کتوردیکی
قوللقسیونی ده اوقومشمدر . بونلردن
ماعدا مستشرقلرك کتب هندیەیی بالتتبع
فلسطینده‌کی عیسی ابن بتولدن اول هم ده
آندن بیکلرجه سنه اول هندستانده
« قرستنا ابن بتول » نامنده بر ذات دها
کلدیکنه و آنك حکایاتی حضرت عیسانك
حکایاتنه پك مطابق وموافق بولندیغنه
دائر استخراج وترجمه ایلدکلری شیلری ده
کورمشمدر .

دیمجه بز دخی دیدك كه:

— او حالده تورانلر انجیللر حقنده سوزی اوزاتمغه مجبور اوله جغز . مع هذا بو مسئله اول باول حل ایدلمز ایسه اصل مراق ایلدیكمز مسائلك دخی حلی ممكن اوله مز . شونك ایچون كه قرآن عظیم الشانده صف سوره سنك التنجی آیتنده « مریم اوغلی عیسی ای بنی اسرائیل تحقیق بن الله طرفندن سزه كوندرلمش بر پیغمبرم . توراتدن بنم المده بولنانلری مصدق و بندن صكره احمد اسمیله بر پیغمبر دها كله جكنی مبشر اولدیغم حالده دیدیكی زمان...... » بیورلمسی ایشته سزك میدانه چیقاردیغكز مسئله نك مبناسی اولوب ینه قرآن عظیم الشانده بو مثللو خبرلر مسائ

انبیاء بنی اسرائیل حقنده دخی وارد
اولمشدر. اکر سزلک کرک انبیاء مشارالیهمك
وکرك حضرت عیسانك بو سوزلری
سویله مش اولدقلرینی عهد عتیق و جدید
کتابلرنده صراحةً کورمش و ایناممش
بولنسه ایدیکز بورایه کلوب ده شو
محاوره‌یی آچمغه هیچ ده لزوم کورمز
ایدیکز. اوکتابلرده بویله صراحتلر کور.
مدیککز وبناءً علیه رسول الله افندیمز
حضرتلری حقنده کتب سالفده بو یولده
بشائر بولندیغنه قانع اولمدیغکز ایچون
شورایه یانمزه کلوب حل مشکلات مجبوریتنه
دوچار اولدیکز. اویله دکلمی؟ احتمال امید
بیله ایلیورسکز که نه انجیللرده نه ده کتب
بنی اسرائیلده بو یولده بشائر بولنمدیغنی

ثابت اولورسه قرآن عظیم الشانك بو خبری حاشا ثبوتدن بعید قالمش اولورده صدق نبوت محمدیه دخی بوجهتدن قوت وصحتدن دوشمش اولور.

شو سوزمز اوزرینه دوستمزك كوزلرنده براطمئنان پارلتیسی ظاهر اولوب:

— منطقاً دخی اویله اولمق لازم كلمزمی؟

دیدیكندن بز دخی:

— ایشته منطقاً دخی بویله اولمسی لازم كلدیكنی وكلیه جككنی اثبات ایچون سماویتلری ادعا اولنان شمدیكی كتب تورانیه وانجیلیه نك ماهیتلری حقنده كی نظریه اسلامیه یی تعیین ایلمك لازم كلور كه ذاتاً تاریخك و مستشرقلرك نظریاتی دخی

بوكا مخالف اولمق شويله طورسون بالعكس
بونی مؤيددر .

مقدمه‌نی سرد ايله تورات وانجيلك
حقنده قرآن عظيم الشاندن آلديغمز خبرلر
ايله ينه بوبابده اوروپا مدققلرينك بيان
ايلدكلری ملاحظاتی ذاتاً آنلرك جاهلی
اولميان محب فاضلمزه اخطار ايلدك كه
بوكيفيت مدافعه‌مزده دخی مصرح ايسه‌ده
مدافعه‌لرك يازلدقلری زماندن يعنی اون
اون بش سنه‌دنبری تدقيقات و تتبعات
منضمه‌مز معلومات مذكوره‌يی تعديل
و توسيع ايلمش بولنمق ملابسه‌سيله كيفيتی
شوراجقده ولو كه غايت مجمل بر صورتده
اولسون ايراد ايتمكی بر محاورۀ مهمه‌نك
اساسی اولمق اوزره لابد ولاجرم كوردك .

شویله که :

قرآن عظیم الشانده خبر ویرلدیکی اوزره حضرت موسی وحضرت داود ایله حضرت عیسایه (علیهم السلام) تورات وزبور وانجیل نامنده برر کتاب سماوی انزال بیورلمشدر . آنجق کتب سیر وتواریخده بر تفصیل بیان اولندیغی وجهله کرك حضرت موسی و داوده انزال اولنان تورات و زبور وکرك سائر بر طاقم انبیاء بنی اسرائیل طرفندن یازیلوب سماویتلری ادعا اولنان بیوك کوچك سائر اوتوز یدی عدد کتابلر ایلك صورت جمع و تألیفلری حالنده قاله مامشلردر . بنی اسرائیلك مصردن خروجیله ارض موعوده یه دخولندن یعنی استقلال ملیسنه

نائل اولدیغی زماندن تا استقلال مذکوره
خاتمه چکلدیکی زمانه قدر مرور ایلیان
عصرلر ظرفنده دوچار اولمش بولندقلری
بیوك بیوك پریشانلقلر انقلابلر اثناسنده
کتب مذکوره دخی صرصر تحریف ایله
برباد اولمقدن مصون قالەمامشلردر .
چونکه او وقتلر کتب موجوده نسخەلری
شمدیکی قدر کثیر اولمیوب بونلرك صدور
حفاظده محفوظیتلری دخی شمدیکی درجه‌
لرده اولەمدیغندن مثلا بنی اسرائیلك دوچار
اسارت اولدقلری زمانلر کبی عمومی بر
پریشانلقده کتابلرك محافظەسی خصو
صندەکی مشکلات بوکون دخی درجەسنی
تعیینده کوچلك اولمیان احوالدندر . حتی
الیوم مجموعهٔ توراتده کتب توراتیەنك

بعضلری یالکز بر ایکی صحیفه‌دن عبارت قالمش
و آنلرك مندرجاتی‌ده مطالعه ایدنلرده هیچ
بر فکر ومعلومات کافیه پیدا ایلیه‌میه‌جك
پراکنده و غیر مضبوط شیلردن عبارت
کورلمش اولمسی ایشته بو تحولات سیاسیه
وملیه‌دن نشأت ایلیان تخریباتك ثمره‌سیدر.
بو مسئله‌یی توضیح ایچون دوشونملی‌یزکه
مجموعی اوتوز طقوز کتاب اولان کتب
توراتیه‌دن یکرمی طقوز دانه‌سی آز چوق
«کتاب» دینله‌بیله‌جك بر حالده ایسه‌ده
اون دانه‌سی بو نامه بك‌ده اثبات استحقاق
ولیاقت ایده‌مز. اولا «اغنیة لاغانی» یالکز
بش صحیفه‌دن وثانیا «نیاحات یرمیا» کذلك
بش صحیفه‌دن وثالثا «یو آل» اوچ صحیفه‌دن
ورابعا «عوبدیا» یالکز بر تك صحیفه‌دن

وخامسا « یونان » ایکی صحیفه‌دن و سادسا
« منیا » بش صحیفه‌دن و سابعا « ناحوم »
ایکی صحیفه‌دن وثامنا « حبقوق » ایکی صحیفه‌دن
وتاسعا « صفینا » کذلك ایکی بچق صحیفه‌دن
وعاشرا « حجا » بالکز ایکی صحیفه‌دن عبارتدر .
بر نبیء ذیشانك اثبات نبوتی کبی بر مسئلهٔ
مهمه وجهانك اصلاح احوالی مثللو بر
کیفیت عظیمه ایچون دکل آ عادی بر مصلحت
ایچون یازیله‌جق شیلرك بیله بونلردن زیاده
اوللری لزومنی دوشونمك درجه‌سنده‌کی
ملاحظات قلیله بو کتابلرك برر بقیةالتخریب
اولدقلرینی حکم ایتدیرمکه کفایت ایلر .
هله بونلر اوقونورلر ایسه بر مقدمه بر
دعوی بر طاقم براهین بر نتیجه کوسترملك
صورتنده حسن تنظیم شویله طورسون

عادتا صاحبه صپان شیلردن عبارت اولدقلری
کوریله‌رك ماهیت صحیحه‌لرینك وقتیله
مکمل اولان برر کتاب ویا صحف مکمله
انقاضندن عبارت بولندقلرینه هیچ شبهه
قالمز. هم بونلر قرآن کریمده بعض انبیایه
ارسال بیوردقلری خبر ویریلان صحف دخی
دکلدرلر. صحف مذکوره‌نك کیملره نازل
اولدقلری معین اولوب آنلر ایسه شو
صایدیغمز اسامی داخلنده دکلدرلر. کذلك
صحف مذکوره‌دن الیوم هیچ اثر قالمامش
اولمسی دخی بونلری آنلره بکزتمکه مانع
اولور. بوکتب صغیره توراتك سوره‌لرندن
ده عبارت دکلدر که «قرأن عظیم الشانده
دخی یالکز اون کلمه‌دن عبارت سوره وار
در» دنیله‌بیلسون‌ده بوکتابلر او سوره‌لره

قیاس اولنسون. بونلر کویا برر مستقل
کتاب اولوب هر بری بر پیغمبر طرفندن
یازلمشلردر اما مطالعه‌لرندن آکلاشیله‌جغی
اوزره سروبنلری بولنمدیغندن محرف و
مخرب اولدقلری یلك نظرده تبین وتحقق
ایدر. اما اونر اون بشر یکرمیشر اوتوزر
صحیفه‌لك اولان دیکر توراتلرك جسامت
نسبیه‌لرینه باقوب‌ده بونلری تمام ظن ایتمامیدر.
آنلرك‌ده تخریبدن مصون قالەمدقلری
تدقیقات وتحلیلات لسانیه ومنطقیه
ایله مرتبهٔ بداهته چیقار. حتی طوغریدن
طوغری‌یه حضرت موسایه نسبت اولنان
ایلك اسفار خمسه‌نك شیوهٔ افاده‌سی تدقیق
اولندقده هر سفرك بر بشقه آدم قلمی ایله
یازلمش اولمسندن ماعدا بر سفرك حاوی

اولدیغی فصللرك بیله بعضلری دیکر بعضلرینه
بکزه مامکده اولدقلری مدققین نصارا طر-
فلرندن دخی کورلمشدر. معلومدرکه لسانلر
هپ برحالده دوام ایتمیوب تبدلات زمانیه یه
کوره تبدل ایدرلر. مثلا بزم ترك لسانمزك
بطال غازی وحمزه نامه و امثالی کتابلرده
کوریلن صورتی ایله بوکون یازیلان صورتی
بربرینه بکزه مدیکی کبی بکدیکرینه معاصر
اولان بر قاچ محررك شیوهٔ افاده لری ده
بری برینه بکزه مز. ایشته ایلك اسفار
توراتیه بویله یکدیکرینه مخالف شیوه لر ایله
یازلمش اولدقلرندن مدقق مستشرقلر حکم
ایتمشلردرکه اسفار مذکوره قلم واحددن
چیقمش اولمق شویله طورسون، زمان
واحدده بیله یازلمامشلردر. ایمدی یهو-

ديلرك النده كوريلان نسخ توراتيه ايشته
بو حالده بولندقلری و او نسخه‌لرك قدمی
ايسه انبياء بنی‌اسرائيله متصل اوله‌بيلمك
خيال وخاطردن بيله كچه‌ميه‌جكی كبی ميلاد-
دن مقدم اوچنجی عصرده اسكندريه‌ده
يونان ارباب قلمندن يتمش ايكی كشی طو-
پلانوب كتب مذكوره‌يی يونان لسانه ترجمه
ايلدكلری زمان ايكی لسانك طبيعت متخا-
لفه‌لرندن ناشی برچوق يرلردخی بالضروره
دكشمش و بعده يونانجه‌دن لاتينجه‌يه و
آندن دخی السنهٔ سائره‌يه هر ترجمه اولندقجه
كلمه‌لر دكيشه دكيشه نهايت زمانمزه قدر
تحريفات واقعه‌نك يكونی اوروپاليلرك دخی
نظر دقت مخصوصه‌لرينی جلب ايده‌جك
بر درجه‌يه وارمشدر. بو يتمش ايكی مترـ

جملره «سبتاتنلر» دینلمکده اولوب بونلرك
کیفیت ترجمه‌سی مسئله‌سی دخی تاریخ تورات
موجوده خصوصنده امثال سائره‌سی نادر
اولمیان مسائل غریبه‌دندر . بو ترجمه‌یی
آرزو ایدن ذات مصرده حکومت ایلیان
بطالسه‌دن بطلمیوس فلادلف اولوب الك
سوکیلی بندکانندن آریسته نام یاوری فلسطینه
کوندرمش وکتب توراتیه‌نك الك طوغری
نسخه‌لرینی آراتدیرمش که بو حال او زمان
بیله میدانده برچوق یاکلش نسخه‌لر بولـ
نمسندن نشئت ایده‌جك بر کیفیتدر . بو
تحری اوزرینه طوغریدر دیه بر نسخه
بولدیریله‌رق بعده مصر باش خاخامنك تحت
نظارتنده اجتماع ایلیان یتمش ایکی مترجم
واسطه‌سیله عهد عتیقی یعنی توراتلری

یونان لسانته ترجمه ایتدیرمشدر. بو ترجمه یه
مخصوص اوله رق مومی الیه آریسته نظارتیله
برده «ستبانتلر ترجمه سنك تاریخی» نامیله
صورت مخصوصه ده بر تاریخ دخی یازلمش
ایسه ده الك زمانمزه واصل اولان نسخه سی
واقعا پك اسکی او قدر ساخته اولدیغی
یعنی ده کرك کلیسا اربابی نزدنده وکرك
مستشرقلر عندنده تبیین ایلمشدر. برشیئك
تاریخی ساخته اولورایسه او شیئك کندیسی
نه قدر صحیح اوله بیله جکی تفصیلدن
مستغنیدر. ستبانتلر تاریخنك ساخته لکی
تحقق ایلدکدن صوکره مدققین اثبات
ایتمشلردرکه «پانتاتوك» دنیلن اسفار خمسهٔ
توراتیه نك یونانجه یه ترجمه سی دخی
بطلمیوس فلادلف زمانندن پك چوق

مقدمدر. بوندن ماعدا سپتانتلر توراتلری
جملهٔ واحده‌ده ترجمه ایدهمیوب برر برر
وبریسی بتدکدن برخیلی زمان صکره
دیکرینی اله آلمق صورتیله پك اوزون
برزمان ظرفنده ترجمه ایتمشلردر. بوترجمه‌دن
مقصد یهودی دینی قبول ایلمش بولنان
یونانیلر ایله عن اصل یهودی ایکن اسکندر.
یه‌ده معارف یونانیه‌نك انتشارندن طولایی
لسان عبرانی‌یی غائب ایدرك یونان لسانی
کندیلرینه لسان عمومی اتخاذ ایتمش اولان
کلیتلی خلقك حورالرنده اوقونمق ایچون
هم کندی لسانلریله یازلمش همده طوغر.
یلغنده شبهه قالمامش توراتلر ایدنمك
قضیه‌سی ایدیسه‌ده ترجمه لرده لسان
یاکلشلرندن ماعدا مبیضلرك استنساخ

یاکلشلری دخی هر سطرده بر قاچر دانه
اولمق درجه‌سنده چوق اولدیغندن بوقدر
یاکلشلق یونانیلری مقصودلرینه نائلیتدن
ینه محروم براقمشدر . بالآخره بو ترجمه‌لر
طبع دخی ایدلمشلردر . هم بردفعه دکل
۱۵۲۴ ، ۱۵۱۸ و ۱۵۹۰ و ۱۶۲۸ سنه‌لرنده
اولمق اوزره درت دفعه باصلمش وهر
دفعه‌سنده کویا اصلاحنه همت اولنمق صورتیله
امر عمومیٔ تخریبده برقات دها ایلرویه
کیدلمشدر . آندن صوکره دخی توراتلرك
ترجمه وطبعنده دوام اولنه کلوب حالبوکه
ترجمه‌دن ترجمه‌یه طبعدن طبعه وقوعبولان
تحریفات مسئله‌سی اوقدر عجیب وغریب
برصورت پیدا ایتمشدرکه بزم کندیمزك
وقوفمز اولان عرب وعجم وترك وفرانسز

لسانلريله مطبوع بولنان نسخ توراتيه
آره‌سنده پك كلى فرق كورديكمز شويله
طورسون عينى لسانده برقاچ دفعه باصلمش
اولان توراتك هر طبعنده دخى اصلاح
غيرتيله برچوق تحريفات وقوعه كتورلديكنى
كندى كوزلرمز ايله كورمشزدر . هند
افاضل علماسندن اولوب آثار دينيه‌سى
جمله‌مزى احيا ايلمش بولنان رحمة‌الله افندى
حضرتلرى بوندن طقوز عصر اول امام
قرطبى حضرتلرينك توراتدن نقل ايلمش
اولديغى بعض آياتى نقلندن طقوز عصر
صوكره كنديسى ده آرادقده نسخ توراتيه‌ده
انلردن اثر بولنه‌مديغنى بيان ايلمكده‌درلر .
معلومدركه « ابو عمرو » كنيه‌سيله تكنى ايدرك
احمد اسميله مسمى بولنان امام قرطبى

حضرتلری ٢٤٠ سنهٔ هجریه سنده تولد و ٣٢٨ سنه‌سنده قرطبه یعنی الیوم اسپانیاده قوردو شهرنده وفات ایده‌رك نعش مغفرت نقشی اوراده اوقتلر بنو العباس دنیلن مزارلغه دفن اولنمشدر . بوذات شریف علوم اسلامیه‌ده صاحب ید طولی اولدقلری کبی درونده بولندقلری موقعلك نصرانیت عالمنه قرب ومناسبتی حسبیله لاتینجه‌یی اوکرنوب علوم نصرانیه‌یه وقوف حاصل ایلمش وحتی پاپاسلر ایله برچوق مناظرات دینیه‌یه کیریشه‌رك مناظرات مذکوره‌نك خلاصه‌لرینی ده « عقد الفرید » نام کتابنه یازمشدر. نصرانیتی حضرت مسیح طرفندن وضع اولنمش بولندیغی صورت اصلیه و صحیحه‌سندن ایلك چیقاران و یونانیلری

و روماليلری ممنون ایتمك ایچـون آنلرك
عادات و اخلاق بت پرستانه سـندن نیچه
شیلری نصرانیته قانوب بالآخره بو دینك
کیتدکجه تحولاتی یوانی ایلمك آچان پاولوس
اولدیغنی اسلامده الك اول تحقیق ایدوب
پاولوسـك نصرانیته دائر یازدیغی شـیلره
اصـلا اعتبار جائز اولمدیغی بوندن بیك
سنه اول حکم ایدن محقق مدقق ایشـته
بو امام قرطبی حضرتلریدر. بو قدر محقق
اولان بر ذاتك کتب توراتیـه‌دن یاکلش
اقتباساتده بولنه‌بیلمسی و او یاکلش اقتبا.
سات ایله پاپاسلره خاخاملره قارشو مجادلاته
کیریشمش اولمسی قابل اوله‌میوب بوحالده
احتجاج ایلدیکی آیات توراتیـه بالآخره
تورات نسخه‌لرندن چیقارلدیغی ایچوندرکه

امام قرطبینك وفاتندن طقوز یوز سنه
صکره رحمة الله افندی حضرتلری کبی
کتب توراتیه و انجیلیه‌نك عرب و عجم و
هندك اردو لسانیله برده انکلیزجه اوله‌رق
باصیلان نسخه‌لری و بونلردن هر برینك
هر دفعه‌کی طبعلری آره‌سنده کوریلن
اختلافاتی کلمه بکلمه حرف بحرف تدقیق
ایلیان بر محقق کامل قرطبینك نقل ایتدیکی
آیات توراتیه‌یی شمدیکی نسخه‌لرده بوله‌-
مامشدر . قرطبیدن صوکره نصارانك بو
آیتلری چیقارمقده‌کی مقصدلری محتاج
تفصیل دکلدر. نصارا مشار الیه قرطبیدن
صوکره کله‌جك علمای اسلام دخی آیات
مذکوره ایله احتجاج ایده‌مسونلر و بلکه
قرطبینك اقتباساتی یا کلش اولدیغنه قناعت

ایلسونلر دیه بو تحریبی کوزه آلدیرمشلر
درکه او زمان ذاتاً بك نادر اولان نسخه‌لر
دین اولولرندن ماعدا کیمسه‌نك النده
بولنمدیغندن بو تخریب خصوصنده مزاحم
ومشکلات دخی کورمامشلردر . کذلك
لسان عبرانیده وقوف کلی پیدا ایتمش
وتدقیقات توراتیه ایله اشتغاله کیرشمش
اولان برطاقم آلمانیا مستشرقلری دخی
حالا بیله عبرانیلر النده‌کی نسخ عبرانیه‌ده
بولنان آیتلردن بك‌چوغی نصارا اللرنده‌کی
نسخه‌لرده بولنمدیغنی ونسخ نصارایه صو-
کره‌دن قاتلمش اولان برطاقم آیانك ده
نسخ عبرانیه‌ده کورلمدیکنی وباخصوص
آیات سائره‌دن برچوغنك محرف بولندیغنی
بیان ایتمشلردر . اینشته بو حال دخی امام

قرطبينك اقتباساتی شمدیکی توراتلرده
بولنه‌مدیغنه دائر رحمة الله افندی حضر-
تلرینك ویردیکی خبری تأیید ایلمکده‌در.

انجیل شریفه کلنجه: حضرت عیسایه
انزال بیورلدیغنه ایمانمز اولان انجیل شر-
یفك سامازیتن لسانی اوزره نازل اولدیغنه
شبهه یوقدر. زیرا حضرت عیسی (علی نبینا
وعلیهم السلام) سامازیتن لسانیله متکلم
اولوب هر پیغمبره نازل اولان کتاب او
پیغمبرك وآنك منسوب اولدیغی قومك
لسانی اوزره نازل اولمق مقتضیات عنایت
آلهیه‌دندر. ایمدی حضرت عیسی کندی
حواریلرینه اوامر ونواهیٔ آلهیه‌یی مطلقا
سامازیتن لسانیله تبلیغ ایلمش اولوب بو
تبلیغات ایسه ایشته اصل انجیل شریفدر.

آندن صوكره يازلمش اولان كتابلر بو
انجيل اصلينك ترجمه‌سی دكلدرلر . زيرا
بونلر نی مشار اليه حضرتلرينك ترجمهٔ
حاليله مخلوط اولوب بر پيغمبرك كندی
ترجمهٔ حالنی كتاب سماويدر ديه نشر ايتمسی
معتاد دكلدر . بو صورتی حضرت عيسی
ايجاد ايتديكنه ده سوق ذهن ايديله‌مز .
زيرا او يله اولسه ايدی مثلا انجيللرك
باشلانغيجنده « عيسی فلانك اوغلی دراوده
فلانك اوغلی ايدی...... » ديه تا حضرت
داوده قدر هم ده بين الاناجيل تخالف
و تباينده خالی قالميان سلسلهٔ نسبی اويله
غائب صيغه‌لريله يازلميوب « بن فلانك
اوغلی يم ... » ديه يازلمق لازم كلورايدی .
كرك شو نقطهٔ نظردن وكرك سائر يوزلرجه

نقاطدن تحقق ایلر که اناجیل موجوده
صوکره‌دن برر تاریخ مسیح اولمق اوزره
رأساً قلمه آلنمشلر وفقط هر بری حضرت
مسیحك تبلیغ ایلدیکی اصل انجیل عبرانیدن
برچوق آیتلری ده حاوی بولنمشلردر. بونی
نصارا دخی بویله قبول ایدرلر. نصل
قبول ایتمسونلرکه لسان عبرانینك ساماریتن
قسمی اوزرینه نازل اولان انجیل صحیحدن
بعض تعبیرلر و آیتلر صوکره دن یازیلان
انجیللره دخی عیناً نقل اولنمشلردر. تعبیراته
مثال « هوشعنا » کلمه‌سی اولوب بعض
نسخه‌لرده « اوصنا » دیه قید اولنمش ایسه
ده ایلك کلمهٔ عبرانیه‌نك یونان حروفیله دها
طوغری یازلمسی ممکن اوله مدیغی ایچون
بویله یازلدیغی حقایق السنه و حروفه

واقف اولانلر نزدنده هویدادر. بو کلمه‌نك
معناسی «مرحبا» یاخود «طوبی» کبی
بر شیدر. ایته مثال دخی حین صلبده
حضرت عیسی آغزندن چیقدیغی محرر
اولان «الی الی لاماتاراقتنی» یاخود «الی
الی لاماساباقتنی» جمله‌لریدرکه بو لسانك
عربجه‌یه نه قدر یقین اولدیغی بو جمله‌لرك
عربجه‌لری «الهی الهی لم ترکتنی» و «الهی
الهی لم سبقتنی» صورتلرنده اولمسندن
مستدلدر. ایمدی بالطبع نسخهٔ اصلیهٔ
عبرانیه اولمسی ضروری بولنان و بزجه
منزل من عند الله اولدیغنه ایمان ایدیلن
انجیل شریف ایشته دها صدر نصرانیتده کلیاً
مفقود حکمنه کیرمشدر. زیرا بو کتاب
حضرت عیسی طرفندن جمع اولنمامش

بولندیغی کبی مؤخراً حواریلر دخی آنی
جمع ایتمیوب انجیل نامنه بشقه لسانلرله
بشه شیلر یازمش و فی الواقع آنلره انجیل
صحیحدن ده آیتلر قاتمشدرلر. فقط اناجیلك
کافه‌سی حواریلر طرفندن اولسون یازلما‌ـ
مشدر. بعضلری حواریلر و بعضلری
حواریلرك غیری مؤلفلر طرفندن یازیله‌رق
فقط مقدارلری یوزلرله صایلمق درجه‌ـ
سنده چوغالدقدن صکره بونلرك محتویاتی
آره‌سنده‌کی تضاد وتخالف وتباین دخی
چوغاله چوغاله بین النصارا موجب معارضه
اولمق درجه‌لرینه واردیغندن و بونلردن
یالکز شمدی متداول اولان درت انجیل
ممکن مرتبه یکدیکرینه مشابه بولندیغندن
آنلر دیکرلرینه بالترجیح برده «رسوللرك

اعمالی » نامی ویریلن وحضرت عیسی نك عروجندن صوکره حواریلرك وبالخاصه ماهیت صحیحه‌سی امام قرطبی طرفندن تعیین اولنان پاولوسك اطراف عالمه نه یولده نشر نصرانیت ایلدکلری حکایه‌سنه دائر اولان تاریخی وحواریلرك شورایه بورایه یازدقلری مکتوبلری ده ضم وعلاوه ایلیه‌رك « ایشته انجیللر بونلردن عبارتدر. بونلردن بشقه‌سی انجیل صاییلمیه‌جقدر » قرارینی ویرمشلردر. لکن بو قرار دخی بلا اختلاف واتفاق تام ایله اجماع امت صورتی المامشدر. معتبران رهابیندن بك چوقلری بو انتخابه بحق اعتراض ایتمشلردر. حالا دخی ارباب تدقیق ایچنده اعتراض مذکور ده دوام ایدنلر پك چوقدر. زیرا شمدیکی

انجیللرك ترجیحلری صراحةً بر ترجیح
بلا مرجح حکمنده در . الك زیاده انتخابه
شایان اولان انجیلك مشکلات حکمت نصرا-
نیه یه الك یقین اولان حواریلر طرفندن
یازلمسی لازم کلور ایسه بویله حواریلر
طرفندن یازیلان انجیللرك بعضسی ترجیح
وبعضسی رد اولنمشدر . حواری طرفندن
یازیلان بعض انجیللر رد اولندقلری حالده
حواری اولمیانلر طرفندن یازیلان دیکر
بعض انجیللر قبول اولنمشلردر . بونلرده‌کی
منطقسزلق حکمتسزلك بدیهی و آشکاردر .
برده انجیلدن مرام الله طرفندن بر پیغمبره
انزال اولنان کتاب سماوی اولمق لازم
کله‌جکنه کوره اعمال رسل ایله مکاتیب
وسائره‌نك هیچ انجیللردن عد اولنمامسی

لزومی پك آشکاردر. حالبوکه الده موجود
اولان درت اناجیل منتخبه نك بیله مؤلفلری
زماننده قالمه نسخه‌لری موجود دکلدر.
هیچ بر انجیلی طوغریدن طوغری یه مؤلفنه
قدر ایصال ایده‌جك نسخ وسندات متصله
یوقدر. هر انجیلك اك اسکی نسخه‌لری ده
بربرینه اویمادقدن فضله السنهٔ متعدده‌یه
ترجمه‌لری دخی اویمیوب هر یکی طبعده
اصلاح نامیله اجرا اولنان تحریبات بونلری
کیتدکجه برباد ایلمکده در.

توراتلرك وانجیللرك ماهیتلری حقنده
بتون اوروپا مدققلرینك خلاصهٔ تدقیقاتی
دیمك اولان و رهابین نزدنده ده قابل
اعتراض اولمیان شو ایضاحاتی فاضل
دوستمزه عرض ایلدکده واقعا تفصیلات

مذكوره‌يه مقابل بر طاقم جوابلر اعطاسنه
قيام ايلدى ايسه‌ده اجوبهٔ مذكوره رهابينك
اعتراضات مذكوره‌يى مجرد جوابسز براـ
قامق ايچون ترتيب ايلدكلرى سوزلردن
عبارت بصمه قالب شيلر اولوب فاضل دوستمز
بونلرى كنديسى ايراد ايلديكى حالده كندـ
يسى ده ايناتوب تصديق ايده‌ميور ايدى .
بزحسب الغزا كه اجوبهٔ مذكوره‌يى تماميله
ديكله‌دك . آندن صكره ديدك كه:

— ايشته قرآن عظيم الشانده كرك
حضرت عيسانك وكرك سائر انبياء بنى اسرا.
ئيلك بعثت محمديه‌يى تبشير ايلدكلرينه دائر
ويريلان خبرلر شمديكى توراتلرده انجيللرده
هيچ ده موجود اولمسه و تبشيرات
مذكوره‌يه قريب ايمالر دخى كورلمسه بيله بوندن

طولانی اخبار قرآنیه‌نك ثبوتسز قاله
بیله جکلرینی نه منطقاً نه بلا منطق
اثبات ایده‌مزسکز . قرآنك دیدیکی
تورات وانجیل ایله الکزده موجود اولان
تورات وانجیل اره‌سنده مشابهت ومناسبت
یوقدرده انك ایچون . واقعا توراتلرك
وانجیللرك موجود اولان نسخه‌لری بو
کبی مسائل دقیقه‌یی کوکلزك آرزوسی
درجه‌سنده واضحاً وصراحةً حله کافی
کتابلر دکلدر . نه حاجت اناجیل موجوده
یالکز حضرت عیسانك ترجمهٔ حالی دیمك
اولدقلری حالده انی بیله مکملاً یازوب
حکایه ایده‌میورلر . ازجمله نبی مشار
الیهك عمری اوتوز اوچ سنه‌دن عبارت
بولندیغی حالده بو اوتوز اوچ سنه‌نك اون

ایکی سنه‌سی نره‌لرده ونه‌صورتله کچمش اولدیغی حقنده کتب منذ کوره‌دن معلومات کورمه‌دیکمزدن بوحال محققین بیننده بیوك بیوك مراقلری موجب اولیور .

شوصوك سوزمز بردنبره فاضل دوستمزك حیرتنی موجب اوله‌رق وهلهٔ :

— اویله‌شیمی اولورایمش ؟ .

دیه اتلدی ایسه‌ده جناب مسیحك ترجمهٔ حالندن اون ایکی سنه‌لك زمانك فی‌الواقع مسکوت عنه قالمسندن ناشی مستشرقلرك نه‌درلو اعتراضاتنه یول اچیلدیغی وهندستانده توره‌ین قریستنا حکایه‌سنك دخی ایشته بواون ایکی سنه‌لك زمانه اسناد ایدلمك طریقنه کیدلدیکنی بعض متعلقاتیله اختصار ایلدیکمز زمان

ذوستمز عقلی باشنه اله رق سکوتی ترجیح ایلدی اشبو قریستنا حکایه سنك بر خلاصه سی «استبشار» سرلوحه سیله اخیراً نشر ایلدیکمز رساله ده مندرج اولدیغندن قارئلرمز اورایه مراجعت بیوره بیلورلر . بز ایسه ینه اولکی سوزمزده دوام ایلدك . دیدك که:

— حضرت یسوع حقنده اناجیل موجوده نك ویردکاری معلومات بویله غیرکافی اولدیغی وانجیل صحیح ایسه هیچ میدانده بولنمدیغی حالده قرآن عظیم الشانك ویردیکی خبر اناجیل موجوده ایله مصدق دکلدر دیه رد ودفعه منطقاً امکان تصور اولنه بیلورمی؟ بالعکس اناجیل موجوده نك ویردیکی خبرلری نصرانیتك اعداسی اولانلر تکذیب ایلدکاری زمان ده بونلرقابله

تکذیب شیلر دکلدر. زیرا نصوص صحیحهٔ قرآنیه ایله دخی تصدیق اولنمشلردر ، دنیلور ایسه هم سزك ایچون دها زیاده موجب اطمئنان اولور هم ده منطقه تماملیه موافق دوشر .

بو سوز فاضل مناظرمزی براز متأثر ایلدی . اخبار انجیلیه‌نك اخبار قرآنیه ایله تصدیق اولنمقدن مستغنی بولندقلرینی ادعایه باشلادی . بز حسب الاسلامیه بو استغنایه برشی دیمیه بیلور ایسه‌کده کندیلرینك بو استغنا ادعاسنده بولنملری اصلا موافق نفس الامر اوله‌میه‌جغنی مقدمه اتخاذ ایده‌رك :

— زیرا تاریخ عمومیدن استشهاد یولی سزك ایچون قپالیدر. واقعا ، تاریخ

عمومی » نامنی آلان کتابلرده حضرت
مسیحك شویله طوغدیغی وبویله انتشریاتده
بولندیغی وشو وجهله عروج ایلدیکی
حوادثی یازارلرایسه‌ده بونلر « انجیللردن
منقول » امضاسی تحتنده نقل اولنورلر .
بوکبی مناظرات دقیقه ومهمه‌ده تاریخ
عمومینك اشبو منقولاتی سند اتخاذ اولنه
بیلورمی؟ اصل انتقادات تاریخیه‌لازمدرکه
اکا کیریشیله‌جك اولور ایسه حضرت
مسیحك نه ولادتنه نه بعثتنه نه دعوتنه نه
عاقبت احوالنه دائر انجیللرك ویردکلری
معلوماتك هیچ بریسنه روما تاریخلرینك
شهادت ایتمدکلری کوریلور . اوزمانلر
روما دولت جهانکیری پك مترقی ومتمدن
ایدی . بالخاصه مصر وفلسطین طرفلری

رومابت پرستلکی ایله موسوی دیانت سماویه‌سنک موقع تلاقیسی اولوب حکما و علما وادبا ولایتلری ایدی . اومانکی لاتین ویونان مؤلفلرینک آثاری الآن منتظماً موجوددر . ازجمله رومالیلردن مؤرخ مشهور ژوزف مبادیء نصرانیته معاصر ایدی . حضرت مسیحک طوغدیغی زمان وباخصوص دعوتی اثناسنده وهله عاقبت احوالنده ظهور ووقوعلری انجیللرده حکایه ایدیلان علائم جویه وفلکیه وارضیه وبونجه خوارق عادات وشماتت اهالی ژوزف طرفندن ذکر اولنمدیغی کبی رومانک مؤرخلرندن هیچ بریسی طرفندنده ذکر اولنمیورلر . برقویروقلی ییلدیز طوغدیغنی برحجر سماوی دوشدیکنی بر وولقانک

زیاده‌جه فورانی بر بیوك حرکت ارضی بر
حکیمك برادیلك شهرتنی فلانی قید و تحریر.
ده اهمال کوسترمیان مورخلر بونجه شؤن
فوق العاده‌یی یازمز می ایدی ؟ یالکز مؤرخ
ژوزفك تاریخنه « شویله بر آدم یهودیلرك
ملکی اولمق دعواسنه قیام ایله صاب
اولندی » طرزنده بر فقره صوقوشدیرلمش
اولوب حالبو که ارباب انتقاد بونك دخی
صوکره‌دن صوقوشدیرلمش اولدیغنی اثبات
ایلمشلردر . ایمدی اناجیل موجوده‌نك
محتویاتنه تاریخ طرفندن شهادت لایقه
ممکن اوله‌مدیغی حالده بونلرك بعض فقرات
اصلیه و صحیحه‌سنه قرآن کریم طرفندن
ایدیله‌جك شهادت و تصدیقك بزجه البته
والبته پك زیاده قیمتلی اولمسی لازم کلور.

ایضاحاتیده سرد ایدی‌ویرنجه ارقد.
اشمز بشقه درلو جواب بوله‌میه‌رق :

— جانم توراتلرك انجیللرك نسخهٔ اصلیه‌لری غائب اولدقلری حالده حضرت محمد (صلی علیه السلام) بونلرك محتویات صحیحه‌سنی کیملردن اوکرنوب ده قرآنه یازدی ؟

سؤالنی ایلرویه سورمسونمی ؟ بوکا جواباً دخی دیدك که :

— بز دیندار و مؤمن اولدیغمزدن سوزلریمزی او صفت ایله سویله‌یورز او حالده بوسؤالکز نابجادر. زیرا ویره‌جکمز جواب بالطبع معلومکز اولمليدر. ایمانمزه کوره قرآن کریم نبی ذیشان افندمزك تألیف کرده‌سیمیدر ؟ یالکز بزم ایمانمزه

كوره دكل الك بيوك منتقدلرك انتقادلرينه كوره ده بو كتاب انسان كلامى دكلدر . الله طرفندن منزل بر كلام الهى بر كتاب سماويدر .

بو سوز دوستمزك دها زياده مراقنه طوقونه‌رق قرأن كريم حقنده بر طاقم اعتراضاته قيام ايلدى كه اعتراضات مذكوره اصل بزم صددمز داخلنده بولنمدقلرى حالده‌ده بوندن اول اعداى اسلاميه طرفندن كتابلره طولديرلمش اعتراضات بيهوده‌دن دها قوتلى دكل ايديلر . قرأن كريم كندى عليهنده ايدلمش بولنان بو يولده‌كى اعتراضاتى كندى كنديسنه هم ده پك كوزل رد و دفع ايلديكندن بز دخى اول كتاب كريمدن بالاقتباس مناظرمزه ايضاحات

آتیه‌یی ویردك . دیدك كه :

— مفسرین كرام رحمة الله علیهم اجمعین افندیلرمز حضراتنك « تحدیات قرأنیه » تعبیر ایلدكلری بر مسئله واردر كه قرأنك بر معجزهٔ باهرهٔ ربانیه اولدیغنی اثبات امرنده اك قوتلی سندلرندندر . « تحدی » دیمك میدان اوقومق دیمكدر . قرأن عظیم الشان كندی معارضلریله مسابقه وامتحانه چیقه‌رق آنلره میدان اوقویور . مثلا « اكر بو قرأنك منزل من عندالله اولدیغنه شبهه‌كز بولونوبده آنی انسان كلامی عد ایدرایسه‌كز هایدی كوچككز بیوككز طوپلانكز بر بریكزه یاردم ایدرك آنك بر سوره‌سنه بر آیتنه نظیره سویله‌یكز . هایدی باقه‌لم ایشته میدان بلاغت ایشته سزا ! » یوللو

بر تحدی ایدر. بو طرزده‌کی تحدیات قرأ-
نیه‌نك بین العرب درجهٔ حکمنی آکلامق
ایچون دخی تاریخه مراجعت اولنملیدر.
مطلقا معلوممکز اولمق لازم کلدیکی وجهله
هر عصرده هر ملته کوره بر مزیت بر
هنر انفس نفایس عد اولنوب انك اربابی
سائر ابنای نوعنه فائق کورلمشدر. ارباب
مذکوره میاننده امثالنی سبق ایدنلر ایسه
بعض ملتلرده اك بیوك آدم ودیکر بعض
ملتلرده نیم معبود طانمشلردر. بر زمانلر
یونانستانك اولمپ مسابقه‌لرنده قوت و
ریاضت بدنیه‌نك ومصریلر وفلسطین اها-
لیسی میاننده سحر وکهانتك بویله مهارت
معجزکارانه عداولنمسی کبی بزم بو زمانمزده
دخی ثروت وسامان اوحکمی حائزاولوب

پاره‌سی چوق اولانلر سائر ابنای بشره
فائق طوتیلورلر. صدر اسلامده ایسه
بین العرب انفس نفایس طلاقت خطابت
فصاحت بلاغت ایدی. مکه جوارنده
« سوق العکاظ » نام محل عربلرك اولمپی
حکمنده اولوب اوراده بلاغت مسابقه‌لری
آچیلور وهر کیمك اشعاری ابلغ وغالب
چیقارایسه کعبه دیوارلرینه تعلیق اولنه‌رق
عموم عربك القشلرینه مظهر اولدقدن
فضله او آدم هدیه‌لره اکراملره تعظیملره
ده نائل ایدیلور ایدی. قرآن عظیم الشان
نازل اولمغه باشلادیغی زمان بلغای عرب
بادیٔ امرده « بو نصل سوز؟ شعر دیه‌جك
اولسه‌ق منظوم وموزون دکل، نثر دیه‌جك
اولسه‌ق آیات کریمه‌نك منتهالری مسجع
ب

ومقفی ! بس بللی بوده بر نوع شعر
ایجاد ایتمك هوسنده بولنیور » بوللو ترهات
بسطنه قیام ایلامشلر ایدی . آنجق اساسی
بر قدرت تنقید وتقدیر اوزرینه مستند
اولمیان سوزلر هر زمانده اولدیغی کبی او
زمان دخی قوری بر زوزکلکدن عبارت
عد اولنه‌رق خلق آره‌سنده هیچ بر تأثیر
وحکم حاصل ایده‌مدیکندن قیمت سنجان
فصاحت وبلاغت اولانلر « بو طرز عجیب
وغریبی شمدی‌یه قدر هیچ بر یرده کور-
مدك . بونکله برابر طبایع بشره مغایر
ومنافی کلیوب پك ملایم ومقبول کلیور »
سوزلرینی ایراد ایدنجه فصحا و بلغای
عرب « جانم بونك کبی سوزلری بزده
سویلیه بیلورز » دیه قرآنی تنظیر غیرتنه

فوقنده بر قدرتله یاپلدیغی یعنی کلام الهی
اولدیغنی یالکز یارانشه دکل اغیارینه ده
تسلیم ایتدیرمشدر. اعجاز قرأنك بوجهتی
یالکز الفاظنه عائد اولوب فقط بزلر یعنی
لسان عربه اهلی اولمیانلر آنك شومرتبهٔ
فصاحتنی بحق تقدیردن عاجزز. قرأن
ایسه یالکز لفظاً دکل حکماً دخی معجزدر.
بزم ایچون قابل تقدیر اولان اعجازی ده
بوجهتده‌در. چونکه علوم اولین وآخرینی
جامعدر. قرأنده اویله شیلر کوررزکه او
زمانه کوره عرب نزدنده دکل آبوزمانه کوره
الڭ متمدن ومترقی اولان اوروپالیلر نزدنده
بیله مجهولاتدن ایکن قرأن عظیم الشان
خبر ویرمش وبیدربی کشفیات علمیه
آنلرك طوغریلغنی میدانه قویمقده بولنمشدر.

دوستمز بو سوزلری کمال اهمیتله
دیکله‌دکدن صوکره:
— واقعا قرآنك فصاحت و بلاغتی
حقنده سویلنان بو یولده‌کی سوزلر پك
مشهوردر. واقعا بزلر اهل لسان اولمدیغمزدن انك الفاظنه دائر اولان فصاحت
و بلاغتك درجه‌سنی تقدیر ایده‌میز. حتی
عرب آثار نفیسهٔ ادبیه‌سندن بر طاقم
منتخباتی حاوی اوله‌رق الله فرانسزجه
بر کتاب کچمش ایدی ده انك مقدمه‌سنده
کورمش ایدم که قرآنك فصاحتی بنه کندیسنه
مخصوص و آثار سائره‌ایچون تصور وتخیلی
بیله ممتنع برشی اولوب لسان آخره ترجمه‌
لری بیله فصاحت اصلیه‌سنه نسبتله غایت
صولوق بر حالده قالیور دینلمش ایدی؛

مع هذا قرآنك بويله معجزه درجه‌سنده‌كی
فصاحت و بلاغتندن‌ده صارفكه برفیلسوفك
نظر حكمتنی جلب ایده‌جك نه حكم چیقه
بیلور ؟

دیه‌سیله جواباً دیدك كه :

— او ! بو حكمك نه قدر بیوك
اولدیغنی آكلایه‌مدیكزمی ؟ طوغریدن
طوغری‌یه حق تعالی حضرتلرینه نسبت
اولنان هر شیده اویله بر كمال بولنملیدر كه
بنی بشرك او شیئی تقلیدنده او كمال بولنه‌
مامليدر . مثلا بر رسامك یاپدیغی لوحه
طبیعته نه قدر یقین اولور ایسه اوسون
هیچ بریسی عینی طبیعیات درجه‌سنده
اوله‌میه‌جغندن او لوحه‌لره « الله یاپیسی »
دنیله‌میوب « انسان یاپیسیدر » دنیلور ؛

فقط فرضا بر لوحه کورسه‌کزکه طبیعیات آنك اوزرینه عیناً منطبع اولمشدر . هم فطوغرافیا انطباعی کبی دکل. عیناً وتمامیله منطبع اولمشدر . بو لوحه‌یه انسان یاپیسی دیه بیلورمیسکز ؟ بویله دیه‌بیلمك ایچون اندن اول بشقه برصنعتکارك دخی اکا بکزر بر شی یاپمش اولمسی لازم کلور ایدی . هیچ اولمز ایسه آندن صوکره اولسون بشقه‌لرینك اکا بکزر برشی یاپه بیلمش اولمسی اقتضا ایده‌جکنه هیچ سوز بوله‌مزسکزیا ؟ ایشته قرآنده‌کی فصاحت وبلاغت دخی جداً وحقیقةً بوکا مماثلدر. « درجهٔ اعجازده فصیح و بلیغ » دیمك دخی کافی اوله‌میه‌رق « فصاحت و بلاغت بوندن عبارتدر. عین فصاحت وبلاغتدر »

دینلمك بجادر که تعریف ایلدیکم لوحه یه
«طبیعی» دنیله‌میوب «عین طبیعت» دیمك
لازم کله‌جکی کبی قرأن دخی حقیقةً بو
حکمده در . کندیسی بر اثر تقلید اولمق
شویله طورسون مقلد الیه ویاخود قابل
تقلید دخی دکلدر .

دوستمز شو سوزلری بعد الاستماع
بشقه درلو دیه‌جك بوله‌میه‌رق :

— لکن قرأن کریم دخی اعتراضاتدن
بالکلیه سالم قاله‌مامشدر .

دیدی و بوکا دخی طرفمزدن شو
جواب ویرلدی .

— اوت ! اعتراضاتدن خالی قاله‌ما.
مشدر . لکن اعتراضاتك یالکز وقوعنده
نه حکم اوله‌بیلور ؟ حقسز وناىجا اوله‌جق

اولدقدن صوكره هر شی حقنده اعتراض ایدیله بیلور. معترض کچینه‌جك اولان آدم هله برازده قید ادبدن مبرا اولور ایسه هر هزیانه مقتدر اولور. قرأنه قارشو ایدیلان اعتراضاتك کافه‌سنه اجوبهٔ محضه ومسکته ویرلمش ومجاب اولانلرك منصفلری تسلمیت دخی کوسترمشدر. قرأن حقنده وقوعه کلمش اولان اعتراضات‌ینه آنك قدرینی اعلا و اعجازینی تقویه‌دن بشقه بر شیئه خدمت ایتمامشدر. مع هذا بو اعتراضات خصوصنده دخی شایان اهمیت بر حقیقت واردر. او ده شو درکه قرأن عظیم الشان حقنده هر نه اعتراض ایدلمش وایدیله‌جك ایسه صورت حاضره‌سنه مخصوص اولوب بوقسه قرأن ایچون شمدیکندن بشقه بر

اصـل آرامق قابل دكلدر . جمع قرأنك
حضرت عثمانه اسنادى مشهور در . فقط
حضرت عثمان يالكز نسخ شريفه‌يى تكثير
ايدوب اطراف ممالكه كوندرلمشدر. جامع
قرأن حضرت عمر دخى دكلدر . اصـل
جامع قرأن تاريخ نظرنده حضرت ابوبكر
اولمق لازم كلور ايسه‌ده انك امريله وبر
هيئت قرأء واسطه‌سيله ياپيلان ايش دخى
قرأنى جلد واحد صورتنده جمعدن عبارتدر
بوقسه دها زمان رسـول اللهده قرأنك
سـوره‌لرى ترتيب ايديله‌رك بو سـوره‌لر
اغاج قبوقلرى و تخته‌لر و كميكلر و دريلر
وسائر بويله اويغون شيلر اوزرنده يازيلى
اولدقدن ماعدا او زمانلر « قارء » دنيلن
بر چوق حافظلرك ده ازبرلرنده ايدى .

مثلا «سورهٔ فتح» و «سورهٔ یس» دینلدیکی
زمان بونلرك محتویاتی شمدیکی ترتیب
اوزرینه معین ایدیلر . بو ایکی قضیه یعنی
قرآنك دها زمان رسول اللهده سوره‌لری
و آیتلری شمدیکی ترتیب اوزره یازلمش
بولندیغی قضیه‌سیله برده حافظلرك حفظلرنده
محفوظ اولدیغی قضیه‌سی حقایق قطعیهٔ
تاریخیه‌دندر . بو نقطه‌ده مدققین اتفاق
ایلمشلردر . بونك اوزرینه اعتراض قابل
دکلدر . زیرا زمان حضرت ابو بکرده
قرآنی جلد واحدده جمع لازم کلدیکی زمان
ذاتاً مکتوب و مقید اولان سوره‌لرك صره‌-
سیله قید ایدیلی ویرمسنه هیچ برکیمسه
اعتراض ایتمامش و او زمانلر عادی و ادنا
بر ایش بیله بین الخلق آز چوق دغدغه‌یی

وحی مشکلاتی بیله مستلزم اولور ایکن
بونده هیچ بر صعوبت کورلمامشدر. بو جمع
قرآن او زمان قلوب وافکار عمومیه‌یی او
قدر مطمئن ایلمشدر که بعدما الی قلم
طوتانلر هپ بو نسخهٔ جامعه‌یی استنساخ
ایتمکه باشلایه‌رق شامدن جلب اولنان
ترشه‌لردن منتظم لوحه‌لر ایله جلدلر وجوده
کله کله دینجه‌ك خبر ویردیکم اسکی مقیدات
پریشانی شوراده بوراده سورونمکدن
محافظهٔ آتشه یاقمغه افکار عمومیه لزوم
کورمش وموافقت کوسترمشدر. ایشته او
زمان وجوده کلن جلدلرك بعضلری حالا
ایادیٔ اسلامده محفوظدر. ایکنجی مسئله
یعنی دها زمان رسول اللهده قرآنك صدور
قراده محفوظیتی مسئله‌سی دخی کتب سیرك

کافه‌سنده اك سوزشلی بر مبحث تشکیل
ایتمش اولان بروجه آتی ایکی وقعهٔ تاریخیه
ایله توثیق و توضیح قلنمقده در. بو ایکی
وقعه‌نك بریسی بئر معونه وقعه‌ٔ دلسوزیدر.
معونه دینلن یر مکن ایله عسفان آره‌سنده
بر محلدر که هزیل قبائلی ممالکندن عد
اولنور. بنی‌عامر قبیله‌سنك رئیسی اولان
ابو برا عامر رسول‌الله افندمز حضرتلرینی
زیارت ایچون مدینه‌یه کله‌رك طرف حضرت
رسول اللهدن اسلامه دعوت اولندقده
نه قبول ونه ده رد ایتمیه‌رك «سنك دینك
اشرف ادیان اولدیغی مشهوردر. یالکز بن
دکل نجد اهالیسی دخی قبول اسلامه
مائلدر. اصحابکزدن برقاچ کشی‌یی بنم ایله
برابر نجده کوندروب نشر قرآن ایدر

ایسه کز مأمولدرکه جمله‌سی اسلامی قبول
ایده‌لر » دیه‌سیله حضرت رسول اکرم
نجد اهالیسی حقلرنده اظهار امنیت ایده.
مدکارندن ابو برا کوندریله‌جك آدملری
کندی حمایه‌سی آلتنه آله‌جغنی وعد ایلدی که
بین العرب بو تعهد شایستهٔ امنیت شیلردن
اولمسیله کوندریله‌جك ذواتك سلامتلرینه
امنیت ایدیله بیلدی. بونك اوزرینه بر
روایته کوره یتمش وبر روایته کوره قرق
وبر روایت اخرایه کوره اوتوز نفر قارء
بالانتخاب منذر بن عمرو بونلره رئیس
تعیین اولندی. بونلر یعنی قارء دینلین
حافظلر کیجه‌لین مدینه‌نك بر طرفنده
طوپلانه‌رق صباحه قدر قرآن تدرس
وتعلمنه مواظبتله وقت کچوررلر وبو مسا-

عیاللرینی عامهٔ ناسدن خفی طوتارلر ایدی ،
برصورتده که اوتعلم وتدرسده کچوردکلری
زمانلر اولاد وعیاللری کندیلرینی مجلس
رسوالاللهده ظن ایدوب اهل مسجد
ایسه حفاظ مومیالیهمی خانهلرندهدر ظن
ایدرلر ایدی . وقت سحرده مسجده
کلوب نمازدن صوکره بیوت رسولاللهه
اقتضا ایدن صو و اوطونی جلب وجمع
ایدرلرواندن صوکره ینهاوطونطوپلایوب
چارشود بازارده صاتهرق اولاد وعیاللری
ایچون زاد وذخیره تدارکیله بوزاد وذخیره
نك برمقدارینی دخی اهل صفهیه طعام
ایدرلر ایدی که بو اهل صفه مسجد
رسولاللهك شمدیکی جامعلرده صولك
جماعت یری کبی اولان و« الصفه » تعبیر

ایدیلن یرنده ساکن بر طاقم فقرا و مساکین
ایدیلر . ایشته منذر بن عمرو ریاستیله نجده
کیده‌جك ذوات شو مبارك آدملردن انتخاب
اولنوب بونلر برده نامهٔ همایون جناب
رسالتپناهی‌یی حامل اوله‌رق بئر معونه‌یه
قدر واردقلرنده ابو براٴ کندی قرنداشی
اوغلی عامر بن طفیله قراء مشار الیهمك
سبب ورودلرینی بیان ایدنجه خبیث مرقوم
قبول اسلام ایتمك شویله طورسون باشنه
طوپلادیغی برچوق عونه‌سیله او ذوات
مبارکه‌نك اوزرلرینه هجوم ایلدی .
مسلمانلردن یالکز عمرو بن امیة الضمری
برده ارقداشیله برابر دوه‌لری اوتلاتمق
ایچون اوزاجق بر محلده ایدیلر . باقیسی
عربانك خیانتلرینی کورنجه قلیجلرینه

طورانه‌رق جمله‌سی شربت شهادتی نوش
ایدنجه‌یه قدر کمال بسالتله جنك ایلدیلر .
بو فاجعه‌دن خبردار اولمیان عمرو ایله
ارقداشی مرعادن کلوب خون شهادتله
کلکون اولان رفیقلرینك اوزرینه وحشی
قوشلر قونمقده و وجودلرینی غاغالامقده
بولندقلرینی کورنجه فلاکت واقعه‌یی اکلا-
یه‌رق نه یاپه‌جقلرینی دوشوندکلرنده عمرو
همان مدینه‌یه دونوب کیفیتی حضرت رسول
خدایه خبر ویرمك لزومنی درمیان ایلدی
ایسه‌ده رفیقی « ارقداشلریمزك مقتلندن
بر خطوه تباعد غیرت وفاکاری‌یه مغایردر »
دیه قلیجنی چکه‌رك قاتللری بالتعقیب برقاچنی
طعمهٔ صمصام انتقام ایلدکدن صوکره
کندیسی دخی زمرهٔ شهدایه ملحق اولدی .

عمرو بن امیه ایسه بالطبع بو قهرمان
معالی عنوانه طریق انتقامده همراه اولمش
ایسه‌ده مرتبهٔ شهادته رسیده اولمقسزین
اسیر دوشوب عامر بن طفیل شقیسی آنا-
سنك بر اسیر آزادی حقنده‌کی نذرینی ایفا
ایچون عادت عرب اوزره عمروك النی
چیزه‌رق عتق رقبه اشارتنی وضع ایله
اطلاق ایلدی . ایشته بو فقره دها زمان
رسول اللهده برچوق کیمسه‌لرك قرآن
کریمی حفظ ایلدکلرینه دال اولدیغی کبی
رجیع سریه‌سی دخی بو مطلبی تأیید ایلر .
بعض اهل سیرك روایتلرینه کوره احد
وقعه‌سندن صوکره عضل وقاره قبیله‌لرندن
بر طاقم کیمسه‌لر نزد رسول اللهه کله‌رك
« بزم قبیله‌لرمزده قبول اسلام ایدنلر

چوغالمش ایسه‌ده کندیلرینه تعلیم قرآن
وتفهیم شریعت ایده‌جك کیمسه بولنمدیغندن
اصحابکزدن برقاچنی تعیین بیورکز » دیه
رجا ایلدکلرندن رسول الله افندیمز حضر-
تلری دخی عاصم بن ثابت ریاستیله حفظهٔ
قرآندن آلتی ذواتی تعیین ایلمشلر ایدی .
بونلر دخی بئر معونه سریه‌سی خلقی کبی دوچار
خیانت اوله‌رق کمال غدر ایله شهید ایدلمشلر
ایسه‌ده ناموس دین احمدی وغیرت وسو-
دای پاك محمدی سائقه‌سیله اویله ارتکاب
دنائت خوف ایده‌رك یوزلرینی قرارته-
جقلرینه صدق و وفا مرکزنده ثابتقدم
اوله‌رق خون لعلین شهادتله وجود عالیه-
لرینی قزارتمغی ترجیح ایتمشلردر . ایشته
بو وقعه دخی دها زمان پیغمبر ذیشانده

پیدرپی حفظ قرآنه موفقیت حاصل اولدیغنی
اثبات ایلیه‌جك وقایع صحیحهٔ تاریخیه‌دندر.
ثانیه صدر اسلامده اقلام اصحاب (رضوان
الله تعالی علیهم اجمعین) ایله یازیلان نسخ
صحیحه‌نك الآن محفوظ و موجود اولد-
قلرینی خبر ویرمش ایدم. او زماندن بری
آسیا و اوروپا و آفریقا وجزایر بحر اوقیا-
نوسك اغلب ممالکنه یعنی وقتیله معلومیت
جغرافیه حدودی داخلنه کیرن ممالکك
کافه‌سنه انتشار ایدن مصاحف شریفه‌نك
هیچ بریسنده برکلمه فرق وقوعه کلمامشدر.
بو دخی من طرف الله محافظه‌سی تحت تأمینه
قونیلان بو کتاب کریمك یالکز خط وکتا-
بتله محفوظاً منتشر اولمیوب حفظ وتلاوتله
دخی محفوظاً منتشر اولمسندن ناشیدر.

ایکی اوچ یوز ملیون نصارا میاننده اناجیلی
موجوده‌یی کلمه بکلمه حفظ ایتمش ایکی اوچ
آدم کوستره بیلورمیسکز ؟ اسلامده ایسه
هر حینده اون بیکدن اشاغی حفاظ بولنمیه‌
جغی مثل سائر حکمنده محکوم اولوب بو
ایسه حفاظ موجوده‌یه نسبتله حقیقةً
حد اصغردر. ذبر ممالك اسلامیه‌نك هانکی
جهتنه کیدلسه مثلا بیت خانه‌لی بر بلده‌ده
مطلقا اون اون بش یکرمی حافظ بولنور.
استغراب ایتمسه‌کز سزادرکه سکز اون
یاشنده‌کی چوجقلره وحتی قزجغزلره
وارنجه‌یه‌قدر شرف حفظ قرأن‌ایله مشرف
اولمش بختیارلر هریرده یوزلرجه بیکلرجه
تعداد اولنور. قرأن عربجه اولدیغی حالده
انك حفظی عربلره‌ده مخصوص ومنحصر

قالمیه‌رق لاز چرکس آرناووت بوشناق
کبی عربلق ایله هیچ مناسبتی مشابهتی اولمیان
اقوام اسلامیه‌ده دخی حافظلر چوقدر .
ایشته شو احواله نظراً تعلیمه مجبوریت
واردرکه بر آدم دکل بیك آدم قصد ایتمش
اولسه قرأندن بر کلمه‌یی اخراج و تبدیله
وياخود قرأنه بر کلمه ضمنه مقتدر اوله‌مزلر .
بوندن ده استنتاج اولنور که قرأن کریم
رسول الله افندیمز حضرتلرینه نصل نازل
اوله‌رق طرف ذیشرف مشار الیهدن دخی
نصل ترتیب بیورلمش ایسه بوکون دخی
اویله‌جه محفوظدر .

دوستمز حسب الانصاف بو سوزلرك
صدقنی تصدیق ایدرك اکرچه بعض مسیو-
لرلرك بو حقیقته بر طاقم خلاف قائمق ایسته-

ذكاری كورييور ایسه‌ده ادعالری بلك واهی اولدیغنی كندیسی اعتراف وتسلیم ایلدی، فقط قرآنك عربجه اولمسنی و ایكی یوز میلیوندن متجاوز اهل اسلامك انجق اوتوزده قرقنده بریسی عرب اولوب باقیسی عربجه‌یه واقف بولنمامسنی نظر دقته آلەرق اول كتاب كریمك عربجه‌دن ماعدا ملل واقوام مسلمه‌نك متكلم اولدقلری لسانلرده‌ده ترجمه‌سی هرحالده ارزواولنه‌جق موادن بولنديغنی درمیان ایتمكله طرفزدن :

— قرآنك ترجمه‌سی اسلام نزدنده برمسئلهٔ مهمه‌در . فقط بوكا دائر جریان ایدن مباحثاتك هیچ بریسنده كتاب كریمك ترجمه‌سی یولنده برقرار ونتیجه حاصل

اولەمامشدر . اولا فصاحت وبلاغت
قرآنیەنك اعجازندن طولایی عیناً ترجمه
قابل دکلدر . ثانیاً برچوق کلمانك ترجمه
اولنەجق لسانده عینی ومقابلی بولنەمامق
حسبیله کلمات مذکورەنك تغییری لازم
کاوب بوایسه ترجمەدن ترجمەیه کتاب
کریمك دخی تحریف وتغییرینه قدر واره
بیلەجك بوانی آچیی ملحوظدر . ثالثاً
کتب سماویەنك کلمانی اوزرنده بعض
تدقیقات وحسابات اجراسیله انلردن بعض
احکام چیقاریلیور که حین ترجمەده کلماتك
تغییری بوتدقیق وتتبع یوللرینی قاپار . مثلا
قاضی بیضاوینك مشهور انام اولان
تفسیری اوزرینه بعض حاشیەلر یازمقله
اشتهار ایدن سعدی چلبی مرحوم سورهٔ

جلیله فاتحه‌نك تفسیری اثناسنده دیمشدرکه
فاتحهٔ قرآن اولان اشبو سورهٔ جلیله ایله
خاتمهٔ قرآن اولان سورهٔ ناسك ایکیسی
دخی مکرراتك اخراجیله یکرمی اوچر
حرفدن مترکب اوله‌رق بوایسه نبوت جلیله
احمدیه‌نك سنه‌لری عددینه مساوی اولوب
بناء علیه براشارت لطیفه‌یی حاویدر.
ایشته قرآن ترجمه اولنور ایسه ینه آنك
معجزاتندن دیمك اولان شوکبی خاصه‌لری
زائل اولور. مع هذا اهل اولانلر ایچون
قرآنك تفسیر وتأویلنه جواز واردر.
ازجمله تفسیر مواکب وتفسیر تبیان کبی
بعض تفاسیر اوقدر مجملدرکه تفسیردن
زیاده بر ترجمه اولاق اوزره تلقی اوله
بیلورلر. عجملر دخی قرآنك بوسطری

عربی و بر سطری فارسی اولمق اوزره
استنساخی بوانی ایجاد ایلمشلردر . لکن
اسلامدن هیچ بر کیمسه متن عربی
بولنمقسزین صافی قرآن ترجمه‌سنه و بو
ترجمه‌نك کتاب الله مقامنده تلقیسنه جواز
ویرمامشدر . جواز ویرلمامکده دخی پك
اصابت ایدلمشدر .

جوابی ویرلدی .

بوندن صوکره ینه محاوره‌یه دخولدن
اول تعیینی لازم اولان نقاطدن بریسی
اولمق اوزره سیر شریفهٔ احمدیه مسئله‌سی
اورته‌یه چیقارلدیکه انجیللر حضرت
عیسانك تاریخلری دیمك اولمسنه مقابل
قرآن عظیم الشان صلی الله تعالی علیه وسلم
افندیمز حضرتلرینك تاریخی دیمك اولمدیغنه

واوخدمتی انجق سیر شریفه کتب صحیحه‌سی ایفا ایده‌جکلرینه بناءً بو نقطه‌نك دخی تعیننه لزوم صحیح اولدیغی مناظرمزجه‌ده تسلیم قلندی . ایمدی طرفمزدن دنیلدی که :

— علم حدیث علوم اسلامیه‌نك الك مهملرندن بریدر . بو علمك اصولنه مطلع اولسه‌کز احادیث محمدیه‌نك جمعی امرنده ایدیلان اهتماملر سزده‌کی انجیللرك تحریری امرنده‌کی اهتماملره اصلا مقیس اولمدیغنی کورر تسلیم ایدرسکز . واقعا اصول مذکوره انجق کتب مطوله‌ٔ عربیه‌نك مطالعه‌سیله معلوم اوله بیلور ایسه‌ده بز سزه یکی بر کتاب توصیه ایدرز که سزی بو خصوصده لزومی درجه‌سنده خبردار ایده‌بیلور اوکتاب ایسه برادر معنویمز الحاج محمد ذهنی افندی

حضرتلرینك « الحقایق مما فی الجامع الصغیر والمشارق من حدیث خیر الخلایق » نام اثر نفیسلریدر . اسمی عربجه ایسه‌ده کندیسی عثمانلیجه اولوب هم ده ادبای زمانه نمونه نمای فصاحت و بلاغت اوله‌بیله‌جك لطافت قلمیه و ملاحت ادبیه ایله یازلمش بر کتابدر . بو کتاب اکرچه هنوز ناتمام ایسه‌ده مشارالیه قرنداشمزك آنی بر آن اول اتمامه موفقیتی ایچون جناب اللهه از دل وجان دعا ایدیورز . ایمدی کتاب مذکور مطالعه اولنور ایسه کورر و بزم افاداتمز دخی غرض وعوضه مبتنی بولنمدیغنه امنیت ایدیلور ایسه اکلارسکزکه بزجه « حدیث » و « سنت » همان برشیدن عبارتدر . ایکیسی ده از غیر قرآن خواجهٔ عالم صلی الله علیه وسلم

افندیمز حضرتلرندن ایشیدیلن سوزلر وکوریلان حرکتلردر. قرآن عظیم الشان حقایق اولین و آخرینی حاوی اولوب فقط معانی حقیقیه‌سنه وصول هرکسه ممکن اوله‌میه‌جغندن تفسیره محتاجدر.

واقعا ابن عم رسول الله اولان حضرت ابن عباس ایلک مفسر قرآن ایسه‌ده قرآنی هرکسدن زیاده اکلایان ینه آنکله مبعوث اولان پیغمبر ذیشان اوله‌جغی و اقوال و افعال رسالتپناهیلری هپ قرآندن اکلاشیله‌جق احکامه موافق بولندیغی جهتله ابن عباس حضرتلری دخی تفسیر- لرینی احادیث وسنت نبویه‌اوزرینه‌یوریتوب بعض یرلرنده طوغریدن طوغری‌یه تعلیم رسول اللهه اتباع بیورمشلردر. ایشته

بونك ایچوندركه حضرت حبیب خدانك
هر سوزینه هر حركتنه اصحاب كراملری
طرفندن كمال اهمیتله دقت اولنه‌رق دها
برحیات بولندقلری زمان قید وتحریره
باشلانمشدر . مبادیٔ قید وتحریرده شاید
مقیدلر سهو ایدرلر ده احادیث شریفه‌یی
آیات قرآنیه عمره سنده یازارلر خوف
وملاحظه سیله طرف ذیشرف رسالتپنا .
هیدن منع بیورلمش ایدی . بو منعه دائر
اولان « لا تكتبوا عنی غیر القرآن ومن
كتب عنی غیرالقرآن فلیمحه وحدثوا عنی
فلاحرج ومن كذب علیّ فلیتبوأ مقعده
علی النار » حدیث شریفی دخی ضابع
اولمیوب اصحابدن ابو سعید الخدری رضی
الله عنه حضرتلرینك ازبرنده حفظ اولنه‌رق

مؤخراً كتب احاديثه كچورلمشدركه مآل
منیفی « قرآن عظیم الشاندن غیری بندن
بر شی یازمیکز . هر کیم بندن قرآندن
غیریسنی یازمش ایسه محو ایلسون . فقط
بندن حدیث روایت ایدکزکه بو روایتده
بأس یوقدر . مع هذا هر کیم بکا کذباً یلان
حدیث اویدورر ایسه جهنمده اولان
اوتوراغنه اوتوروب یرلشسون » در .
شو ممنوعیت اوزرینه حدیث یازمغه باشلا-
مش اولانلر یازدقلرینی بالطبع محو ایتمشلر
ایسه ده اولجه دینلدیکی وجهله دها صو-
کره‌لری آیات قرآنیه دریلر فلانلر اوزرینه
یازیله‌رق ثبت ایدیلنجه احادیثی آیاته قاتمق
احتمالی قالمدیغی کبی احادیث شریفه دخی
چوغالوب حفظ وروایتی کوجلشدیکندن

يازييوردم يارسول الله » ديديكنده فم برحكم
جناب پيغمبريدن « نعم فانى لا اقول فيهما
الاحقا » جواهر حكمتى منتشر اولدى كه
مآل منيفى : « اوت او ايكى حالده ده بندن
ايشتدكلريكى يازه بيلورسلك . زيرا بن هر
ايكى حالده حقدن بشقه برشى سويله‌مم »
ديمكدر. بونلك اوزرينه عبدالله بن عمرو
بن العاص او قدر احاديث شريفه يازمشدر
كه ينه ضبط احاديثده اصحاب كرامك شهره
ومهره سندن اولان حضرت ابو هريره
« بندن زياده حديث شريف بيان ايلكز
بر عبدالله بن عمرو واردر. زيرا او يازار
ايدى. بن يازمز ايدم. يالكز حفظ ايدر
ايدم » ديمشدر. برده طرف اشرف رسا-
لتپناهيدن « قيدوا العلم بالكتابة » يعنى

« علمی یازی ایله تقیید ایدکز » امر ی
شر فصادر اولنجه علوملك الك مهملرندن
بریسی وحتی ارصدر اسلام حیننده یكانه
سی علم حدیث اولدیغی کوریلنجه آرتق
بو امر نبوی اوزرینه هر کس احادیث
شریفه یی ضبطه مأمور اولدی . ایشته
رسول الله افندیمز حضرتلرینك هر سوزی
هر حرکتی بو وجهله نظر اهتمامه آلنمش
اولوب هجرتك ایلك عصری بو وجهله
مرور ایلمش ایدی . انجق بو مدت ظرفنده
حافظ احادیث اولانلر وفات ایده ایده
احادیث محفوظه دن ماعداسنك ضیاعی
احتمالی ده میدانه چیقمش ایدی . بناءً علیه
ایکنجی عصرك ابتداسنده یعنی ۱۰۱ سنهٔ
هجریه سی رجبنده متوفی عمرو بن عبدالعزیز

بن مروان الاموی حضرتلریدرکه اصلح
بنی امیه اوله‌رق حقیقةً ورع وتقواسندن
وعبادت وحقانیتندن ناشی حکماً بشنجی
اوله‌رق خلفای راشدینه التحاق ایلمشلر
در مدینهٔ منوره‌ده والی بولنان وسکسان
درت یاشنده اولدیغی حالده ۱۰۲ تاریخنده
وفات ایدن ابو بکر بن حزمه امر کوندر
روب حضرت رسولدن ایشیدیلوب ضبط
ایدلمش بولنان احادیث وسنن سنیه‌نک بر
کتابده جمع اولنمسنی فرمان بیورمشلردر.
زیرا اوزمانه قدر تاریخ شریفهٔ قرآنیه‌یالنکز
جهانک هر طرفنه انتشار ایدرك حفظ
و حملهٔ قرآن دخی اون بیکلرله صایلمق
درجه‌سنده چوغالدیغندن احادیث شریفه‌نك
آیات قرآنیه ایله التباس خوفی هیچ قالمامش

ایدی . امر حضرت عبدالعزیز ایله جمع
احادیثدن صوکره امام زهری حضرتلری
دخی حدیثدن برکتاب تألیف بیورمشلر
در. ابن شهاب دیه معروف اولان بو ذات
شریف تابعیندن یعنی ذات رسالتپناهی یی
کوره میوب فقط اصحاب کرامنه یتیشان
بختیاراندن اولوب ١٢٤ سنهٔ هجریه سنده
واصل رحمت رحمان اولمشلردر. آندن
صوکره ابن جریح حضرتلری دخی حدیثدن
برکتاب جمع وتألیف ایتمشدرکه آنکده
تاریخ وفاتی ١٤٩ سنهٔ هجریه سیدر. الحاصل
امام مالک وابن اسحق وابن هشام وربیع
بن صبیح وعبدالله بن المبارك وسفیان ثوری
وامام اوزاعی کبی ذوات کرام هپ ایکنجی
عصر هجریده جامع الاحادیث وسنن کتابلری

تصنيف ایتمشلرده اوچنجی عصرك ائمهٔ احادیثنه بونلری علی الاصول بر ترتیب مستحسن اوزره بالتنظیم علم اصول حدیثی اتمام ایچون زمین تهیه بیورمشلردر .

حدیث حقنده سوزی بو درجه‌یه کتوردیکمز زمان مناظرمزك دوچار اولدیغی وله وحیرت کافهٔ علائم باهره‌سیله چهره‌سنده نمایان اولیور ایدی . نصل اولمسون که بزم جمع احادیث خصوصنده کوردیکمز شو اهمیتی آنلر کتاب الله اوله‌رق اعتقاد ایلدکلری انجیللرك تألیفنده کوره‌میورلر . حقیقت ! تاریخ محمد علیه السلام دیملك اولان حدیث وسنت سنیه‌نك اویله زمان سعادتدن بدأ ایله یکدیکرینه متصل ومعاصر وجمله‌سی تماميله شایان

وثوق و اعتماد ذوات طرفلرندن ایدیلان
تدقیقات اوزرینه ضبط و تحریر قلنمسی
شایان حیرت بر کیفیتدر . دوستمزك بو
حیرتی تعدیل وفقط قلبنده حاصل اولان
تأثیری تقویه وتأیید ایچون اولمق ایله برابر
برده لطیفه مقامنه قائم اولمق اوزره دیدك كه:

— فرانسز فضلاسندن موسیو او-
لیویه دو بوریغار ایله اثنای مصاحبتمزده
او لطیف اختیار دیمش ایدی كه: « تاریخی
اك طوغری یازلمش اولان بر ذات وار
ایسه او ده بیوك ناپولیوندر دیه اعتقاد
ایدر ایدم . حالبوكه نتیجهٔ تدقیقاتمده
كوردم كه حضرت محمدك تاریخی آندن پك
چوق زیاده طوغری اوله‌رق یازلمشدر »
حقیقت دخی بویله‌در . طوغدیغی كوندن

انتقالی کوننه قدر کرك قبل البعثه وکرك
بعد البعثه اول افضل مخلوقاتك هر حال
وشانی جداً بلا انقطاع مکملاً یازلمشدر.
والده سندن نه زمان طوغدیغی هانکی
سوت والده‌لرده نه قدر مدتلرله امزیلدیکی
چوجوقلغنك کنجلکنك بابا یکیتلکنك
نصل کچدیکی نره‌لری سیاحت ایدوب نه‌لر
یاپدیغی قاچ قادین ایله ازدواج ایدوب
هانکیلرینی استفراش بیوره‌رق هانکیلرینی
استفراش ایتمکسزین یالکز بو شرف عقد
ایله مشرف قیلدیغی ومدت عمرلرنده نه‌لره
مالك اوله‌رق نه قدر آت وقلیج و زره
ومزراق وسائره استعمال ایلدیکی خصوصاتنه
وارنجه‌یه قدر جمله‌سی برر برر ثبت
وتحریر ایدلمشدر. بو خبرلر ایچنده بعض

راويلرك اختلافی دخی وار ایسه ده او اختلافلر دخی کیزلنمامش محو ایدلمامشدر. «وقیل» و «عند البعض» و «روی» کبی تعبیرات ایله اختلافات مذکوره‌نك کافه‌سی ده قید وضبط اولنمشدر.

آرتق قاتولیك دوستمز ده طاقت قالمیه‌رق؟

— حقیقت! تدقیق و تعمقك بو درجه‌سی موجب تعجب برحالدر.

دیه حیرتی میدانه دخی قویدی. فقط تاریخ پیغمبری دیمك اولان حدیث وسیر علملری حقنده کندیسنه ویرمك ایسته‌دیكمز فکر مخصوص ایضاحاتك بو درجه‌سیله تمام ویرلمش صاییله‌میه‌جغندن سوزمزك براز اوزانمسندن طولایی اعتذار ایله

برابر مقصد مذکورك اتمامی ایچون
تفصیلات آتیه‌یی دخی سرد ایدرك دیدك‌كه:
— ایکنجی عصر هجریده تدوین اولنان
احادیث شریفه و سنن سنیه کتابلری
ترتیبلری جهتیله تتبعده موجب صعوبت
اولدیغندن اوچنجی عصر هجریده «ائمهٔ
سته» تعبیریله توقیر ایدیلن ذوات کرام
بو ایکنجی عصرك کتابلرندن و احادیثی
حالا ازبرلرنده طوتان سائر برطاقم ذواتدن
تتبعات وتدقیقات اجرا ایده‌رك آتی کتاب
یازمشلردر که بوکونه قدر علم حدیث وعلم
اصول حدیث وسنن وسیرده حجت اولق
اهمیتنی ضایع ایتمامشلردر. بالکز بو کتب
سته بیك سنه‌لك برقدمی حائزدرلر که
نصارا الندە بویله بیك سنه قدملی ومکملاً

محفوظ کتاب بولنه‌من ظن ایدرم. بونلرك برنجیسی ۲٥٦ سنهٔ هجریه‌سنده وفات ایدن و « بخاری » دیه مشهور اولان امام ابو عبدالله محمد بن اسماعیل وایکنجیسی ۲٦١ ده وفات ایدن و « مسلم » دیه مشهور اولان امام ابو الحسین مسلم بن الحجاج القشیری و اوچنجیسی ۲۷۹ ده وفات ایدن و « ترمذی » دیه مشهور اولان امام عیسی بن محمد بن عیسی ودردنجیسی ۲۷۲ ده وفات ایدن امام ابوداود سلیمان اشعث السجستانی وبشنجیسی ۳٠۳ ده وفات ایدن و « نسائی » دیه مشهور اولان امام ابوعبدالرحمن احمد بن علی و آلتنجیسی ۲۷۳ ده وفات ایدن و « قزوینی » دیه مشهور اولان امام ابو عبدالله بن محمد بن یزید اولوب ایشته بو

آلتی ذوات طرفندن تألیف اولنان آلتی
کتاب بتون تاریخ احمدی‌یی اوقدر مکملیتله
حاویدرکه آندن مکمل بر تاریخ یازمق جداً
وحقیقةً قابل اوله‌مز . (رضوان الله و
رحمة الله علیهم اجمعین) اشبو ائمهٔ سته‌نك
دقت وقوت وغیرتده نصل آدملر اولدقلرینی
موازنه‌یه مدار اولمق اوزره بونلردن یالکز
امام بخاری حضرتلرینك شوفقره‌سنی سزه
نقل وحکایه ایده‌یم‌که ابن خلکانك مشهور
وفیات الاعیان نام کتاب نفیسندن اخذ و
اقتباس ایدلمشدر . حدیث وسنن احمدیه
حقنده اجرای تحقیقات ایچون سیاحتی
اثناسنده امام مشارالیه حضرتلری بغداده
کلمش . کندیسنك عالم وفاضل وباخصوص
محدث بر ذات اولدیغنی برقاچ مصاحبه‌ده

اکلاشیله‌رق بغداد علماسی طرفندن پك
بیوك حرمت و تعظیمه مظهر اولمشلردر .
لکن بالطبع بعض کیمسه‌لرك حسدینه دخی
طوقونمش اولدیغندن ال آلتندن بعض
تشویقات اجراسیله حضرت امامی عمومی
برامتحانه چکمشلر . فقط اولا برقاچ کشی
بر یره کله‌رك یوز حدیث ترتیب ایتمشلرکه
بونلرك هر برنده کلمه‌جه بر قاچر یاکلش
اولدیغی کبی او حدیثی روایت ایدنلرك
سلسله‌سنده یعنی فلان فلاندن ایشتمش
او ده فلاندن دیه سلسلهٔ روایتك رسول
الله افندیمز حضرتلرینه قدر واردیرلمسی
امرنده دخی التزامی اوله‌رق یاکلشلقلر
ایقاع ایدلمش بعده بو یوز یاکلش حدیثدن
هر اونر دانه‌سی برر آدمه ازبرلتدیریلوب

بو صورتله اون آدم تهيه ايدلدكدن صكره
امام بخاری حضرتلری بیکلرجه ذوات
حضورنده امتحانه دعوت اولنمش. مذكور
اون آدمدن بریسی میدانه چیقەرق
و « یا امام فلان وفلان و فلان ذواتدن
روایت متسلسله ایله شو حدیث بکا واصل
اولمشدر. معلومکز میدر؟ » دیوب حدیثك
یرینی اوقوینجه « امام خیر معلومم دکلدر »
جوابنی ویردیکی کبی بو آدم کندیسنه تعلیم
ایدیلان دیکر حدیثلری ده یویله برر برر
حضرت امامدن صوردیغی حالده جملەسنه
«خیر بیلمم» جوابنی آلمش. اندن صوکره
دیکر طقوز آدمك هر بری نوبتله حدیثلری
اوقویەرق وسؤاللرینی ایرادایدەرك حضرت
امام طرفندن هپ «بیلمم» جوابی ویریلنجه

اوبیکلرجه حضارك طرفندن « بو آدم هم محدث اولمق دعواسنده بولنیور هم ده حدیث بیلمیور » طرزنده جلب اعتراضه قدر وارديغندن بخاری حضرتلری ایلك آدمی چاغیروب « سن بکا ایلك حدیثك راویلرینی فلانجه فلانجه دیه صره یه قویه رق حدیثك عباره سنی شویله اوقودك . دکلمی؟ » سؤالنی ایراد و آنك اوقومش اولدیغی دوزمه حدیثی قرائت ایله تصدیق جوابنی اخذ ایلدکدن صوکره « حالبوکه اوعباره ده شو وشو کلمه لر یاکلشدر راویلرك صره سی دخی سنلك دیدیککبی اولمیوب شویله در » دیه تصحیح ایتمش وصیره ری حقنده بو معامله یی اجرا ایله اون کشینك اوردن یوز اویدرمه حدیثنی تصحیح ایدنجه حاضر بالمجلس

اولانلر امامك سادەجە فضلی رجرفاندن
قطع نظر هملە بواون آدمك یوز حدیث
حقندە یاكلش اولەرق سویلدكلری سوزلری
بردفعە ایشتمكلە اونوتمیوب ینە اول وجهلە
یاكلش اولەرق بلەمك درجەسندەكی قوۀ
حافظەسنە شاشمشلر وبوقوۀ حافظەنك
اولور اولماز انسان اولادینە میسر اولەمیە
جغنی حكم ایلە حضرت امامك النی اوپمكە
مسارعت كوسترمشلردر .

احادیث وسنن سنیەنك قید وضبطی
حقندە وقوعە كتوریلن بوقدر اهتماملرك
تاریخ پیغمبری بی شبهە وكماندن عاری وبری
برصورت مكملە ومتممەدە یازمغە یاردم
ایتمسیلە سیر شریفۀ احمدیەنك ایشتە
بو احادیث وسنن سنیە درجەسندە طوغری

اوله‌رق یازلمش اولدیغنه مناظرمز دخی دیه‌جك بوله‌مدی . بو حقایقی ازدل وجان قبول ایلمش بولنسدیغنی حکم ایده‌میز . زیرا انسانلرك ضمیرلری بزم ایچون امور غیبیه‌دن اولوب بوكا وقوف ایسه یالكز حق جل وعلا حضرتلرینه مخصوصدر . بزانجق اشیانك ظاهرینه حصر اهمیت ایده بیله جکمزدن دوستمزك شو مسروداته دیه‌جك برشی بوله‌مامسنی قبول تامدر دیه حکم ایلدك . بوندن صوكره ینه شو مدخل محاوره‌دن مقصدمز نه اولدیغنی برده خلاصه ایدرك دیدك كه :

— مدخل محاوره‌مزده بعض نقاطك بووجهله اول باول تعیننده کی مقصدمز شونلری اثبات ایلمكدر كه : عهد عتیق

دنیان کتب انجیلیه‌نك اصل صورت
منزله‌سنی جامع اولان نسخه‌لر بیکلرجه
سنه‌دنبری مفقوددر . شمدی موجود
بولنان نسخه‌لری کندی مؤلف ویا
مترجملرینه منتهی ومتصل ایده‌بیله‌جك
واسطهٔ متتابعهٔ اتصال دخی یوقدر .
نسخه‌لرك وترجمه‌لرك یکدیکرینه مشابهتلری
اولمدیغی کبی عینی نسخه‌نك انطباعات
متتابعه‌سی محصولاتنده ده اطراد یوقدر .
بوکا مقابل قرآن عظیم الشانك نسخ
موجوده‌سی اصلنه متصل ومنتهی وکافهٔ
نسخ برکلمه تفاوتسز اوله‌رق مطرد اولدیغی
کبی نسخهٔ اصلیه دخی طوغریدن طوغری‌یه
رسول‌الله افندیمز حضرتلرینك ترتیبنه
موافقدر . بوموافقت دخی اویله مجهولیت

تاریخیسه ظلمتی ایچنده مستور اولمیوب
اجماع امت و قیود و تحریر محدثین ایله
واضح و آشکاردر. کذلك حضرت عیسی
علیه السلامك ترجمهٔ حالی موجود انجیللرده
حکایه ایدلدیکی صورتدن عبارت بولنمیوب
او حکایه لر ناقص اولدقلری کبی معاصرینك
تواریخنه دخی مطابق بولنمدیغی حالده رسول
الله افندیمز حضرتلرینك تاریخی دیمك
اولان سیر و سنن و احادیث شریفه لری
بلا نقصان مضبوط و مقیددر. ظهور و
دعوتنه تاریخ عمومی شاهددر. زیرا هر
طرفلك ملوکنه یازمش اولدیغی دعوتنامه لر
مقید و مضبوط اولدقدن فضله ظهوری
عصرینك نصف اولنده امتنك اردولری
اناطولی یی و جزایر بحر سفیدی آتلریله

سفينه‌لريله چیکنه‌یه‌رق استانبولی محاصره‌یه
قدر کلوب او دعوت سنیه‌نك آثار و
محصولاتنی کوسترمشلردر. بو ایسه نصرا-
نیتك عصرلرجه مدت پر آتلرنده کیزلنوب
کیمسه‌نك خبردار اوله‌مدیغنه و اوته‌دنبری
موجود اولان یهودیلکدن فرق ایدیله-
مدیکنه مقابلدر. بر ده امام قرطبیدنبری
اهل اسلامك آثار مؤلفه‌سی علوم دینیهٔ
نصرانیه‌یه بز ده وقوف اولدیغنی اثباته
کافی اولدیغی حالده علوم دینیهٔ اسلامیه‌یه
اوته‌دنبری نصارانك وقوفی اولدیغنی اثبات
ایلیه‌جك اورته ده هیچ بر اثر یوقدر.
شمدیلر ده علمای نصارادن بعضیلری بو
وقوفی پیدا ایتمکه چالیشه‌رق دها مبادیده
ایکن بیله آنلرك پك چوغی حقایق اسلا-

نبه‌يى قبول ايدمى ويرمكده درلر . آرتق
شبهه قالمزكه قبول ايتميانلرى يا مكابره و
معانده‌لرندن وياخود تصر ايتده بولدقلرى
منافع نقديه وماديه‌يى ضايع ايتمك خوفندندر .
ايشته اول باول بو نقطه‌لر تعيين اولنه‌رق
بونلرك حقايق محضه‌دن عبارت بولندقلرى
تسليم قلنه‌جق اولور ايسه اسلام ايله
اسلامك غيريسى آره‌سنده موجود اولان
معارضه‌لرك كافه‌سى وحتى سزك اساساً
مراق ايلديككز بشائر انجيليه ماده‌سى دخى
داخل اولديغى حالده جمله‌سى كنديلرينه
حل اولنوب بتمش اولورلرده اطناب كلامه
تكثير سواده لزوم بيله قالمز . زيرا او
حالده مرتبهٔ تحققه وارر وتسليم اولنوركه
قرآن عظيم الشان وآنك مبلغى اولان

حضرت نبی آخر زمان حقلرنده کتب تورانیه وانجیلیه‌ده نه تصریحاً ونه‌ده ایماءً هیچ بر شی بولنمسه بیله باس یوقدر. ناقصلك اتم اوزرینه رجحانی بردرلو قابل اوله‌میه‌جغی کبی یاکلشلك طوغری حقنده شهادتی دخی عقول سلیمه‌یه صیغدیریله‌مز. حال بویله ایکن توراتلرده انجیللرده اول نبی ذیشان حقنده حالا برچوق بشارتلر موجود بولنمسی عقللره حیرت ویره‌جك برمعجزهٔ باهره‌در. اوت برمقصد اصلیمز دخی شونی اکلاتمقدرکه بوحال برمعجزهٔ باهره‌در. زیرا زمان حضرت یسوعه قدر توراتلرك یهودیلر النده دوچار اولدیغی تخریباتدن وزمان یسوعدن ظهور اسلامه قدر متقدمین نصارا طرفندن ایقاع ایدیلن

تحریفاتدن وبالخصوص امام قرطبی حضرت
لرینك استدلالات توراتیه و انجیلیه‌لرندن
صوکره اسلاملك بونلردن استدلالنی منع
ایچون متأخرین نصارا طرفلرندن وقوعه
کتوریلان تغییراتدن صوکره توراتلرده حالا
بشائر محمدیه‌نك بقیه‌سی موجود اوله‌بیلمسی
وکذلك انجیللرده حضرت عیسادن صوکره
کیمسه کله‌میه‌جکنی اذهان ناسه یرلشد‌ـ
یرمك ایچون تحریف وسوء تفسیر یولنده
نه یاپلمق لازم ایسه یاپلدقدن صوکره حالا
انجیللرده دخی بشائر محمدیه‌نك آپ آشکاره
کوریلوب طورمسی معجزهٔ سبحانیه‌دن
بشقه برشیئه حمل اولنه‌مز. بر حقیقت
قدیمه‌درکه حق تعالی برشیئی مرام ایتدیکی
زمان آنك اسبابنی تهیه ایدرده بتون دنیا

برآره یه کلسه او شیئلك وقوعنی منع ایده‌مز .

ایشته مدخل محاوره یه بو صورتله ختام ویردکدن صوکره بشائر محمدیه یالکز دوستمزك نسوان اسلامده کوردیکی فقره‌دن عبارت بولنمدیغنی :

— کریمهٔ معنویه‌مز فاطمه علیه خانم افندی حضرتلری اوکتابی برمباحثهٔ دینیه کتابی اولمق اوزره یازمدقلرندن اوقدرجق برسوزی مسافرلریله مصاحبه‌لری اثنا ـ سنده بر مناسبت دوشمسندن طولایی سویله‌مشلردر . یوقسه مقصدلری بو مسئله‌یی شرح وایضاح ایتمك اولسه ایدی بومحاوره‌مز کبی برمحاره‌یی کندیلری ده یازمغه حمدالله مقتدردرلر .

ایضاحاتیله بعد الاثبات بو مسئله‌نك
یالکز فاطمه علیه خانم افندی حضرتلری
طرفندن یازلمش بولنیور امام قرطبینك
عقد الفریدنده و عبد الله الزجانك تحفة
الاویبنده وحسین الجسر افندینك رساله‌ٔ
حمیدیه‌سنده ورحمة الله افندی حضرتلرینك
اظهار الحقنده وسائر اسکی یکی برچوق
کتابلرده صحیفه‌لر طولدیرمش اولدیغی کبی
توراتلردن انجیللردن ماعدا سائر دها بر
چوق بشائرك دخی موجود اولدیغندن
بحثله اول باول بشائر مذکوره‌نك صنف
صنف تصنیفنه لزوم کوستردك و بو لزوم
اوزرینه مبحث آتیی کشاد ایلدك :

تصنیف بشائر

قدیم عجملرك زند اوسته‌سنی و قدیم

هندیلرك وەداسنی وبنی اسرائیلك تورا-
تلرینی ونصارانك انجیللرینی اوقوروکتا-
بلری اله کچمامش ایسەده مصر قدیمك
محکوکاتنی وکرك مصر وکرك یونان قدیم
وعرب جاهلیه زمانلرینك کاهنلرینه دائر
تاریخلرده ویریلان معلوماتی مطالعه ایلر
ایسەکز کوررسکزکه قدما کندی زمانلرنده
موجود اولان احوال ایله اشتغاللرندن
زیاده کندیلرندن صکره وقوع بولەجق
احوال ایله اشتغال ایدرلر ایدی . هله
کندی زمانلرندن صوکره کلەجك پیغمبر-
لری ویاخود اهل کتابدن دکل ایسەلر
میدانه چیقەجق صاحب ظهورلری برطاقم
علائمله خبر ویرملك بونلر میاننده عمو-
میت اوزره جاری برحال ایدی . بو

خصوصده بنی اسرائیل منتخب من طرف
الله اصحاب کتاب اولملری حسبیله وزمانلرنده
سحر وکهانتك ازمنه وملل سائره‌یی پك
چوق کچمش بولنمسی سببیله جمله‌یه تفوق
ایتمش ومستقبلاً کله‌جك پیغمبرانی تبشیرده
دها ایلرویه وارمش ایدیلر . روملرك
بعد المغلوبیه غالبه‌لری محقق اولدیغنك
اخباری کبی کرك قرآن عظیم الشان وکرك
نبی آخر زمان دخی بعض احوال مستقبله‌یی
خبر ویرمش وینه احوال مستقبله‌دن
اولمق اوزره رسول الله افندیمز حضر-
تلرندن صوکره مستقبلاً بر دخی پیغمبر
بعث بیورلمیه‌جغی ده اخبار اولنمشدر .
خصوصات مستقبله امور غیبیه‌دن اولمغله
حکم (لایعلم الغیب الا الله) ایله مختوم

اولوب بناءً علیه بو علملرله اشتغال ایدن مسلمانلرك محصول اشتغاللری انظار عمومیهٔ اسلامیه‌ده مرغوبیت ومقبولیت قازانه‌مامشدر.

شو مقدمه‌یی دوستمزه سرد ایلدکدن صوکره دیدك که:

— ایمدی بوندن اول مدخل محاوره‌مزده دیدیکی وجهله صدق نبوت محمدیه‌یی اثباته مدار اوله‌جق بشائر متقدمه‌یی یالکز نصارا ویهود عندلرنده آرامق ایله‌ده قالمیه‌جغز، کفرهٔ بت پرستان عندلرنده‌ده بشائر محمدیه‌یی تحری ایده‌جکز.

شو سوزمز دوستمزك فوق الحد استغرابنی موجب اوله‌رق:

— کتب بنی اسرائیلده برقورتاریجی

كلمه جكنه دائر فى الواقع خبرلر موجود اولوب
اخبار مذكوره نك حضرت عيسى افنديمز
حقنده اولدقلرينه شبهه مز يوق ايكن سز
اهل اسلام بونلرك بعثت محمديه ايچون
بر تبشير اولديغنى ادعا ايديور سكز .
هايدى بوكا حواله سمع اشتغال ايده بيله لم .
فقط كفرهٔ بت پرستاندن دخى بشائر
محمديه بكله مك خيال وخاطر صيغارمى ؟
ديمه سيله هر نه قدر شو ايچنده بولنديغمز
صدده داخل دكل ايديسه ده آندن بتكده
خارج قالمامق اوزره بر بحث دها آچلمش
اولدى كه او بحثى ده حل ايتمكسزين ايلرويه
كيتمك مقصودمزه وصول يولنده برسد
بر انقطاع حصوله كتورمش اولمق عد
اولنه جغى جهتله بوده تجويز اولنه ميه رق

طرفکزدن دنیلدی که :

— شو سؤالکزده ایکی مسئله وار در .

بریسی کتب توراتیه‌ده « قورتاریجی »
حقنده‌کی تبشیراتك حضرت عیسایه
مخصوص ومنحصر اولمسی وایکنجیسی
کفرهٔ بت پرستان نزدنده دخی بشائر
محمدیه بولنه‌بیلوب بولنه‌مامسی قضیه‌لریدر .
اولا برنجی مسئله‌یی طوته‌لم : حضرت عیسانك
اسمی برکلمهٔ عبرانیه‌یی اوروپا لسانلرنده
مستعمل اولان حروف ایله یازمقده‌کی
مشکلاتدن ناشی اوروپالیلر نزدنده « ژه‌زو »
یاخود « یه‌زو » یاخود « جه‌زو » یاخود
بو اوچ کلمه‌ده‌کی « ز » حرفلرینك سینه
تحویلی ایله « ژه‌سو ویه سو وجسو » دیه
یازلمشدر . بونلرك کافه‌سی عبرانیجه « یسوع »

كلمه‌سندن النمشدر كه انك اصلى دخى
« يهوسوعا » در . معناسى ده « قورتاريجى »
ديمك اولوب بعده يونانيلر ينه بومعنايه
اولمق اوزره « خرستوس » كلمه‌سنى ترجيحاً
حضرت عيسايه علم اتخاذ ايتمشلردر .
حالبوكه نزد توراتده يسوع يعنى قورتاريجى
كرك لفظاً وكرك حكماً حضرت عيسى
دكلدر . لفظاً حضرت عيسى اولمديغنك
اثباتى شو وجهله دركه بنى اسرائيل ميانده
حضرت عيسادن مقدم دها طقوز نفر
يسوع ناملى ذوات ظهوره كلمشدر . بونلرك
اسملرى توراتلرده مصرحدر . هله بونلردن
ايكيسى پك مهم آدملر اولوب او ايكيسنك
دخى بريسى « يسوع ابن يوسه‌دن » دركه
بنى اسرائيلك بابل اسارتندن حين عودتنده

باش خاخام بولنغله « زوروبابل » نام رئیس
قوم ایله برابر قبل المیلاد ۵۳۵ سنه‌سندن
۵۲۶ سنه‌سنه قدر بیت المقدسی تکرار بنا
واحیا ایلمشدر . ایکنجیسی ایسه « یسوع
ابن سیراق » اولوب قبل المیلاد ۳۰۲ سنه‌
سندن ۲۸٤ سنه‌سنه قدر یکرمی سنه مدت
کمال عقل وحکمتله بنی اسرائیل میاننده
عادتا پیغمبرلك ایلمشدر . بو ذاتك برده
کتابی واردر . واقعا کتب توراتیه‌دن معدود
اوله‌مامش وبو عدم معدودیتك سبب
وحکمتی ده بیلنه‌مامش ایسه‌ده « کتاب الشرع »
نامیله غایت معروف و مقبول بر کتاب
اولدیغندن بالآخره آنی یونانیلر « اغله
سیاستیق » نامیله کندی لسانلرینه‌ده ترجمه
ایلمشلردر . ایشته بو ایضاحات تاریخیه

ایله ثابت اولیورکه محمد واحمد اسملری
پیغمبر ذیشان افندیمز حضرتلرندن اول
هیچ برکیمسه طرفندن توسم اولنه مامش
بولنملری طرزنده بر خصوصیت تامه ایله
یسوع اسمی دخی حضرت عیسادن اول
کیمسه یه تسمیه اولنمامش بر اسم اولمیوب
بلکه حضرت عیسی اواسمی آلان مشاهیرك
آنجق اونجیسی اولمشدر. حکماً دخی
قورتاریجیدن مقصد حضرت عیسی اولمد-
یغنه کلنجه توراتلرده وآنلردن اقتباس
معلومات ایله تاریخ بنی اسرائیلی یازمش
اولان لەوی و بوسوئه وسائر مؤرخلرك
آثارنده تصریح اولندیغی وجهله بنی اسرا-
ئیلی اشبو قورتاریجیلق شرف وشانی
یالکز کندیلرینی غضب الهی آثارندن

اولان متعدد اسارتلردن قورتارانلره
حصر ایتمشلردر. بنی اسرائیلك باشلیجه آلتی
اسارتلری واردر. بونك برنجیسندن بنی
اسرائیلی خلاص ایدن ذات کالبك قرنداشی
اوثونیالدر. ایکنجیسندن قورتاران عاهود
وصمغار نام ذاتلردر. اوچنجیسندن قور-
تاران دا بورا نامنده قادین بر پیغمبر ایله
باروق نامنده بر سرداردر. دردنجیسندن
قورتاران جدعون ایله ابی ملك وبشنجیسندن
قورتاران یفته اولوب آلتنجیسندن قور-
تاران دخی شمشوندر. دقت اولنملیدرکه
بونلرك هیچ بریسی یسوع نامنی آلان
ذواتدن دکلدرلر. ایشته توراتاً وتاریخاً
ثابت اولدی که نصارانك قورتاریجیلغی
کرك لفظاً وکرك حکماً حضرت عیسایه

حصر ايتملری حقیقته قارشو بر تجاوز و
بر ظلمدر. حالبوكه بو حكم انجيل احكامنجه
دخی ثابت ومصدقدر. زيرا انجيلك ذيللر-
ندن اولان اعمال رسلده برنجی بابده
حضرت موسی حقنده « الله موسایی رئیس
و قورتاریجی كوندرمشدر » دینلیوركه بنی
اسرائیلی مصردن قورتاردیغی ایچون واقعا
ایلك قورتاریجی اودر. بناءً علیه حضرت
موسی دخی انجيل نظرنده بر يسوع بر
خرستوس حكمنی آله‌رق اوصفتك حضرت
عیسایه انحصارینه انجيل حكمنجه دخی
امكان كوریله‌میور. دیمك اولیوركه مسلمانلر
توراتلرده حضرت عیسایه مخصوص و
منحصر اولان بشائری كندی پیغمبرلرینه
اسناد وحصر ایچون غصب ایتمش ظلم

ایلمش اولمیورلر . بلکه پاپاسلر حضرت عیسی دخی داخل اولدیغی حالده برچوق قورتاریجیلره عام اولان بشائرك کافه‌سنی حضرت مشارالیهه حصر وتخصیص ایدرك اغتصاب واعتسافده بولنیورلر .

دوستمز اولجه سویلدیکی سوزك ایلك قسمنه ویردیکمز بو جوابی کولومسیه‌رك تلقی ایله برابر پك جدی بر صورتده تصدیق ایلدی . سوزینك ایکنجی قسمنه دائر اولان جوابه انتقال ایدلدکده طرفمزدن دینلدی که :

— بو مثللو مسائل دینیه‌ده کفرهٔ بت پرستان ایله یهود و نصارا آره‌سنده اصل کوزه‌دیله‌جك اولان فرق یهود و نصارانك هر حالده اهل کتاب اولملرینه

مقابل كفرهٔ مرقومه‌نك كتاب سماوی
اصحابی اولملرندن عبارتدر. یوقسه آنلر
نزدنده دخی اوروپالیلرك «آسترولوژی»
تعبیر ایلدكلری علم احكام نجوم ومؤخراً
نسیاً منسیا حكمنه كیرن علم سحر وصنعت
كهانت كبی شیلر موجود ایدیلركه بونلرك
یاردمی ایله كندی جمعیت مدنیه واصول
معیشتلرینه دائر خلقه پك چوق حكملر
قانونلر قبول ایتدیرمش اولدقلری كبی
مستقبلده اوله‌جق شیلری كشف خصو-
صنده ده بیوك بیوك مهارتلر كوسترمشلر
در. یونانستان قدیمك دلف معبدی
كاهنلریله معابد مصریه كهنه‌سنك اخبار
هاتفه اسناداً كشف غیوب مستقبله حقنده
سویلدكلری سوزلرك برچوقلری تواریخه

دخی یازلمش وشهرت بولمشدر . ازجمله
اسکندر رومینك حل ایلمش اولدیغی
« غوردیه‌ن دوکومی » حقنده‌کی اخبار
هاتف کبی . هله حضرت موسی علیه السلام
ایله اجرای خوارق خصوصنده عادتا
میدان مسابقه‌یه چیقان کهنه وسحربازان
ایله نبی مشار الیهك مسابقه‌سی وآنلرك
سحردن عبارت بولنان قدرتلرینه مقابل
کندیسنده‌کی معجزهٔ صمدانیه قوتیله
غلبه‌سی تاریخ بنی اسرائیلده پك مشهوردر .
بوکیفیت یعنی کفره النده بولنان شو عجیب
وغریب قدرت بزك الکزده‌کی انجیللرله
دخی مثبتدر . زیرا انجیللرکزده بوکبی
کفره‌یه « یالانجی پیغمبرلر » تعبیر اولنورکه
ایکی کلمه‌دن عبارت بولنان شو سوزك

نصف اخیری بونلره هر حالده پیغمبرلك
اسناد ایدییور دیمك اولوب یالکز نصف
اولی او پیغمبرلکك رسالت صحیحهٔ انبیایه
نسبةً بر ادعای کاذب اولدیغنی میندر .
اما بو یالانجیلق شرایع سماویه نقطهٔ نظر-
ندن بر یالانجیلق اولوب علمای اسلام
رحمة الله علیهم اجمعین حضراتی بونلرك
خوارق کاذبه‌سیله انبیاء ذیشانك معجزات
صحیحه‌سی آره‌سنده‌کی فرقی پك کوزل تعیین
ایلمشلردر . سزکله میدان محاوره‌یه قو-
نیله‌جق مستحضراتمز میاننده بو مسئله
دخی موجود اولوب براز صوکره صره-
سی کلنجه بسط وتمهید قلنه‌جقدر . یوقسه
ازجمله اعمال رسللك بشنجی بابنده بیان
اولنان « ثووداس » نام یالانجی پیغمبر او

قدر خوارق كاذبه كوسترمشدر كه ظهور
ايدر ايتمز خوارق مذكوره‌يی كورنلردن
درتيوز آدملك كنديسنه ايمان ايدرك تابع
اولدقلرينی ينه انجيل خبر ويرييور .
حالبوكه حضرت عيسانك اوچ سنه دوام
ايدن دعوتنده اوقدر معجزات صحيحه‌سنه
بو قدر آدم ايمان ايتمامشلر ايدی . يالكز
اون ايكی حواری ايمان ايله تابع اولوب
دها زياده شايستهٔ استغرابدر كه بونلرك
ايمانلری بيله پك ضعيف اولديغندن
حضرت عيسی طرفندن « ای آز ايمانلی
آدملر » ديه تكدير اولندقلری‌ده اناجيلی
موجوده‌ده مكرراً بيان اولنيور . ينه
اعمال رسللك اشبو بشنجی بابنده بيان
اولنان يهودا دخی بو يالانجی پيغمبرلردن

اولدیغی کبی کتاب مذکورك سکزنجی بابنده
بیان اولنان سمعون دخی اشبو انبیاء
کاذبه‌دندرکه کوستردیکی خوارق کاذبه‌یی
کورنلر « بو آدم اللهك عظیم قوتیدر » دیه
حیران و تابع اولدقلری ینه لسان انجیل
ایله خبر ویرلمشدر . حالبوکه بو آدملر
یهودی دکلدرلر . اکر یهودی اولملری
لازم کلسه نبوت کاذبه دعواسنه قیام
ایتمیوب شریعت موسویه‌یه تابع بولنملری
وبناءً علیه دیکر انبیاء بنی اسرائیله التحاق
ایتملری وحتی او زمانلر یهودیلر مسیح
موعودك ورودینه منتظر اولدقلرندن
مسیح دیه قبول ایدلملری لازم کلورایدی .
آنلر ایسه یهودیلر طرفندن دخی قبول
وتصدیق اولنمامشلردر . بناءً علیه تا حضرت

موسی زماننده یهودیلر میاننده پیدا اولغه باشلایان عبدهٔ اصنام کفره دن اولدقلری هویدا در .

اهل کتاب اولمیان کفره حقنده بیان ایلدیکمز شو ملاحظات قاتولیك دوستمزی پك زیاده دوچار تعجب واستغراب ایدرك :

— جانم نه دییورسکز اللهی سور ایسه‌کز ! اجرای خوارق خصوصنده بت پرستلری کفره یی عادتا پیغمبران ذیشانه تشریك ایدییورسکز . معجزه ماده‌سی بویله اهمیتدن اسقاط ایدیله‌جك اولورایسه دین حقك اثباتنه بشقه المزده نه برهان قالور ؟

دیمه‌سیله بز :

— معجزه خصوصنده کهنه وسحر

بازان كفره‌يى پيغمبرلره تشريك خطاسندن
جناب حقه صغينورز . سزه اول دخى
ديدك كه علماى اسلاميه بو مسئله‌يى پك
كوزل حل ايتمشلردر . فقط معجزه برهانى
الدن براقور ايسه‌ك دين حقك اثباتى
خصوصنده برهانسز قالمق تهلكه‌سى يالكز
نصرانيته مخصوص اولوب اسلاميت ايسه
بو تهلكه‌دن مصوندر .

جوابى ايلرويه سورديكمز زمان
دوستمزك استغرابى شاشقينلق درجه‌سنه
وارەرق صدد خارجنده بعض مقابلات
نابجاده بولندى ايسه‌ده آنلر طرفمزدن
بالطبع جوابسز براقلدى . زيرا مجاوبه‌نك
او درلوسى مكابره ومنازعه‌يه واروايدى كه
بوندن ده هيچ بر فائده چيقه‌مز ايدى .

طرفڭزدن دینلدی که :

— شام علماسندن کندیسی کنج اولدیغی کبی افکاری دخی یکی اولان طاقمدن حسین الجسری افندی حضرتلری « رسالهٔ حمیدیه » نامیله یکی بر کتاب یازمشدر. بو کتاب عربجه ایسه‌ده استانبول علماسندن مناسترلی اسماعیل افندی حضرتلری بونی عثمانلیجه‌یه ترجمه ایله برابر شرح وتوضیح یوللو بر چوق معلومات دخی علاوه ایلمشدر. بوکتابی سزه صورت مخصوصه‌ده توصیه ایدرم. اوقور ایسه‌کز حقایق اسلامیه‌یه دائر برچوق نافع شیلر کوررسکز. بوکتابده رسول الله افندیمز حضرتلری بالتشریف جهانی دین اسلامه دعوت بیوردقلری زمان استعداد بشریه‌لرینه کوره

رسالت ونبوت محمدیه یی قبول ایدن انسانلر
طقوز صنفه آیرلمشلردر. بو طقوز صنفلك
ایلك درت صنفی قرآن عظیم الشانك بلاغت
لفظیه سی بونك كلام بشر اولمدیغنی ومطلقا
كلام الله اولدیغنی اثبات ایلدیكنه قناعتله
رسالت محمدیه یی تصدیق ایدنلر واول كتاب
كریمك معنی جهتی دخی لفظی كبی معجز
و بناءً علیه فرمان الٓهی اولدیغنی مثبت
بولندیغنه قناعتله نبوت محمدیه یه ایمان كتورنلر
ونلر وشریعت احمدیه نك شرایع سائره یه
نسبتله بر شریعت حقیقهٔ الٓهیه اولدیغنه
شبهه لری قالمیه رق رسالت محمدیه یی قبول
ایلیانلر و شریعت احمدیه نك نوع بشری
دارینده مسعود و بختیار ایتمكه كفایت
وكفالتنی كوره رك مسلمان اولانلر اولوب

تا بشنجی صنفی رسول الله افندیمز حضر-
تلرنده انبیاء سالفه کبی وحتی آنلردن دها
بیوك دها باهر معجزه‌لر كوروب آنلره
حیرتله قبول ایمان ایدنلر اولدقلری ذکر
اولنیور . شو طقوز صنفدن هر برینك
مسلمانلغی قبولی بر برهان اوزرینه وقوعه
کلدیکندن رسول الله افندیمزك صدقی
واسلامیتك حقیقتی ایچون اساساً طقوز
برهان بولنیور دیمك اولوب معجزه ایسه
اوطقوز برهانك بریسی وحتی برنجیسی ده
اولمیه‌رق بشنجیسی اولدیغی کوریلور. کتاب
مذکورده بوحکمتك توسیعی واهل اسلا-
مك ارشادی ایچون دینلیورکه :

« معلوم اوله‌که بو قبیلدن اولان خوارق
کونیه - یعنی قمرك انشقاقی واغاجك مشی

كبى معجزه‌لر — انجق معجزات ادبيه و عقليه وحكميه وسياسيه‌يى ادراكدن قاصر بولنانلرك — يعنى عقول قاصره اربابنك عقولنى اقناع وياخود وقت حاجتده انتفاع ايچون ابراز بيورلمشدر» دقت بيوريلورمى كه سزك اصرانيتجه برهان يكانه‌كز اولان معجزه بزم اصول اسلاميه‌مزده هانكى درجه‌ده قاليور! ؟ قرآن عظيم الشانده كوستريلان ادبى عقلى وحكمى وسياسى و اخلاقى وطبى وفنى بونجه معجزه‌لرى بوكتابك من عندالله و بو دينك دين حق اولمسنى اثباته كافى حجتلردر ديه تفهم وتقدير وقبول وتصديقه مقتدر اوله‌ميان عقول قاصره اربابى لسان حال بلاهت مآللريله كويا « بوندن اول كلن پيغمبرلر معجزه

كوسترمشلردر بز دخی سندن معجزه
کورمینجه ایمان ایدهمیز » دیمشلرده او
معجزات صحیحهٔ نبویه دخی آنلك ایچون
کوسترلمشدر. ایشته بو دقیقه‌یی رسالهٔ
حمیدیه پك کوزل توضیح ایدییور. اوقدر
کوزل توضیح ایلیورکه ایشته بویله قدرت
تمییزیه‌لری یالکز کوزلرنده اولوب ذهنلرنده
قوهٔ تقدیریه‌لری بولنمیان آدملرك قارشوسنه
تو داس ویا یهودا ویاخود سمعون کبی
خوارق کاذبه صاحبی بر آدم چیقاریلی
ویره‌جك اولسه معاذ الله تصدیقه قدر
واره‌جقلرندن خوف اولنه بیلور. کمال اهمیتله
دوشونملیسکز که رسول الله افندیمز
حضرتلری بعث بیوریلور بیورلمز خوارق
کونیه‌دن معجزات ایله خلقی دعوته باشلا-

مامشدر . قرآن ایله دعوته باشلامشدر .
معجزات اجراسنه قدر یوزلرله کیمسه‌لر
مسلمان اولمشلر ایدی . ایشته او سابقون
حضراتی نه‌لر دوشونوب نه‌لر کوروب
مسلمان اولمشلر ایسه عاقل وحکیم اولانلر
دخی آنلری کوروب انلری دوشونوب اسلامی
قبول ایدرلر . بوکون اوروپاده آمریقاده
مسلمانلغی قبول ایدنلر حضرت محمدک قمری
یارمش دیه‌می اسلامی قبول ایدییورلر؟
یوقسه نصرانیتلک خلاصهٔ مقتضیاتی اولان
صورت معیشت مدنیه ایشته الیوم اوروپاده
کورلدیکی اوزره هر بلده‌یی همان عمومی
برمیخانه قمارخانه فحشخانه حالنه قویمش
ومروت دینلن شیئی اورته‌دن قالدرمش
اولمغه مقابل اسلامیتلک نتیجهٔ مقتضیاتی

اولان معيشت مدنيه بالعكس فضائل
بشريه‌يى حكمت وحقيقت نقطهٔ نظرندن
توثيق و ادامه ايليور ديه‌مى قبول ايده‌
بيورلر؟ عقول قاصره اربابندن اولميوب ده
فكر ونظرى انوار معارف وحكمتله منور
اولان آدملرى خوارق ايله اقناع قابل
اولسه ايدى آوروپا و آمريقاجه بو مثللو
ذوات حكمت سماتك عادتا عموميت صورتيله
نصرانيتى رد وانكار ايتملرى قابل اولورمى
ايدى ؟ حالبوكه ممالك مترقيه‌ده ارباب
معارفك عادتا عمومى نصرانيتى قبولدن
تأدب ايديورلر. يالكز بعضلرى مروةً
وبعضلرى آبا واجدادلرينى تقليداً آشكاره
رد وانكاردن احترازده بولنيورلر. اشبو
افكار منوره اربابى نزدنده اسلاميتك

تقدیر اولنمسی ایسه او دین مبینك نوع
بشری مادی و معنوی بختیار ایتمکه کافی
اولدیغنه و هر شیئك حقیقتنی بو صورتده
میدانه قویمق حضرت محمد کبی برامی آدمك
کاری اولمدیغی جهتله حقایق مذکوره نك
مطلقا من طرف الله تعلیم بیورلدیغنه اینا-
نلمرندن ناشیدر. بر فیلسوف بر پاپاسه
«بن معجزه دینلن خوارقه ایناننم. آندن
بشقه بنی اینانديره جق برهانك وارمی؟»
دیه جك اولسه بیچاره پاپاس لال اولور
قالور. فقط بر مسلم فاضله بو سؤالی ایراد
ایده جك اولسه «معجزه بنم طقوز برها-
نمدن بریسیدر. آنی قبول ایتمز ایسه کز
دیکر سکز برهانم دها واردر» جوابنی
ویره رك او سکز برهان ایله مطلقا دین

حتى اثبات ايده بيلور . يالكز فيلسوفده
انصاف بولنمق شرطيله ! حالبوكه بر آدمك
او براهين ثمانيه ايله رسول الله افنديمز
حضرتلرينك صدق نبوتلرينه هيچ بر
دهجكى قالميهرق ايمان ايلدكدن صوكره
بويله بر پيغمبر ذيشانك معجزاتنه دخى
اينانمق آنك ايچون اولى بالطريق حكمنى
آلور . ازجمله حضرت ابو بكر صديقك
(رضى الله عنه) معراج شريف حقنده
بيوردقلرى كى‌كه عليه الصلات والسلام
افنديمز حضرتلرى معراج كزينلرينى اصحاب
كراملرينه تبليغ وتبشير بيوردقلرى زمان
حضرت صديق اكبر قبول وتصديقنده
جمله‌يه مسابقت ايدرلك اصحاب كرامدن
بعضلرى : « طور كز باقهلم بويله برشى اوله

بیلورمی ؟ بر کره دوشوندهده اکا کوره بر قرار ویره‌لم » دیدك ایستدکلرنده حضرت صدیق « بو ذات شریفك مبعوث من عند الله پیغمبر ذیشان اولدیغنی بونجه حقایق قرأیه ایله قبول وتصدیق ایلدکدن صوکره معجزهٔ معراجه ایناننمده تردد جائز اولورمی ؟ » جوابنی ویرمشلردر که فی الواقع علوم اولین وآخرینه عائد خصوصاتی طوس طوغری اخبار ایلیان صادق الوعد الامین بر پیغمبرك یالکز بر معجزه خصوصنده حاشا ثم حاشا ارتکاب کذب ایده‌جکنه عقول بشریه دن هیچ برینی میل ایده‌من .

فاضل قانونلك شو سوزلرمزی بلا اعتراض دیکله‌مکده بولندیغی حالده معجزه

وبالخصوص معراج بحثنده طیانه‌میه‌رق :

— شق قمر و معراج کبی معجزاتی افکار حکمیه اربابنه کوج قبول ایتدیره بیلورسکز وبلکه‌ده هیچ قبول ایتدیره‌مزسکزه‌زیرا بونلر عقلاً ونقاً حد امکانك خارجنده درلر .

دیدی بوکا جواباً بز دخی دیدك‌که :

— علمای اسلامك بو مسئله‌یی حل یولنده سویلدکلری سوزلری نه‌قدرخلاصه ایده‌جك اولسه‌ق ینه اولور اولمز جلدلره صیغدیره‌میز . علمای مشارالیهم مسائل مذکوره‌نك امکان عقلی دائره‌سندن خارج اولمدقلرینی اثبات ایلمشلر در . فقط بز آنلرك تفصیلاتنی بورایه نقل ایده‌میه‌جکمز کبی معجزاتك امکانی اثباته لزوم دخی

گورمیز. بز دیرز که برشی امکان داخلنده
اوله‌جق اولور ایسه اکا معجزه دنیله‌مز.
هنر دینلور. هرکس کندی مقدار هنرینه
گوره آنی آز چوق تقلید ایده‌بیلور. شق
قمر کبی سیر شجر کبی عروج پیغمبر کبی
شیلر حقیقة فنونك خارجنده ممتنعات عادیه‌-
دن اولملیدر که ممتنعات مذکوره‌نك قدرت
الهیه ایله ممکن صورتنی آلمسی دخی معجزه
عد اولنه‌بیلسون. بناء علیه حکما وفلا-
سفه‌دن بوامتناع وعدم امکانی ایلروییه
سوره‌رك مناظره آچیق ایستیانلری بز
کندی صلاحیتلرینك خارجنه چیقیورلر
دیه رد ایلرز. انلرك زمین اشتغاللری علوم
عقلیه وطبیعیه وحکمیه اولدیغنه گوره
آنلردن خارج بولنان شیلرله اشتغال

صلاحیتنی حائز اوله بیلورلرمی ؟ انلرك
بومسائلی آچملری نصل خارج ازصلاحیت
برشی ایسه بزم طرفمزدن جوابلرله مقابله یی ده
اویله لزومسز كورمكده یز . جوابلرمزی
نه ایله ویره جكز ؟ شریعت ایله می ؟ اكا
ایمانلری اولسه بومناظره یی آچمزلر .
علوم عقلیه وحكمیه ایله می جواب ویره جكز ؟
اول دخی دیدك كه بو بحث انلردن خارجدر .
حالبوكه معجزات مذكوره نك فی الحقیقه
وجوده كلش اولملری بوكونكی مشاهدات
یومیه مزدن اولان برطاقم خوارقه قیاس
ایلهده قبول اولنه بیلور . برطاقم درویشلر
كوریورزكه بر مانقال طولوسی آتشلك
ایچنه اللرینی صوقه رق توكلری چیتر چیتر
یاندیغی حالده اللری یانمیور . آتشده

بياضلانمقى درجه‌سنده قيزديرلمش اولان برتيمور پارچه‌سنى جازر جازر يالادقلرى حالده ديللرى ياپيشيور «ضرب» دنيان طوپوزلى برشيشى يا كوكوسلرينه ياقرنلرينه اوروب اوجى ارقه طرفلرندن چيقديغى حالده هلاك اولملرى شويله طورسون قان بيله اقميور، يتمش سكسان اوقه‌لق برشيخ اوچ آيلق برچوجغك بوكداغى اوزرينه چيقوب تپنديكى حالده چوجق ازيلميور، برقاچ يوزدرويشى يوزى قويون يره‌ياتيروب شيخ برآته بينه‌رك اوزرلرندن كچديكى وات كيمينك ارقه سنه وكيمينك قفاسنه باصديغى حالده هيچ بركيمسه‌يه زيان وبرميور، صحرادەكى ازغين ارسلانه مدهش ييلانه درويشلك بريسى بر نظر ايتديكى حالده

الشقين قوزى كبى يانته كلوب انسيت ايديبور .
بعض حشراتك هجومنه مقابل كندى
اطرافنه بر دائره رسم ايدەرك بر ده دعا
اوقويور حشرات مذكوره او خط منحنى يه
قدر صوقوله بيلدكلرى حالده دها ايلرويه
كچه‌ميورلر . هانكى برينى تعداد ايده‌لم ؟
بونلرك هپسنه علوم عقليه و حكميه جه عقل
ايرديره بيلدكده يالكز معجزات انبيامى
قالدى كه عقل ايرديرمكه اوغراشه‌لم ؟
برشيئه عقل ايرديرمك انك اسرارينى
كشف ديمك اولوب بوايسه اوشيئى يابق
اقتدارينك ثلثانى حاصل ايلمش اولمق
ديمكدر . بز ديرزكه برادم مطلقا خارق .
العاده برشى يابديغى ايچون پيغمبر عد
اولنمز . بلكه پيغمبراولديغى ايچون خارق .

العاده شيلرى يابمغه باحجت الٓهيه ثابت اولان نبوتى ايله مقتدر اولورده خوارق مذ كوره دخى معجزاتدن صاييلور . ايشته يالانجى پيغمبرلرك خارقه‌لريله كرچك پيغمبرلرك معجزات صحيحه‌سى اره‌سنده‌كى فرق بودر .

دوستمز شو مطالعه‌يى رد ايتمدى . فقط مجرد بحثك توسيعنه مدار اولمسق ايچون اولديغنى اخطار ايله :

— اولا او نبوتى ثابت اولان ادمك خوارقنه معجزه دينلمك لازم اولديغنى تسليم ايده‌لم اما او صاحب معجزه‌نك فى الحقيقه پيغمبر اولديغنى نه‌دن بيله‌لم ؟ ديديكنده طرفمزدن جواب ويرلدى كه :

— معجزه‌دن ماعدا المزده سكز

برهان دها بولندیغنی وبونلرك رسالهٔ
حمیدیه‌ده بر تفصیل بسط وبیان قلندیغنی
خبر ویرمش ایدك . مع هذا بو مسئله‌ده
سزه خدمت ایچون ینه انجیل شریفدن
بر میزان ایراد ایلیه‌لم . اومیزان ایله هر
شیئی اولچوب حقیقته واصل اوله بیلورسکز .
بو صوردیغکز سؤال نصرانیتده دخی
صوریلوب جوابی ایسه اعمال رسلك
یدنجی بابنك اون التنجی آیتنده ویریلور .
دیکنلردن اوزوم وچالیلردن انجیر اقتطاف
اولنه میه جغی اخطاریله بر نبینك نبوتی
قویدیغی شریعتدن اکلاشیله بیله جکی خبر
ویریلیورکه پك طوغری سوزدر . مثلا
برادم سزه کوکده‌کی کونشی یره ایندیرمك
درجه‌سنده بر خارقه کوسترمش ده صوکره

شريعت اولمق اوزره دخی انا کزی بابا کزی دوکوب سوکمکی واوکنکزه کانلرك کوزینی اویوب ارقه کزه کلنلری تپمه یی امر ایتمش. ایشته بو آدمك کذبی بس بللیدر. ایش دونوب طولاشوب هپ اودیدیکم نقطه اوزرنده قرار قیلیورکه اودخی بر پیغمبرك نبوتندن وشریعتنك احکامندن مقصد حکمت وحقیقت اولوب اوایسه کوزایله کوریله جك خوارقدن زیاده عقل وذهن ایله واریله جق حقایق وساطتیله تقدیر اونه بیلور.

بومبحثمز ذات حضرت رسالتپناهی ایچون قبل البعثه وقوعه کلن بشائرك صنوفه تقسیمی مقصدیله کشاد ایدلمش اولدیغی حالده اکا متفرع اولان احوالدن طولایی سوزی اوزاتمش ایسه ده مشکلات مذکوره

حل ایدەمکسزین کچیلی ویرەمك بخثی ناقص
براقەجغی جهتلە قاتولیلك دوستمز بوتفصیلاتی
معذور کوردکدن فضلە برچوق معلومات
مهمە املش اولدیغندن طولایی ممنونیت
بیلە کوستردی. نهایت صدد اصلی یە رجوع
ایلدك کە اودە بروجە آتیدر:

بشائر محمدیە اساساً اوچ قسمە منقسمدر.
برنجیسی پت پرستلر نزدندەکی بشائر
ایکنجیسی یهودیلر نزدندەکی بشائر
اوچنجیسی نصارا نزدندەکی بشائردر.
حالبوکە بشائر مذکورەنك هر برصنفی
دخی بالآخرە ایکیشر قسمە منقسم اولمق
لازم کلور. بونلرك برنجیلری بشائر
کتابیە وایکنجیلری خلقك او بشارتلردن
صورت استبشارینی مبین اولان وقوعات

تاريخيه‌در . بورداه بز بسط وتمهيد
خصوصنده ايكنجى قسمى برنجى قسمه
تقديم ايليه‌جكز . يعنى برطاقم احوال
تاريخيه يه مراجعت ايده‌جكزكه بونلر عائد
اولدقلرى اقوامك كتابلرنده بشائر محمديه
بولنديغنه دلالت ايدر اثرلردر . او اثرلرى
كورر ايسه‌ك مؤثرلرى بولنمسه يعنى
كتابلرنده بشائر مذكوره‌نك مندرج
اولدقلرى كورلمسه بيله بزم ايچون مقصد
اصلى ينه حاصل اولمش ديمك اولور .
چونكه كتابلرندن هيچ برشى استخراج
واستبشار ايتمامش اولسه‌لر ايدى او خلقك
ورود محمد عليه السلام ايله هيچ ده اشتغال
ايتمامه‌لرى لازم كلور ايدى . امدى ثابت
اولمش بولنوركه بشائر مذكوره چوكره

کتابلردن تحریف اولنەرق چیقارلمشلردر.

بوحالدە بشائر مسئلەسنی اولا « بشائر تاریخیه » و « بشـائر کتابیه » دیه ایکی یه تقسیم ایدییورز . بعده بشائر تاریخیەیی « بشـائر صابئیه » و « بشـائر یهودیه » و « بشائر نصرانیه » دیەاوچ قسمه آییروب اندن صوکره بشائر کتابیەیی دخی « بشائر توراتیه » و « بشـائر انجیلیه » دیه ایکی قسمه تقسیم ایدەجکز . چـونکه عرب جاهـلەنك کتابلری اولمدیغندن بونلردن بشائر کتابیه ارامق بیهودەدر .

بشائرك بو صـورتله تصنیفی قانولیك دوستمز طرفندن دخی تصـدیق اولنمغله هر صنف بشـائر بروجه اتی برر مبحث مخصوص صورتنده بسط وتمهید قلنمشدر:

بشائر تاریخیه‌دن

«بشائر سابقه»

کتب سیری مطالعه ایدنلره معلومدر که رسول الله صلی الله علیه وسلم افندیمز حضرتلرینک لیلهٔ مبارکهٔ ولادتلرنده بعض خوارق وقوعه کلمش ایدی که بونلر کفرهٔ قریشک بتخانه‌سنده اك معتبرینك یوزی اوسته‌ه دوشمسی وساوه کولنك قوریمسی و بیك ییلدنبری صولری منقطع اولان سماوه نهرینك صولری کلوب اثار جوشش کوترمسی وباخصوص بغداد طرفلرنده‌کی ایوان اکاسره‌نك صارصیلوب برجلرینك ییقلمسی وبرطاقم کیمسه‌لرك عجیب وغریب رؤیالر کورمسی کبی شیلردر .

خرستیان اولدیغندن وحتی « عبدالمسیح »
لقبیله ملقب بولندیغندن کندیسی علم
کهانتده بهره‌مند اولدیغی ونصارا نزدنده
بو علمك موجود دخی اولدیغی بیان ایله
کسرانك مشکلی اولسه اولسه شامده
متوطن بولنان سطیح نام کاهن حل
ایده‌بیله‌جکنی سویله‌مش . حتی بو سطیح
مرقوم عبدالمسیح نعمان ابن بقیله‌نك
طاییسی ایمش . بویله کاهنلره سحربازلره
عائد اولان حکایاتك ایچنده برچوق دخی
خیالات میدان اوق وخرافات قارشمق
هرقوم نزدنده کوره‌نك اولمغله سطیح
حقنده دخی برچوق خیالات میدان المش
وخیالات مذکوره کتب اسلامه قدر بیله
انتقال ایلمشدر . بو خیالاته کوره مرقومك

قفا كميكى ايله يومق اوچلرنده كى كميكلردن بشقه وجودنده كميث اوليوب لحمدن شحمدن قاندن عبارت ايمش . كويا يوزى دخى كوكسنده اولوب التيوز سنه دنبرى ياشامقده ايمش .

قانوليك دوستمز بوراده بر طور اعتراضكارانه ايله باشنى قالديروب كولمسيه رك وسوزيمزى كسه رك :

— ايتميكز اللهى سورايسه كز ! سز اك جدى آدملردنسكز . بويله خيالات وخرافاتدن حقيقت چيقارمغه چالشمق پك عبث اولديغنى سز دخى بيلميه جك اولور ايسه كز كيملر بيله جكدر ؟

ديمش ايدى . بوحالده صدد اصلى يى موقتاً تأخير ايده رك شو بولده كى خيالات

وخرافات حقنده شمدی یه قدر وقوعه
کلن تتبعاتمزك خلاصه سنی قاتولیك دوستمزه
تبلیغ ایتمکه مجبور اولدق . دیدككه :
— خیالات وخرافات کذب اساسی
اوزرینه مبنی دكلدرلر . بونلر بر افراطدن
عبارت اوله رق اساسلری دخی صحت
اوزرینه مبتنیدرلر . بوراده بزم خیالات
وخرافات دیدیکمزشی فرنكلرك « له ژانده »
دیدكلری شی اولوب بوكا قاموسلرده
ویریلن معلوماتدن منفهم اولورکه خرافات
مذکوره همان عمومیت اوزره اشخاص
تاریخیه حقنده واقعدرلر . ذاتاً مشهور
ومعروف اولمیان بر آدمه خیالات وخرافات
عطف ایدیله مز . بونلر او آدملك مدار
وموجب اشتهاری اولان احوال فوق .

العادەسنی مرتبۀ افراطه واردیرمق دیمکدر .
حتی پترو وبیوك ناپولیون کبی دهادونکی
آدملر بیله « لەژاندەر » اولمق یولنی
طوتمشلر یعنی کندیلرینه افراط پرستانه
برطاقم شیلر عطف ایدلمکه باشلانلمشدر .
سطیح کاهن حقنده سویلنان سوزلرك
کذب اولدقلرینه برهان قوی ایراد
ایده بیلورمیسکزکه حریفك کمیکسز اولمسی
زیادەجه ملحم اولمسندن ویوزی کوکسنده
بولنمسی دخی صرتی قانبور وبیونی اوك
طرفه طوغری بوکوك بولنمسندن متولد
برافراط اولەبیلور . عمری دخی امثالی
نادراولمدیغی وجهله یوزللك ویوزیکرمیلك بر
شی اولەرق قوۀ خیالیه بومقداری دخی التیوز
قدر ارتدیره بیلور . کندیسی عبدالمسیحك

طابيسى بولنديغندن التى يوز سنه‌لك عمرى حقنده‌كى مبالغه بوقرابت ايله‌ده تعديل اولنه‌بيلور .

شو ايضاحات ايله خرافات ماده‌سنده‌كى نفرتى ازاله ايلدكدن صوكره دوستمزك مساعده‌سيله ينه صدد اصلى‌يه رجوع ايلدك . ديدككه :

— اشبو خيالات وخرافات مسئله‌سى برطرف ايلدكدن صوكره سير شريفه‌يه يازلمش حقايق باهرۂ تاريخيه‌دن اوله‌رق شو مستبان اوله‌بيلوركه شاه ايران سالف الذكر عبدالمسيح نعمانى اشبو سطيح نزدينه كوندروب برجلرك انهدامى وكوريلن رؤيايى تفهيم ايتديردكدن صوكره بونلرك نه‌يه دلالت ايده‌جكنى صوردير مش سطيح

ایسه خرستیان اولمیوب کهنهٔ صابئیه‌دن
بولنمغله اوته‌دنبری اجرا ایتمکده بولندیغی
تدقیقاتدن نبی آخرزمانك ورودینی مبشر
اولان علاماتی تعیین ایلمش وعلامات
مذکوره‌نك بریسی‌ده کندی وفاتی اوله‌ـ
جغی بولمش ایمش . بناء علیه نعمانه
جواباً رؤیاده‌دوه‌لر دلالتیله عرب آتلرینك
دجله‌یی کچوب بلاد فارسه منتشر اوللری
بلاد حجازدن ظهورایده‌جکی اوته‌دنبری
کهنه نزدنده معلوم اولان پیغمبر آخر
زمانك امتی طرفندن بلاد فارسك ضبط
اولنه‌جغی دیمك اولدیغنی وطاق کسرادن
اون‌درت برجنك ییقلمسی ایسه او استیلا
زماننه قدر بنی ساساندن دها اون درت
نفر اکاسره‌نك جالس صندالئ حکومت

اوله‌جقلرینه دلالت ایده‌جکنی بالافاده
کندیسی دخی همان وفات ایلمش .

دوستمز شو حکایه‌یی کولومسه‌یه‌رك
دیکله‌دی . بز حکایه‌یی بتوردکدن صوکره
او ابتسام حالاً یوزنده باقی اولدیغی حالده
فیلسوفانه برطورله :

— اسلامیت کبی هرجهتله معقولیتی
ادعا اولنان بردینه دخی بویولده‌کی خرافاتك
قاتلمسی یازیق دکلیدر ؟

دیدی . جواباً بزدخی دیدککه :

— خرافات مذکوره‌یی قاتان بزمی یز؟
بوخرافاتی اسلام مؤلفلری ایجاد ایلمش
اولسه ایدی درحال دوچار تکذیب اولورلر
ایدی . زیرا اسلامك دشمنلری الك معقول الك
بدیهی شیلری بیله تکذیب ایچون حاضر ومهیا
بولندقلری حالده بویله برازده تکذیبه لایق

كوريان شيلرى غنيمت بيلورلرايدى سطيحك
التى يوز سنه ياشاديغنه وكميكسز اوله‌رق
لحم وشحمدن عبارت بولنديغنه وسائره‌يه
دائر اولان خرافاتى اسلامدن اول اولانلر
ايجاد ايلمشلردر . انجق طاق كسرانك
انهدامى ورؤيالر كورلمسى وبوندن ايران
شاهنك اوركه‌رك كاهناره مراجعتى وسطيح
طرفندن اويولده جواب ويرلمسى خصو.
صلرنده خرافاته حمل اولنه‌جق برشى
بولنمديغى كبى تاريخده مغايرتى يوقدر .
ايلك كتب سير يازلديغى زمانلر ايراندن
مجوسيلك هنوز كلياً قلع وقمع ايدلمامش
ايدى . حالا بيله مجوسيلكك بقيهٔ اثارى
ايرانده نادر دكلدريا ! هله ايراندن چيقان
اهلى فرس بلوجستان وهندستان طرفلرينه

یاپلمشلر ایدی‌که حالا اوورالرده جمعیت
جسیمه صاحبیدرلر. شو طاقمك برجلری
بیقلمق ورؤیالر کورلمك وبونلر سطیح
طرفندن تعبیر وتأویل اولنمق مسئله‌لری ایلك
سیر شریفه کتابلرینه یالان اوله‌رق
یازلسه‌لر ایدی ذاتاً اسلامه اعتراض
ایچون وسیله‌لر آرایوب طورمقده بولنان
اهل فرس تکذیب کیفیته مسارعت
کوستررلرایدی. دوشونملیسکزکه‌اوزمانلر
ایرانیلر دخی رومیلر کبی متمدن ومترقی
آدملر اولوب کتب قدیمه‌لری وترقیات
مدنیه‌لری وار ایدی. کتب اسلامیه‌دخی
تیز وقتده انلرك نظر مطالعه‌سنه ایرشمش
وحتی ایلك مؤلفین اسلامیه‌نك اغلبی انلردن
قبول اسلام ایدنلر میاننده ظهور ایلمشدر.

بناءً عليه كتب سيرده كندى تاريخلرى محتوياتنك خلافنده شيلر كورسه‌لر ايدى تكذيبنه مسارعت ايتملرى امرنده هيچ برمانع يوق ايدى .

شو جوابمزك نفس الامرده قوت واصابتى مسلم اولمقله برابر دوستمز بونه قانع اوله‌مدى . خرافات مذكوره‌نك هرحالده تاريخ اسلامدن بر قسم ديمك اوله‌جغى رأينده اصرار كوسترمكله طرفمزدن دينلدى كه :

— اكر خرافات مذكوره اسلام كارى اولسه ايدى صدر اسلامدن صوكره آثار اسلاميه‌ده دخى امثالى كورلملى ايدى . حالبوكه اسلام كندى مباديسنده جهلهٔ بت پرستان نزدنده متداول اولان بوميللو

بعض خرافاتك انتقالنی منع ایده‌مامشدرکه
بوندن طولایی بزه هیچ برمسؤلیت ترتب
ایده‌مز . بت پرست ملتلر نزدنده ایسه
اعصار قدیمه‌به طوغری ایلرولندکجه
کهانت صورتنده‌کی خرافاتك‌ده تکثر
ایلدیکی کوریلور . از جمله بویولده‌کی
وقوعاتك اهم واغربی سدمأرب حقنده‌کی
کهانتدر . یمن طرفارنده حکومت وسلطنتله
مشهور اولان حمیریاردن سبا بن یشجب
نام ملك مأرب دنیلن بلدهٔ مشهوره‌ده بر
سد یاپمش ایدی . زیرا اولاری اورالرده
عظیم سیللر وقوعه کله‌رك اطرافی تخریب
ایدرلر ایدی‌ده سبا دخی بوسیللرك اوکنه
غایت جسیم ومتین بر سدیاپوب هم اطراف
بلادی انك زیانندن قورتارمش وهم ده

بند درونده طوپلانان صولری زراعتده
قوللانمق یوانی بولمش ایدی . زیرا بوسده
بربردن یوکسلك اوچ دلیك آچوب
یاغمورلر چوق ده خلق صویه محتاج اولدیغی
زمان مذکور دلیکاری برر برر آچه‌رق
صویی ترلالرك اروا واسقاسی خدمتنده
قوللانمق یولنی تأمین ایتمشیدی . نیجه
زمان صوکره عمود مزیقیا نام حکمدار
علوم غریبهٔ کهانتده ماهر اولمغله یقین
زمانده سد مأربك منهدم اوله‌جغنی کشف
ایلدی . هم بو کشفنه اوقدر اعتماد ایدوب
اودرجه‌لرده اهمیت ویردی که کندینه تابع
اولان قبائلك کافه‌سیله ترك وطنه قدر
مجبور اولدی . بونلردن برطاقمی عراق
وبر طاقملری حجاز وشام جانبنه منتشر

اوله‌رق یرلشدیلر قالدیلر . فی الواقع براز
صوکره‌سنده مأرب ییقیلوب اطرافی طوفان
کبی صولر استیلا ایده‌رك پك چوق اهالی‌یی
هلاك ایتدیکی کورلدی . ایشته ادیان
سماویه‌نك غیری دینلره سالك اولان اقوام
عندنده کهانتك بو یولده‌کی آثار عجیبه‌سی
صحایف تواریخی اشغال ایلمشدر . یونان
قدیم نزدنده دلف ومصر قدیم نزدنده
تبس معبدلری کهنه‌سی دخی بویله دکلمیدر؟
اسکندر کبیرك غوردیوم دوکومنی چوز-
مسی مسئله‌سی دخی کهانتك حقیقت تاریخیه
صورتنی المش اولان مثاللردن دکلمیدر ؟
تاریخ بونلری نظر استخفاف ایله تلقی
ایتمدیکی وحتی بونلری برجدیت واهمیت
مخصوصه ایله قید وضبط وروایت ایلمکده

بولنديغى حالده شو محاوره‌مز اثناسنده بونلرى سزك اهميت لايقه‌سيله تلقى ايتميه‌رك لايق اولمدقلرى استخفاف ايله تلقيكز شايان استغراب كوريلور .

شو ايضاحاتمز دوستمزى كركى كبى اقناع ايده‌بيلديكندن ينه صدده عودت اولنمق لازم كلدى . ذاتاً قانع اولميه‌جق درجه‌لرده جدى برشى يوق ايدى . چونكه حكايه ايلديكمز شيلرك حرف بحرف صحيح اولملرى وخرافاتدن بالكليه عارى بولنملرى بزجه دخى مطلوب اولميوب مطلوبمز ايسه او زمانلرك منجم وكهنه وسحربازانى ميانده ظهور محمدى تلاشنك موجوديتندن عبارتدركه ايشلك بوجهتى تاريخ نظرنده دخى صحيح وواقع اولوب

بو صحت وقوع ایسه بزم ایچون کافی کور -
لمکده‌در . هم او زمانلر ایچون بو مثللو
استدلالاتی استبعاد نصل قابل اوله بیلورکه
بو زمانلرده بیله بعض اجرام سماویه‌نك
طلوع و افولندن طولایی ارباب نجومك
درلو درلو استدلالاتده بولندقلری کوریلوب
طورمقده‌در . انوار علوم صحیحه واضواء
فنون بدیعه هر کسك فکر ونظرینی اضائه
وتنویر ایلمش اولدیغی شو زمانده عصرك
کهنه‌سی دیمك اولان منجم ومتفألّلرك
خسوف وکسوفدن ذوزنب کواکبدن
فجر شمالی وسائر تکونات نسیمیه‌دن
چیقاردقلری معنالر بعض قورقاق ساده
دلانی متأثر ایده‌رك تلاشه دوشوردکلری
حالده کهنهٔ صابئیه‌نك او زمانکی استخرا -

جاتنه ينه اوزمانكى خلقلك اهميت ويرملرى
نه‌دن تعجبى موجب اولسون ؟ بونلر
اليوم نظر اعتباردن دوشمش برطاقم
علملردركه بوسقوطلرى انظار وافكار
منوره اربابنه منحصر اولوب كنديلرنجه
ايسه حالا مابه‌الاشتغال برعلم اولمق اهميتنى
زائل ايتمامشلردر . اوروپاجه دخى بوكا
دائر يكيدن يكى‌يه كتابلر يازلمقده‌در .

بورالرينى دوستمزه بيان ايلديكمزده
مسئله‌يى لزومى درجه‌سنده حل ايدلمشدر
ديه بالتلقى مستحضر اتمزك بقيه‌سنى ايراد
ايتمكلكمزه منتظر اولديغى حال وطوريله
بيان ايدنجه ديدك كه :

— ظهور محمدينك عرب جاهله
نزدنده مستبشر ومنتظر اولديغى بزه

اثبات ایده‌جكك وقعهٔ تاریخیه سطیح مسئله‌سندن ده عبارت اولدیغی حالده بوكا دائر سوزك اوزامسنه بزمك خرافات مسئله‌سنی ایشلك ایچنه قاتمكز سبب اولدی. حالبوكه مطلوبمزی اثبات ایچون اندن دها مهم مسائل تاریخیه واردر. انلك بریسی ده سیف ذوالیزن فقره‌سیدر. البته معلومكزدركه یمن قطعه‌سی حمیریله‌النده ایكن بر آزه‌لق حبش دولتی بحر احمری كچه‌رك یمنی استیلا ایتمش وحتی اورادن حجازاوزرینه دخی یوریمك سوداسنه دوشدیكی حالده كعبه اوزرینه سوق ایتدیكی اردو «وقعهٔ فیل» دیه تاریخده مشهور اولدیغی اوزره برمعجزهٔ سبحانیه ایله محو اولمش ایدی. یمن ولایتی بووجهله یتمش سنه قدر حبشیلر

الندە قالدقدن صوكرە ينە امرای عربدن
سيف ذواليزن قبائل عربانى تحت لوای
رياستندە جمع ايدەرك حبشيلرى سورمش
چيقارمش وعربك استقلال قديمنى استرداد
ايلمش ايدى . بووقعە ولادت محمديەدن
براز صوكرەجە وقوعە كلمش ايدى ، زيرا
فيل وقعەسى تمام ولادت محمديە اثناسندە
وقوع بولمشدر ، سيف ذواليزنك اشبو
موفقيتى اوزرينە عربستانك هر طرفندن
رؤساى قبائل تبريك موفقيت وعرض
وتأمين خلوص وعبوديت ايچون امير
سيفك مقر حكومتنە كيتمكە باشلامشلر
ايدى ، مكەدن دخى سكز اون قدر
معتبران رؤسا مقر حكومت سيف ذواليزن
اولان صنعايە كيتمشلر ايدى كە رسول الله

افنديمز حضرتلرينك جدى عبدالمطلب
دخى بو جماعتك ايچنده ايدى • امراى
مومى اليهم سيف نزدنده بر آى قدر
مسافر قالوب كونا كون اعزاز واكرام
ايله تلطيف اولنمشلر ايدى • بركون سيف
ذواليزن عبدالمطلبى خصوصى اولەرق
حضورينه دعوتله « اوتەدنبرى كاهنلرمزك
ومنجملرمزك استخراجارينه كورەطرف
بطحادن بر ذات ظهور ايدەجكدركه
خاتم الانبيا صفتيله جهانى دوزلتەجكدره
منجملرمزك وكاهنلرمزك نزدنده
بو استخراج پك اسكى برشى اولوب فقط
اخيراً وقوع بولان استدلالاته كوره
بوذات شريف شمديكى حالده طوغمش
وبيومكده بولنمشدر • انك ايكى اوموزلرى

آرەسندە بیوك برات بکی صورتندە مهر
نبوت واردر . اسمی احمد برولدا مجددر.
کە آنك اسمیلە شمدی یە قدر هیچ برکمسە
توسم ایتمامشدر . آنك الویهٔ شوکتی
اعلا وانوف اعدای ترغیم وترذیل
ایدیلەجکدر . انك سوزلری فصل خطاب
وحکملری عین صواب اولەجقدر .
امربالمعروف ونهی عن المنکر انك شانی
بولنەجقدر . حتی بونی سکا خصوصی
اولەرق سویلرم ای عبدالمطلب کە بوذات
شریف بنی اسماعیلدن وبناءً علیه سزلك
خاندانکزدن کلەجکدر » دیمش ایدی .

عبدالمطلب ذاتاً علیه الصلوة والسلام
افندیمز حضرتلرینك ولادتلرندن بری
کوریلن خوارقەدن طولایی پك چوق

دفعه‌لر متعجب قالمش بولنغله سیف ذو-
الیزندن بو سوزلری ایشیدنجه نبوت
محمدیه‌یی ایلك دفعه اولمق اوزره استبشار
ایلمش اوله‌رق حیرتی سروره قارشدی .
و : « ای پادشاه عالی جاه ! اودیدیککز
فرزند ارجمند حفیدم اولان محمد اولمق
لازم کلیورکه بوندن یدی سنه اول زینت
بخش مهد شهود اولمشدر . فی‌الواقع
اوموزلری آره‌سنده یارم الما قدر برخال
واردرکه‌اوقدر کوزل برنشانه هیچ بر
کیمسه‌ده کورلمامشدر . طوغدیغی کوندن
بری برچوق خوارق دخی مشاهده
اولنیورکه بواحوال کندی حقنده خبر
ویردیککز استخراجاتی مصدقدر » دیدی .
دوستمز بورایه برشی قاتدی . سو .

يلديكي شي بوندن اول دخي سق ايتمش اولديغي وجهله هپ بويله غائبدن استخبار واستدلال ماده‌سنك شمديكي عقلمره بر درلو صيغه‌میه‌جغني تكراردن عبارت ايدي . برازدها ايلرويه كيديله‌جك اولسه مسئله مكابره ومعانده صورتني آله‌جغندن اوواديه قدر وارمق ايسته‌مدك . يالكز عبدالمطلب وذواليزن ملاقات ومحاوره‌سنك حقايق تاريخيه‌دن بولنديغني بر وجه آتي ايضاحات ايله اثبات ايچون ديدك كه :

— سيف ذواليزن بوطفل عالي نهرك حفظ وحمايه‌سني عبدالمطلبه محكم تنبيه وتوصيه ايده‌رك : « اكر زمان بعثت ودعوتنه يتيشه‌جك اولسه‌م سواري پياده تكميلي قوۀ عسكريه‌م ايله خدمت جليله‌

سنه جان آتار ایدم » دیمش وسائر امرای
مکه یه ویردیکی هدایا وعطایانك اون مثلنی
عبدالمطلبه ویرمشدر . دیکر ارقداشلری
عبدالمطلب ایله سیف ذوالیزن آره سنده
کذار ایلیان شو مصاحبهٔ خصوصیه دن
خبردار اولمدقلری جهتله حکمدار مشار
الیهك عبدالمطلبی کندیلرینه ترجیحاً
کندیلرینی اون مثلی هدایا ایله تلطیف
ایتمسنده کی حکمتی اکلایه میه رق جانلری
صیقیلوب سیف ذوالیزن حقنده برطاقم
هجویه لر دخی یاپمشلر ایسه ده عبدالمطلب
بالعکس هدیه لردن عطیه لردن زیاده تبشیر
واستبشار مسئله سنه ممنون اوله رق بو
مفخرتله شعر بیله سویلمشدرکه عربلرك
بویولده کی وقوعات ومناقبی اشعار ایله

حفظ وضبط ایده‌رك اصلا ضایع ایتمد.
کلری معلوم ومشهوردر .

دوستمز اشبو سیف ذوالیزن حکایه‌
سنی دخی طبیعی برقبول تام ایله تلقی ایده‌
مدی . آنك نظرنده سطیح حکایه‌سی کبی
بودخی ولو سلم اسلامه عائد اولمسون ولو
سلم یالکز اعراب صابئیه‌یه مخصوص
اولسون هرحالده خرافاتدن معدود
اولوب فقط بشائر محمدیه مسئله‌سنده
داخل اولدیغی ایچون شویله‌جه براستماعه
شایان کورلدی . لکن سطیح حکایه‌سنك
مبنی اولدیغی خرافاته نسبتله اشبو سیف
ذوالیزن حکایه‌سنك براز دها عقله یقین
اولدیغنی اعترافدن‌ده کیرو طورمدی .

واقعا ولادت سنیه‌یه الك یقین اولان

بشائر خرافات قدیمه‌یه دخی اك یقین
اولوب سنین محمدیه آرته‌رق بعثت زمانی
تقرب ایلدکچه بشائرك‌ده قوتلری آرتدیغنه
سیر محمدیه تدقیقاتیله توغل ایلیان هر اهل
دقت واقف اولورلر. بناءً علیه بورا‌سنی
دوستمزماتیان وسیف ذوالیزن حکایه‌سی
سطیح حکایه‌سندن دها زیاده معقول
ومقبول اولدیغی کبی قس بن ساعده حکا‌
یه‌سی دخی سیف ذوالیزن حکایه‌سندن‌ده
دها بك چوق زیاده معقول ومقبول بولنه‌
جغنی بیان ایلدکدن صکره دیدك‌که:

— جناب رسول‌الله اوتوز یدی یاشنه
بالغ اولدقده یعنی بعثت سنیه‌لرینه اوچ سنه
قالدقده غائبدن کندیسنه برطاقم ندالر
کلمك طرزنده بشائر نبوتی کندیلری دخی

استبشاره باشلادقلری مثللو ایلروده بشائر
اسرائیلیه ونصرانیه قسملرنده تفصیل
اولنه‌جغی وجهله عرب جاهله‌دن ماعدا
یهود ونصارانك استخراج واستبشارلری ده
یکدیکرینی تأکید وتأیید ایلیه‌رك عادتا
بر نجم کیسودارك عودت وطلوعنی حساب
ایلیان منجملرك انتظاری کبی برانتظار
ایله هرکس ظهور محمدی‌یه منتظر اولمغه
باشلامش ایدی. بوحقیقت مهمهٔ تاریخیه‌یی
هیچ برکونه اشتباهه محل قالمامق اوزره
مرتبهٔ تحققه واردیره‌جق اولان کیفیت
قس بن ساعده‌نك خطبه‌سی مسئله‌سیدرکه
بین العرب تواتر مرتبه‌سنی کچمك درجه‌
لرنده شهرت المشدر. قس بن ساعده آیاد
قبائلنك رئیس الرؤساسی ایدی. بك چوق

معمر اولمش وبك چوق فصاحت وبلاغتله
شهرت بولمش برذاتدر . بعض راويلر
مومى اليهك دين نصارايى قبول ايتمش
بولنديغنى ده خبر ويررلركه بزم تدقيقات
عاجزانه مزجه اينك بوجهتى محقق دكل
ايسه ده توحيد بارى يه معتقد بولنديغى
سوزلرندن بلليدر . فقط اندن صوكره
قبائل ايادك دين محمدى يى قبولدن اول
برآره لق دين نصارايى قبول ايلمش
اولدقلرى خبر ويريليوركه بوخبر قبوله
قرين كورونيور . عربلرك بلاغت پنايرى
اولان سوق العكاظى خبر ويرمش ايدم يا ؟
برروايته كوره رسول الله افنديمزه هنوز
وحى نازل اولمقه باشلامزدن بك آزاول
وديكر روايتده كوره ايلك وحى نازل

اولوب‌ده بر آره‌لق منقطع اولمش بولندیغی صره‌ده برکون قس بن ساعده عکاظ پنایرینه کیده‌رك بلغای عرب مناشده ومشاعره ایلدکلری صره‌ده زا کب اولدیغی قزیل دوه‌دن اینمامش ودوه اوزرنده اوطورمش بولندیغی حالده برخطبهٔ بلیغه ایراد ایلمشدرکه استاد محترم مرحوم جودت پاشا حضرتلری خطبهٔ مذکوره‌یی خلاصه وجهله شویله ترجمه ایتمشدر :

« ای ناس! کلکز . دیکله‌یکز . بلله‌یکز .
« عبرت الکز . یاشایان اولور . اولان فنا
« بولور . اوله‌جق اولور . یاغمور یاغار
« اوتلر بیتر . چوجوقلر طوغار . انالرینك
« بابالرینك یرینی طوتار . صوکره هپسی
« محو اولوب کیدر . وقوعاتك آردی

« آره‌سی کسیلمز . همان بر بریی ولی ایدر .
« قولاق طوتیکز ! دقت ایدیکز ! کوکده
« خبروار . یرده عبرت اله‌جق شیلروار .
« بر یوزی برقارش الوان کوك یوزی
« یوکسلك برطوان . ییلدیزلر یورر دکزلر
« طورور . کلن قالمز کیدن کلمز . عجبا
« واردقلری یرده خشنود اولوب ده‌می
« قالورلر ؟ یوقسه اوراده براغیلوب ده
« اویقویه‌می طالیورلر ؟ یمین ایدرم اللهك
« عندنده بردین واردرکه شمدی بولند .
« یغکز دیندن دها سوکیلودر . واللهك
« کله‌جك برپیغمبری واردرکه کلسی پك
« یقین اولدی . کولکه‌سی باشکز اوستنه
« کلدی . نه مطلو اول کیمسه‌یه‌که اکا
« ایمان ایدوبده او دخی اکا هدایت

« ایلیه ! وای اول بدبخته کیم اکا عصیان
« ومخالفت ایلیه ! یازقلر اوآسون عمرلری
« غفلت ایله کچن امتره ه ای جماعت ! قنی
« آبا واجداد؟ قنی مزین کاشانه‌لر وطاشدن
« خانه‌لر یاپان عاد وثمود ؟ قنی دنیا
« واراغنه مغروراولوب ده قومنه « بن سزلك
« اك بیوك ربکزم » دیان فرعون ایله
« نمرود ؟ انلر سزه نسبتله دها زنکین
« وقوت وقدرتجه سزدن افزون دکلمی
« ایدیلر؟ بویر آنلری دکرمنده اوکوتدی .
« توز ایتدی طاغتدی . کمیکلری بیله
« چورویوب طاغلدی . اولری ییقیلوب
« ایصسز قالدی . یرلرینی یوردلرینی شمدی
« کوبکلر شنلندیریور ه صاقین انلر کبی
« غفلت ایتمیلك ! انلرك یولنه کیتمیلك !

« هرشی فانیدر . باقی انجق جناب
« حقدرکه بردر . شریك ونظیری یوقدر .
« طابه جق انجق اودر . طوغمامش
« وطوغورمامشدر . اول کلوب کچنلرده
« بزه عبرت اله جق شی چوقدر . اولوم
« ایرماغنك کیره جك یرلری وار اما
« چیقه جق یری یوقدر . بیوك کوچوك
« هپ کچوب کیدییور . کیدن کیرو
« کلمیور . جزم ایتدم که عامه یه اولان
بکاده اوله جقدر »

قانولیك دوستمز بو نطقی پك بیوك اهمیتله دیکله دی . مؤخراً تصریح دخی ایلدیکی وجهله مکر بو اهمیت قس بن ساعده نك نصرانی اولمسی حقنده کی روایتی ترجیح ایتمکده بولنمسندن ناشی

ایمش . اما نطقـك صوكارنده او دخی اكلادیكه قس بن‌ساعده فی‌الواقع موحد ایسه‌ده نصرانی دكلـدر . زیرا نصرانی اولمسی لازم كلسـه نصرانیتك مبنـای اصلیسی اولـمق لازم كلان تثلیثدن یعنی اقانیم ثلثه‌یی تشـكیل ایلیان ابوت‌وبنوت وروح‌القدسدن مطلقا بحث ایتمسی لازم كلوب قس ایسه ده بردر . شریك‌ونظیری یوقدر . طوغمامش وطوغورمامشدر » سوزلریله بوتثلیث اساسنه بالكلیه مخالف سویله‌مشدر . ذاتاً قسك نصرانیتی حقنده‌كی روایتی بزه ضـعیف كوسـتروب یالكز موحـدلكی حقنـده‌كی روایتی ترجیـح ایتدیرن دخی ایشته بوسوزلر دكلیدر !

ایشلك الك طاتلی جهتی شودركه قس

بن ساعده‌او یله‌قزیل‌دوه اوزرنده نورکبی
بر پیراولدیغی حالده سوزلرینك تأثیراتی
الك اول وجمله‌دن زیاده کندی اوزرنده
نمایان اوله‌رق بوخطبه‌یی ایراد ایلدیکی
وایشیدنلرك جمله‌سی بهت وحیرته‌مطلوب
قالدیغی زمان محمد صلی الله علیه وسلم
افندیمز حضرتلری دخی اوراده حاضر
ایدی . قس بن‌ساعده‌نك تشریفنی عالمه
تبشیر ایلدیکی ذات رسالت سمات اوراده
بولندیغندن خبری اولسه « ایشته دیدیکم
ذات بودر ! » دیه کیم بیلور نصل بر
تعظیم وتکریم ایله ذات احمدی‌یی عالمه
ارائه واعلان ایلر ایدی . اما خطبه‌سنده
کورلدیکی وجهله یرلرده کوکلرده آرادیغی
همای عزت وسعادتك ایشته کندی باشی

اوزرنده سایه‌انداز بولنمسندن واسفا كه

خبردار دگل ایدی .

آره‌دن چوق وقت كچمه‌رك ولوله‌ٔ

ظهور محمدی آفاق حجازی صارصمغه

باشلادیغی زمان قبائل آبادك رئیس الرؤسا-

سی اولان وبرزماندنبری نصرانیتی قبول

ایلمش بولنسان جارود نام شخص تحت

اداره‌سنده بولنانلر قبیله‌لرك باجمله رؤسا

واشرافیله برابر حضور نبوی‌یه كلدیلر

واسلام ایله مشرف اولدیلر . رسول الله

افندیمز حضرتلری بونلردن قس بن

ساعده‌نك خبری صوره‌رق وفاتی استخبار

ایلدیكی وقت « مأمول ایدرمكه جناب

حق روز قیامتده انی آیریجه برامت

اوله‌رق بعث ایلیه » بیورمسیله آیادیلر
بوحسن تمیدن متعجب قالدیلر وسبب
وحکمتی حضرت رسول اکرمدن صوردیلر.
اوزمان علیه الصلات والسلام حضرتاری
« فلان وقت قس بن ساعده‌نك سوق
العکاظده برقزیل دوه اوزرنده: «یاشایان
اولور اولن فنا بولور . اوله‌جق اولور »
کلمه‌لریله باشلایان خطبه‌سنی سؤال ایدنجه
حضرت ابو بکر الصدیق رضی الله عنه :
« یارسول الله بن ده اوکون عکاظده ایدم .
اوخطبه هپ خاطرمده‌در » دیه اوقومغه
باشلاینجه آیادیلر دخی تخطر ایده‌رك
خطبه‌یی تکرار اوقودیلر . حتی اشراف
مرقومه قس بن ساعده‌نك دیکر بعض
اشعارینی دخی ایراد ایلدیلرکه متوفای موسمی

الیه بونلرده دخی مجاورین بیت اللهدن وخاندان بنی هاشمدن محمدك نبوت ورسالتله یعنی صراحة ذکر وبیان ایلمش .

ایشته شوقس بن ساعده حکایه سنی دخی قاتولیك دوستمزه ایراد ایلدیکمزده بودفعه دها زیاده جدیتله دوشونمکه باشلادی . سطیح وسیف ذوالیزن حکایه‌لری حقنده یاپدیغی کبی بونده خرافانه حمل ایده‌جك برنقطه بیله بوله‌مدی . مع هذا :

ــ نجه مبدأ بشائر اولسه اولسه بشائر اسرائیلیه اوله بیلور . خوش اصل مقصود ومطلوب بشائر نصرانیه‌دریا؟ فقط طائفهٔ یهود دخی اهل کتابدن بولنوب باخصوص انلرك بشائرینی بزم فرقهٔ نصارا کاملا حضرت عیسایه مخصوص ومنحصردر

دبه ترقی ایلمش بولندقلرندن بشائر مذکوره‌دن اهل اسلامك حضرت محمد (علیه السلام) حقنده نه یولده استبشارانده بولنه بیلدکلری اصل مراق ایلدیکم شیدر.

دیدیکنده بزدخی دوستمزك انتظار والتماسنه بالموافقه بشائر صابئیه مسئله‌سنی دها زیاده اوزاتمیه‌رق بروجه آتی بشائر اسرائیلیه مبحثنی کشادایلدك:

﴿بشائر تاریخیه‌دن﴾

«بشائر اسرائیلیه»

بوندن مقدم صنوف بشائری تقسیم وتصنیف ایلدیکمز صره‌ده بیان اولندیغی وجهله بشائر تاریخیه دیدیکمز شیلر بشائر توراتیه وانجیلیه کبی بشائر کتابیه وسماویه

دکلدرلر . بلکه اشبو بشائر تاریخیه یهود
ونصارادن صدور ایلیان اویله برطاقم
وقعه‌لردرکه انلرك صدوری مطلقا اللرنده‌کی
کتابلردن بعثت محمدیه‌یی استبشار ایلمش
اولدقلرینه دلالت ایدر . اکر بویله بر
استبشارده بولنمامش اولسه‌لر ایدی وقایع
مذکوره‌یه دخی تصدی ایتاملری وحق
رسول اللهده بالکلیه اهمیتسز وقیدسز
طورانملری لازمکلور ایدی . حالبوکه انلر
ذکراولنان وقوعات تاریخیه‌نك حضرت
محمدك سائر بعض انبیا کبی کندی عصرنده
شهرتسزلکه دوچار اولمیوب بالعکس
ظهوریله برابر اولانجه شعشعه‌سیله پارلامش
اولمسنه خدمت ایده‌جکنی ده بیلمز دکل
ایدیلر . برچوق خصوصات تاریخیه

واردرکه بو بابده عدم جهلرینی اثباته
مدار اولورلر. فقط آنلر ظهور محمدینك
کندی کتابلرنده‌کی مبشریتنی قوملرندن
انکار غیرتیله وقوعات مذکوره‌یی ایقاع
ایدرك من جهة کندی کتابلرندن بیله
آیرلمشلردر. بو سببه مبنی آنلرك ایقاع
ایلدکلری وقوعات برمسئلهٔ تاریخیه اولمق
اوزره اصل بشائر کتابیه‌لرندن آیریلوب
برمبحث مستقلده جمع اولنمق لازم کلمشدر.

بونی محب فاضلمزه تکرار وتفهیم
ایلدکدن صوکره یهود طرفندن ایقاع
ایدیلن احوالی مختصراً سرد وحکایه‌یه
باشلادق. انلرك بریسی بئر عدیده‌سیاحت
محمدیه فقره‌سی اولمق اوزره دیدك که:

— ولادت محمدیه‌نك التنجی سنه‌سنده که

والده‌لری حضرت آمنه هنوز برحیات ایدی. ولد امجدلریله برابر مکه‌دن قالقوب عدی ابن النجار خزرجینك زیارتنه کیتدی • نبی ذیشان افندیمزك سوت والده‌سی ام ایمن دخی برابرایدی •مدینه‌یه واردیلر • دارالنابغه‌ده بر آی قدر اقامت ایلدیلر. عدی ابن النجارك اقامتکاهی جوارنده واسع برحوض وار ایدی که « بئرالنابغه » یاخود « بئرعدی » دیه مشهور ایدی • غواص بحر حکمت افندیمز حضرتلری یوزمك اوکرنمك ایچون اوحال صباوتلرنده بوحوضه کیررلر ایدی • حسب الصباوه برتهلکه‌یه دوچار اولمامالری ایچون سوت والده‌لری ام ایمن دخی برابر بولنورایدی. کونك برنده احبارعلما یعنی علماء یهوددن

برقاچ كشى اورادن كچوب بريسى ديكرلرينه رسول الله افنديمز حضرتلرينى بالاشاره :

« ايشته نبى آخر زمان اولمق اوزره ورودينه انتظار اولنان مطلقا بوچوجق اوله جقدر . علائم معينه سى تماميله كندىسنده مجتمع وموجوددر » ديديكنى ام ايمن ايشيتەرك والده سنه خبر ويرديكى كبى مؤخراً بوخبر بنى هاشم ميانندەدخى شايع اولمشدر .

شوحكايه اوزرينه قاتوليك دوستمز بعض اجوبۀ رديەده بولنمق ايستدى ايسەده بز :

— براز صبر بيوريكز . بشائر صابئيه اثناسنده دخى ديكلديكى وجهله ولادت محمديه يه قريب اولان زمانلرك بشارتى

بالنسبه یك ساده اولدیغندن انلری حکمدن دوشورمك رد ایتمك ایچون پك قولای سوز بولنه‌بیلور . فقط سنه‌لر ایلرولدکجه یشائرك قوتی دخی آرته آرته نهایت نظر جدیمزه شایسته اوله‌جق درجه‌یی بولور . شمدی بیهوده اطناب کلامدن ایسه صبر بیورکزده یشائری درجهٔ لایقه‌سنه قدر قدر ایصال ایلدکدن صوکره اعتراضاتکزی سرد بیوررسکز .

دیه حکایه‌یه دوامزه مساعده‌لرینی التماس ایلدیکمزدن او مساعده‌یی دریغ ایتمدیلر . بناءعلیه دیدك که :

— یشائر یهودیه‌نك پك اهمیتسز ودکرسز اولانلرینی بزده ذکر وتعداد ایتمیه‌جکز . انلر میانده یالکز شو

« بئرالنابغه » حکایه‌سنی مبدأ اتخاذ
ایلدکدن صوکره اندن براز دها مهم
اوله‌رق انصار کرامك مبادیٔ اسلامی
ماده‌سنی اخطار ایلیه‌جکز . کتب سیرده
تفصیل اولندیغی وجهله پیغمبر ذیشان
افندیمز مبادیٔ بعثتلرنده هرسنه زیارت
بیت اللهه کلن قبائل وعشائری دخی اسلامه
دعوت ایدرلر ایدی . اللی برنجی سنهٔ
عمر شریفلرینه یعنی اون برنجی سنهٔ نبوت
سنیه‌لرینه واصل اولدقلرنده عقبه نام محلده
خزرج عربانندن بعض کیمسه‌لرده مصادف
اولوب « برمقدار مکالمه ایچون بر پارچه
اوتورمزمیسکز ؟ » تکالیفنی ایراد بیورد-
قلرنده خزرجیان اوتوروب رسالتپناه
حضرتلری دخی کندیلرینه برمقدار قرآن

اوقویه‌رق اسلامی قبول ایتملری تکلیفنده
بولنمش ایدی ۰ مگر بونلر مملکتلرنده
ایکن قومشولری اولان یهودیلر ایله
منافسه ومناقشه ایلدکلری اثناده یهودیلر:
« آخر زمان پیغمبرینك زمان ظهوری
یقیندر ۰ بز اهل کتاب اولدیغمز کبی اوده هم
صاحب کتاب هم ارباب سیف اوله جقدر ۰
اکا اتباع ایله سزی البته قلیجدن کچوره ۰
جکز » دیه کندیلرینی قورقوتورلر
ایمش ۰ وقوع بولان دعوت اوزرینه پیغمبر
آخر زمانك ایشته بوذات ذیشان اولدیغنده
شبهه‌لری قالمیان التی نفر خزرجی « بز
یهودیلردن اول مسلمان اوله‌لم‌ده انلرك
سیف انتقاملرینه دوچار اوله‌جغمزه بز
انلری طعمهٔ سنان جان ستان ایده‌لم » دیه

مسلمان اولدیلر وطرف حضرت پیغمبریدن
کندیلرینه قرآن اوقونوب عقاید اسلامیه.
نك اساسی دخی تعلیم بیورلمسی اوزرینه
اسلامیتی ازدل وجان بکندیلر ه حتی
برسنه صوکره شوالتی نفر مسلماندن ماعدا
دیکر اون ایکی نفر خزرجی عربلر دها
قبول اسلام ایدەرك طرف پیغمبریدن
ه اللهه شرك ایدلمیه جك سرقت وزنا وقتل
اولاد جائز اولمیوب حالده واستقبالده
برکیمسه یه بهتان وافترا وشارعك امرینه
عصیان اولنمیه جق وکوچلکده وقولایلقده
ونشاطده وکدرده فرمان الهی یه امتثال
ایله رسول اللهی کندی نفسلری اوزرینه
بالاختیار محافظه سنه غیرت اولنه جق
وهیچ برماده ده اهل وارباببی ایله منازعه

ایتمیوب هر حالده حقی سویلیه‌رك صدق وصوابده لوم لائمدن اجتناب قلنمیه‌جق » دیه وقوع بولان تکلیفاتی جان وکوکلدن قبول ایتمشلر ایدی‌ده رسول الله افندیمز حضرتلری دخی « اکر سز بوعهده وفا ایدر ایسه‌کز جنت سزه نصیب ومیسر اولور واکر بونلردن برینه رعایتسزلکده بولنور ایسه‌کز حالکز امر ذوالجلاله مفوضدر . ایستر ایسه عفو وایستر ایسه عقوبت ایدر » دیمشلر ایدی . ایشته سیر شریفه‌ده انصار کرام دیه تبجیل ایدیلن اهل مدینه‌نك سابقلری اقدملری بونلردرکه بونلر حقنده آیات کریمه نازل اولمش وصداقت وثباتلری کتابلرده صحیفه‌لر طولدیرمشدر . شوحال دخی اثبات ایدرکه

يهوديلر بعثت محمديه ايچون فى الواقع
كندى كتابلرندن استبشارانده بولنمشلر درده
عربان مشركهٔ خزرجيه ايله انلك اوزرينه
مباحثه ايتمشلر در .

اشبو بشائر يهوديه اولجه حكايه
ايلديكمز بشائر صابئيه كبى قاتوليك
دوستمزك تعبيرى وجهله خرافات ايله
مخلوط اولميوب صرف حقايق تاريخيه دن
اولدقلرى جهتله فاضل دوستمز بونلرى
اهميت لايقه سيله بالتلقى فقط رد وابطال
غيرتى صبر وسامانى توكتديكندن ينه
اجوبهٔ رديه اعطاسنده آثار استعجال
كوسترمش ايديسه ده براز دها سكوت
وسكونى ايچون طرفمزدن وقوع بولان
التماسى قبول ايتاملك دخى ممكن اوله مديغندن

مساعده‌سنی دریغ ایده‌مامشدر .

بونلك اوزرینه طرفمزدن بشائر یهودیه‌نك الك مهملرندن بریسی اولمق اوزره عبدالله بن سلام رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك اسلامی نه صورتده قبول بیوردقلری فقرهٔ مهمه‌سی حکایه اولنمشدرکه سیر شریفه کتب صحیحه‌سنده بوکا دائر ویریلان تفصیلاتك خلاصه واجمالی بروجه آتیدر :

عبدالله بن سلام مدینه یهودیلرینك اعلم علماسندن اولوب سلسلهٔ نسبی حضرت یوسف علی نبینا وعلیه السلامه قدر مضبوط اولغله وکندیسی بنو قینقاع دنیلان قبیلهٔ عظیمهٔ یهودیه‌دن بولنمغله یالکز بین الیهود دکل بین العربان دخی قدر

وحيثيت واقتدار واعتبار اربابندن ايدی.
مكه جوارنده كائن عقبه نام موقعده ايلك
اسلامی قبول ايدن انصار كرام مدينه‌يه
عودت ايلدكلری زمان حضرت رسول الله
ايله ملاقاتلرينی وقبول اسلام ايلدكلرينی
واو رسول الله سايه‌سنده معنا مرتبه
ومنزلتلری اعتلا ايلديكی كبی يقين وقتده
مادة دخی فوز ونجاتلری محقق بولنديغنی
شوكا بوكا سويليه‌رك سائر اهالئ مدينه‌يی ده
اسلامه دعوت ايليورلر ايدی كه ايكنجی
سنه‌سی يكيدن اون ايكی نفر انصار كرامك
اسلامی قبول ايله فرمان رسول اللهی نصل
تعهد ايلدكلری دخی شيوع بولمغه باشلامش
واندن صوكره سنه‌دن سنه‌يه انصارك
مقداری تزايدايده‌كيتمش اولديغی عبدالله

بن سلام کورمکده بولنمش ایدی . ایتدی
بوصورتله مدینهٔ منوره‌ده بعث محمدیه
ولوله‌انداز مسامع یهود وعربان اولدیغی
صره‌ده عبدالله بن سلام بعثت سیدالانامی
ذاتاً کتب توراتیه‌دن استبشار ایلمش
اولمق حسبیله واقعا خاتم الانبیانك زمان
بعثتی حلول ایلدیکنی حکم ایتمش ایسه‌ده
کله‌جك اولان ذات شریف اشبو محمد الهاشمی
اولدیغنی حکم ایتمك شخص عالیلرنده‌کی
علائمی کورمکه منوط اولمق حسبیله هنوز
هیچ برشی سویله‌میوب اختیار صمت
وسکوت ایلمکده ایدی . رسول الله افندیمز
حضرتلری کفرهٔ مکه‌دن بیزار قاله‌رق
مدینهٔ منوره‌یه هجرت بیوردقلری کون
خانهٔ ابی ایوب الانصاری‌یه شرف بخش

نزول واقامت اولدقلرنده یعنی هنوز
اسلامك قوتی کیمسه‌نك کوزینی بیلدیره‌جق
درجه‌یی بولمامش اولدیغی برزمانده عبدالله
بن سلام اورایه کلوب اول حضرتی دقت
وامعان ایله معاینه‌وبرقاچ سؤال ایرادیله
تجربه ایلدکدن صوکره کلمهٔ مبارکهٔ شهادتی
بر آوردهٔ زبان صدق ومخالصت ایلمشدر .
زیرا نبی آخر زمان کیم اوله‌جغی حقنده
کتب توراتیه‌دن استبشار ایلدیکی علائمی
حبیب خداده تمامیله بولمشدر . حتی
عبدالله بن سلام : « یارسول الله طائفهٔ یهود
پك جن فکرلی حیله‌باز ادملردر . احبار
وعلماسی بعثت شریفه‌کزی بیلورلرایسه‌ده
کندی منفعت دنیویه‌لری ایچون قوملرندن
صاقلارلر . بن انلرك اعلمی اولدیغمدن

بنم اسلامه اتباعاً واقعا جمله سنك ده مسلمان
اولمسی لازم کلور ایسه ده بنم اسلامده کی
اهمیتی دخی قومك نظرندن اسقاط ایچون
درلو ترهاته قیام ایده جکلری درکاردر .
بناء علیه بنی بریرده صاقلایکزده انلره
اولا حالمدن شایمدن سؤال ایده رك بعده
ویره جکلری جوابه کوره اسلامی ده اعلان
وتبلیغ ایله کندیلرینی اسلامه دعوت
بیوریکز » دیمش ایدی . رسول الله
افندیمز حضرتلری ابن سلامی بریره صا-
قلایوب احبار ومعتبران یهودی دعوتله
ابن سلام حقنده کی اعتقادلرینی سؤال
ایلدکده : « او ذات جمله مزك افضل
واعلمیدر . باباسی دخی بابالرمزدن اعلم
وافضل ایدی » دیملری اوزرینه ذات

حضرت رسالتپناهی : « اویله ایسه عبدالله
ابن سلام توراتشریفدن ایتدیکی استدلالات
واستبشارات اوزرینه بنم نبوتمی تصدیق ایتمش
اولور ایسه نه دیرسکز ؟ » دیمش وبو سؤال
یهودیلری بیزار ایده رك همان جبلت معلو.
مه لرینی اله الوب : « اکر فی الواقع اسلام
اولمش ایسه اجهل اوغلی اجهلدر . شریر
اوغلی شریردر » جوابنی ویرمش ایدیلر.
بو حالده ابن سلام کیزلندیکی یردن چیقی
ویره رك کلمهٔ شهادتی آواز بلند ایله بعدالاعلا
« ای بنی اسرائیل سزدخی ایمانه کلیلسکز »
زیرا انبیامزك تبشیر بیوردقلری پیغمبر آخر
زمان بو ذات شریف اولدیغنه شبهه یوقدر »
دیمش ایسه ده یهودیلرك غلیانه کلن غضب
وحسدتلری حقك قبولنه مانع اوله رق

عبدالله بن سلام حضرتلری علیهنه نیجه دشناملر ارتکابیله یقیلوب کیتمشلردر .

بو حکایهٔ صحیحه‌یی بتوردکدن صوکره دوستمزه :

ــ ایشته عبدالله بن سلامك بو وجهله اسلامی قبول ایدیشی او زمانلر یهودیلرك توراتدن مطلقا بر طاقم استبشاراتده بولندقلرینی نظر انصافده مرتبهٔ تحققه واردیره‌جق براهین قطعیه‌دندر .

دیدیکمزده ذاتاً بو حکایه‌یی پك زیاده صبرسزلقله دیکله‌مکده بولنان دوستمز اول امرده :

ــ عجبا عبدالله بن سلام توراتدن نه کبی استبشاراتده بولنمشدر ؟

سؤالنی بالایراد بزدن :

— انى ايلروده بشائر توراتيه صره‌سنده تفصيل ايده‌جكز .

جوابنى الدقدن صوكره فنافنا كولومسه‌مكه باشلايه‌رق :

— عجبا عبدالله بن سلام فى الواقع توراتدن ايتديكى استدلالات اوزرينه‌مى مسلمان اولمشدر يوقسه حضرت محمدك (عليه السلام) قليجندن زوالى باشجغزينى قورتارمق ايچونمى ؟

سؤالنى ايراد ايلمش ايدى كه اولجه ويرمش اولديغمز خبره مقابل بو سؤال بك ناجا دوشمكله بزى ده متأثر ايلمش ايدى . او تأثر ايله ديدك كه :

— اكر اوروپاليلرك بلا تدقيق ولا تحقيق يازى ويردكلرى شيلره قاپيله‌رق بوسوزى

نلره استناد أسویلدیکز ایسه حقیقة تأسفلر ایدرز. تتبعات وتدقیقات تاریخیه بو یولده‌کی اعتراضاتك ینه اصحابی ایچون موجب خجالت اوله‌جقلرینی قولایلقله اثبات ایدر. سزه اول دخی خبر ویرمش ایدم‌که ابن سلامك اسلامی رسول الله افندیمز حضرتلرینك مکه‌دن مدینه‌یه هجرتلرینی متعاقباً وقوعه کلمش ایدی. تخطر ایتمیورمیسکزکه جماعت اسلامیه مکه‌دن مدینه‌یه هجرت ایلدکلری زمان اکر قوت حربیه وقدرت سیفیه‌یه مالك اولسه‌لر ایدی مکه‌دن هیچ چیقمیوب کندیلرینی کندی وطنلرنده بارینه‌بیلورلر ایدی. مدینه‌یه ایلك ورودلرنده‌کی حال ضعف ونانوانیلری ایسه محتاج تفصیل دکلدر. ایشته ابن سلام بو زمان مسلمان

اولمشدر. اگر بوزمانده دخی اسلامك اقتدارلری بولنسه ایدی ابن سلامك تکلیفی اوزرینه اسلامی قبول ایتمیه‌رك انواع شتوم ایله چیقوب کیدن یهودیلری یاجبر سیف ایله قبول اسلامه مجبور ایدرلر ویاخود اسلامی قبول ایتدیره‌میه‌جك اولدقلری صورتده‌ده هیچ اولمز ایسه مقابلهٔ شدیده ایله انتقام آلورلر ایدی . بالکز بوملاحظه عبدالله بن سلامك قبول اسلامنده‌کی صفوت وخالصیتی اثباته کافیدر . واقعا رسول‌الله افندیمز کتاب ایله مبعوث اولدقلری کبی قلیچ ایله‌ده مبعوث اولمشلردر . چونکه ایلروده صره‌سی کلدکجه ویره‌جکمز تفصیلات وایضاحات ایله قطعیاً ثابت اوله‌جغی وجهله

كنديلری تورات وانجيلده دخی بو وجهله
تبشير بيورلمشدر • اكر تقليد سيف ايله
بر پيغمبر غازی صورتنده خروج ايتمامش
اولسه لر ايدی پيغمبر مبشر اولمدقلری
حكم اولنور ايدی • انجق قليجنی صورت
استعماللری اوروپانك بعض كچيين مؤلفلر-
ينك ظن ايتدكلری وخلقه دخی ظن
ايتديردكلری كبی دكلدر • زيرا دوشونملك
لازم كلور كه مبدأ ظهورنده تك باشنه
برادم ايكن بر قدرت سيفيه كوستره بيله جك
اردويی اندن اول هانكی قدرت سيفيه
ايله پيدا ايتمشلردر؟ ايلك چكيلن قليچلری
چكن مسلمانلر قليچ قورقوسيله مسلمان
اولميوب ده حق وحكمت اطمئنانيله مسلمان
اولمشلر ايسه اندن صوكره دخی بو اطمئنانی

قلیجسز حاصل ایده‌بیلمك نصل محاله تعلیق
اوانه‌بیلور ؟ قلیج ایله قبول ایتدیریله‌بیلن
برحکم اوقلیجك قوتی برطرف اولور
اولمز زائل اولمق لازم کلور . حالبوکه
رسول الله افندیمز حضرتلرینك اصحابی
کندیلرینه نه درجه‌لرده محب ومطیع
ومؤمن ومنقاد اولدقلری انشاالله تعالی
یری وصره‌سی کلدیکی زمان کوریله‌رك
شاشیله‌جقدر . ایمانك بودرجه قوتی
وامتك واصحابك بودرجه‌لرده محبتی نه
حضرت موسانك نه حضرت عیسانك
هیچ برپیغمبرك اصحاب وامتنده کورلمامش
اولدیغی مرتبهٔ تحققه واره‌جقدر . حالبوکه
آوروپا مؤلفلرینك سزده وهرکسده پیدا
ایلدکلری ظنك خلافنه اوله‌رق حضرت

رسول اللهك شوكت ومكنت ماديه‌سی علو مرتبت معنويه‌سيله توازن حاصل ايلديكی يعنی قوجه بر اردويه مالك اولديغی بر زمان بيله يرينه كوره بحق التزام ايلديكی شدتلردن قطع نظر صبر وتحمل وحلم وتواضعی دخی بر درجه‌ده ايدی كه شمدی موازنه‌سی بزم كبی امراض نفسانيه‌يه مغلوب اولانلره عادتا حيرت ويرر . بوبابده رئيس المنافقين ابن ابی بن سلولك ازا وجفالرينه صورت تحملی اك پارلاق مثاللردندر .

بو جوابی ويره‌رك ابن سلولك حكايهٔ غريبه‌سنی دخی اكلاتمغه مجبور اولدق ايسه‌ده او حكايه‌يه باشلامزدن اول دوستمز :

— ايی اما عربلری وباخصوص قريشيلری بنی اسماعيلدن عدايدرك بنی اسرائيلدن عد

اولنان یهودیلرك فرات نهرندن اوته طرفه کچدکلری معلوم اولمدیغی حالده مکه ومدینه‌ده یهودیلر نصیل بولنه‌بیلورکه حتی انلرك ایچنده سلاله‌سی حضرت یوسفه منتهی اولان برده ابن سلام بولنه‌بیلسون ؟

مسئله‌ٔ تاریخیه‌سنی کشاد ایتمسی اوزرینه بومسئله‌نك حلنی ابن سلول حکایه‌سنه تقدیم ایتمکه مجبور اولدق. دیدك که :

— بنی اسرائیلك بر قاچ دفعه‌لر آثوریلر وبابلیلر وایرانیلر طرفلرندن تحت اسارته الندقلری معلوممکزدر . بر دفعه‌سنده کیخسرو یهودیلرك مملکتلرینه عودتی ایچون مساعده ویره‌رك توراتلرده بیان اولندیغی اوزره ٤۲۳٦۰ یهودی زوروبابل نام رئیسلرینك سوقیله قدس

شریف طرفلرینه کلمشلر ایسه‌ده یهودیلرك
الك بیوك قسمی واك زنکین طاقمی فرات
نهرینك اوته طرفنده سیشم دنیلن وشمدیکی
نابلس سنجاغنك ده جنوب طرفنده
بولنان صحرایه طوغری یاییلوب کویلر
حصارلر معبدلر بناسیله تمکن ایامشلر
ایدی. فقط بوقدر تباعد ایله‌ینه بنی اسرائیلك
دوچار اولمقده دوام ایده‌کیتدیکی بلیاتدن
کندیلرینی قورتاره‌مامشلر ایدی. از جمله
اسکندر کبیرك بو طرفلری استیلاسیله
انك وفاتندن صوکره جنراللرینك تشکیل
ایلدکلری حکومتلر اره‌سنده وقوعه کلن
منازعات وهر کلن حکومتك بالخاصه
یهودیلری دوچار ایلدیکی اعتسافات بونلری
براز دها جنوبه طوغری اوزاقلاشمغه

مجبور ایلمشدرکه ایشته « خیابره » یعنی
خیبرلر نامیله سوریه نك جنوب ومدینه نك
شمال طرفنده اون قدر قلعه وبك چوق
کویلردن عبارت اولمق اوزره تشکل ایدن
بر یهودی مستعمره سی بوصورتله وجوده
کلمشدر . رویومون نام فرانسز مؤلفك
توراتلردن بالاقتباس یازدیغی مکمل تاریخ
مقدسده بوکیفیت تصریح قلنمشدرکه ذکر
اولنان مستعمرهٔ یهودیه نك اك معتبرانی بالطبع
اوطرفلرك اك بیوك جمعیت متمدنه سی اولان
یثرب یعنی مدینه شهرینه کله رك یرلشمشلر
ایسه ده دها زیاده جنوبه طوغری بك ایلریلیه
مدکلرندن مکه ده یهودیلر چوغاله مامشدر .
بوندن صوکره ابن سلول حکایه سنه
مباشرت لازم کلدی که آوروپالیلرك ایلك

طائفهٔ اسلامیه‌یی بالکز بر یغما کرچته‌سی ورسول‌الله افندیمز حضرتلرینی دخی آنك سرکرده‌سی اولمق و بوندن بشقه هیچ برشی اولمامق وصایلمامق اوزره شو تلقیده بولنملرینه مقابل شوابن سلول مسئله‌سی ممکن دکل مسکوت عنها کچیله‌مدی، طرفمزدن دینلدی‌که:

— ابن سلول دخی کتب توراتیه‌دن رسول‌الله افندیمز حضرتلرینك بعثی حقنده ایدیلان استبشاراته واقف ایدی. فقط کندیسی خزرج قبیله‌سی میاننده ریاست مرتبه‌سنده براهمیتی حائز بولندیغندن رسول خدایه اتباع ایلر ایسه حاکملکدن محکوملغه ومتبوعلکدن تابعلکه تنزل ایده‌جکی خوفنده بولنیور ایدی. بناءً علیه تمام حزم واحتیاط جهودانه‌یه موافق

برقرار آلدی . یعنی صورت ظاهرده
رسول الله افندیمز حضرتلرینه ایمان ایتمش
کورینه رك حقیقتده ایسه قوم وقبیله سنی
حاشا ثم حاشا کذب رسالت محمدیه ترهاتیله
تسمیم ایدییور وینه کندی ریاستنی محافظه یه
چالیشیور ایدی . بوصورتله الله ورسولیله
کویا مخادعه ایلیه رك هم فیوضات محمدیه دن
حصه مند اولمقله برابر هم ده اقبال ونعمت
دنیویه دن محروم قالمامش اولیور ایدی. لکن
احد وخندق غزوه لری کبی اسلامك عسرت
ومشکلات کونلرنده « بریاندن امتنه سوریه
وعراقك فتحلرینی وعد ایدوب طوران
پیغمبرك حالنی کوریبورمیسکز ؟ اوقتوح.
حالدن اول شو بلیالدن امتی قورتارسه یا »
طرزنده هذیانلر ایله قلوب اهل اسلامی

وقلب رسول اللهی منکسر ایتمکدن چکنمه‌د
یکی کبی افك عایشه رضی الله تعالی عنها
وعن ابیها مسئله‌سی کبی مسائل نازکه‌ده
دخی انواع هذیانات ملوثه ایله بغض
وعداوتی آثارینی کتم ایده‌میور ایدی .
ایمدی بعض آوروپالیلرك کمانلری وجهله
سیف عدالت شرعیه هر راست کلن قفایی
کسه‌جك اولسه ایدی هر کسدن اول
بو ابن سلول مخذولك سر منحوسنی کسمك
لازم کلور ایدی . بونك ایچون هیچ بر
مانع ومشکل دخی یوق ایدی . اهمیت
ذاتیه‌جه اندن دها پك چوق زیاده ایلروده
بولنان برقاچ کیمسه‌نك جانی جهنمه
کوندرلمش اولدیغی کبی قبیله‌سی خلقنك
قوتنجه‌ده ابن سلولدن زیاده مهم اولانلر بیله

استیصال قلنمش ایدیلر . فقط انلرك
اسلامه اولان عداوتلری آچیقدن آچیغه
برعداوت بولندیغی حالده ابن سلول ظاهراً
اولسون اسلامی قبول ایده‌رك كلمهٔ توحید
وشهادتی تكلم وایراد ایلدیكندن بوایمان
ظاهری التنده وپردهٔ نفاق آرقه‌سنده
ارتكاب ایلدیكی خباثتلردن طولایی بزجه
سزا اولان جزاسی ترتیب ایدلمك حكمت
محمدیه‌یه موافق كلدیكی ایچون خبیثك
اذالرینه جفالرینه تحمل ایدیلیور ایدی .
نهایت كبرمسی تقرب ایده‌رك اولوم یتاغنه
یاتجه آمال دنیویه‌سی بالطبع رسیدهٔ ختام
اولمش وارتق هول آخرت كوزینی قورق
قوتمش بولندیغندن حضرت رسول اللهك
تشریفلرینی رجا ایده‌رك بولطف دخی

کندیسندن دریغ بیورلمدی. فراشنه تقرب
بیورلدقده: « بن اولدیکم زمان کرم ایدوب
غسلمده حاضر بولنمکزی و وجود شریفه کزه
تماس ایتمش اولان برکوملك ایله بنی تکفین
ایتدیرمکزی و نمازیمی دخی بالذات قیلد-
یروب روحم ایچون جناب غفور الرحیمه
استغفار بیورمکزی رجا ایدرم » دیدی.
خبیثك بو رجاسی دخی قبول بیوریلور
ایسه نه دیرسکز؟ عجیب و غریبدرکه
شو صوك نفسنده صدق تام ایله توبه و استغفار
ایده رك قبول اسلام نعمتنه مظهریت
سوداسنی حق تعالی اکا اخطار ایتمدی.
بو صورت نیل مقصود ایچون دها کسدیرمه
دها امین بریول ایدی. واقعا رجاسی
طرف رسالتپناهیدن قبول بیوریله رق

وقوع وفاتنده وصيتلری تماماً اجرا اولنمجه
حضرت عمرالفاروق بويله بر منافقك
عهدينه كوستريلن وفايه بيان استغراب
ايلمش ايدی . خواجهٔ عالم صلى الله عليه
وسلم افنديمز : « ياعمر بومقوله منافقلر
حقنده ايديله جك معامله يكا طرف باريدن
تعليم بيورلمشدر . ابن سلول ايتديكی
خيانتلردن طولايی مظهر عفو اولمق ايچون
بو وصيتلری ايتمش ايسه ده ايستديكی شيلرك
الك مهمی كندی روحی ايچون استغفار
مسئله سی دكليدر ؟ حالبوكه بر دكل يتمش
كره استغفار ايده جك اولسهم بو استغفارلری
ايدوب ايتمامك مساويدر . حق تعالى
حضرتلری انی عفو ايتميه جكدر » جوابنی
ويرمشلردر . متعاقباً بونی مؤيد آيات

قرأنيــه دخی نازل اولەرق حتی اندن صوكره منــافقيندن بريسی اولديغی زمان نمازينك امامت نبويه ايله قلنمامسی وانلرك قبری اوزرنده ذات حضرت پيغمبرينــك قائم اولمامسی طرف سبحــانيدن امر بيورلمسنه مبنی بعدما رســول الله افنديمز منافقلرك نمازينی بالذات قيلمامشلر وقبرلری اوزرنده قائم اولمامشلردر .

عبدالله بن ســلامك قبول اســلامی مسئلەسيله ابن ســلولك نفاقی مســئلەسی ارەسندەكی تفـاوت قانوليك دوستمزك عادتا حيرتنی مــوجب اولەرق مع هــذا افادا تمزەينه ناخن اعتراض ايلشديرەبيلمك ايچون بك چوق چالشدی چبالادی ايسەده اواعتراضات غير مهمەيەده اجــوبۀ لازمه

بالاعطا دينلدی كه؛

— اگر مسئله يالكز بورايه قدر حكايه ايلديكمز احوالدن عبارت اولسه ايدی ماهيتلرنده فقدان جديتدن ناشی عادتا برنوع لطيفه‌دن بشقه برشيئه حمل اولنه‌ميان شو يولده‌كی اعتراضات بيهوده‌يه بلكه بردرجه‌يه قدر حواله‌ٔ سمع رغبت ايديله بيلورايدی. حالبوكه بونلردن ماعدا طائفهٔ يهودك توراتلردن بعثت محمديه‌يی استبشار ايتمش اولدقلرينی كوستردر بر چوق وقوعات صحيحهٔ تاريخيه دها واردر. هم بونلر اوقدر مهم شيلردركه يالكز بو استبشاراتك وقوعنه دلالت ايتمكله دخی قالميوب صدق نبوت محمديه‌يی كافهٔ شوائب شك وشبهه‌دن بالتجريد مرتبهٔ

تحقیقه واردیرمغه جهت جهت خدمت ایدرلر. وقوعات مهمهٔ مذکوره‌نك بریسی ده سلام بن مشکم فقره‌سیدر :

بو فقرهٔ مهمه‌یی دخی دوستمزه حکایه ایلدك که کتب سیرده دور ودراز محرر اولان وقعهٔ عجیبهٔ مذکوره‌نك خلاصه‌سی بروجه آتیدر :

اشبو سلام بن مشکم اعاظم قبائل یهود اولان بنی نضیردن ایدی . مدینه‌یه هجرت نبویه‌نك شرف وقوعیله کرك اهل کتاب اولان یهوددن وکرك اهل شرك اولان عربدن برچوق کیمسه‌لر پیغمبر مستبشر اولدیغنه شبهه‌لری قالمیان اول خاتم الانبیایه ایمان ایتمکه باشلادقلری زمان بو حال سلام بن مشکمك دخی نظر دقتنی

آچمش واو دخی ایمانه تقرب ایلمش
ایدیسەده یهود بنی نضیر کندی کثرت
وقوتلرینه‌ونعمت دنیاجه ثروت ویسر.
تلرینه مغروراً سلام بن مشکمك رأینه
اتباع ایتمیوب یالکز اهل اسلامه پولتیقه‌جه
مماشات ایله عقل قاصرلرنجه بالذات رسول‌الله
افندیمز حضرتلرینه قصد ایدرلر ایسه
بوجماعت اسلامیه‌نك پرا کنده وپریشان
اوله‌جغنی قراریله فرصت کوزتمکده
بولنمشلر ایدی. نهایت عمر شریف محمدینك
اللی‌یدی‌یه وسنین رسالتك اون‌یدی‌یه
واصل اولدیغی سنه‌ده طرف اسلامیاندن
سهواً وناحق‌یره قتل ایدلمش بولنان ایکی
کیمسه‌نك دیتلرینی فاملیالرینه ویرمك
لازم کلوب بوایش ایچون احقاق بالحق

ایله مأمور اولان اول صاحب عدل وداد
افندیمز حضرتلری اختیار سفرله بنی
نضیره مسافر اولدقده مبارك ظهر
شریفلرینی برخانه‌نك دیوارینه طیاتوب
استراحت بیورمقده‌لرایکن یهود خائنلری
« ایشته تمام فرصت بوفرصتدر . شو
خانه‌نك طامندن محمد (علیه السلام)
اوزرینه قوجه‌مان برطاش دوشوروب
ازملی‌یز » قرارینی ویرمك ایچون مذا-
کره‌یه کیرشدیلر . عمروبن جحاش بن کعب
نام کلب لعین بوخدمت منحوسه‌یی درعهده
ایلمش ایدی . سلام بن مشکم بونلرمیاننده
بولنه‌رق اوزمانه قدر رسالت محمدیه
حقنده یهودیلره سویلمکده بولندیغی
سوزلری تکرار ایله « توراتلرك دلالتنجه

حق پیغمبر اولدیغنه شبهه اولمیان بوذات
علیهنده نه فساد قورسه‌کز بوشدر . حق
تعالی حضرتلری فسادکزی اسماندن اکا
خبر ویرر . چونکه کندیسنه هیچ بر
ضرر ایریشمیوب امورنده موفق اوله‌جق
وانك فیوضاتیله جهان طوله‌جقدر » دیمش
ایدی . یهودیلرك بو طوغری سوزه حواله
سمع اعتبار ایده‌جکلری یوق یا . فی الواقع
اخبار جبریل امین ایله سید الانام علیه الصلات
والسلام افندیمز بو خیانتدن خبردار اوله‌رق
همان یرندن قالقوب مدینه یولنی طوتمشدر .
معیتنده بولنان بك جزئی اصحاب بر ضرورت
بشریه ایچون تباعد ایدییور و بر مخفی محله
چکیلیور ظننه دوشمشلر ایسه‌ده نهایت
مدینه‌یه عودت عزمنده بولندقلرینی

اکلاملریله انلر دخی بیرو اولمشلردر ه
رسول الله افندیمزك عودتندن صوکره سلام
بن مشکم ایله بنی نضیر یهودیلری اره سنده
مباحثه ومناظره ایلرولیه‌رك یهودیلرك
انکاری اوزرینه کتب توراتیه ایله مبشر
اولان نبی آخر زمان مطلقا بوذات عالیشان
اولدیغی سلام بن مشکم طرفندن مصرانه
ادعا ایدلمسیله یهودیلر : « اویله ایسه
محمد ایله برمباحثه ایده‌لم . حق پیغمبر ایسه
اومباحثه وامتحان نتیجه سنده ثابت اوله‌رق
هپمز ایمان کتوره‌لم » دیدیلر وحضور
رسالتپناهیه ایلچیلر کوندروب « کندیلری
علمای اصحابدن اوتوزنفر ایله برمعین یره
کلسونلر . بزدخی علمامزدن اوتوز آدم
ارسال ایده‌لم . مباحثهٔ دینیه‌یه کیریشلسون ،

أكرصدق نبوتلری ثابت اولورایسه جمله‌مز ایمان ایده‌لم » دیدیلر . بو تکلیف نزد رسالتپناهیده قبول اولندی ایسه‌ده یهودیلر جایه‌رق تکلیفی تعدیل ایله « حیر طرفیندن میدان مباحثه‌یه یالکز اوچ آدم سوق اولنسون » دیدیلر . بو تکلیف دخی قبول اولنه‌رق یالکز اصحابدن اوچ ذات ایله تعیین اولنان محله تشریف همایون رسالتپناهی وقوع بولدی . فی الواقع یهود طرفندن دخی اوچ آدم کله‌رك مباحثه ومناظره‌یه شروع اولندی ایسه‌ده تمام یهودیلر ملزم ومبهوت اولدقلری صره‌ده بر یهودی قاریسی که قرنداشی مقدما شرف اسلام ایله مشرف اوله‌رق معیت پیغمبریده بولنان اوچ اصحابدن بریسی ایدی . کمال تلاش ایله

كلوب قرنداشـنه : « بويهوديلرك مرامى مباحثه وقبول اسلام دكلدر آرقه‌دن جمعيتله كلوب رسول خدايه قصدايده‌جكلردر . حتى ايشته‌كليورلر » ديمسيله ووقوعات دخى بوخبرى تصديق ايتمسيله رسول الله افنديمز واصحابى همان حيوانلرينه بينه‌رك آنلرك قصد خائنانه‌لرندن كنديلرينى قورتارمشلردر . فى الواقع بوندن صوكره‌ده قبيلهٔ بنى نضير طرف رسالتپناهيدن لايق اولدقلرى معامله‌يى كورمشلردر .

شو حكايه‌يى دوستمزه ا كلاتدقدن صوكره :

— دقت بيوريليوريا ؟ ايشته‌ارتق عنعنه‌درجه‌سنى بولدى . اوزمانلريهوديلرك كتب توراتيه‌دن مطلقا استبشاراتده

بولنه‌رق نبی آخرزمانك بوذات اقدس اولدیغنه‌شبهه‌لری قالمامقـله برابر مجردکین وغرضلرندن ومنافع دنیویه‌لرندن طولایی نبوت محمدیه‌یی تسلیم ایتمامکده عنادواصرار کوستردکلری ایشته مرتبهٔ تواتر وتحققه واردی .

دیدیکمز زمان فاضـل دوستمز رد مدعی امرنده سرد وانیـان ایده‌جك بشقه برهان بوله‌میوب :

ــ اکر حضرت محمدك (علیه السلام) تورات ایله مبشریتی نزدیکزده بویله محقق اولسـه ایدی کین وغرض ومنفعت دنیویه مانع اوله‌میوب مطلقا مسـلمان اوللری لازمکلورایدی .

دیه‌بیلدی . بزایسه :

— بوسوزیکز جوابدن مستغنی ایسه ده ینه جوابسز قالیه جقدر . حتی برمبحث مستقل دخی بومسئله تشکیل ایده جکدر . فقط هنوز صره بوکا کلامشدر . مساعده بیورکزده مستحضراتمزدن برایکی فقره دها ایراد ایده لم :

دیه ازجمله مخیریق حکایه سنی دخی ایراد ایلدک که خلاصه سی دخی بروجه آتیدر :

بوذات دخی علمای یهوددن غایت معتبر وغایت زنکین برادم ایدی . کرک علمنک کثرتیله وکرک مالنک وفرتیله یهود اوزرنده کلی نفوذصاحبی ایدی . رسول الله افندیمز حضرتلرینک کتب توراتیه ده کی بشائرینی کوره رک حق پیغمبر اولدیغنه شبهه سی قالمامش ایسه ده دین و آیین قدیمنه

الشمش اولدیغی کبی قبول اسلام ایدنلرك
بی ادبان یهود دارەسندەدوچاراستهزا اولمقده
بولندقلرینی دخی کوردیکندن آچیقدن
آچیغه قبول اسلام ایدەمیور ایدی .
نهایت غزوۀ احدده رسول الله افندیمزك
امر وتنبیهلرینه مخالف حرکتده بولنان
تیراندازلرك سیئەسیله طرف اسلامده
بعدالغالبیه پریشانلق آثاری کورلدکده
مخیریق برمقداری منافق وبرمقداری
اصل یهود اولان برجماعتله چیقەکلدی .
مکر مدینەدەایکن اجرا اولنان حساباتدن
بوکون احددەجنك اولنەجغی وحق پیغمبر
اولان رسول آخرزمان مغلوب اولەجق
ایسەدە بومغلوبیتدن تأییدات دینیەیه زیان
کلیەجکنی استخراج ایتمشلردە : مخیریق

« ایشته نبی آخر زمانك صوك برهان صداقتی شو محاربه‌در . نبوتی بو صورتده تصدیق اولندقدن صوكره اكا معاونت اوزرمزه فرض اولور » دیمش و یهودیلرك « بو كون جمعه ایرتسی كونیدر . هیچ بر ایشه یاپیشه‌میز . محاربه‌یه نصل كیده‌لم ؟ » دیه سرد ایلدكلری اعتراضه دخی « انك شریعتی یوم سبت رسمنی نسخ ایلمشدر » جوابنی ویرمشده بونك اوزرینه میدان احده كلمش ایمش . جنك میدانینه كلوبده مسلمانلرك مغلوب اولدیغنی كورن بنی اسرائیلك بیهوده یره جان ایله جوانمردلك ایده‌میه‌جكلری بسبتون مرتبهٔ تحققه واردقدن صوكره دخی حضرت مخیریق حضور رسول اللهه كله‌رك كلمهٔ شهادتله

تزیین زبان مصادقت ایلدکدن صوکره «یارسول الله بوکون سزه معاونة ایده جکم محاربه ده صاغ دونمامك عزمنده یم. اکر شهید اولور ایسه م بتون مالم سزکدر. الله سزه نصل فرمان ایدر ایسه مالم حقنده اویله معامله ایدکز» دیدی و محاربه یه کیریشوب فی الواقع شهید اولنجه یه قدر مردانه دوکوشدی. رضی الله عنه. بعده وصیتی موجبنجه مالی رسول اللهه انتقال ایدرك ذات حضرت رسالتپناهی دخی مدینهٔ منوره ده اومالی کاملا تصدق بیوردیلر. ایشته شو مسئله اولکیلردن زیاده جالب نظر دقت واهمیتدر. اردوی اسلامك بر غلبه سی اوزرینه مخیریق اظهار اسلام ایتمش اولسه ایدی ایشلك اهمیتی بوقدر

آرتمز ایدی معاذالله تعالی انواردین مبینك
مشکانیله برابر رهین انطفا اولدیغنه کرکی
کبی قناعت حاصل اولمش بولنان بوزمانده
مخیریقك ایتدیکی بوفداکارلق حقیقةً پك
پارلاقدر . صدر اسلامده مبشریت
محمدیه‌نك بین الیهود تواتر درجه‌لرینه
وارمش وعادتا عمومیت پیدا ایلمش
اولدیغی اثبات ایلیان براهین سائرهٔ
تاریخیه‌یه لاحقهٔ جمیله اولمغه سزا واردر .
فقط خاتمه دکلدر . زیرا بویولده‌کی
وقوعات حیرت افزا دها پك چوقدر .
ازجمله بریسی دخی بنی قریضه ایله ایدیلن
محاربه‌ده اجتهادینی میدانه قویان کعب بن
اسد مسئله‌سیدرکه بروجه آتی خلاصه
اولنور :

معلومدر که غزوهٔ بنی قریضه خندق
وقعه‌سنی یعنی اسلامك قریش ومتفقلری
یدنده ایکنجی دفعه اوله‌رق صارصلمسنی
متعاقباً وقوعه کلمشدی . بنی قریضه
یهودیلری بیطرفلق خصوصنده‌کی معاهده‌یی
نقض ایده‌رك خندق غزوه‌سنی ایجاب ایدن
متفقین کفره‌یه ملحق اولدقلری ایچون
متفقینك مأیوساً اندفاعندن صکره برکون
بیله کچورلمیه‌رك همان ینه او کونك ایکندی
نمازی سفرده قلنمق اوزره دلاللر ندا
ایتدیرلمش وحرکت اولنمش ایدی. متانت
ورصانتنه اعتماد ایلدکلری حصار طرف
مجاهدیندن محصور اولدقده بنی قریضه
یکرمی بش کون مقاومت کوسترمشلر
ایسه‌ده تاب وتوانلری کسیلدکده رؤساسی

اجتماع ایده‌رك چارهٔ خلاصی تحری
ایلدكلری صره‌ده كعب بن اسد نام رئیسلری
اوچ چارهٔ خلاص درمیان ایده‌رك بونلرك
برنجیسی نبوت محمدیه‌یی تصدیقدن عبارت
بولندیغنی بیان وبرهان اوله‌رق دخی
« حق سبحانه وتعالایه یمین ایدرم كه
توراتده موعود ومبشر اولان نبی آخر
زمان بوذات شریفدر » قسمنی‌ده درمیان
ایلمشدی. غریبدركه اوراده موجود اولان
علمای یهود بوسوزی نصوص توراتیه
ایله رد ایده‌میه‌رك وباشقه برجواب دخی
بوله‌میه‌رق « بز حضرت موسایی انكار وكتب
توراتیه‌یی فسخ ایده میز » دیه باغرمغه
باشلادیلر . اسلامك حضرت موسی‌یی
انكار ویالكز حسب الوقت نسخی لازم كلان

شیلردن ماعدا تورانی فسخ ورد ایتمدیکی
درکار ایسه‌ده ایش برکره مکابره ومعانده
درجه‌سنی بولدیغندن یهودیلر انجامنده
محوی کوزه آلدیرمشلر ایدی‌ده حقی
تسلیم وقبوله ینه راضی اولمامشلر ایدی.

بویولده‌کی مکابره‌لر معانده‌لر دها نه
تحف حاللره سبب اولمشلردر. ازجمله
اصماء نام یهودی قاریسنك قتلی مسئله‌سی که
حقیقةً وقایع تاریخنه‌نك اغربیدر. خلاصه‌سی دخی بروجه آتیدر:

اصماء دنیلن یهودی قاریسی غایت
طلاقت لسان اربابندن اولوب خطمی نام
قبیله‌یه منسوب ایدی. مبادیٔ هجرت
سنیه‌ده بوقبیله یهودیلرینك علماسی نبی
ذیشان افندیمزك تورات ایله‌مبشر نبی‌اخر

زمان اولدیغنی بر آره‌لق اعتراف ایتمه‌لریله
قبیله‌دن برخیلی کیمسه‌لر مسلمان اولمشلر
ایدی‌که آنلردن بریسی دخی عمیر بن عدی
نام حق‌شناس ایدی. حالبوکه صوکره‌لری
یهودیلر بو اعترافـدن نادم اوله‌رق نبی
ذیشـانه دزلو درلو اذالر وجفـالر وحق
معصـوملرنده نیجه یالانار افـترالر ایتمکه
باشلادقلرندن خطمی یهودیلرینك اهتدا۔
لرینه ندرت کله‌رك اکا بدل خصومتلری
میدان‌المغه باشلامش ایدی. ایشته بوصورتله
حق رسول‌اللهده انواع مفتریات مستهجنه‌یه
جسـارت ایدنلرك الك ایلرویه کیدنلرندن
بریسی‌ده مزبوره اصماء اولوب دین اسلامی
قبول ایدن یهـودیلری نیجه شنیع هجولر
ایله ترذیله قالقیشیور ایدی. حتی قبیلهٔ

مذكوره‌ده ازدل وجان اسلامی قبول
ایتمش دها یك چوق کیمسه‌لر بولندیغی
حالده اوملعونه‌نك شرت لسانندن احترازاً
اسلامیتلرینی میدانه قویه‌میورلر ایدی .
نهایت اصمانك شرندن کرك اسلاملرینی
اظهار ایدن وکرك مکتوم طوتان اصدقا
اوقدر بیزار اولدیلرکه ملعونهٔ مرقومه‌نك
ازالهٔ وجودی ایچون مساعده ایسته‌مکه
باشلادیلر . بر آرالق خبیثه‌نك ازالهٔ
وجودینه فرمان نبوی شرفصادر اولنجه
اجرای ایجابنی سالف الذکر عمیر بن عدیٔ
خطمی درعهده ایلدی . غرابته باقکزکه
بومشکل ایشی درعهده ایدن بیچاره عمیر
ایکی کوزدن اعمی اولدیغی حالده کندینی
بوتهلکه‌یه آتدی که بوده اوملعونه‌نك آزار

لسانندن قلبی نه قدر مجروح بولندیغنه
دلالت ایدر . قالب کوزی اعمی اولان
عمیرك قلب کوزی بصیر اولمغله تعهد
ایلدیکی امر مشکلی ایفایه دخی مقتدر
اوله‌بیلدی . شویله‌که : برکیجه قبیلهٔ خطمی‌یه
واروب کیزلیجه اصمانك چادرینه کیردی‌که
ملعونه برممه‌یی چوجغنك اغزینه ویرمش
اولدیغی حالده اویومقده ایدی . عمیر حس لمس
ایله بوقلایه‌رق قاریی بولدی . چوجوغی
کوکسندن قورتاروب آییردی . بعده قلیجك
اوجنی قارینك کوکسی اوزرینه وضع ایله اویله
باصدیردی‌که قلیجك اوجی اصمانك ارقه‌
سندن چیقوب یره میخلاندی . برکیمسه‌یه
طویورمقسزین قبیله‌دن چیقوب مدینهٔ
منوره‌یه سالماً عودت ایده‌بیلدی . ایشته

بو فقره‌دن دخی کوریلوب اکلاشیلیورکه یهودیلر کندی حاللرینه ترك ایدیله‌جك اولسه‌لر توراتدن ایدیلن استبشارات اوزرینه بك چوقلری نبوت محمدیه‌یی تصدیق و قبول ایده‌جکلر ایدیسه ده ایش ارتق معانده و مکابره درجه‌سنی بولدیغندن معاندین یهود خلقی جبراً منع درجه‌لرینه قدر وارییورلر ایدی .

عالی قبول اسلامدن جبراً منع ایلیان ظلمهٔ یهودك بریسی دخی کعب بن اشرف قدره بوده اوس قبیلهٔ یهودیه‌سنك رئیسی اولوب فن شعر و انشاده ماهر و بی حد ثروت و سامانه مالك بولندیغندن حق عالیٔ رسالتپناهیده شعراً ایتمدك هذیان براقمدیغی کبی قبیله‌سی خلقندن مستعد اسلام اولانلری قتله قدر تهدید و طرف اسلامیانه بغض و عداوت کوستر .

نلری کوناکون احسانلر ایله تشویق ایلرایدی .
بدیهیدرکه ا کر پیغمبر افندیمز تورات ایله مبشر
اولمسه و بو حوادث بنی اسرائیل میاننده منتشر
بولنمسه بو کلفتلرك هیچ بریسنه احتیاج کورلمز
ایدی . حتی مبادئ هجرت سنیه ده اوس
قبیله سی علماسندن برطاقمی مرقوم کعب
بن اشرفك تحت یارستنده عقد انجمن
مشورت ایلیه رك علماء مرقومه ده الآن
قدومنه منتظر بولندیغمز نبی ذیشان
بودر ه دیدکلرنده لعین مرقوم پرغضب
اوله رق انواع تهدیداتدن ماعدا اوزمانه قدر
کیسهٔ سماحتندن علمای مرقومه یه تعیین
ایلدیکی معاشلری ده قطع ایلمش ایدی .
استبشارات توراتیه لری اوزرینه بورأی
حقی ویرنلر یالکز قطع معاش ایله ده قالمیه رق

بیچاره‌لر بالآخره باشلری‌ده کسیله‌جکنی پیش ملاحظه وتأمله النجه ایندکلری ایشدن نادم اولوب بر زمان صوکره تکرار عقد انجمن مشورت ایلدکده « بز اول کوزلجه دوشونه‌مامشز . واقعا اخر ایامده بر پیغمبر کله‌جك ایسه‌ده بوادعایه قیام ایلیان محمد او پیغمبر دکلدر » دیه کرك کعبی وکرك افراد قبیله‌یی مطمئن ومستریح ایده‌بیلمشلر ایدی‌ده ینه اسکی معاشلرینه مع زیادة نائل اولمشلر ایدی . بوکعب بن اشرفك اسلام علیهنده‌کی درجهٔ شدتی شوندن دخی اکلاملیدرکه غزوهٔ بدرده مشرکلرك پرا کنده پریشان مغلوبیتلری اوزرینه مشرکلردن زیاده کندیسی غمکین وماتم‌زده کورینوب رؤسای یهوددن بعض

آدم ایله مکه‌یه کیتمش ورئیس مشرکین
ابوسفیان ایله رسول الله ومسلمین علیهنده
بکی براتفاق یاپمغه غیرت کوسترمش ایدی.
حالبوکه رسول الله افندیمز حضرتلرینك
تورات ایله مبشر نبی ذیشان اولدیغی حوادثی
بین الیهود مرتبهٔ تواتره واردقدن صوکره
عربلر میاننده‌ده منتشر اولمش وبناء علیه
ابوسفیانك‌ده قولاغنه وارمش اولدیغندن
ابوسفیان «ای کعب سز اهل کتابسکز. محمد
(علیه السلام) دخی اهل کتاب اولدیغنی
ادعا ایدەرك روایته کوره انك بعثتی سزك
کتابکزله دخی خبر ویریلیور ایمش. بو
جهتله ارا کزده اتفاق پك طبیعیدر.
بناء علیه بزه شویله براتفاق تکلیف ایتمه‌کز
احتمالکه مسلمانلرله اتفاقکزدن طولایی

بزم علیهمزده قورلمش بر طوزاقدر » دیجه کعب ملعون ابوسفیانه امنیت ویرمك ایچون رسول الله افندیمز حقنده قاله النمز تعبیرات مستهجنه ایله هرزه‌فشان تعرض اوله‌رق ینه ابوسفیانك امنیتنی قازانه‌مامش وابوسفیان : « هبل وعزی نام صنملریمزه ایمان وسجده ایده‌رك اولا دیمزه کیرر ایسه‌کز سزه انجق اوزمان امنیت ایده بیلورز » دیجه اوزمانه قدر هیچ بر یهودینك سجده ایتمامش اولدقلری صنملره اوملعون سجده ایده‌رك ابوسفیانی تأمینه غیرت ایلمشیدی. حضرت محمدك توراتلرله مبشریتی حوادثی او زمانلر اوقدر منتشر اولمش واهل کتاب اولانك مطلقا نبوت ورسالت محمدیه‌یه ایمان ایلملری لزومنه

مشركين عرب دخی اوقدر قناعت ايلمش
ايدی كه كعبك بو صوك دنائی اوزرينه
دخی ابوسفيانه قناعت كلەميەرك حضرت
محمد يهوديلره تورات ايله مبشر اولديغی
حالده انك نبوتی يهوديلرك مطلقا تصديق
ايتملری لازم كلور ايكن كعبك مشركين
ايله اتفاق ارەمەسندە البتە بر بشقه مقصدی
واردرديه : « ای كعب ! بز امی بر قومز .
سز ايسه اهل كتاب . اوقور ويازار
آدملرسكز . كچمش وكلەجكی هپ كشف
ايديورسكز . سوزمز مابينمزدە قالسون
كلكز بكا سراً خبر ويريكزكه بزم دينمزمی
طوغريدر يوقسه محمدك دينمی ؟ » سؤالنی
ايراد ايتمش وكعب طرفندن : « دينكز
حقنده بكا تفصيلات ويريكزده اكا كوره

فصل دعوا ایده‌یم » تکلیفی درمیان اولندقده ابوسفیان : « بز اهل حرم کعبه‌یز . بیت اللهی زیارته کلن حجاجه دوه‌لر ذبح ایده‌رك ضیافتلر چکه‌رز . لزومنه کوره کوله‌لر آزاد ایدوب صلهٔ رحمه رعایتمز واردر . دائما طواف بیت الحرامده بولورز . دینمز قدیمدر . محمد ایسه آبا واجداددن منتقل اولان بو دینی ترك وبیت اللهی طوافدن فراغت وقطع رحمه جسارت ایلدکدن ماعدا حادث بر دینه هر کسی دعوتله قدیم معبودلرمزی تحقیر ایلیور » دیمش ایدی . کعب ملعون بر از دوشونوب طاشندقدن صوکره « سزك دینکز محمدك دیندن دها زیاده هدایته قریبدر » دیه ابوسفیانك تطمین قلبی

ایچون کندی النده کی کتابلری تکذیب درجه‌سنده ارتکاب ملعنتدن کیرو قالمامشدره حتی بوکا دائر آیات قرآنیه دخی نازل اولمشدر که بوده کیفیتك اوزمانلر عنعنهٔ لازمه‌سیله میدان انتشاره چیقدیغنه دلالت ایلر . نهایت اسلام حقنده بوقدر فساد وعداوت شنیعه‌سندن طولایی کعب ملعونك دخی جزای مایلیقی ویرلملك ایچون فرمان قضا جریان الهی شرفصادر اولدقده مرقومك همشیره زاده‌سی اولوب اولجه قبول اسلام ایلمش بولنان محمد بن مسلمه ایله ینه ملعون مرقومك سودقرنداشی اولان عیسی ابو نائله بوخدمتی درعهده ایلمشلر ایدی . زیرا ارهلرنده قرابت بولنمغله برابر اوس قبیله‌سنده نیجه کیمسه‌لر

قبول اسلامه مستعد وحاضر ایکن مجرد
لعین مرقومك بلیهٔ قهر وتدمیرندن
قورقهرق اظهار اسلام ایدهمدکلری
کندیلری دخی اوقبیلهدن اولمق حسبیله
جملهدن زیاده کندیلرینه معلوم ایدی .
بونلر یانلرینه برقاچ دلاور دها آلهرق
وغایت اوستهلقلی تدابیر ایله طورانهرق
معلون مرقومی اویله برصورتده اولدیروب
الله ورسولنك وآنلره ایمان ایلیان
مسلمانلرك بونجه انتقامنی اوقدر مکمل
آلمشلردر که شو خدمتلریله دنیا
وآخرتلرینی معمور ایلمشلردر .

بزم بوراده بعضلرینی حکایه ایلدیکمز
وقوعات تاریخیهنك دها پك چوقلری
مفصلات کتب سیرده مسطور اولوب

بونلرك مطالعه‌سندن صكره نظر حكمت
وفكر انتقاد ایله تأمل وملاحظه ایدنلرده
اصلا شبهه قالمزكه مبادیٔ ظهور رسالتپنا.
هیده كندیلرینك تورات ایله مبشرنبی
آخر زمان اولدقلری مسئله‌سی یهودیلر
بینده برولولهٔ عظیمه‌درجه‌سنی بولمشدر.
یهودیلردن برچوغی بشائر واقعه‌یی قبول
ایده‌رك حقیقت نبوت محمدیه‌یی تسلیم
ایدوب برچوغی دخی اوحقیقتی بیلدكلری
حالده مجرد مقاصد دنیویه اجباریله وفكر
مكابره وغیرت معانده ایله دین حقی كندیلری
قبول ایتمدكلرندن ماعدا حاللرنده كی
ساده‌لك حسبیله كندیلكلرندن برحكم
چیقاره‌میان آحاد ناسی خی اساناً تزییف
وتحقیر ونقداً تشویق واطماع وسلاح ایله

دخی تهدید و ترهیب درجه‌لرنده مظالمی
کوزه آلدیردقلری و بونکله‌ده قناعت
ایده‌میه‌رك اهل اسلام اوزرینه سل سیفه
قدر واردقلری ایچون آرتق بالمقابله ایش
قیلیجه حواله اولنمق لازم کلمشدر . یوقسه
« یا محمد ! ربکك سبیلنه حکمت وموعظهٔ
حسنه ایله دعوت ایت . و آنلرله احسن
وجهله مجادله قیل » طرزنده نیجه امرلر و
« دینده اکراه یوقدر » و « سن یالکز
ذکر ایت . چونکه مذکردن بشقه برشی
دکلسك . اما هرکیم تولی وکفر ایدر ایسه
الله آنی عذاب اکبر ایله عذاب ایدر »
طرزنده کی فرمانلر ایله مأمور اولان
رسول خدا اساساً تبشیر وتشویق وتنذیر
وتخویفی لسان ایله ایفایه مأمور اولوب

ایشته مجرد رؤسای کفارك بویله برطرفدن جناب پیغمبره عداوتلرندن ودیکر طرفدن اهالی‌یی قهر وتدمیر التنه صوققی درجه‌سنده‌کی استبداد وطغیانلرندن طولایی حکمةً وحقیقةً مستحق سیف اولمشلردرکه بوکون دخی اومقوله آدملر حقنده حسیات انسانیه وقوانین مدنیه‌نك بوندن بشقه برحکمی یوقدر ٭

فقط آوروپا مؤلفلری سیر وتواریخك نیجه دقایق وحقایقنه هنوز واقف اولمدقلری جهتله «محمد کندی دینی قلبج قوتیله وضع ایلدی» دیه یاکلش یاکلش حکملرده بولنورلرکه تتبعات وتدقیقات تاریخیه سایه‌سنده بو خطالرك تصحیح اولنملری زمانی دخی پك قریب اولدیغی

الطاف آلهیه‌دن مسئول ومأمولدر .

ایشته بو حقایق قبولیلک دوستمزك نظرگاه انصافنه وضع اولندقده واقعا تماميله تصدیق وتصویب درجه‌سنده اثر انصاف کوسترمش ایسه‌ده :

— مرادم اعتراض دکل، فقط اکلامق ایچون صوریورم که حضرت محمد (علیه‌السلام) توراتلرله بو درجه‌لرده مبشر اولدیغی حالده رسالت ونبوتلری یهودیلر طرفندن نیچون طوعاً قبول ایدلمامشده بو قدر مشکلات عظیمه ظهوره کلمش ؟ .

سؤالنی ایراد ایلمش ایدی که بو سؤال بوندن اول دخی ایراد اولنمش بولندیغی جهتله بو دفعه کیسی تکرار ایدیلمك ایدی . بوکا جواباً :

— رؤسای یهودك ایشی مکابره
ومعانده درجه‌سنه واردیرمش اولملری
بو سؤالکزه جواب شافی ایسه‌ده بوبابده
دخی سزی اقناعه کافی اجوبهٔ کتابیه‌مز
واردر ، فقط آنلری بشائر نصرانیه
صره‌سنده ایراد ایتمك دها موافق اوله .
جقندن بحثك اوقسمی دخی تقرب ایلمش
بولندیغندن اوراده صره‌سی کلنجه‌یه قدر
بوبحثی تأخیر بیورمکزی رجا ایدرز ،
دیدك وهمان بشائر تاریخیه‌دن بشائر
نصرانیه بابنی کشاده دخی مسارعت کوستردك .
زیرا صدر اسلامده یهودیلرك مبشریت
محمدیه مسئله‌سیله اشتغال ایلدکاری بونجه
وقوعات تاریخیه ایله مثبت اولوب وقایع
مذکوره حقنده قرآن عظیم الشانده دخی

پك چوق آيتلر موجـود وازجمله سورهٔ بقره‌نك ٧٥ و ٧٦ و ٧٧ و ٧٨ رقملى آيتلرى بوبابده تصريحات لازمه‌يى مستجمع ايسه‌لرده بر قاندهـا تشريح مقصد ايچون آيات قرآنيـه‌يه دخى مراجعت مجبـوريتنه دوشمدك .

بشائر تاريخيه‌دن

{ بشائر نصرانيه }

بشائر نصرانيه مسئله‌سنده دخى اول باول قاتوليك دوستمزه تكرار واخطار ايلدككه بو سر نامه‌النده جمع ايده جكمز معلومات بشائر انجيليه‌دن اوليوب بلكه نصارانك انجيلدن ايتدكلرى استبشارات اوزرينه رسول الله افنديمز حضرتلرى حقلرنده سويلدكلرى سوزلره وويردكلرى حكملره دائر بعض

احوال تاريخيه‌دن عبارت شيلردركه احوال
مذكورهٔ تاريخيه‌نك وقوعی فی الحقيقه
اللرنده‌كی كتابلردن استبشار وقوعنه
واودخی كتب مذكوره‌ده فی الواقع بشائرك
وجودينه دلالت ايلر . ايمدی بويولده‌كی
وقوعاتدن بعض اهميتی يك از اولانلر بر
طرفه براقيله‌رق شو محاوره‌يه ادخالی
لايق كورينانلر النه‌جق اولور ايسه انلرك
برنجيسی دردرمد جناب پيغمبری ماده‌سی
عد اولنور .

ولادت سنيه‌نك يدنجی سنه‌سنده
ايدی كه عبدالمطلبك يمنده امير سيف
ذواليزنك تبريك مظفريتنه كيتمسی وقعه .
سندن براز صوكره‌جه رسول الله افنديمز
حضرتلرينك مبارك كوزلرينه رمد عارض

اوله‌رق نه‌قدر معالجه ایدلمش ایسه فائده‌سی
اولمدیغی کوریلنجه بعض دوستلر عبدالمطلبه
مکه ایله مدینه آره‌سنده بر عبادتخانه‌ده
اقامت‌ساز ونفسی کوز اغریسنه بره بر
شفابخشا بر منزوی بولندیغنی توصیه ایتملریله
عبدالمطلب او طبیب امراض روحانیه او
شفاساز قلوب اعراب امیه اولان سرور
کائناتی منزوئ مومی الیهك انزوا خانه‌سنه
قدر کوتورمش ایدی. منزوئ مذکور
حضرت رسول اللهی بر چشم امعان ایله
معاینه‌یه باشلادی • حضرت اسماعیلدن
نسلاً بعد نسل خاندان بنی هاشمه انتقال
ایلدیکی بین العرب معروف اولوب نهایت
جبهۀ عالیۀ محمدیه‌ده قرار قیلمش اولدیغی دخی
نظر دقتدن مستور قاله‌مامش اولان نور

لمعان مذكور منزوينك نظر دقتنى جلب ايلدى. حضرت رسول اللهك اسمنى ونسبنى صورمقدن باشلايه رق عبدالمطلب بر كوزلجه استنطاق ايلدكدن صوكره پيرهن رسول اللهك مبارك وجود پرجودلرندن براز نزعنى رجا ايلدى وبو صورتله بين الكتفين علامت جليلهٔ نبوتى كورنجه همان انزواخانه نك بر طرفنده كى غسلخانه سنه قوشوب بعد الاغتسال النده برده كتاب اولديغى حالده تكرار كلدى كاه كتابه وكاه وجه مبارك نبويه يه باقه رق وهر دفعه سنده عبدالمطلبه بر چوق شيلر صوره رق نهايت « يرى كوكى يارادان حق سبحانه وتعالى حضرتلرينك عظمت وجبروتنه يمين ايدرمكه خاتم الانبيا اولمق اوزره بعثى كتب سماويه ده موعود

اولأن پیغمبر ذیشان بوصبی بزرك عنواندر »
دیدی . ذاتاً بو یولده برچوق تبشیرات
ایشتمش بولنان عبدالمطلب اول عابددن
دخی بو سوزی ایشیدنجه عابدی امتحان
ایچون کندی طرفندن بعض سؤاللر ایراد
ایتمسیله عابد مومی الیه احکام کتابیه‌یی
تفصیل وایضاح ایلمش ایسه‌ده نهایت
« بو تفصیلاته نه حاجت اکر دیدکلرم
صحیح ایسه بوذات شریفك کندی لعابی
کوزلرنده‌کی دردك دوای عاجلی اولمق
لازم کلور . سز کندی الکزله سوریکزده
باقه‌لم » دیدی وعبدالمطلب مبارك دهن
پیغمبریدن برمقدار لعاب الوب کوزلرینه
سوره‌رك بعده بیقاندقده بشفائه تعالی
کوزلرینه فی‌الحال عافیت تامه کلدی .

اولجه دخی ذکری سبق ایلدیکی وجهله قاتولیك دوستمز معجزات موسویه وعیسویه‌یی بیله قبوله یناشه‌میه‌رق بحثدن خارج طوتمق غیرتنده بولندیغندن معجزات مصطفویه‌یی هیچده قبول ایده‌میه‌جکنی درمیان ایتمسیله دیدك که :

— مقصودمز سزه معجزاتی وانلر میاننده بو معجزه‌یی تصدیق وقبول ایتدیرمك دکلدر . یالکز دردرمددن طولایی عبادتخانه‌ده طوران عابده وقوع بولان مراجعتده بشائر انجیلیه‌یی عبدالمطلبه تبلیغی سیر شریفهٔ محمدیه‌ده داخل بروقعهٔ تاریخیه اولمسیله مقصودمز بونی تذکاردن عبارتدر .

واقعا دوستمز شو وقعه‌ده‌کی ساده‌لکه

نظراً بونك دخی صحتنی رد ایده بیلمك ویاخود حكمنی استصغار ایلمك غیرتیله بعض سوزلر دها سویلدی ایسه ده بز :

— بو ردیه لریكزه مقابله ایچون استعجاله لزوم كورمیز . اول دخی سوزی كچدی یا ؟ ولادت محمدیه یه قریب اولان وقعه لر دها ساده اولوب نبوته تقرب ایلدكجه وقایعك اهمیتی آرتار . بناء علیه بشائر نصرانیه یالكز شوكوز اغریسی مسئله سندن عبارت بولنسه ایدی سزك ایچون مقابله ومقاومت پك قولای اوله بیلور ایدیسه ده وقوعات سائره تسلسل ایده رك یكدیكرینی تأییددن ماعدا اهمیتلری دخی كیتدكجه جدیت پیدا ایلدیكندن بوتسلسل وقایع ایشی تواتر درجه سنه

واردیر مقدمه وبوندن طولانی ردنده مشکلات حصوله کلمکده‌دیر . بناء علیه بویله مسائل ساده اوزرینه معارضات ومنازعات بیهوده‌دن قطع نظر ایده‌لم‌ده ایکنجی وقعهٔ تاریخیه‌یه انتقال ایده‌لم که اوده بحیرا راهب مسئلهٔ مشهوره‌سیدر .

دیه دوستمزی صبر وتأنی‌یه دعوت ایلدك . کندیسی دخی بودعوتمزه اجابت کوستردی . بعده بحیرا مسئله‌سنی حکایه‌یه مباشرت ایتدك که هرنه قدر مسئلهٔ مذکوره پك زیاده مشهور مباحثدن اوله‌رق کلفت تکراردن مستغنی کبی کورینور ایسه‌ده بز مختصراً اولسون آنی ذکره ینه مجبورز .

بحیرانك اقامتکاهی اولان مناستر

شامه قریب بصرا نام قریه‌جوارنده‌ایدی که
بوقریه بر العربك شام تجارتی ایچون پك
مهم بر بازارگاه اولوب عربستانك هر
طرفندن کلان کاربانلر بصرای شامده
ماللرینی چوزوب میدانه قویارلر وشامدن
اورایه کیدن تجار ایله اخذ واعطاایدرلر
ایدی . عبدالمطلبك وفاتندن صوکره
رسول‌الله افندیمزه نظارتی‌درعهده ایلمش
بولنان عموجه‌سی ابوطالب دخی برای
تجارت برکاربان دوزوب شامه عزیمت
ایچون یوله چیقه‌جغی اثناده رسول‌اللهه
برحزن کلدی . عموجه‌سیله برلکده
کیتمك ایچون رجایه باشلادی . فی‌الواقع
ابوطالب مدت غیبوبتنده ودیعهٔ حفظ
وحمایه‌سی اولان ذات حضرت احمدینك

یالکز قالەجغنی تأمل ایدنجە رجاسنی رد ایدەمیەرك انیدە برلکدە کوتوردی . تمام بصرای شامە تقربلە بحیرانك مناستری جوارینە وارلدقدە اوراسی آرام واستراحت محلی اولدیغندن نزول ایلدیلر . بزجە معجزاتدن اولدیغی حالدە قانولیك دوستمزك بحثە قائمق ایستەمدیکی بعض خوارق عادات راهب بحیرانك نظر دقتنی جلب ایلدی . درحال کازبان خلقنە برضیافت ترتیب ایلیەرك بادئ امردە ضیافتە یالکز بیوکلر کیدوب اول صبئ سعادتمندی امتعە واحمال یاننده براقمشلر ایدی . راهب افندی ضیافتی اصل اوسنی کوچوك رتبەسی بیوك ذات شریفك تحقیق احوالنە مدار اولمق ایچون یاپدیغندن انیدە جلب

ایتدیره‌رك ناصیهٔ لامعه‌سنی تدقیقه وکیملك نه‌سی اولوب اسمی نه اولدیغنی وبو زمانه قدر نصل بیودیکنی تحقیقه کیرشدی ٭ بحیرا دخی قمیص سعادتك براز برطرف ایدیله‌رك ظهر مبارك نبوینك کندیسنه کوسترلمسی رجاسنده بولندی ٭ یاریم الما جسامتنده‌کی ات بکی کبی برشکل لطیفده اولان مهر نبوتی کورنجه چهره‌سنده بر طاقم علائم اطمئنان وبشاشت بارقه‌نمای پیدا اوله‌رق ٭ بوحال یهود ونصاراعلماسی میاننده معروفدر ٭ هیچ شبهه‌م یوقدرکه نبی ذیشان آخر زمان بوذات شریفدر ٭ بعثت وتشریفلری انجیل شریفده قطعیاً مصرح اولدیغندن نصاراطرفندن کندیلرینه برفنالق ایراث ایدیله‌من ٭ واقعا توراتده

واقعا توراتده دخی مبشر ایسه‌ده
یهودیلر عیسی روح‌الله افندیمز حضرتلری
حقنده‌کی بشائر توراتیه‌یی ده قبول ایتمیه‌رك
معلوم اولان احوال نامرضیه‌یه قیام
ایلدکلرندن بوذات شریفه ایقاع سوء قصد
ایده‌جکلری آشکاردر • بنی‌دیکلر ایسه‌کز
شامه قدر کیتمیوب ایشکزی بوراده
کوره‌رك بتوره‌رك همان وطنکزه عودت
ایدرسکز » دیدی • واقعا اوزمانلر شامده
یهودیلر هم چوق هم‌ده نفوذلی اولدقلر-
ندن بواخطار ابوطالبك ومعیتی خلقنك
نظردقتنی جلب ایدرك شامه‌قدر وارمقدن
صرف نظرله ماللرینی بصراده صاتوب
ایشلرینی بتوره‌رك عودت ایلدیلر •
بومسئله قوجه برکاربان اهالیسی

مواجهه‌سنده وقوعه کلوب بعده آغزدن آغزه انتقال ایله سیر شریفهٔ احمدیه میانه داخل اولمش بولندیغندن قاتولیك دوستمز ایچون بونی رد ایده‌بیلمك امکانی یوق ایدی . ذاتاً بو وقعهٔ تاریخیه‌یی آوروپا دخی طانیمشدر . یاکلش ومعکوس بر صورتده طانیمش ایسه‌ده اومعکوسیت پك قولایلقله رد وتصحیح اولنه‌بیلور . حتی معکوسیت مذکوره‌یی دوستمز دخی درمیان ایلمش ایدی . دیمش ایدی که :

— اوت بحیرا فقره‌سی فرنك کتابلرینه‌ده کیرمشدر . انجق بحیرانك حضرت محمد (علیه السلام) حقنده بویله بر سوز سویله‌مسنده‌کی حکمتی دخی بیلمه‌ایدر . بوملاقات میلاد عیسانك

التنجی عصری نهایتلرنده وقوعه کلمش ایدی . اوزمانلر ممالك نصرانیه‌نك همان هرطرفنده مذهب توحید بتون بتون لغو اولنه‌رق میدان غالبیت مسلك تثلیثه آچلمش ایدی . مع هذا سزلك مدافعه‌لر . یکزده دخی بحث ایلدیککز آریپوس نام راهبك اخلافی وطرفداری اولان پاپاسلر میاننده شوراده بوراده مذهب توحید برصورت خصوصیه وخفیه‌ده‌ینه محافظه اولنمقده ایدی . راهب بحیرا دخی ذکر اولنان آریپوس مذهب توحیدنده بولنمسیله انی عربستان طرفلرنده نشر ایتدیرملك املیله حضرت محمده (علیه السلام) تعلیم ایلملك غیرتنه دوشمش وایشته بوغیرتله بصرای شام ملاقاتی وقوعه کلمشدر .

واقعا مناظرمزك بوسوزلريني بز دخي فرنك كتابلرنده كورمشزدر . حتى جوابلريني بيله حاضرلامشزدر . ذاتاً مستحضرمز اولان اوجوابلري قاتوليك دوستمزه دخي اعطا ايده‌رك ديدك كه :

— ملاقات مذكوره‌وقوعه كلديكي زمان پيغمبرمز افنديمز حضرتلري هنوز اون ايكي ياشنده ايديلر . حتى روضة الاحبابك كتب قديمهٔ سيردن آلوب قيدايلديكنه كوره عمر شريفلرندن تمام اون ايكي سنه وايكي آي واون كون كچمش ايدي . بويله بر معصوم ايله‌اويله خرستيانلغك ايلك مذهب توحيدندن وصكره‌كي تثليثندن و آريوسلك ادعاسندن فلاندن يعني بوقدر مهم شيلردن بحثه كيريشيله بيلورمي؟ باخصوص يانرنده

قوجه بر كاربان خلق موجود و حاضر اولديغى حالده بالفرض والتقدير اويله بر مباحثه ايدلمش اولسه آنلره مجهول قالورمى ايدى؟ او بحث دخى بالآخره آغزدن آغزه راويدن راوى يه انتقال ايده رك سير شريفه كتابلرينه قدر واصل وداخل اولمزمى ايدى ؟

بو جوابمزى دير ايكن مناظرمزك چهره سنده بر امارهٔ استغراب مشاهده اولندى. بو استغرابنى ميدانه دخى قويدى. ديدى كه :

— سنه سى ايله آيى ايله كونيله ها؟!

بز دخى ديدك كه :

— اوت سير شريفهٔ محمديه نك اكثر جهتلرى بوقدر تحقيق وتدقيق وتعميق

ایله یازلمشدر . شاید سنه‌لرك آیلرك کونلرك
مقدارنده اسملرنده فلانلرنده راویلر بر
کونه اختلاف ایتمشلر ایسه او اختلافلر
دخی قید اولنمشلردر . هم برده ملاحظه
بیورملیسکز که اوزمانلر مکه ومدینه
طرفلرنده خرستیانلق مفقود ومجهول
دخی اولمدیغندن بحیرا اوراده خرستیا-
نلغی یکیدن نشر ایتمك غیرتنه قیام ایده‌من
ایدی . حوالیٔ حجازده خرستیانلق موجود
ایدی . هم ده ینه مسلك تثلیث صورتنده
موجود ایدی . زیرا قرآن عظیم الشان
عن اصل توحید اوزرینه مبنی بولنان دین
عیسانك مؤخراً تثلیثه تبدیل ایدلمش
بولنمسنه قارشو اعتراضاتی حاویدر . اکر
حجازده نصرانیت بولنمسه ویاخود صورت

تثلیثده اولمسه ایدی آنلر علیهنده آیات
قرآنیه نازل اولمامق لازم کلور ایدی .
نه حاجت رسول الله افندیمز حضرتلرینك
ایلك زوجه‌لری اولان خدیجة الکبرا
رضی الله عنها والده‌مزك عم زاده‌سی ورقه
بن نوفل متنصر اولوب حتی انجیل
شریفی برنسخهٔ عبرانیه‌دن عربی‌یه ترجمه
دخی ایلمشیدی .

بحیرا ایله رسول الله افندیمز اره‌سنده‌کی
ملاقاتك آوروپالیلرك دیدیکی وجه‌وصورتده
وقوعه کلمش اولمسنه صباوت محمدیه‌نك مانع
اوله‌جغنی قاتولیك دوستمز ازدل وجان
تسلیم ایدرك هله ورقه بن نوفلك لسان
عبرانیدن لسان عربی‌یه برانجیل ترجمه
ایتمش اولمسی مسئله‌سنه فوق الحد اهمیت

ويره‌رك :

— حضرت عيسى‌يه نزولى اهل اسلام نزدنده معتقد اولان اصل انجيل عبرانى عجبا بوورقه بن نوفلك ترجمه ايلديكى انجيلميدر ديرسكز ؟

سؤالنى ايراد ايتمسيله بزديدككه :

— خير ! او انجيلدر ديه‌مم . زيرا بزم تدقيقاتمزجه اصل حضرت عيسايه نازل اولان انجيل قدس شريفده بيله جمع اولنمامش ومحافظه ايدلمامش بولنديغى حالده اورادن حجازه قدر نصل كيدر ؟ صدر نصرانيتده انجيل شريف جمع ايدلمش اولسه‌ايدى مطلقا زمانمزه قدرده محافظه‌سى لازم كلور ايدى . نصلكه اندن صوكره اونام ايله تأليف اولنان كتابلر آز

چوق معلوم اولان صورتده اولسون
محافظه ایدیله بیلمشلردر . شوقدرکه
انجیللر لاتین مملکتلرنده لاتینجه ویونان
مملکتلرنده یونانجه منتشر اولدقلری کبی
یهودیلردن نصرانیتی قبول ایلمش اولانلر
میاننده دخی عبرانجه منتشر اولمشلردر .
فقط انجیللرك بعضلری اصل انجیل شریف
آیتلرندن دها چوق آیات صحیحهٔ انجیلیه‌یی
حاوی بولنسون یعنی شمدیکی انجیللر
میاننده یوحنانك انجیلی دیکرلرندن زیاده
آیات صحیحهٔ عیسویه‌یی حاوی اولدیغی
کبی احتماله پك قریبدرکه ورقه بن نوفلك
ترجمه ایلدیکی انجیل اندن دها زیاده آیات
صحیحه‌یی حامل بولنسون .
— ای بو نسخهٔ عبرانیه‌نك یاخود

انك ترجمه‌سی اولان نسخهٔ عربیه‌نك
نره‌لرده قالوب نه‌اولدقلرینی بیلورمیسکز؟
— سیر شریفه کتابلرنده بورالره‌دائر
معلوماته تصادف ایتمدم . فقط ظن
عاجزانه‌مدن اوله‌رق دیه‌بیلورم‌که قرأن
عظیم‌الشان توراتلر ایله انجیللردن اسلام
ایچون قبولی لازم‌کلان اخبار واحکامی
حاوی بولنوب محتویات سائره‌لری فسخ
اولندیغندن حجاز طرفلرنده‌کی عربلرك
یهودی ونصرانی اولانلری کاملا نصرانیتی
قبول ایلدکدن‌صوکره اللرنده‌کی کتابلری
ارتق لزومسز کوره‌رك ترك ایتمش
اولملیدرلر .
— کاشکی ترك‌ایتمش‌اولمیوب‌ده‌محافظه
ایتمش اولسه‌لر ایدی !

— اوت شمدیکی زمان ترقیمز نقطهٔ
نظر قدرشناسیسندن باقلق اوزره بزجه دخی
بویله تمنی اولنور ۰ زیرا اوزمانلر ایچون
بوکتابلره حقیقةً لزوم قالمامش ایدی ۰
احکامدن وینه بویله احکام درجه‌سنده
لزوم ووجوبی اولان شیلردن قرآن
عظیم الشانك محتویاتی اسلام ایچون کتب
عتیقهٔ سائره‌یه لزوم براقمدیغی کبی قصص
نوعندن اولانلر دخی قرآنك تفسیرلری
میانـنه ادخال ایدلدکلرندن عهد عتیق
وجدید حقیقةً اوزمان ایچون لزومسز
قالمش ایدی ۰ قرآنك ترجمه‌لرینی مطالعه
ایتمش اولدیغکزدن معلومکز اولمق لازم
کلورکه انبیاء بنی‌اسرائیل وحضرت عیسایه
عائد اولان احوال تاریخیه‌یی قرآن

عظیم الشان متسلسلاً متصلاً خبر ویرمز . یر یر بعض مهم وقایعی اخطار صورتنده ذکر ایدر . بعده مفسرلر وقایع مذکوره یه عائد اولان تفصیلاتی توراتلردن انجیللردن اخذ ونقل ایله تفسیرلره یازارلر.

— اپی اما دها وقت سعادتدن بدأ ایله قرآن تفسیر اولنمامشدریا!

— اوت اولنمشدریا! قرآنك تفسیرینه دها وقت سعادتده باشلانمشدر . ایلك مفسر ابن عباس رضی الله عنهمادرکه رسول الله افندیمز حضرتلرینك عم زاده لریدر . اندن صوکره دخی علمای یهود و نصارادن بك چوقلری مسلمان اوله رق محتویات توراتیه وانجیلیه یی ایجابلرینه کوره توسیع مسائل ایچون تفسیرلره نقل ایتمشلردر.

محاوره‌مزك بو جهتی قانولیك دوستمزك
الك زیاده اطمئنانی موجب اولان مباحثدن
اولمغله بزی جان و دلدن برتشکر ایله
مکافاتلاندیردی . بز دخی بشائر نصرانیه‌نك
درد نجیسی اولمق اوزره راهب نسطورا
فقره‌سنی حکایه ایلدك .

معلومدر که بی ذیشان افندیمز حضرتلر
ینك بصرای شامه سیاحتلری ایکیدر .
بریسی اون ایکی یاشلرنده ایکن بحیرا ایله
وقوعبولان ملاقاتلری مسئله‌سی اولوب
دیگری ایسه یکرمی‌بش یاشلرنده ایکن راهب
نسطورا ایله ملاقاته منجر اولان سفردر .
بو سفر حضرت خدیجة الکبرانك مالنی
گوتورن کاربان ایله وقوعه کلمشدر .
هنوز مشارالیها ایله آره‌لرنده زوجیت

دخی یوق ایدی . حضرت خدیجه‌نك
میسره نام غلامی بوکارانده بولندیغی کبی
حزیمه وسائر رجال قریشدن برچوق
ذوات دخی برلکده‌ایدیلر . قریهٔ بصرایه
واردقلرنده بحیرانك چوقدنبری وفات
ایتمش اولدیغی ویرینه نسطورا نامنده
بریسی راهب نصب اولندیغی خبرالدیلر .
بشائر محمدیه مومی‌الیه نسطورایه دخی
معلوم اولدیغی کبی بس بالی بحیرا لقای
محمدی‌ایله تشرفنی اکا دخی حکایه ایتمش
اولملیدرکه نسطورا دخی عینیله بحیرا کبی
تحقیقات واستنطاقاتدن صوکره مهر نبوت
احمدیه‌یی زیارت شرفنه نائلیت استدعاسنه
قالقشدی بعدالتشرف کتب قدیمه‌ده تبشیر
اولنان خاتم‌الانبیا مطلقا ذات اقدسلری

اولدیغنه حکم ویرمش ویهودیلرك شرلرندن
احترازاً شامه قدر وارلمیوب واوغلبه‌لك
شهره کیدلمیوب ایشلرینی بصراده بتور.
دکدن صوکره همان مکه‌یه عودت اولنمسنی
نسطورا دخی توصیه ایلمش ایدی. حتی
بوملاقاتده برده تحف بروقعه اولدی.
شویله‌که: اثنای ملاقاتده حزیمه دخی
نوعما کندی ید حمایه‌سنه تودیع قلنمش
دیمك اولان ذات حضرت احمدی‌یی یالکز
براقمیوب اودخی یانلرنده ایدی. راهب
نسطورا علامت نبوتی کورنجه غلبهٔ شوق
ایله رسول الله افندیمز حضرتلرینی
قوجاقلامغه قدر مسارعت کوسترمشیدی.
غیرتلی حزیمه اوغنجهٔ باغ رسالته نسطورانك
اوزاتدیغی دست تجاوزدن بریمان قصدی

وار ظنیله قورقوب قلیجنی چکمکله برابر «یتیشکز یا آل غالب ! قوشکز ای بنی هاشم ! » دیه فریاده قالقشدی . عربلر دخی قلیچ چکه‌رك قوشوب کلدیلر ایسه‌ده نسطوراده سوء قصد دکل بالعکس تعظیمکارانه وهمان متعبدانه برحال کوریلنجه ایتدکلری جوش وخروشدن محجوب قاله‌رق اعتذارلر ایتمکه وکندیلری دخی نسطورایه روی محبت کوسترمکه باشلادیلر . دقت بیوریلیور یا ؟ بویله مفردات جزؤیه‌یه قدر یازیلان حوادث آره‌سنه یالان صیقشدیره بیلمك عادتا مشکلات امورندر .

دوستمز اولجه راهب بحیرا مسئله‌سنده سرد ایلمش اولدیغی ملاحظه‌یی شمدی نسطورا مسئله‌سنده دخی تکرار ایدرك :

— اویله ایسه فرنکلرك حضرت محمده (علیه‌السلام) تعلیم نصرانیت ایدلمشدر دیه کتابلرینه یازدقلری شی بحیرا حقنده واقعا طوغری اوله‌میه‌جغنه کوره اشبو نسطورا حقنده وقوعه کلمش اولمسی پك متناسب دوشر .

دینجه بزدخی دیدککه :

— ذات اقدس محمدی‌یه بر طرفدن بر شی تعلیمی حقنده وقوعه‌کلن روایاتك کافه‌سنه جف القلم خط ابطال چکه‌بیلورسکز . هم بونك ایچون اصلا اندیشه‌کز دخی اولمسون . دوشونملیسکزکه نسطورا ایله وقوعبولان ملاقاتده دخی یالکز دکل ایدیلر . حزیمه یانلرندن آیرلمدیغی کبی میسره وسائر بونجه اهل کاربان دخی اوزاق دکل

ایدیلرکه اویله برتعلیم وقوعه کلسه‌ایدی
مطلقا مکه‌ده اودخی شایع اولورایدی .
حالبوکه بوکا دائر هیچ بر خبر ترشح
ایتمامشدر . القاآت وتعلیمات وقوعه‌کلسه
بیله برقاچ ساعت ولو برقاچ کون ظرفنده
نه اوکرتیله بیلور ؟ برده ذات اقدس
حضرت رسالتپناهی‌یه هر هانکی طرفدن
بویله القاآت وتعلیمات کلسه‌ده انلر کندیلرنده
اثر دخی ایلسه ایدی اندن یعنی شو
یکرمی بشنجی یاشندن قرقنجی یاشنه دکین
نبوتی ذهناً وقلباً طاصارلامسی وبوتهیأتك
خارجاً اثاری دخی کورلمسی لازم کلور
ایدی . حالبوکه حضرت رسول‌الله
تا مقدمهٔ وحیك نزولی تقرب ایلدیکی
زمانلره قدر کندیلرنده نبوت ایچون

برنامزدلك بولنديغندن خبرداراولمدقلری
کبی ایشلك الك غریبی والك زیاده شایان دقت
اولانی شودرکه تقرب وحی الهیده کندیسنه
طاشلردن واغاجلردن وغائبدن صدالر
کلمسندن اورکه‌رك حتی وحیك مبادیسنده
بیله بواحوال عجیبه‌نك کیفیت حقیقیه‌سنی
تقدیر ایده‌میوب متحیر قالمشلر ایدی ۰
حقیقت بر اهل اسلامجه معجزات محققه‌دن
اولمق اوزره طاشلر اغاجلر « السلام علیك
یارسول الله » کبی کلمات ایله ولسان حال
ایله صدا ویررلرایدی‌ده کندیلری دوچار
رعب اوله‌رق شاشیررلر قالورلر ایدی ۰ ایللك
وحیك نزولنده بتون بتون قورقوب
خانهٔ سعادتلرینه قوشه‌رق زوجهٔ مکرمه‌لرینه
« بنی اورتکز اورتکز » دیه کندیلرینی

اورتدیرمشلر وعادتا خستهلندکلری خفیله یاتمشلر ایدی. بو احوال عجیبهنك تفصیلاتنه واقف اولدقده حضرت خدیجة الکبری رضی الله عنها نجه حکیمانه تسلیت آمیز سوزلر ایله خاطر جلیل محمدی یی خوش ایدرك بو حالك آثار نبوت اولدیغنی تأمین ایله برابر بوخصوصده کمال طمأنینت حاصل اولمق ایچون ذات حضرت رسالتپناهی یی الوب اوجه اسمی وصفتی بیان اولنان ورقه بن نوفل نزدینه کوتوردیلرکه حضرت خدیجهنك عم زادهسی وامور مهمهده مستشار مؤتمنی ایدی. ورقه بن نوفل احوال نبویهیی بعد الاستعلام بو حالك نبوتدن بشقه برشی اولمدیغنی وکندیلرینك خاتم الانبیا اوله جقلری نصوص انجیلیه

ایله مبشر بولنان احمد محمد بولندقلرینی
حکم ایله فقط او اثناده غایت اختیار
واعمی اولدیغندن « برقاچ سنه صوکره
نبوتکزی اعلانه وخلقی دعوته مأمور
اوله‌جقسکز . کاشکی جوان وبینا اولسه
ایدمده اوزمان سزه یار ویاور اوله‌رق
احراز شرف بی‌نهایه ایلسه ایدم . زیرا
قومکز سزی تکذیب ایده‌جکلر وکمال غدر
وعنف ایله مکه‌دن چیقمغه مجبور ایلیه‌
جکلردر » دیمش ایدی . اقلیم رسالتك
سلطان ذیشانی بوخبردن متأثر اوله‌رق
« قومم بنی نیچون تکذیب ووطنمدن
اخراج وتبعید ایلسونلر؟ » دیجه ورقه
بن نوفل : « هیچ برکیمسه‌یه پایه‌جلیل
نبوت احسان اولنمامشدرکه قومندن اکا

دشمنلر پیداسیله دوچار جور وجفا ایتمامش اولسونلر . بو حال عادت ومقتضای نبوتدر « جوابنی ویرمشدر . ایشته بو ورقه بن نوفلك استبشار وتبشیری دخی بشائر نصرانیه نك بشنجیسی عداولنان ماده در .

دوستمز ورقه بن نوفلك بشائر انجیلیه دن بالاستبشار حضرت خدیجة - الکبرای وزوج عالیسنی حقیقت حالدن خبردار ایتمسی مسئله سنی سائر بشائر نصارادن بالطبع دها قوتلی بوله رق قومنك تعندیله مکه دن اخراج اولنه جقلری فقره سنه دخی :

— بو ماده فرنکلرك بر ضرب مثلنه موافقدر که « هیچ کیمسه کندی وطننده پیغمبر اوله مز » دیرلر وبو مسئله یی بر

انسانك قدر وقیمتی كندی مملكتنده
وكندی همشهریلری نزدنده بیلنه‌میه‌جكنی
وبشقه بر مملكته كیتدیكی زمان قدر وقیمتی
اصل اوراده تقدیر اولنه‌جغنی بیان صددنده
ضرب ایدرلر .

دیدی ایسه‌ده دوستمزك بو سوزده
بر خطاسی اولدیغندن او خطادخی طرفمزدن :

— بو سوز فرنكلرك ضرب مثلندنمی
عبارتدریا ؟ خاطرمزده كوزلجه قالمشدركه
بو سوز آیات انجیلیه‌دندر . حضرت عیسانك
اغزندن چیقمشدر دیه قید اولنمشدر .
ابن نوفل دخی انجیلك مترجمی اولمق
حسبیله بو حقیقته واقف اولدیغندن جناب
پیغمبر ذیشان ایچون دخی او قوله بو حكمی
ویرمشدر .

دیه تصحیح اولندی . بو تصحیحی دوستمز دخی قبول ایلدی . برده فاضل دوستمز ذات رسالتمآب جناب احمدینك تعلیم وتعلم مسئله‌سنی هنوز ایچه مصرانه برصورتده التزام ایلمکده بولنمسیله دها زیاده توضیح مرام ایچون طرفمزدن دینلدی‌که :

— براز صوکره‌لری رسول‌الله افندیمز دعوای نبوتلرینی میدان علانیته قویمش وناسی وحدانیت الهیه‌یی قبوله دعوت ایتمکه باشلامش ایدیلر . بوادعا ایله « حقایق ازلیه وابدیه بکا وحی اولنیور » مدعاسنی دخی سرده قیام ایلدکلری زمانا کر اووقته قدر برطرفدن تدرس وتعلم وقوعه کلمش اولسه ایدی

ذاتاً الك حقسز مسئله‌لرده بیله وسیله
اعتراض ارایوب طوران خصماسی « وحی
اولنیور نه‌دیمك ؟ سن بوشیلری فلاندن
اوکریمدکمی ؟ » دیه قیامتلری قوپارمزلرمی
ایدی ؟ قطعیاً امین اوللیسکزکه بوتعلیم
مسئله‌سی اوروپالیلر ایچون اوزمانکی
احوالك حقایقنی بیلمه‌کسزین التزام اولنمش
ضعیف بردعوی اولوب بودعوالریله نظر
تاریخده هیچ بر حق قازانه‌مزلر .
اویولده‌کی دعوالر عادتا برنوع کوه‌زدلك
حکمنده قالورلرکه جدی آدملر نزدنده
لحاظه اهمیتی بیله جلب ایده‌مزلر . دوستمز
شوقوتلی جوابی ردایده‌میوب فقط هیچ
اولمزایسه رسول‌الله افندیمزك کندی
حقلرنده واقع اولان نبوت جلیله‌یی فرق

ایده‌مامسی مسئله‌سندن بر سررشتهٔ اعتراض اله کچورمك ایچون :

— هله قابلمیدرکه بر پیغمبر کندینك پیغمبر اوله‌جغنی وباخصوص اولدیغنی بیله‌مسون دیمسیله طرفمزدن جواب ویریله‌رك دینلدی‌که :

— کندینك پیغمبر اوله‌جغنی دکل حتی اولدیغنی دخی بیله‌مامسی اصل پیغمبر- لك شانندندر. حق تعالی بر پیغمبره هرنه‌یی بیلدیرر ایسه اوپیغمبر یالکز آنی بیله بیلوب اویله کندیلیکندن بیله‌جلك صاته‌من. پیغمبر اولمزدن‌اول پیغمبراوله‌جغنی‌هانکی پیغمبر بیلمش اولسه‌ایدی منصب رسالتك توجهندن اول دخی کندیسنده‌اوطورلرك بولنمسی لازم کلور ایدی . حضرت‌موسی

وعیسی کبی پیغمبرلردەدەقبل البعثەدەپیغمبر-
لك حال وطوری بولنمشمیدر؟ حضرت
عیسی «هرودك» اعتسافندن قورقیلەرق
مصره آشورلدقدن وظالم مرقومك وفاتیله
قدس شریفە تکرار عودتندن صکره
متعلقاتنك صنعتیله مشغول اولدیغی وقتلر-
دە خلقی ارشاد ودعوت ایلیورمی ایدی؟
اوتوزنجی یاشنه واصل اولینجه برکونا
ادعایه قیام ایلدیمی؟ بومسئلەیی اهمیت
لایقەسیله تلقی وتتبعدن صکره برده شونی
دوشونملیسکزکه انبیا میانندە کندی
نبوتندن خبردار اولمدیغی وبعثتندن صکره
دخی متردد بولندیغی کتب سماویه ایلەدە
مثبت اولان ذوات واردر. بونلرك بریسی
دخی سزك کتابکزده خبر ویریلن

واقتیزله یحیی یحیادر. ایشته یوحنا انجیلنك برنجی بابنده اون طقوزنجی آیتندن بدأ ایله « و یهودیلر اورشلیمدن یحیایه سن کیمسك دیو سؤال ایتمك اوزره کاهنلر ایله ویلیملر کوندردکاری زمان آنك شهادتی بودر . یعنی اقرار ایدوب انکار ایتمیه‌رك بن مسیح دکلم دیو جواب ویردی وا کا اویله ایسه سن نه‌سك ؟ سن ایلیا - میسك ؟ دیو سؤال ایتدکارنده اودخی دکلم دیدی » دینلمشدر . حالبوکه حضرت یحیی ایشته کتابلرده ایلیا دیه اخبار اولنان پیغمبر اولوب بو ایلیا کندیسیمی اولدیغنه دائر وقوع بولان سؤاله « دکلم » جوابنی ویرمشدرکه برپیغمبر ذیشان ایچون ستر حقیقت وارتکاب کذب قابل اوله‌میه-

جفندن وحکایه‌نك دها الت طرفلرنده حقیقة کندی نبوتندن حضرت یحیانك بی‌خبر اولدیغی‌ده توضیح وتحقق ایلدیکندن بر پیغمبرك مبادئ بعثتده‌او حالندن وهلهٔ خبردار اوله‌ماسی ایشته خلاف عاداتدن دکل ایمش . رسول‌الله افندیمز حضرتلری ایسه « یا ایها المدثر قم فانذر » کبی منشور الهیلر ایله مأموریت رسالت ونبوتلرینی تماميله اکلایوب درعهده بیوردقدن صوکره بونی یالکز کندیسی بیلمکله قالمیوب وخلقه سادهجه تبلیغ ایله‌ده اکتفا ایده‌میوب انی ادعایه قدر بیوك برجرأت فداکارانه کوسترمشلر یعنی « واغلظ علیهم » امرینی‌ده بحق یرینه کتورمشلردر . جرأتك بودرجه‌سی

کرچکدن وله بخشای عقولدر .

حیفا که بو قدر قوتلی دلائل اوزرینه ده قاتولیك دوستمزه قناعت کامله کله میه رك :

— سز نه دیر ایسه کز دییکز خرستیانلغك حقایق اسرار ودقایق خفایا-نی اوقدر مکمل بیله رك ردی ایچون دخی اوقدر قوتلی براهین کتابیه ودلائل منطقیه وحکمیه ایراد ایده بیلمك تعلیمسز ممکن اوله بیله جك احوالدنمیدر ؟

دیمسیله مناظره نك مکابره درجه سنه وارمق استعدادینی المقده بولنمسنه تأسف ایلدك . جواباً دیدك که :

— قرآنك حضرت رسول اللهه بویله کنهیله حقیقتیله اخبار واعلام ایلدیکی شیلر یالکز حقایق ودقایق نصرانیه دنمی

غبارتدرلر ؟ نصرانیتی اول نبی ذیشان
بحیرا ویاخود نسطورا ویهودیتی دخی
مثلا ابن سلامدن اوکرنمش وهایدی صابئیتی
کفرهٔ قریشدن کندیسی اوکرنمش ایسه
یا عجبا تاریخی جغرافیایی قوزموغرافیایی
هیئتی موالید طبیعیه یی احکام شرایعی علم
حقوقی حکمتی طبابتی سیاستی اخلاقی
اقونومی یی والحاصل علوم اولین وآخرینی
اول خواجهٔ یکانه ویکتای جهانه کیم
اوکرتمشدر ؟ شمدی آوروپاده اولدیغی
کبی اوزمانلر دخی مکه ده جده ده
طائفده فلانده دارالمعارفلرمی موجود
ایدی که حکمتخانهٔ آسمانده سبقخوان اولان
اول تلمیذ الهی بو مکاتب ومکاسب
دنیویه دن اکتساب علوم وفنون ایلمشلردر

دیو ادعا اولنه بیلسون ؟ بو ذات شریفك متفنن اولمسی شویله طورسون کندیسی اوقور یازار بیله اولمیوب امی ایدی . هیچ برکیمسه‌دن بردرس المدی . یالکز کندیسی امی اولمقله قالیوب منسوب اولدیغی ملت عرب دخی امیلك ایله مشهور ایدی . حتی بوکا دائر آیت کریمه‌ده حق سبحانه وتعالی اول الله عظیم الشاندرکه امیلر میاننده ینه انلر کبی برامی‌یی رسول بعثت ایلدی که اوامیلره کندی آیتلرینی اوقویوب انلره کتاب وحکمت تعلیم ایدر . هرنه قدر انلر بوندن اول جهل وضلالت ایچنده ایدیسه‌لرده » دینلمشدر . اکر حضرت محمدك امیتی صحیح وعین حقیقت اولمسه ایدی بو یولده‌کی آیتلر

نشر اولندیغی زمان او شدتلی دشمنلر اوفرصنت آرایان معترضلر طرفندن « بونه واهی ادعادر ؟ یاهو سن فلان و فلان مدرسه‌لرده اوقویه‌رق تکمیل تحصیل ایتمدکمی؟ بو بزه سویلدیکك شیلری او تحصیل ایلدیکك علملر نتایجی اوله‌رق سویله‌میورمیسك ؟» معارضه‌سنه قیام ایتمزلرمی‌ایدی؟ حالبوکه جناب رسول اللهك بویله علوم اولین و آخرینه وقوف درجه‌سنده برعلم الٓهی ایله جهانه تعلیم حکمت وتدریس حقیقت ایتمسنه او زمان عربلر یهودیلر نصرانیلر دخی شاشه‌رق بو ذات شریفده برقدرت فوق العاده اولدیغنی کندی کندیلرینه تسلیم ایلرلر ایدیسه‌ده مجرد مکابره ومعانده‌لرندن طولایی علناً تسلیم حقیقته

جرأت بولەميوب كاه شاعرلكنى كاه
سحربازلغنى اورتەيە آتارلر ايدى. تكرار
ايدرزكه عمرينك هركونى بشقه بشقه
تدقيقات ايله يازلمش بولنان بوذات عاليشانك
تعليم وتدرسى حقنده فرنك كتابلرينەيازلمش
اولان سوزلرك هيچ حكمى يوقدر. آنلرى
بز دخى اوقومشزدر. هيچ بريسى صدر
اسلامده ذات حضرت محمدى ايله بر
طرفدن كندى اصحابى و ديكر طرفدن
اعداسى ارەسندەكى مناسبت صحيحەيه
متناسب دوشەبيلەجك اعتراضلردن دكلدر.
رسول الله افنديمز حضرتلرنده تعلم حروف
نسبتندم اولسون برتدرس بولنسه وهله
بيان ايلديكى حقيقتلرى برطرفدن ايشتمش
اولسەايدى دها دشمنلرندن اول دوستلرى

طرفندن بیله « جانم! آیات نازله‌ده سنك امی
اولدیغك وهرشیئی وحی ربانی ایله بیلدیردیکك
بیان اولنیور اما بز سنی بیلمزمی یز؟
چوجقلقدن بری هپ برابر بیومدکمی؟
سن فلان وفلان مدرسلرده تعلم ایتمدکمی؟ »
دیه دوچار اعتراض اوله‌جقلری درکار
دکلمی ایدی؟ علناً یالان سویلیان بر
آدمه اللهك الچیسیدر دیه ازدل وجان
اینانمق وآنك یولنده قدیم دینی مالی
مرتبهٔ مدنیه‌سنی حتی اولاد وعیالنی ترك
وفدا ایلملك الٰه یقین اصحاب ایچون بیله قابل
اوله بیلورمی ایدی؟ بو ذات شریف
طشره‌دن کلوب کندینی بیلمیان طانیمیان
آدملر ایچنده اعلان نبوت ایتمامشدر.
عموجه‌لری عموجه‌زاده‌لری طایلری طایی

زاده‌لری حصم اقربا وقومشو وتعلقاتلری اولان کیمسه‌لر ایچنده بو ادعالره قیام ایلمشدر. آرتق بوحاللره نظراً آوروپا عقلاسنك «بوقدر علم تحصیلسز اوله‌مز. مطلقا برکیمسه‌دن اوکرنمشدر. او کیمسه دخی مطلقا بحیرا ویا نسطورادر» دیه ایتدکلری اعتراضلر پك صولغون وصوغوق برحالده قالورلر. اعتراض دیه برسوز سویلملی اما انك طوغری یه هیچ اولمز ایسه مشابهتی اولسون بولنملی.

حمداً ثم شکراً فاضل دوستمز آرتق مقتضای انصافی اورته‌یه قویدی. دیدی که:

— واقعا عقله فکره صیغارشی دکل ایسه ده شو سرد ایلدیککز محاکاتی رده امکان یوقدر. قرق یاشنه قدر زمانی

مملکتنده و اقربا و تعلقاتنك اورته‌سنده
کچورمش اولان بر آدمك کونك برنده بر
علامهٔ زمان اولوب چیقی ویرمسنه بر
کیمسه‌دن تدریس وتعلمی یاردیم ایلمش اولسه
ایدی اودخی معلوم اولور ایدی که بوکاده
کیمسه‌نك دیه‌جکی اوله‌مز.

دیه‌سیله بوانصافه عرض لوازم محمدتله
برابر شو مسئله نك ممکن مرتبه هیچ بر
جهتنده ذهن ایلیشه‌جك یرقالمامق ایچون
طرفمزدن ایضاحات آتیه دخی علاوه
اولندی. دینلدی که:

ــ اوت کونك برنده علامهٔ زمان
اولوب چیقی ویرمسی! هم ده نصل علامه؟
قرآن کریمده بحث اولنان حقایق علمیه
اوزمان جهانك اك متمدن یرنده علومك

واصل اولمش بولندیغی درجۀ کمالك ده
فوقنده ! زیرا کونش مرکز عالم اولان
کرۀ ارضك اطرافنده دونر دیه اعتقاد
اولندیغی برزمانده کونشك کندی مستقری
اوزرنده دوندیکنی خبرویرمسی کبی هرفنه
عائد اولان اخبارات ومحاکماتی اوفنك
اوزمان واصل اولمش بولندیغی درجه‌نك
فوقنده‌در. اوت بویله قرق یاشندن صکره
شو نسبتده بر علامۀ زمان اولوب چیقی
ویرمکه نه‌سزك ونه‌کیمسه‌نك عقلی ایره‌مز
اما بویله عقللر ایرمیان شیلرك صحت وقوعی
نظردقت وحکمته آلنملیدرکه بوکا نسبتله
عقللرك ایرمکدن دهازیاده عاجز قاله‌جقلری
نبوت ورسالتك‌ده امکانیله برابر حضرت
محمدده موجودیتی مرتبۀ تحققه واردیریله.

بیلسون. بالفرض والتقدیر بوذات شریف
مکمل بر مکتبده تدرس وتعلم طریقیله
او حقایق علمیه یه واقف اولمش بولنسه
ایدی بیله شو وقوف کندیسی ایچون بر
ذل برعیب صاییله بیلورمی ایدی که اندن
تجردفرضیله امیت دعوالرینه قیام احتیاجی
کورلسون. اکر خالق الدائمق ایچون
دنیله جك اولسه هیچ برمعامله سنده خالق
آلداتمامش وهرموفقیتنه مردانه برطوغر-
یلقله نائل اولمش بولنان بوذات شریف
ایچون شوجهتدن خالق آلدائمق احتیاجنه
هیچ برمعنا ویریله مز. سیرشریفهٔ محمدیه یی
نظرامعان ایله اوقورایسه کز کورر تسلیم
ایدرسکز که محمدصلی الله علیه وسلم افندیمز
حضرتلری قدر موفقیات سریعه وکامله یه

نائل اولمش بر پیغمبر ذیشانك متعلم ایكن خدعهٔ امیلك دعواسنه قیام كبی هیچ بر عقلك تصویب ایده میه جكی شیلره تنزلی تصور وخیاله بیله صیغه مز.

اشبو ملاحظات منضمه اوزرینه فاضل دوستمز رسول الله افندیمز حضرتلرینك اوزرنده خواجه حتی بولنمدیغنه قناعت كامله ایله قانع اولدی. بو حالده كرك قرآن عظیم الشانك وكرك احادیث شریفهٔ نبویه نك اساساً علوم وفنون وعقل حكمت اوزرینه ابتنالری مسئله سی برمعجزهٔ حقیقیه اولمق اوزره میدان تحققه چیقی ویردی كه اولجه معجزاتی مجرد عقله صیغمدقلری ایچون قبول وتصدیق ایده میان دوستمز بو مسئله ده دخی ملزم اولدی قالدی.

بوندن صکره بز بشـائر نصرانیه‌نك
التنجیسی اولمق اوزره عداس راهب فقره‌
سنی درمیان ایلدك. عداس نامنده بولنان
راهب مکهٔ مکرمه‌ده‌کی اعراب متنصره‌دن
اولوب درون شهرده صومعه اتخاذ ایلدیکی
برخانه‌ده ساکن ایدی. ورقه بن نوفل کبی
انجیـل اوقیوب نصرانیتی قبول ایلمش
بولنـانلره ریاست و دائمـا انلر ایله دین
اوزرینه مکالمه ومباحثه ایدر ایدی. حضرت
خدیجة الکبری زوجی محمد المصطفی حقنده
ابن نوفلدن آلدیغی معـلومات اوزرینـه
خاطرینه بالطبع عداس کلدی وهمان ورقه
نزدندن چیقـار چیقمز ایکیسی برلکـده
راهب مومی الیهك نزدینه کیدرك اوراده
خدیجة الکبری رسول الله افندیمز حضر-

تلرنده وقوعه كلن احوال خارق العاده يى
اكا دخى شرح ايلدى. راهب عداس هپ
بوخارقه لره دائر برچوق سؤاللر ايرادى
وجوابلر اخذيله ايكيسنى ده بركوزلجه
استنطاق ودرين درين تأمل وملاحظه
ايلدكدن صكره حضرت عيسادن صكره
كلوب دنيايى دوزلته جكى انجيلده صراحةً
بيان اولنان و انجيلدن اول تورات ايله ده
وعد ايديلن نبى آخرزمان بو ذات شريف
اولديغنى بالتصديق بوندن صكره ظهور
ايده جك احوالى ده خبرويرمكه باشلادى كه
ويرديكى خبرلر ورقه بن نوفلك اخباراتنه
موافق اولدقدن فضله رسول الله افنديمز
حضرتلرينه غالبيت سيفيه يى دخى تبشير
ايلدى .

اشبو عداس وقعه‌سی اوزرینه قاتولیلك دوستمزك نظر دقتی دها زیاده آچیله‌رق مبشریتی بویله تواتر درجه‌سنه واردقدن صکره کفرهٔ قریشك حضرت محمده ایمان خصوصنده‌کی تعالل وتضدلرینه بردفعه دها بیان استغراب ایلدی طرفمزدن دینلدی که:

— مبشریت محمدیه‌نك بویله تواتر درجه‌سنه وارمش اولمسی کفرهٔ قریشك ایمانلرینی تعجیل ایده‌مامش ایسه‌ده رسول الله افندیمز علیهنده‌کی شدت صحیحه‌لرینی تأجیله بیوك خدمت ایلمشدر. واقعا سیر شریفه‌ده مسئله‌نك بو جهتی آرزو ایلدیکمز درجه‌لرده تصریح اولنمیور ایسه‌ده وقوعاتك نظر محاکمه‌ده اجمال وتنقیحه

ومقايسه‌سندن اكلاشيليوركه اوزمانلر
قريش خلقنك كندى دينلرينه اعتقادلرى
وصنملرينه حرمت وانقيادلرى بركمال اولوب
بونلر عليهنه سوز سويليه‌جك اولان بر
آدمه وقتيله يونانيلرك سقراطه ايتدكلرى
معامله‌نك بش بدترينى روا كوره‌جكلرى
دركار ايكن اوائل بعثت محمديه‌ده بونلر
عليهنده رسول الله افنديمزك سويله‌مديكى
كلمات ابطاليه قالمامش اولديغى حالده اول
ناشر حق و معلم حكمتك همان ازالهٔ
وجودينه مقتدر اوله‌مامشلردر. بو ايسه
يالكز ابو طالبك حمايه‌سندنده نشأت
ايده‌مز ايدى. زيرا ابوطالب مكه‌ده يكانه
صاحب نفوذ اوليوب اكا تفوق بيله ادعا
ايليان رؤساى سائره دخى چوق ايدى.

نه‌حاجت بشائر محمدیه مسئله‌سی تاعبدالمطلب
زماننده‌ن بری ذهنلرده یرلشمش اولمسه
ایدی آبا واجدادلرینك دینی تحقیر ایلمسنه
ابوطالبك دخی تحمل ایده‌میه‌جکی درکار
وبناءً علیه حضرت محمد دعوای نبوتی
ایلرویه کوتورنجه حمایه‌سندن الچکه‌جکی
آشکار ایدی . زمانمزده ترقیات فکریه بو
قدر ایلرولمه‌مش اولدیغی حالده بیله بر بابا
کندی اوغلنك خصوصات دینیه‌جه
لاابالیلکنی بیله خوش کوره‌میوب مجرد
بشائرك مرتبهٔ تواتره وارمش اولمسی
تأثیریله پك چوق کیمسه‌لر قبول ایمان
ایتمامش اولدقلری حالده رسول‌الله افندیمز
حضرتلرنده بشریت فوقنده بعض احوال
عجیبه بولندیغنی بالتیقن احتیاطلی طوررا .
نیورلر ایدی .

ویردیکمز بو ایضاحات قاتولیك دوستمزك زیاده‌سیله دقت واهمیتنی جلب ایلدی . ترقیات علمیهٔ زمانیه‌نك تشکیل ایلمش اولدیغی نقاط نظریه‌نك الك مهمی بولنان حکمت تاریخیه نقطهٔ نظرندن بر سیر شریفهٔ محمدیه یازلمش اولسه بویولده‌کی حقایقك میدانه چیقه‌رق بك چوق افکارده‌کی شدت خصمانه‌یی تعدیله یاردم ایده‌بیله‌جکنی اعترافه باشلادی .

بز دوستمزك شو تمنیسنی قبول حقه تقرب معناسنه حمل ایدرك ممنون اولدق وبشائر نصرانیه‌نك یدنجیسی اولمق اوزره قیصر روم ایله سبق ایدن محاورهٔ نبویه‌یی درمیان ایلدك .

اهل تاریخه معلومدر که رسول الله

افندیمز حضرتلری ملوك اطرافه نامه‌لر یازوب ایلچیلر کوندردیکی صره‌ده قیصر رومه دخی بر نامه یازوب بر ایلچی به‌تودیعاً کوندرمشیدی . او زمانلر روم قیصری بولنان هرقل مقر حکومتی اولان استانبولدن بعض مصالح مهمه ایچون فلسطینه کلمش ایدی‌ده سفیر محمدی دخی نامهٔ مذکوری اوراده کندیسنه ایصال وتبلیغ ایلمش ایدی. بو مخابره یعنی کرك طرف پیغمبریدن کوندریلان نامه وکرك قیصر جانبندن اکا یازیلان جوابلر سیر شریفه کتابلرنده مندرجاً محفوظ قالمشلردر. بعدالقرائه اصح کتب اولان بخاریٔ شریفدن اخذ ونقل ایدییورز.

اولا نامهٔ رسالتپناهی بروجه آتیدر :

« بسم الله الرحمن الرحيم . من محمد عبدالله ورسوله . الى هرقل عظيم الروم . سلام على من اتبع الهدى اما بعد فانى ادعوك بدعاية الاسلام . اسلم تسلم . يؤتك الله اجرك مرتين . فان توليت فان عليك اثم اليريسيين . ويا اهل الكتاب تعالوا الى كلمة سواء بيننا وبينكم ان لا نعبد الا الله ولا نشرك به شيئا ولا يتخذ بعضنا بعضا ارباباً من دون الله فان تولوا فقولوا اشهد بانا مسلمون . »

نامهٔ همايون رسالتپناهينك مآل منيفى بروجه آتيدر :

« اللهك قولى ورسولى محمد طرفندن روم قرالى هرقله در . هدايت ربانيه يه تابع اولان كمسه لره سلام اولسون . بوندنصكره

سنی اسلامه ادعیه اولان کلمهٔ شهادته
دعوت ایدرم . اسلامه کل سلامتده
اولورسین اسلام اولمقلغك سببیله جناب
حق سکا ایکی اجر ومکافات احسان ایدر .
اکر سن اسلامدن اباوامتناع ایدر ایسه‌ك
سنك کناه و قبایحك ایله برابر اکنجی
اولان رعایا وتبعه‌نك جرم وقبایحلری دخی
محقق سنك اوزرینه‌در . ای اهل کتاب
بزمله سزك بینکزده برابر اولان کلمه‌جانبنه
کلك که اول الله تعالی‌دن غیری‌یه عبادت
واطاعت ایتمیز وبرشیئی الله تعالایه شریك
طوتمیز وبعضمز بعضی‌یی الله تعالی‌دن غیری
ارباب واله طوتمیز . اکر اهل کتاب بو کلمه‌دن
عدول ایدرلر ایسه سز سویله‌یکز که شاهد
اولوکز بز تحقیق موحد ومسلمانز . »

اشبو نامهٔ همایون رسالتپناهی قیصر
رومه واصل اولدیغی زمان صیت ظهور
محمدی فلسطین طرفلرینه چوقدن واصل
اولمش ایدی. زیرا حجازدن سوریه یه سنه ده
برقاچ کاربان کیدوب کلمکده و او زمان
حوادث عالم دخی بو کاربانلرله انتقال
ایلمکده اولوب حالبوکه شئونات زمانیه
ایچنده ظهور اسلامدن مهم هیچ برشی
اوله میه جغندن کاربانلرك اصل کوتوره-
جکلری خبر بوندن عبارت ایدی. اگر
صیت محمدی اوراره واصل اولمامش
بولنسه ایدی قیصر رومك اشبو نامهٔ
همایونه فوق العاده براهمیت ویرمیوب غایتی
برنزاکت اولمق اوزره ایشی صاووشدیرمغه
لزوم کوررایدی. باخصوص اوزمانلر بر

طرفدن ایمپراطور نزدینه ایلچی کلدکده
کلدیکی یرك قدرتنه کوره اك آغر هدایایی
مستصحب اولمسی لازم کلوب نامهٔ رسالتپناهی یی حامل اولان حضرت دحیه ایسه
هیچ بر هدیه یی مستصحب اولمیه رق یالکز
بر نامه ایله کلمش بولندیغندن بویله بر بدوینك
حضور ایمپراطوری یه هیچ بیله قبول
اولنه میه جغی مستبعد دکل ایدی. بالعکس
حضرت دحیه حرمت ورعایت فوق العاده
ایله قبول اولندی. بخاری شریفده وسائر
کتب احادیث و سیرده بر تفصیل بیان
اولندیغی اوزره هیئت سفارت اسلامیه
رهابین نصرانیه و امرای روحانیه دخی
حاضر اولدقلری حالده ایمپراطور طرفندن
[illegible] قار [illegible] ستنطاوس [illegible] اللهك

اوصافی تماميله درمیان اولندقده پاپاسلردن
بریسی انجیل یوحناده ورودی تبشیر اولنان
ذات شریفك بو احمد القرشی اولمسی لازم
کله جکنی بیان ایلدی. بو مذاکره اوزرینه
هرقل بالذات نبوت محمدیه نك حق اولدیغنی
قلباً تصدیق ایتدی ایسه ده حاضر بالمجلس
اولان ذواته ده تکلیف ایلدکده کمال عنف
وشدتله رد ایچون جمله سی جوش وخروش
ایلدیلر. بناءً علیه هرقل نامهٔ همایونه
خصوصی ومحرمانه اوله رق ینه عربجه
جواب آتی یی یازدیروب هیئت سفارت
اسلامیه یی تلطیفاً و تکریماً اعاده ایلدی.
جوابنامهٔ مذکور شودر:

« لاحمد رسول الله من قیصر ملك
الروم. الذی آمن به عیسی بن مریم انه احمد.

قدجاءنی کتابك مع رسولك و انی اشهد انك رسـول الله . نجـدك عندنا مكتوباً فی الانجيـل . بشر بك عيسی بن مريم . و انی دعوت الروم الی ان يؤمنوا بك . فابوا. ولواطاعونی لكان خيراً لهم وووددت ان آتی عندك فخدمتك وغسلت قدميك والسلام »

نامهٔ قيصری ترجمه‌سی بروجه آتيدر:

« اللهك رسـولی احمده روم ايمپراطوری اولان قيصردندر : اول رسولكه اكا عيسی بن مريم احمد (كثير الحمـد) اولمق اوزره ايمان كتورمشدر. بكا ايلچيلك ايله كتابك كلدی . بن شـهادت ايدرمكه سن اللهك رسوليسك. سنی انجيلده يازيلی بولمشزدر و عيسی بن مريم سنی تبشـير

ايلمشدر. روم قومنى سكا ايمان كتورمكه دعوت ايتدم. قبول ايتمديلر. اكر بكا مطيع اولسه‌لر ايدى آنلره خيرلى اولور ايدى. آرزو ايدرمكه سنك يانمه واروب خدمت ايدەيم. واياقلريكى ييقايم والسلام »

اشبو صورت محاوره‌يه قاتوليك دوستمز واقف اولدقده :

— قيصرك جوابنى شان وتشريفات ايمپراطوريه‌يه موافق كوره‌ميورم .

ديه‌رك بونلرك صحتى خصوصنده بيان تردد ايلدى. بومخابره‌يى نظر اسلامده حضرت محمدك اهميتنى آرتديرمق ايچون تصنيع اولنمش آثار متأخره‌دن اولمق اوزره تلقى‌يه قيام ايدنجه طرفمزدن دينلدى‌كه :

— مخابره‌نك حرف بحرف شو

يازديغمز صورتده جريان ايلمش اولديغنى ادعا ايده‌ميز . بو صورتلر سير شريفه كتابلر ينه متخالف اوله‌رق قيد اولنمشلر وامر تخالفده محدثين واهل‌سير مباحثاته كيرشمشلردر . بوسببه مبنيدركه نقل ايلديكمز صورتلرى بخارئ شريفدن نقل ايتديكمزى خبر ويردك . احاديث وسنن وسير شريفه‌نك جمعى خصوصنده بوذاتك قدرت تحقيقيه‌سنى سائر امثالنه زياده‌سيله فائق كورديكمزدن آنى ترجيح ايتدك . اولجه دخى ديمش اولديغمز وجهله سير شريفه‌يه دائر هر هانكى مسئله‌ده اختلاف اولورايسه روايات مختلفه‌يى ده يازمق عادت واصولدندر . رسول‌الله افنديمزك نامه‌لرى عباره‌سنده كوريلن اختلافى توقيفه غيرت

ایلیانلر دییورلرکه او اختلاف اساساً قلمه
النان برمسوده اوزرینه بالآخره اجرا
اولنسان تعدیلاتدن نشأت ایلمش اولمق
کرکدر. یعنی بعض کیمسه‌لر قبل التعدیل
ایلك مسوده‌یی ودیکر بعضلری بعدالتعدیل
اتمام اولنسان مسوده‌یی حفظ ایلمش
اوللیدرلر. فقط قیصرك جوابی بویله
اولمیوب کتب سیرده حفظ اولندیغی وبورایه
نقل ایدلدیکی صورتده اولمسی محققدر.
زیرا نزدرسول اللهده نسخهٔ واحده اوله‌رق
کلوب آندن اقتباس اولنمشدر. حتی سفیر
پیغمبری حضرت دحیه بن خلیفهٔ کلبیدن
مرویدرکه قیصر روم حضار مجلسه
اسلامیتك قبولنی تکلیف ایلدیکی زمان
حضارك جوش وخروشی پك دهشتلی

اولوب نهایت قیصر « بن سزی تجربه
ایچون یاپدم . دیدیکمزده کی صلابت وثبا.
تکزدن ممنون اولدم » دیه حریفلری کوچ
حال ایله یاتشدیرمشدر. بونکله برابر کندی
قلبنك اسلامه میلی حضرت دحیه حقنده کی
تلطیفاتیله ورسول الله افندیمزه تسلیم اولنمق
ایچون صحابئ مشار الیهه تودیع ایلدیکی
کرانبها هدایا ایله استدلال واثبات اولنور.
چونکه بویله بر بدوی سفیری عنف ایله
دفع ایدی ویرمکه دخی مانع یوق ایدی.
مع هذا هرقلك اسلامه میلی سوزندن
اسلامی تمامنه قبول معناسنی دخی حکم
ایتمامليدر . چونکه رسول الله افندیمز
حضرتلری دخی بومعنایی استخراج ایتمامشدر. سیر حلبیده بیان وتفصیل اولندیغی

وجهله قيصرك جوابنده اسلامی قبوله
دائر سویلدیکی سوزلری رسول الله افندیمز
یالکز نازکانه بر سوز اولمق اوزره تلقی
ایدەرك یوقسه بوسوزلر اوزرینه قیصری
مسلمان اولمشدر دیه طانیمامشدر . بو
یولدەکی حقایق تاریخیەیه اوزمانلر اصلا
یالان قاتلمدیغنی و طوغری‌یی میدانه
قویمقدن هیچ بروجهله احتراز ایدلمدیکنی
اکلامق ایچون شو دقیقهٔ نازکەیه دقت
اولنملیدرکه بویولدەکی مکتوبلریالکز قیصر
رومه مخصوص اولمیوب ملوك متجاورەیەده
کوندرلدیکی صرەده بردانەسی ده کسرای
عجمه کوندرلمشیدی. ملعون مرقوم نامهٔ
همایونی ایصاله مأموراولان عبد الله بن
حذافة السهمی حضورنده انی چالك چالك

ایدرك برطاقم ناسزا سوزلر دخی سویله مسیله حذافه بو کیفیتی بعینهسا حضور رسالتپناهی‌یه تبلیغ ایتمش و کیفیت ینسه اویله‌جه سیرکتابلرینه نقل وقیداولنمشدر. بناءً علیه کندی کندیسنه تحقق ایدرکه اکرقیصرروم طرفندن دخی حرمتسزلك کورلمش اولسه ایدی اوده کتم اولنمزایدی. بزجه بوراده مقصود اولان شی نامهٔ همایون احمدینك نزد قیصره وصولنده ذات رسالتپناهینك انجیل ایله مبشر پیغمبر ذیشان اولدقلری مسئله‌سی برمجلسده مبحوث عنه ایدلمش بولنمقدن عبارتدرکه قریباً برتفصیل بیان اولنه‌جغی اوزره بو مسئله ذاتاً مسائل انجیلیه‌دن بولنمق حسبیله حضورقیصرده دخی تکون وتجددی

ایچون هیچ بر مانع تصور اولنه‌مز.

شو ایضاحاتمز دوستمزه اولکی اعترا-
ضاتنی کیرو آلدیردی. بزایسه برقات دها
تأیید مدعا ایچون دیدك‌که :

— او زمان هرقل یکانه ملك نصارا
دکل ایدی. نصرانیتی قبول ایلمش ملوك
سائره دخی وارایدی. ازجمله انلرك الك
بیوکلرندن بریسی‌ده حبش نجاشیسی‌ایدی.
رسول الله افندیمز حضرتلری اکا دخی
برنامهٔ‌همایون کوندردی‌که‌فریدون‌بك‌منشآ-
تنده‌مندرج‌اولان‌صورتی‌بروجه‌آتیدر:

« بسم الله الرحمن الرحیم. من محمد
رسول الله الی النجاشی الاضخم ملك
الحبشة سلام علیك فانی احمد الیك الله الملك
القدوس المؤمن المهیمن. واشهد ان عیسی

بن مریم روح الله وکلمة القاها الى مریم
البتول الطيبة الحصية. فحملت بعيسى. فخلقه
من روحه ونفخه كما خلق آدم بيده ونفخه
وانى ادعوك الى الله وحده لا شريك له
والموالاة على طاعته وان تتبعنى وقد بعثت
اليكم ابن عمى جعفر و نفر من المسلمين.
فاذا جاؤك فاقر هم ودع البحر فانى ادعوك
وجنودك الى الله وقد بلغت ونصحت فاقبلوا
نصيحتى والسلام على من اتبع الهدى »
نامه‌نك مآل منيفى دە بروجه آتيدر:
« اللهك رسولى محمد طرفندن حبش
حكمدارى نجاشى‌ٔ اضحمه‌در سلام سنك
اوزريكه اولسون. بن سكا حمد ايدرم
اى ملك القدوس المؤمن المهيمن اولان الله.
و بن شهادت ايدرم كه عيسى بن مريم

اللهك روحی وکلمه‌سیدرکه انی طیبه وحصینه
مریم بتوله القا ایلمشدر . مریم عیسایه
حامل اولدی والله انی کندی روحندن خلق
ایدوب روحنی اکانفح ایلدی. آدمی کندی
الیله یاراتوب نفخ روح ایتدیکی کبی. بن سنی
شریکی اولمیان الله واحده و آنك طاعتنه
تولی یه و بکا تابع اولمغه و بکا ایمان ایتمکه
و بکا کلن قرآنه اینانمغه دعوت ایدرم.
ایمدی بن رسول اللهم . سزه عمم اوغلی
جعفری و انکله برابر مسلمیندن برنفری
کوندردم. آنلر سزه کلدیکی زمان آنلری
ممنون ایت وخوفی ترك ایله زیرا بن سنی
وعسکریکی اللهه دعوت ایدرم. ایشته سکا
احکامی تبلیغ ونصیحت ایتدم. نصیحتمی
قبول ایدکز. هرکیم هدایت ربانیه‌یه تابع

اولورایسه سلامت انلك اوزرینه اولسون»

بس بللی او زمانلر حبش طرفلرنده
نصرانیت وحدانیت الهیه اساسندن بالکلیه
تباعد ایتمامش ایدی که نجاشی اشبو نامهٔ
همایونه قیصرك ویردیکی نازکانه جواب کبی
برجواب ویرمکله اکتفا ایتمیوب اسلامیتی
ازدل و جان قبول ایلمش ایدی . ذاتاً
کفرهٔ قریشدن بیزار قالەرق برچوق
مهاجرین اسلامیه نجاشیٔ مشارالیهك
نزدینه التجا ایلمش بولندیغندن نجاشی
اسلامیتی بونلردن تحقیق واستعلام ایلمش
ایدی . طرف اشرف محمدی یه یازدیغی
جوابنامه‌یه دسترس اوله‌مدیغمزدن طولایی
متأسف ایسه‌ك‌ده مشارالیهك جداً اسلامی
قبول ایلمش بولندیغی محققات تاریخیه‌دندر

وشو مسئله دخی ایشته بشائر نصرانیه نك سکز نجیسنی واك پارلاغنی تشکیل ایلر.

بورایه قدر ویردیکمز ایضاحات فی الواقع صدر اسلامیتده نصارانك مبشریت محمدیه ایله اشتغاللرینی اثباته مع زیادة کافی کور. نکله دوستمز مطالبك بوجهتی ردایده مدی. نصارانك نه کبی بر نص انجیل ایله بو استبشارده بولندیغی مسئله سی برازدها ایلروده درمیان اولنه جغندن وشمدیکی حالده سوز صره سی بشائر کتابیه وانك دخی بشائر توراتیه کلمش اولدیغندن وبوبحثلر قاتولیك دوستمزك قبوله مجبور اولدیغی تورات و انجیللره مستند اولمغله بشائر تاریخیه دن زیاده لایق اهمیت اوله جغندن مبحث مذکور دخی بروجه آتی کشاد ایدلدی:

بشائر کتابیه‌دن

« بشائر توراتیه »

کتب توراتیه‌دن رسول الله افندیمز حضرتلرینك تبشیر بعثلرینه دائر اولان آیتلری تدقیق و ایراده مباشرتدن مقدم قانولیـك دوستمزه اکلاتدق که کرك توراتلرده وکرك انجیللرده وانلرك ذیللرنده ویریلان خبرلر اساساً اوچ صنفه منقسم اولوب بونلر دخی اخبار ماضیه وحالیه و مستقبله‌درلر. کتب مذکوره احوال ماضیه‌یی کرکی کبی صریح و سهل الفهم برصورتده ایراد ایدرلر ایسه‌ده احوال حالیه‌یی یعنی کندی زمانلرینه عائد اولان خصوصاتی اویله آچیقدن آچیغه بیان

ايتميوب برطاقم رموز وتمثيلات ايچنده وياش
دری كبی هانكی طرفه چكلسه اوزانمغه
مستعد اوله جق سوزلرله بيان ايدرلركه
آحاد ناس آنلری ا كلايه مسونلر ديه. حتی
اولور اولمز علماسی بيله ا كلايه ميوب
علمادن محقق اولانلر ا كلارلرده بشقه لرينه
دخی تفهيم ايچون شرح وتفسير ايدرلر.
ذاتاً بونلر ميانده برچوق مذاهب متخالفه
ظهوره كلمش اولمسنك سبب وحكمتی دخی
ايشته اخبار حاليه يه دائر اولان سوزلرك
بويله رموز ايچنده مندمج اولملری قضيه.
سيدر. هله اخبار مستقبله يعنی كندی
زمانلرندن صوكره وقوعبوله جق خصو-
صاتی رموز واشارات كونا كون ايله او
قدر مستور اوله رق بيان ايدرلركه اولور

اولمز آدملر رموزمذ کوره‌یی تفهیمه تقرب بیله ایده‌میوب وحتی اولوراولمز علمابیله اکلایه‌میوب متبحر علمـا دخی بونلری آزچـوق اسـتخراجده پك چوق وپك بیوك صعوبتلر چکرلر. سوزك دها آچیغی وده‌ها طوغریسی بلکه متبحرین بیله بو اخبار مستقبله‌یی اکلایه‌میوب آنلره یالان یاکلش بر طـاقم معنالر ویردکدن صوکره بالآخره زمانلر مروریله اوخبر ویریلن وقوعات میدان ظهوره چیقدقدن صوکره « ها! رموز واشارات مذکوره مکربو حاله دلالت ایدییورمش » دنیـله‌رك آنلردن مقصود نه ایدوکنه آنجق مقصودك حصو- لندن صوکره واقف اوله‌بیله‌رلر. مثلا: تی انجیلنك برنجی بابنك ۲۲ و۲۳ نومرولی

آیتلرنده انبیاء بنی اسرائیلدن بر پیغمبره
اشارةً « ایمدی بونك جمله‌سی رب طرفندن
پیغمبر واسطه‌سیله ایشته باکره حامل اولوب
براوغل طوغوره جقدر واکا عمانوئیل
تسمیه ایدیله جکدر دیو بیوریلان کلامك
اتمامی اولنمسی ایچون واقع اولدی »
دینلمسندن اکلاشیله جغی وجهله وقتیله
بنی اسرائیلدن بر پیغمبر بر باکرك حامل
قاله‌رق براوغلان طوغوره جغی صورتنده
رموز ایله حضرت عیسانك مریم البتولدن
طوغه جغنی اخبار ایلمش اولیور ایسه‌ده
مستقبله دائر اولان بو خبر تا حضرت
عیسانك بعثتنه قدر اکلاشیله‌میوب نبی
مشاراليه حضرتلرینك بعثتندن صوکره
« ایشته بو خبر ورمز و دلالت عیسایه

اشارت ایمش، دیه اکلاشیله بیلمش ایدی.
خوش حقیقت مذکوره نك تحققندن صکره
دخی اکلامیانلر واکلامامقده اصرار وعناد
ایدنلر بیله چوق اولمشدریا!

کتب سماویه ایچون بوحال بر نقیصه
دکل براثر کمالدر. انسان اولادی ایچون
مستقبلی بیلمامك اك بیوك نعمتلردندر.
مستقبلی بیلمدیکمز حالده وقوعه کان
عجیب و غریب قصورلرمز مستقبلك
معلومیتی حالنده کیم بیلور دهانه قدر آرتارلر
ایدی. آنجق مصالح عظیمهٔ امم ایچون
جناب حقك بعض منتخب ومستثنا قوللرینه
احوال مستقبلی اعلام ایتمسی دخی دائرهٔ
لزومدن خارج دکلدر. مثلا انبیاء بنی
اسرائیله زمانلرنده دائما برندیمدن صکره

بر دیگرینك دها كله جكی رمز واشارتدن كل
تصریح واعلام بیله اولنور ایدی . زیرا
بنی اسرائیل ایچون بویله انبیانك تتابع
بعثتلرینه لزوم دخی وار ایدی . چونكه بو قوم
كندی پیغمبرلرینك بیله زمان بعثت ومدت
حیات ونبوتلرنده امر بالمعروف ونهی
عن المنكر ایله ایراد ایلدكلری احكامه قارشو
اكثریا اطاعتسزلك كوسترهرك هله بر
نبینك ارتحالندن صكره پك قولایجه بت
پرستلكه دوشر ویرلر ایدی . واقعا بو
ارتدادلرینك واحكام شرعیهٔ موسویه یه
بو صورتله رعایتسزلكلرینك جزاسی دخی
تأخر ایتمیوب مصر وسوریه وبابل كبی ملل
متجاوره طرفندن دوچار اسارت ایدلمك
صورتیله طرف الهیدن جزای ارتدادلری
تعیین اولنور ایدیسه ده یهودیلر ینه عبرت

المزلرایدی. بناءً علیه بونلره مستقبلاً ندن بعض شیلر قوتلیجه بر صورتده اشارت بیورلمیه‌جق اولسه اکثریا لنمش اولدقلری وجهله کندی پیغمبرلرینك شریعت صحیحه‌سنی کندی خیالرینه تطبیقاً تغییردن صکره « دین بوندن عبارتدر. بشقه دین اولمیه‌جقدر » دیه او بطلان اوزرنده ثبات ایده‌جکلرایدی. ایمدی کتب توراتیه‌ده اعتیاد حکمنه کیرمش اولان بو حال اقتضاسنجه یهودیلر یعنی آنلر میاننده تدقیقات توراتیه ایله اوغراشانلر بر زمان حضرت عیسانك تشریف ایده‌جکنی و آندن صکره دیکر بر زمان حضرت محمدك دفتر بعثت انبیایه خاتمه چکه‌جکنی بونلره دائر اولان رموز واشارات توراتیه‌دن پك اعلا استدلال ایلمشلر وحتی رسولین مشارالیهمانك

ورودلرینه منتظر دخی قالمشلر ایسه‌ده
لطائف غریبه‌دندرکه منتظر اولدقلری
شیلر ظهور ایلدکلری زمان دخی ظهورات
مذکوره‌نك احوال منتظره اولدقلرینه
اینانمیه‌رق رد وانکارینه چیقشمشلردر.
اما استبشارات واقعه‌نك صحتی ویهودیلرك
بوبابده‌کی قناعتی اوقدر قوتلیدرکه بونلر
حالا دخی حضرت مسیحك ورودینه
انتظار ایدوب طورمقده‌درلر. حالا اعتقاد
وانتظار ایدرلرکه مسیح کله‌جك وشریعت
موسویه‌یی اصلاح ایده‌جك واندن صکره
دین الهی یه ینه برچوق اباطیل قاریشدیر.
یلوب نهایت فاراندن یعنی سوریه‌نك جنوب
جهتلرندن و شمدیکی تعبیرجه حجازدن بر
پیغمبر اخیر ظهور ایدرك ایشته انك شریعتی

دوام بوله‌جقدر .

شو تشریحاتدن مقصد کتب سماویه‌جه وقوعات مستقبله‌یی تصریحاً اخبار معتاد اولمیوب یالکز رمز واشارات ایله اکلاتمق معتاد اولدیغنی بیاندر . قرآن عظیم الشانده بوکا کتب سائرهٔ سماویه قدر احتیاج یوق ایسه‌ده آنده دخی مستقبل ایچون رمزلر کورلمشدر . ازجمله سورهٔ رومده « روم ادنی الارضده مغلوب اولدی . حالبوکه بو مغلوبیتدن صکره بضع سنین ظرفنده ینه غالب کله‌جکلردر » آلنده اولان آیت کریمه‌نك مستقبل ایچون حائز اولدیغی خبر کتب سائره اخبارانه نسبتله دها پك چوق زیاده واضح ایسه‌ده ینه کلیاً وقطعیاً مصرح دکلدر . بونده‌کی رمز

« بضع » كلمه‌سنده داخلدر . كلمهٔ مذكوره اوچ سنه‌دن طقوزسنه‌یه قدر برقسم زمانه دلالت ایلدیکی جهتله رومك غلبه‌سی دخی اوچ سنه‌دن طقوز سنه‌یه قدر وقوعه كله‌جكی ایما بیورلمشدر . اخبار قبل الوقوع قضیه‌سی معجزات باهره‌دن اولدیغی حالده بالخاصه بویله آز چوق زمان دخی تعیین ایدیله‌رك احوال مستقبله‌یی خبر ویرملك ایشیدنلری حیرتده براقه‌جق معجزات صریحه‌دن اولمغله منافقیندن بریسی بوكا اینانمق ایسته‌میه‌رك اصحاب كرامدن بریسی ایسه اخبار قرآنیه‌نك صدقنده مشتبه اولمدیغندن اكر اوچ سنه‌یه قدر روملر ایرانیلره غلبه ایده‌مزلر ایسه كندیسی شوقدر دوه ویره‌جكی و غلبه ایلدكلری

صورتده خصمندن شوقدر دوه آله‌جغی حقنده بر بحث وقول بایمشلر ایدی. صحابی مشارالیه بو دعوایی قازانه‌بیلوب قازانه‌میه‌جغی حقنده حضرت رسول اللهك رأیی استفسار ایلدکده سنه‌لرك مقدارینی طقوزه قدر آرتدیرمسی و دوه‌لرك مقدارینی ده اکا کوره چوغالتمسی فرمان بیورلمشدرکه سنه‌لرك بو وجهله تزییدینه سبب «بضع» کلمه‌سنك حکمنده‌کی وسعتدر. فی الواقع قرآنك خبری طوغری چیقه‌رق صحابی مشار الیه دخی دعواسنی قازانمشدر.

تکرار ایدرزکه نسبت اولنورسه قرآن عظیم الشانك رموزی بیله کتب سائره‌دن دها معین ومصرحدر. زیرا مستقبله دائر

ویردیکی خبرلر یا بو یله « بضع » کلمه‌سنك
حاوی اولدیغی حکم کبی مقدارجه معین
ویاخود وقوع قیامته دلالت ایلیان علائم
کبی سهل الفهم اولورلر. قرآندن صکره
اخبار انجیلیه توراتدن دها زیاده قابل
تفهم اولوب فقط اخبار توراتیه الك صعب
الفهمدر. باخصوص که ملتلر و مذهبلر
میاننده و علما آره‌لرنده جریان ایلیان درلو
منازعه‌لرك استلزام ایلدکلری مخادعات
اثناسنده کتب مذکوره‌نك اوغرادیغی
تحریفات و مترجملر طرفندن دوچار ایدلدیکی
تخریبات و کیمسه‌نك چکنمدیکی سوء
تفسیرات و تأویلات مقاصد مطلوبه‌یی همان
همان ممتنع الوصول حالنه قویمشدر.

بو حقایقی دوستمزه اکلاندیغمز زمان

ذاتاً ردی قابل اولەمیان خصوصاتدن
بولنملری حسبیله جملەسنی قبول ایلدی.
آندن صکره دیدك كه:

استبشار مسئلەسی نزد اسلامده
شمدیلرده تحدث ایلمش مسائلدن اولمیوب
بومسئله دهاصدراسلامده وبلكه اندن براز
اول بیله موجود اولدیغنی بشائر صابئیه
ویهودیه ونصرانیه مباحثنده ایراد ایلدیكمز
معلومات وتفصیلات سزه اثبات ایلمشدر.
زیرا معلومات مذكورەیی كوردكدن صكره
البته شبهه‌كز قالمزكه عرب جاهله ویهود
ونصارا اوزمانلر بومسئله ایله حقیقةً اشتغال
ایلمشلردر. حالبوكه متعاقباً مسلمانلردخی و
مسئله ایله مشغول اولمشلردر. سزظن
ایدرمیسكزكه مكه ومدینه اهالیسی رسول الله

افندیمزك صدق نبوتلرینی قوللایجه قبول
وتصدیق ایدی ویرمشلردر؟ بونعمت
جهانقیمت یالکز « سابقون » دیه علو
مرتبه‌لری غبطه‌بخش عقول مؤمنین اولان
بختیارلره نصیب اوله‌بیلمشدر. امتك الك
بیوك قسمی ایسه نیجه مناظرهٔ لسانیه
ومجاهدهٔ قلبیه نتیجه‌سنده نائل هدایت
اوله بیلمشلردر. بونلرك لسانلرندن نه کبی
معارضه‌لر صادر اولمش وحتی خاطرلرندن
نه‌درلو شبهه‌لر کچمش ایسه قرآن عظیم الشان
آنلرك کافه‌سنی کشف ایدرك و موقع بحثه
چکه‌رك جوابلرینی‌ده ویرمش و جمله‌یی‌ده
الزام ایلمشدر. حتی جهلای عرب میاننده
« بو آدمه نصل پیغمبر دیه‌بیلهلم‌که اوده بزم
کبی بر ایچر سوقاقلرده کزر خلق ایله

معامله‌ده بولنوره استغرابنه دوچار اولان
ارباب بلاهت بيله بولنه‌رق پيغمبر دنيلن
ذاتك بشريت فوقنده بر مخلوق اولمسى
لزومنه قائل اولمشلر ايدى‌ده بونلرى ده
ارشاد ايچون پيغمبر دنيلن ذاتك ينه
انساندن بشقه برشى اوليه‌جغنى وفقط او
انسان كاملك وحى الهى ايله وضع احكام
ايلديكى ايضاحات و اقناعاتنه قدر وارلمش
ايدى. ايمدى قرآن عظيم الشان كنديسنك
يهود ونصارا اللرنده بولنان كتابلرى مصدق
ورسول الله افنديمزك او كتابلرله مبشر
بولنديغنى برصورت تحديده يعنى بوسوز
صادق دكل ايسه ميدانه قونلمسى ايچون
جهانه ميدان اوقورجه‌سنه بر صورت
قويه‌ده اورته‌يه قونجه يالكز يهود ونصارا

دكل عرب جاهله وحتى جماعت اسلاميه يه
بيله بو مدعانك تصديقى ايچون تطبيقاته
كيرشمشلر ايدى . اكر مذكور دعوانك
ابطالنى خصوصنده براهين كتابيه بولنه ـ
بيلسه ايدى واى نه كورلتيلر اولور ايدى
نه لر؟ قيامتلر قوپار ايدى . فقط اوزمانلر
ذات رسالتپناهى يى امتحان ايدر ايتمز قبول
اسلام ايليان عبدالله بن سلام و اظهار
اسلام ايتمديكى حالده قلباً تصديق ايدن سلام
بن مشكم كبى علماى يهود وانجيلى عبرانيدن
عربى يه ترجمه ايليان ورقه بن نوفل ومكه ده
صومعه نشين اولان عداس راهب كبى
رهابين نصارادن عربلره وملت اسلاميه يه
انتقال ايليان حقايق توراتيه و انجيليه
دعواى قرآنى مصدق بولندقلرندن على

العموم جمله یه واو جمله میاننده على الخصوص جماعت اسلامیه یه دخی اطمئنان وقناعت کامله کلمشدر.

شو مقدمه دوستمزك ذهننده ذاتاً یرلشمش بولنان اولکی معلومات ایله یرلشه‌رك کندیسنده کی قبول حقیقت استعدادینی تقویه ایلمش و نقط مسئله‌نك توضحنه مدار اوله بیله جك بعض سؤاللر دها صورمش اولدیغندن ایضاحات آتیه‌مز او سؤاللرك جوابی مقامنه قائم اولمشلردر. زیرا طرفمزدن دینلمشدرکه:

— رسول الله افندیمز حضرتلرینك مدت حیاتنده قرآن بیله تدوین ایدلمامش وهنوز ضبط احادیث بیله صکره‌دن کوریلن نظام وانتظامی صورتنه قونلمامش بولندیـ

یعنی حنبلیه توراتلردن انجیللردن ایدیلن
استبشارات درجهٔ ثالثه و رابعهده بر
اهمیتی حائز اولدیغندن مبادئ اسلامیهده
بونلرك قید وضبط وتدوینه همان ده هیچ
اهمیت ویریلهمامشدر. بزم کمال عجزمز ایله
موفق اولهبیلدیکمز تتبعات وتحقیقاته کوره
ظن نوعندن دیهبیلورزکه بومسئله ایله قلماً
ایلك اشتغال ایدن مسلمان امام قرطبی
حضرتلریدر. مدخل محاورهمزده بوذاتی
سزه طانتدیرمش ایدك که هجرت سنیهنك
۲٤۰ سنهسنده شمدیکی اسپانیانك شمدیکی
قوردو شهرنده تولد و ۳۲۸ سنهسنده
ارتحال ایتمش ونصارا ایله اولان مناظراتی
« عقد الفرید » نام کتابنه یازمشدر.
آندن صکره تتبعات مذکوره غیرتی علمای

سائره یه‌ده بالانتقال حتی سیر شریفه کتابلرینه نتایج تتبعات قید وادخال ایدلمشدر که قریباً بونلره دائر سزه اقتضا ایدن معلوماتی ویره‌جکز . لکن طوغریدن طوغری یه یهود ونصارا ایله ملاقی اوله‌رق بو بحث ایله اشتغال ایدن مسلمانلر یالکز امام قرطبیدن ده عبارت دکلدر . خرستیان پاپاسلرندن ایکن اسلامیتی قبول ایدرك تونس طرفلرینه یرلشمش وعبدالله الترجمان نامیله بین العلما و المسلمین شهرتیاب اولان بر محقق دخی « تحفت الاریب فی رد علی اهل الصلیب » نامیله عربجه برده کتاب یازمش وبو کتابده انجیللرك محرفیتی وحضرت عیسانك الوهیتی مسئله‌سنك بطلانی ویالکز نبوتك اثباتی ورسالت

محمدیه‌نك انجیللر ایله مبشریتنی هپ نصرا-
نیت نقطـهٔ نظرندن پك كوزل اثبـات
ایلمشدر. معاصرین ارباب فضل وعرفاندن
برادر معنویمز حاجی ذهنی وسعید افندیلر
حضراتی بوندن یكرمی سـنه قدر اول
كتاب مذكوری لسان عثمانیمزه ترجمه ایدرك
بزعبد عاجز دخی آنك بعض مباحثنه اوزمان
علاوهٔ معـلومات ایلمشزدركه بوكا دائر
یازیلان مقالاتمز « قرق انبار » سرلوحه‌لی
مجموعه‌مزه درج ونشر اولنمشـدر. انجق
سعید وذهنی افندیلره كلنجه‌یه قدر عبدالله
الترجمانك تحفة الاریبی سائر علمای اسلا-
میه‌نك دخی اللرینـه كچوب جمله‌یی ایقاظ
ایلمشدر. دها پك چوق علمای اسلامیه
رد نصارا یولنده اثرلر یازمشدر . ازجمله

تفسیر کبیر صاحبی امام فخرالدین رازی
حضرتلری سورهٔ آل عمرانده بعض آیات
کریمه‌نك تفسیری اثناسنده بیان ایتدیکی
وجهله خوارزمده نصارادن بر پاپاس ایله
مباحثاتده بولنمشدرکه مباحثه اگرچه
حضرت عیسی علیه‌السلامه اسناد اولنان
الوهیتك ردندن عبارت ایسه‌ده صورت
مجاوبه امام قرطبینك عقد الفریدنده
وعبدالله الترجمانك تحفة الاریبنده آچدقلری
چیغره بك مشابهدر. یعنی تورات وانجیل
احکامنه واقف اولمیان بعض علمانك
یایدقلری کبی صرف خیالی وعندی صورتده
مباحثه ایتمیوب تورات وانجیل احکامنه
وقوف داخلنده مباحثه‌یه گیرشمشدر.
بناءً علیه حضرت فخر رازینك عقدالفریدی

اوقودیغنه اشتباه ایدیله‌میه‌رك حتی تحفة‌
الاریبی دخی اوقودیغی ظن اولنه بیلورکه
اکر تحفة الاریبه واصل اوله‌مامش ایسه
مطلقا اکا بکزر دیکر بر کتابی اوقومش
بولندیغنه شبهه ایدیله‌مز. ینه بویله امام فخر
رازی کبی تورات وانجیل احکامنه وقوف
دائره‌سنده مباحثه ایدن علمای اسلامك
بریسی دخی علی قوشجی مرحومدرکه عن
اصل آسیای وسطیه‌کی ترك اقوامندن اولوب
بعده ایرانه و نهایت دیار رومه یعنی بزم
اناطولی یه کله‌رك کوناکون مؤلفات علمیه‌
سیله شهرتشعار اولمشدر. بوذاتك آثاری
طوغریدن طوغری یه رسیدهٔ نظر مطالعه‌مز
اولمامش ایسه‌ده علمای یهوددن بریسیله
اوتوز کون مناظره‌سی بالواسطه معلومز

اولمشدر . اشبو مناظرهٔ سی‌روزه‌ده
رسول الله افندیمز حضرتلرینڭ توراتلرله
مبشریتنی میدان ثبوته قویه‌رق یهودی‌ٔ
عالم هیچ برینی قبول ایتمیوب ردوانکارده
طریق مکابره ومعانده‌یه قدر وارمش
ایسه‌ده نهایت قرآن عظیم الشانڭ بویله
حقایق ازلیه وابدیه‌یی جامع بولنمسندن
انصافه کله‌رك هله برکون علی قوشجینڭ
قرآندن برخیلی مقدار تلاوتنی استماع
ایدنجه کلمهٔ شهادتی ایراد واسلامی قبول
ایلمشدر . نورالله شستری تفسیرنده بونی
حکایه ایله برابر شوفقرهٔ لطیفه‌یی ده‌علاوه
ایلیه‌رك دیرکه : علی قوشجی مرحوم غایت
کریه الصوت اولوب نغماتنده هیچ بر
تأثیر اوله‌مز ایدی . خصمنڭ اسلامی

قبولندن صکره سبب قبولنی سؤال ایلدکده
خصمی دخی « عالمده سزك قدر کریه الصوت
بر کیمسه کورمدم وایشتمدم . مع هذا
تلاوتکزی ایشتدیکمده علوم و احکام
اولین و آخرینی جامع اولان کتاب الله بر
آیلق مباحثه مز اوزرینه آرتق انصافی
تحریك ایدەرك بونك وحی الٰهی و کلام
ربانیدن بشقه برشی اولەمیەجغنی دوشوندم
تسلیم ایتدم و اوحلاوت گفتاره حیران
قالەرق آنك ایچون مسلمان اولدم »
جوابنی ویرمشدر . برده رحمة الله هندی
افندی حضرتلرینك اظهار الحق ترجمه‌
لرینك ایکنجی جلدنده ٢٣٥ نومرولو
صحیفەده بیان اولندیغی وجهله جنتمکان
سلطان بایزیدخان ثانی زماننده یهودی

علماسندن بر ذات اسلام ایله مشرف
اولەرق عبد السلام نامنی المش و علوم
اسلامیەجه بیوك بربهره ایله اشتهار ایدرك
« رسالهٔ هادیه » نامیله برکتاب یازمشدر.
بوکتاب دخی بزم منظورمز اولەمامشدر.
فقط فاضل مشارالیه رحمة الله افندی
حضرتلری ذکر اولنان رسالهٔ هادیەنك
مطالعەسنه ظفریاب اولەرق مباحث سائره
میاننده بالخاصه رسول الله افندیمز حضر-
تلرینك تبشیر بعثتلرینەدائر علمای اسلامیەنك
اقتباس ایلدکلری آیات توراتیەیی علمای
یهودك بالآخره نصل تغییر و تحریف
ایلدکلرینی بو کتابده شرح و ایضاح
ایلمش بولنمغله رحمة الله افندی حضرتلری
کتاب مذکوردن برچوق حقایقی بالاقتباس

کندی کتابنه یازمش وکرك مؤلفی وکرك
کتاب حقنده مدح وستایش منتدارانه‌ده
بولنمشدر. برده آورویاجه بیله برشهرت
مخصوصهٔ تاریخیه قزانان ساباته سه‌وی
مسئله‌سی واردر. بوآدم ۱۶۲۵ سنهٔ
میلادیه‌سنده بزم ازمیر شهرنده تولد
ایدرك اولا مملکتنده و مؤخراً قدس
شریفده واستانبولده اکمال تحصیل ایلدکدن
صکره آوروپانك پك‌چوق یرلرینی کزمش
و پك چوق پاپالرله مباحثات دینیه‌یه
کیریشه‌رك برایکی یرده حیاتنه بیله قصد
اولنمغه قالقیشلدیغندن قاچوب ۱۶۶۵
سنه‌سنده تکرار قدسه کلمشدی. قدسده
علمای یهود ایله دخی مباحثاته کیریشه‌رك
جمله‌یه غلبه ایله نهایت «توراتلرده وعد

وتبشیر ایدیلن مسیح بنم » دعواسنه قیام
ایدنجه الك اول ینه علمای یهوددن ناثان
مدعیٔ مرقومك دعواسنی بالتسلیم مسیح
موعود اولدیغنی طانیدیغی کبی برچوق
یهودیلر دخی مرقومه ایمان ایلمشلر ایدی .
ایش بیویوب اهمیتی آرتنجه حکومت عثمانیه
مرقومی بالتوقیف استانبوله جلب ایتمش که
اوزمان جنتمکان سلطان محمد خان رابع
حضرتلری زینت بخش سریر آل عثمان
اولوب صندالیٔ صدر وکالتده دخی مشهور
کوپریلی قائم ایدی . سابانه سه‌وی و آنك
حواریسی دیمك اولان ناثان وسائر برایکی
یهودی علم و عرفان و فضل و کمال ایله مشهور
بولنان صدر مشار الیهك حضورینه چیقه‌رق
طرف آصفیدن استنطاق واستجوابه چکلدی

کده سباباته سه‌وی بشارتوراتیه‌یی میدانه
دوکه‌رك یالکز مسیحك دکل حضرت
مسیحدن صکره دیکر بر پیغمبر ذیشانك
دها تشریف ایده‌جکنی اثباته قدر وارمش
و کوپریلی طرفندن ایراد اولنان دلائل
اوزرینه نهایت کندی مسیحیتی دعواسندن
وازکچوب اونبی موعودك دخی فخر عالم
صلی الله علیه وسلم افندیمز حضرتلری
اولدقلرینی بالتسلیم ایمانه واسلامه کلمشدر.
مترجمین احوالك روایتلرینه کوره بو
آدم ۱۶۷۶ سنۀ میلادیه‌سنه قدر یشایه‌رق
استانبولده وفات ایتمش و بالطبع استانبول
علماسیله کوریشوب مباحثه‌لرده بولنمش
ایسه‌ده حیفا که بومباحثه‌لرینه ظفریاب
اولنه‌مامشدر. بر کتاب تألیف ایدوب

ایتمدیکی دخی تحقیق ایدیله‌مامشدر . آنجق
بو یله مسیحیتی اثبات درجه‌سنده
شهرت آلان وکندینی آوروپا تاریخلرینه
قدر طانتدیران دعوالی بر آدمك البته
مکتوباتی دخی بولنه‌جغی درکار اولوب
بزعجزمز حسبیله مکتوبات مذکوره‌یه
موفق اوله‌مامش ایسه‌كده یا بوندن صکره
ینه بزم موفقیتمز ویاخود بوندن صکره
بشقه‌لرینك موفقیتلری احتمالنی کیمسه
سلب ایده‌مز . بوراده بزم اسملرینی صایدیغمز
ذواتدن ماعدا علمای اسلامك انظارینی
تورات وانجیل جهتلرینه جلب ایده‌جك
دها بر چوق آدملر کلمش وبر چوق
مباحثه‌لر آچلمشدرکه بز یالکز آنلردن
شویله برقاچ اك مهملرینك ذکریله اکتفا

ایلمش اولدق . حالبوکه بو مسئله‌نك
من القدیم نزد اسلامده موجود ومعلوم
اوله‌گلدیکنی اثباته بوقدری دخی کافیدر .
بناءً علیه مقدمات مذکوره‌دن استنتاج
واثبات ایدرزکه علمای اسلامیه‌نك کتب
توراتیه وانجیلیه‌دن وقوعبولان استشهاداتی
بویله عن اصل یهودی ویاخود نصرانی
اولان آدملرك قونترولریله دخی تصدیق
قلندقلرندن بشائر مذکوره نظر اسلامده
تواتردن زیاده بر تحقق قوتی آلمش و بو
حقیقت علیهنه آرتق حجت وبرهان اقامه‌سی
یولی دخی قپانمش دیمکدر .

بو دفعه برازده زنجه سورن سوزمزی ،
قونولیلك دوستمز ارزومز درجه‌سنده
اهمیتله دیکله‌دی . کتب قدیمه‌دن بزم زیارنه

مقتدر اوله مدیغمز شیلر اوزرینه بزدن زیاده متأسف کورینه‌رك مع هذا بویله خواصه عائد کتب قدیمه‌یه ظفریاب اولمق حقیقةً کوچ اولدیغنی اعتراف ایتسدی . آندن صکره دخی مدققین علمای اسلامیه‌نك نظر دقتلرینی تورات و انجیل اوزرینه جلب ایدرك بونلرله یالکز مبشریت محمدیه‌یی دکل نصرانیتك بعض اساسلرنده‌کی بعض اسرار مبهمه‌یی اثبات ایچون پك بیوك قوت بوله‌جقلرینه برسبب دخی پروتستان وقاتولیك میسیونرلرینك اول باول مسلمانلری نصرانیته دعوت ایچون تعرضه باشلامه‌لری قضیه‌سی اولدیغنی‌ده شو مبحثی توسیع ایچون کولومسیه‌رك بالایراد نهایت اوتبسم حالا دوداقلری اوزرنده بولنیور

ایکن دیدی که :

— شو مقدماتی سردیکزدن مقصد .
یکزی اکلایورم . دیمك ایدتیه جکسکزکه
بشائر توراتیه وانجیلیه بوکونکی تورات
و انجیل نسخه‌لریله قابل تطبیق ظهور
ایتمزلرایسه قصوری استبشار ایدنلرده یعنی
مدققین علمای اسلامیه‌ده بولمیوب بلکه
بو قصوری کتب مذکوره‌نك محرفیتلرینه
عطف ایده‌جکسکزکه ذاتاً مدخل محاوره .
مزده تحریفیت مسئله‌سنی هر شیئه تقدیم
ایتمکدن مقصدیکز دخی بوایدی . اویله
دکلمی ؟

بزدخی جواباً دیدك که :

— ذاتاً اویله اولمق طبیعی دکلمیدر ؟
متقدمینك استبشاراتی شمدیکی نسخه‌لرده

بعضاً هيچ بولەميورز . بعضاً دخی آنلره
دائر اولان آيتـلرك بر قسمی قرقيلوب
آتلمش اولەرق ناقص بر صورتده قالمش
اولديغنی كوربيورز . نسخ قديمەدەموجود
اولميان شيئی اسلامك تخيل ايتمسيمی ذهنه
دها ملايم كلور يوقسه آنی علمای يهود
ونصـارانك كورەرك يا محو ويا تعـديل
ايلملريمی ؟

ــ بكا قالورايسه قسم اول عقله دها
ملايم كلور .

ــ واقعـا سزه اويله ديمـك دوشر
ايسـەده حقيقت حال بالطبع بويله دكلدر .
اسلامك اويله بر خدعەيی قبوله هيچ بر
لزوم و مجبوريتی يوقدر . چونكه دينـك
تأسس ايتمسی اوزرندن عصرلر مرور

ایدەرك بو تدقیقاتك میدان الدینی زمانلرده
ایسه یهود ونصارایی مباحثهٔ دینیه ایله
اسلامه دعوت ایلمك پولتیقه‌سی ملل
اسلامیه‌دن هیچ بریسنده التزام ایدلمامکده
بولندیغی تاریخ ایله مبرهن ومثبتدر. شق ثانی
ایسه ذهناً دها ملایمدر. زیرا بو اقتباساتك
وقوعه کلدیکی زمانلرده ملل اسلامیه
طرف طرف غالب اوله‌رق ملل غیر اسلامیه
ایسه بو غالبیته غبطه‌کش وجمعیت مدنیهٔ
اسلامیه‌دەکی محسناته حیران اولدقلرندن
کرك منفرداً وکرك مجتمعاً اسلامی قبول
ایتمکده بولنملرینی منع ایده‌بیلملك منفعتی
یهود ونصارا ایچون بوکبی حرکاتی هیچ
اولمز ایسه معذور کوستره‌بیله‌جکی کبی
نسخه‌لرك ذاتاً پك نادر وآنلرك ده یالکز

علماالرنده محفوظ بولنمسی بوفعلی کندیلری ایچون تسهیل دخی ایده بیلور.

— یهودی ونصارا علماسنك کندی قوملرینی قبول اسلامدن منع ایتمکی بر بیوك منفعت عد ایلیورسکزده علمای اسلامیه نك یهود ونصارایی کندی مذهبلرندن جایدیروب مسلمان ایتمسنی نیچون برمنفعت صایمیورسکز ؟

— حقکز وار! بزم کندی نقطهٔ نظرمزدن واقعا بوده برمنفعتدر. حتی بزم بوکندی نقطهٔ نظرمزه قالسه بومنفعت استحصالی اوته دنبری تمنی ایدلملك لازم کله جك قدر برمنفعت عظیمه در. چه فائده که اسلامك هیئت عمومیه سی بومسئله یی بزم نقطهٔ نظرمزدن تلقی ایتمامشدر. فتوحات

سر ایعه‌سنك كوستردیكی نتایج عظیمه‌اوزرینه
اوتلقی یه احتیاجی ده اولمامشدر . نصارا
ویهودی اسلامه دعوت ایچون التزام حیله
وخدعه‌یه قدرنه‌دن برمجبوریت‌الویرسون؟
حكومت اسلامیه‌یی قبول ایلمش اولان
یهود ونصارا ایسه طرف رسالتپناهیدن
ویرلمش اولان امانتنامه حكمنجه محفوظ
اوله‌رق بونلرتكالیف شرعیه‌یی دخی قبول
ایلمش اوله‌جقلرندن آنلردن ایدیله‌جك
استفادهٔ مادیه ایشته حاصل اولمشدر.
استفادهٔ معنویه ایسه ....

قانولیك دوستمز بوراده سوزمزی
كسدیردی. حتی بویله سوز بیتمكسزین
سوزه باشلامش اولمسندن طولایی قانون
مناظره وآداب محاوره‌یه رعایتسزلك ایتدی.

يكنى بالاعتراف عذردخى ديله‌يه‌رك :

— كرك طرف حضرت محمددن وكرك جانب جناب فاروقدن نصارايه برر امانتنامه احسان بيورلديغنى ايشتمش ايدم. لطفاً بوبابده بنده‌كزه ايضاحات ويررايسه‌كز حقيقةً منتداركز اولورم.

ديمسيله طرفمزدن دخى :

— بو مسئله آوروپا تاريخلرينى كركى كبى اشغال ايدرك قدس شريفك طرف اهل اسلامدن حين فتحنده نصارايه ايديلن حرمتلره مرحمتلره و ويريلن امتيازلره مساعده‌لره رغماً اوراسى اهل صليب طرفندن ضبط ايدلديكى زمان اهل اسلامه روا كوريلن مظالم و اعتسافاتى بر خامهٔ شدتله مؤاخذه ايتملرينه سبب اولمشدر.

بوبابده دها اسکی کتابلرده اجرا ایلدیکمز تتبعاتی اختلافاتدن خالی بوله‌مدیغمزه وبالنسبه یکی عداولنان کتابلر میاننده فریدون بکك منشآت رسمیه‌سنی الك مکمل و وثوق واعتماده شایسته کوردیکمزه مبنی بو آرزوکزی کتاب مذکوردن بالاقتباس حاصل ایده‌بیلورز.

دیه‌طرف رسالتپناهیدن وقبیله نصارایه ویرلمش اولان امانامه اولمق اوزره فریدون بك منشآت رسمیه‌سنده کرك صورت عربیه‌سی وکرك ترجمهٔ ترکیه‌سی مندرج بولنان فرمان ذیشانك تفصیلدن اجتناباً یالکز ترجمه‌سی دوستمزه بیان اولندیغی کبی بورایه دخی بروجه آتی عیناً درج اولندی :

ه بو کتـاب محمد بن عبداللهك کافهٔ
نصـارایه ویردیکی عهـدنامه صورتیدرکه
حق تعـالی آنی رحمتیله بشـارت ایدوب
عذاب ایله خلقی قورقوتمغه کوندرمشدر.
والله تعـالی آنی خلقك اوزرنده اولان
امانته امین ایلمشـدر. اول محمد بو کتابی
جمله اهل ملت نصرانیه‌یه منتسب اولانلره
عهد ایچون ویردی. هرکیم‌که اول عهدی
بوزه حق تعالانك عهدین بوزمش اولور.
ودینی استهزا ایتمش اولور و الله تعالانك
لعنتنه لایق اولور. بو عهده مخالفت ایدن
کرك امیر وکرك غیری اولسون بر راهب
ویا برسیاح برطـاغده یا بردره‌ده یابیابانده
یاآبادانلقده یا الچق یرلرده یا قوم ایچنـده
آنلردن هرکوجی‌صاودم. نفسمله‌اعوانمله

واهل ملتم ايله واتباعم ايله، زيرا آنلر بنم
رعيتمدر واهل ذمتمدره بن آنلرى سائر
معاهدەلرى اولان مؤنتلرى اداسندن عزل
ايلدم . خراج ويرسونلر الا كوكللرى
خوش اولديغى مرتبه ويرسونلر . آنلره
جبروا كراه اولنمسون واسقف يعنى رئيس
نصارا اسقفلغندن تغيير اولنمسون وبر پاپاس
پاپاسلغندن تغيير اولنمسون و صومعه يا پوب
صومعه‌سنده معتكف اولانلر صومعه‌لرندن
چيقارلمسون وسياحت اوزره اولانلر منع
اولنمسون وكشيشلك وكليسالرندن نسنه
يىقلمسون وكنيسالرى مالرندن مال آلنوب
مسلمينك مسجدلرى بناسنه صرف
اولنمسون . هركيم كه بوكا مخالف ايش ايشلر
ايسه اللهك عهدين ورسولنك عهدين

بوزمش اولورو کسب ایتمیوب عبادته مشغول
اولان اسقفلرینه جزیه وغرامه تحمیل
اولنمیه. هرقنده‌که اوله‌لر کرك بر و بحرده
ومغرب ومشرقده وشمال وجنوبده آنلرك
ذمتن بن حفظ ایدرم. آنلر بنم ذمتمده
میثاقمده‌در. امانمله‌در. و طاغلرده اولوب
عبادتله منفرد اولانلرك زراعت ایلدکلرندن
خراج وعشر آلنمز. زیرا آنلرك زراعتلری
بوغازلری ایچوندر. تجارت ایچون دکلدر.
ودخی حرب ایچون آدم اخراج اولنمق لازم
اولسه آنلره بیله تکلیف اولنمز وجزیه
آلنمق لازم کلسه نه‌قدر اموال وعقارات
صاحبی اولورسه اولسون بیلده اون ایکی
درهمدن زیاده نسنه آلنمز وزحمت ومشقت
تکلیف اولنمز. ومجادله اولنسه رفق ایله

وجه احسن ايله مجادله اولنور. ومرحمت
وشفقت قنادى التنـده حفظ اولنورلر.
هرقنده اولورسـه وهرقنده واررلرسـه.
ومسلمينك تحت نكاحنده اولان نصرانيه يه
جبر و اكراه اولنمز و لوازم دينن رعايت
ايتمكه مانع اولنمز وكليسـالرنده واروب
عبادت ايتمه‌دن منع اولنمز. هركيم‌كه اللهك
بوعهدينه مخالفت ايتمش اولسه وضديله عمل
ايتمكه قصد ايتسـه حق تعالى ورسـولنك
ميثاقنه عصيان ايتمش اولور. وكليسالرى
مرمت اولنمقده معـاونت اولنورلر. بو
عهدنامه قيامته دك باقى اولوب دنيا منقضى
اولنجه مؤبد اوله »

حضرت عمر رضى الله عنهـك قدس
شريف فتحنده نصارايه ويرديكى امانامه‌نك

صورت صحیحه‌سنه ظفریاب اوله‌مدق ایسه‌ده تواریخـده کوردیکمز احکامی همان تمامی تمامنه اشبو فرمان رسـالتپناهی یه موافق اولوب ممالك اسـلامیه‌ده نصارانك وحتی یهودك دخی دینـلرینی سربست اوله‌رق اجرا ایتملری وکلیسـالره مالك اولـملری هپ اوفرمان عالیشانك مقتضیات ممدوحه‌ سـندن اولدیغنی تاریخـلر بالاتفـاق خبر ویررلر .

دوستمزك بوبابده‌کی آرزوسی حاصل اولدقدن و بوکا لزومنـدن زیاده اوله‌رق تشـکرلر ایلدکدن صکره ینه اصل صدده رجوع اولنمسیله طرفمزدن دینلدی‌که :

— سزك دیدیککز یولده اسـتفادهٔ معنویه اسلامك نظر دقتنی جلب ایتمدیکندن

بومنفعتك ایجابی اولان « پروپاغاند » ایشنه
یعنی قاتولیك و پروتستان میسیونرلرنده
کورلدیکی وجهله نشر مذهب مسئله‌سنه
اهمیت ویرمامشلردر. بونك ایچون « دین
اسلامده اکراه یوقدر » اصولی کبی برچوق
اصول دینیه‌دن ماعدا برده شو نظریه
واردرکه اسلامیت برنعمت عظمادر.
آندن محروم اولانلر اکا جان آتمليدرلر.
ایشته بونظریه اقتضاسنجه پروپاغانداصولنه
مجبوریت کورلمامشدر. اکر بزده پروپاغاند
غیرتی اولسه ایدی او غیرتدن ایکی شیئك
تولد ایلدیکی کورلملی ایدی. برنجیسی قدرت
سیف وایکنجیسی قدرت قلم! واقعا بعض
سطحیات ایله اوغراشان اوروپالیلر اسلامك
قلیج قوتیله اقامه اولندیغی حکمنده

بولنورلر ایسه‌ده حقایق تاریخیه آنلره
معارضدر . نشر اسلام ایچون اوقوتدن
استفاده لازم کلسه ایدی ممالك اسلامیه‌ده
هیچ بریهودی هیچ برنصرانی قالمامش
اولمسی لازم کلور ایدی. حقیقت بودرکه
دها صدراسلامدن بری اهل کتاب حمایهٔ
شرعیه‌یه نائل اولمشدر. صورت مترجمه‌سنی
ارائه ایلدیکمز امانشامهٔ پیغمبری بونی
ارائه ایلدیکی کبی اسپانیاده باریشه‌میان
یهودیلرك بزه هجرتله حالا بقالری دخی
بونی مؤیددر. روم ایلیده بعض ولایتلر
اهالیسنك قبول اسلامه اجبارلری ایچون
دولتجه سیاسةً لزوم کورلمش اولدیغی
حالده علمای دین طرفندن اعتراض ایدلد-
یکی تاریخلرمزده مصرحدر . اما اوجسه

دخی دیدیکمز وجهله بزم کندی کورکومزه
قالسه ایدی «کاشکی بزده ده پروپاغاندك
غیرتی بولنوبده حوزهٔ حکومت اسلامیه یه
کیرن اقوامك کافه‌سی مسلمان ایدلمش
اولسه‌لرایدی » دیرایدك . قدرت سیفیه‌دن
استفاده آرانمق شویله طورسون سیف
شریعت بالعکس یهودیت ونصرانیتی محافظه
امرنده برقوهٔ استنادیه حکمنی آلمشدر.
قوهٔ قلمیه‌دن ده بوبابده استفاده آرانمامشدر.
یالکز صدر اسلامده رسول الله افندیمز
حضرتلرینك تنذیر وتبشیرلری بردعوت
اولوب آندن صکره محاربه‌لرده اسلامه
دعوت آنی متعاقباً جزیه‌یی قبوله دعوتله
برابر کیدر ایدی. بوندن ماعدا یهود
ونصارایی قبول اسلامیته تشویق یولنده

هیچ بررساله بیله یازلمامشدر، ولوکه بویله
برغیرت بولنسه‌ایدی بیله یازیله‌جق اولان
شیلرك یاعرب ویاخود عجم وعثمانلی لسانلریله
یازلملری لازم کلمیوب بلکه الیوم میسیونرلرك
یاپدقلری کبی بزم دخی روسجه ارمنیجه
بلغارجه یهودیجه آرناوودجه مولدووانجه
اولاخجه مجارجه خرواتجه ایتالیانجه
آلمانجه لهجه روسجه کرجیجه بو یولده
نشریاتده بولنمقلغمز ایجاب ایدر ایدی‌که
بولسانلری تکلم ایلیان نصارانك کافه‌سندن
تبعه‌مز پیدا اولمش وحتی آنلردن بر
چوقلری رضالریله مسلمان اوله‌رق کرك
طریق ملکیه و عسکریه و کرك طریق
علمیه‌مزده مراتب عالیه‌یی احراز ایلمش
بولندقلرندن نشریات مذکوره بزجه

مقصود اولسه ایدی درلو کتابلر وجوده
کتورمك ایشدن بیله دکل ایدی. اما نصا-
راجه دمنجك بیان ایتدیکمز منفعتلك
موجودیتی ثابتدر. ازجمله فرانسز لسانیله
بریسی « سوارەده قارتاژ ینووا » یعنی
« مسامرهٔ قارتاجیه » ودیکری « لاقله دو
قوران » یعنی « مفتاح القرآن » نامیله
کندی کتبخانه‌مزده ایکی کتاب واردرکه
بونلر فرانسز لسانه واقف اولان قانو-
لیکلری قبول اسلامدن منعه مدار اولمق
اوزره یازلمشلردر. البته السنهٔ سائرهٔ
اوروپائیه ایله‌ده بویله شیلر یازلمشلردر.
قاتولیك دوستمز حقایق تاریخیه‌یه
واقف بر آدم اولدیغی ایچون شو مسئله‌ده
بزی دها زیاده اوزمیه‌رك دیدی‌که :

ــ واقعا اسلامك شمدی‌یه قدر مجرد نشردین ایچون نه‌سیفاً نه‌قلماً هیچ برقومی اکراه و اجبارده بولنمامش اولدیغنی قبول و تسلیمه مجبوریت حاصلدر . فقط بر زماندنبری حال بویله‌میدر یا ؟ رحمة الله افندی اظهار الحق یازدی سز مدافعه‌لری یازدیکز ینه سزخبرویریور ایدیکزکه شام علماسندن برذات دخی رساله حمیدیه‌یی یازوب استانبول علماسندن دیکر برذات آنی توسیعاً ترجمه ایلمشدر. حتی کریمهٔ معنویه‌کز فاطمه علیه خانمك نسوان اسلامی‌ده ینه بو یولده برشیدر. هندستان علمای اسلامیه‌سنك یازدقلری آثار دخی سزه جابا اولسون . بونلر معارضهٔ قلمیه دکلمیدرلر ؟

— اوت بونلر معارضه یاخود مجادلهٔ قلمیه‌درلر. لکن معارضه‌یی برظلم بیله عد ایتمش اولسه‌کز «البادی اظلم» قاعده‌سنی اونوتمامليسکزکه سبب اولوب تقدم ایدنلر دهازیاده‌ظالمدرلر دیمکدر. دوشونمليسکزکه میسیونرلر طرفندن اهل‌اسلامه قارشو مهاجماته باشلانجه‌یه قدر اهل‌اسلام سس چیقاردیمی؟ درر منجیهٔ مسیحیه‌لر رسالهٔ استدلالاتلر میزان‌الحقلر وسائر بو یولده خلقی ترك اسلامیتله قبول نصرانیته‌تشویق ایچون درلو مفتریات واکاذیبی حاوی کتابلر رساله‌لر بادهوا توزیع اولنمغه وبر طاقم قادینلر واسطه‌سیله فامیلیالرمز میانته قدر صوقولمغه باشلادیده اسلام دخی کندی اخوان دینی محافظه‌یه مجبوریت کوردی

همم بو يازيلان شيلر دخي نصارايي دين اسلامه
دعوته دائر دكلدر. بو يولده كلمهٔ واحده حرف
واحـد يازلمامشـدر. آثار اسـلاميه نك
موضوعي نهايت ايكي دينك ماهيتني ميدانه
قويه رق نصرانيتك اسلاميته تفوق ورجحاني
حقنده نصارا طرفندن سويلنان سوزلرك
بطلانني اثباتدن عبارتدر.

قانوليك دوستمز بو نتيجه لره واران
محـاوره اوزرينـه ارتق اعتراض ايچون
سويليه جك سوز بوله مدي. سوزك صره
سي دخي بالطبع بشـائر توراتيه يي تعـداد
وتشريحـه كلمكله بوكاده طرفمزدن بروجه
آتي مباشرت قلندي.

اهل سـيره معلوم اولـديغي اوزره
رسـول الله افنديمز حضرتلرينـك صحف

و کتب قدیمه ایله مبشریتی مسئله‌سی همان
عمومیت اوزره اول سرورك فضائلی میاننده
ذکر اولنور . کتب سیرك بین الخلق الك
زیاده منتشر ومشهور اولانلرندن بولنان
روضة الاخبار ترجمه‌سنده دخی بوقاعده‌یه
رعایت اولنمشدر. ایمدی کتاب مستطاب
مذکورك برنجی جلدنده فضائل محمدیه‌نك
ذکری بابنده ٤٤٤ نومرولو صحیفه‌دن بدأ
ایله تعداد اولنان فضیلتلر میاننده اللی
طقوزنجی فضیلتك تفصیلنه مبادرت اولندقده
اول حضرتك بعثتی تبشیراً انبیای ماتقدم صحف
وکتابلرنده‌لر مندرج اولدیغی بیان وایضاح
اولنور. سوزك طوس طوغریسنی سویله‌ملك
لازم کلورایسه دیرزکه بزاورادەکی بشارتی
اوقودیغمز زمان کندی کندیمزه ده بونلری

بورایه یازمشلر اما عجبا نره‌لردن اله‌رق
یازمشلر ؟ مأخذلری میداندە بولنمدیغی
جهتله قابل تطبیق دکلدرلرکه تطبیقنه
کیریشه‌لم » دیمش ایدك . کتب توراتیه‌یه
اسناد اولنان برقاچنی عائد اولدقلری کتا-
بلرده ارامق کلفتنی دخی اختیار ایلدك
ایسه‌ده قدما نزدنده باب وصحیفه ویاخود
آیت نومروسنی ایراد ایلمك عادتی بولنمد-
یغندن وترجمه‌دن ترجمه‌یه برچوق تبدلات
دخی عباره‌لری دکیشدیردیکندن آرادیغمز
آیتلرك پك چوقارینی بوله‌مدق . برده
روضة الاحبابك برنجی جلدینك ٤٤٥
نومرولی صحیفه‌سی اواخرنده شو « ودانیا-
لك معاصری اولان حبقوق پیغمبرك کتابندن
بومعنی منقول اولمشدر . جاء الله من التیمن

والتقديس من جبال فاران وامتلأت الارض من تحميد احمد و تقديسه ملك الارض ورقاب الامم » وكتاب مذكوردن بر محلده دخی واقع اولمشدرکه « لقد انکشفت السماء من بهاء محمد وامتلأت الارض من حمده » سوزلری کوردیکمز زمان تخطر ایلدك که حبقوق پیغمبرك کتابی طوپی ایکی بچق صحیفه‌دن عبارت برشی اولدیغندن بو ایکی آیتی اوکتابدن آرامق قولایدر. او غیرتله آرامغه باشلادق. کتاب حبقوقك اوچنجی بابنك اوچنجی آیتنده شو: « الله تیمندن وقدوس فاران طاغندن کلدی. سلاه. آنك عزتی کوکلری اورتدی مدحی دخی یرلری طولدیرمشدر » سوزلری یازیلی اولدیغنی بولدق. بوایکی عباره آره-

سنده‌کی فرق قارئلرمز نظرنده روشندر .
احمد و محمد کبی اسملرك کتب سماویه‌ده
عیناً مندرج اولمیوب ترجمةً مندرج اولد-
قلری دخی اربابنه معلومدر . فقط ایشته
آب آشکاره کوریلیورکه روضة الاحبابك
نقل ایتدیکی آیت حبقوقیه دها «فصل اولوب
شمدیکی ترکجه نسخهٔ حبقوقیه‌نك نقل ایتدیکی
آیت ایسه دها مختصردر . بناءً علیه بو آیتك
بودانوب تحریف ایدلمش اولدیغی میدانه
چیقیور . ایکنجی ایت یعنی « لقد انکشفت
.... » ایتی ایسه کتاب حبقوقده
هیچ یوقدر . اکر اهل سیر بونلری
اسناد مالم یکن طرزنده حبقوق پیغمبره
اسناد ایتمش اولسه‌لرایدی برنجی آیت دخی
هیچ موجود اولماملی ایدي . مادام‌که برنجی

آیتدن برمقداری موجوددر ایکنجیدن
دخی بر مقداری موجود اولملی ایدی.
انك هیچ بولنمامسی اثبات ایدرکه او آیت
مؤخراً بسبتون قالدیرلمشدر.

واقعا احتجاج ایده‌جك بشقه‌شیلرمز
بولنمیوبده یالکز بونلره محتاجز کبی برقحط
بشائر ایچنده بولنمدیغمزدن شو آیتلراوزرنده
تعمیق تحقیقات ایچون سوزی اوزاتمغه
مجبوردکلز. یالکز متقدمین اهل سیرك نقل
ایتدکلری بشائر ایچون حقیقتی اظهار
بولنده هیچ برشی سویلیه‌میه‌جك اولسه‌ق
حاشا ثم حاشا مشار الیهم حضراتی شائبهٔ
کذب آلتنده براقمق لازم کلورکه بوده
غیرت و حمیت اسلامیه‌یه موافق دوشمز.
حالبوکه قدمای اهل سیر توراتلردن انجیللر

دن هانکی آیتلر ایله استبشار ایتمشلر ایسه
یهود ونصارانك او آیتلری یا بالکلیه اخراج
ویاخود تحریف وتغییر ایلدکلرینی رحمة الله
افندی حضرتلری اظهار الحقك ایکنجی
جلدنده رسول الله افندیمز حضرتلرینك
اثبات نبوتلرینه دائر اولان التنجی بابنك
برنجی فصلنك مسلك سادسنده پك
کوزل شرح وایضاح بیورمشلردرکه بو اثر
مختصرده صوك درجه یه قدر التزام ایلدیکمز
اجمال واختصاره منافی اوله رق اثرمزك
تحملی خارجنده مفصل اولمسه ایدی عیناً
اخذ ونقل ایلر ایدك . مع مافیه کتاب
مذکور نایاب نسخه لردن اولمدیغی جهتله
مبحث مذکوری تعیین ایلدیکمز محلده
بولوب اوقومق ممکندر. قرائت اولنه جغی

زمان يالكز متقدمينك احتجاج ايلدكلرى آيتلرك اخراج وتخريجى صحيح وواقع اولدى يغنه آرتق عليهنه اقامهٔ حجت ممكن اولهميهجق درجهلرده قناعت كامله وقطعيه حاصل اولمق ايله ده قالميوب انسان عادتا اينانوركه شمديلرده بزم احتجاج ايلديكمز آيتلر حقنده دخى بويله بر اويون اوينانمسى يهود ونصارانك دائرهٔ جرأت وجسارتلرندن خارج دكلدر.

هرحالده بز ايشته قدماى اهل سيرك نقل ايتدكلرى آيات توراتيه ايله بوراده اشتغال ايتميهجكز. آنلرك يرينه يكيلرينى بولوب درميان ايدهجكزكه بو تحريات عن اصل صرف كندى محصول تتبعاتمز ايديسهده بالآخره رحمة الله افندى حضرتلرينك

اظهار الحقلری ترجمه‌سنی مطالعه ایلدیکمز زمان تتبعات واقعه‌مزی او سایه‌ده برقات دها توسیع وتأیید ایلمش بولندیغمزی‌ده تحدیث نعمت ووظیفهٔ شکران ایله اعتراف ایلرز .

ایمدی تورات المثنی ویاخود سفر استثنا نام کتابک اون سکزنجی بابنده ۱۷ و ۱۸ و ۱۹ و ۲۰ و ۲۱ و ۲۲ نومرولی آیتلرده لسان موسادن دنیلیورکه « ورب بکا دیدی که سویلدکاری معقولدر آنلره (یعنی بنی اسرائیله) کندی قرنداشلری آره‌سندن سنک کبی برپیغمبر قالدیره‌یم و سوزلریمی آنک اغزینه‌قویه‌یم. کندیسنه هر امر ایده‌جکم شیلری آنلره سویلیه. هرکیم اول پیغمبرک بنم نامم ایله سویلیه‌جکی سوزلری

دیکله‌میه‌جك اولور ایسه بن آندن انتقام
ایده‌جکم . اما اول پیغمبرکه بالتکبر بنم
کندیسنه امر ایتمدیکم سوزی بنم نامم ایله
سویله‌مکه جرأت ایده ویابندن غیری الهلر
آدی ایله سوز سویلیه اول پیغمبر قتل اولنه .
اکر سن ایستر وکوکلده ربك سویله‌مدیکی
سوزی بز نیجه فرق ایدوب بیله‌لم دیر ایسه‌ك
سکا شو علامت اولسون که اول پیغمبر ربك
اسمی ایله سویلدیکی زمان اول سویلدیکی شی
حاصل اولمیوب وقوعبولمز ایسه رب اول
سوزی سویله‌مامشدر . بلکه اول پیغمبر
اول سوزی نفسنی تعظیمده تصورده تصنیع
وتصویر ایدوب سویله‌مشدر . انك ایچون
اول پیغمبردن قورقیه‌سك »

بو آیتلرك حاوی اولدقلری شو سوز

لرله تبشیر اولنان پیغمبر ایچون یهودیلر
یوشع وخرستیانلر عیسی علیهما السلامدر
دیرلر ایسه‌ده اولا یوشع اولمدیغی کون کبی
آشکاردر. زیرا یوشع علیه السلام حضرت
موسی زماننده موجود اولوب آیتده
« سنك کبی » دینلدیکی حالده یوشع شریعت
مستقله صاحبی اولمیوب شریعت موسویه‌یی
اجرایه مأمور بولنمق حسبیله موسی کبی
دکل ایدی. مبشر اولان پیغمبر بنی اسرائیلك
قرنداشلری آره‌سندن ظهور ایده‌جکنه
وبنی اسرائیلك قرنداشلری تعبیری ایسه
بنی اسماعیله یعنی عربلره مخصوص بر تعبیر
اولدیغنه ویوشع ایله عیسی ایسه بنی اسرائیلك
کندیسندن اولوب قرنداشلرندن یعنی بنی
اسماعیلدن بولنمدقلرینه نظراً بو آیتده تبشیر

اولنان پیغمبر نه عیسی ونه ده یوشع دکل
ایدیلر. کذلك بو آیتلرده « سوزلریمی آنك
اغزینه قویه‌یم » دینلمکدن مقصد او
پیغمبرك امی اوله‌جغنی و احکام الهیه‌یی
اغزی ایله ایراد ایده‌جکنی بیان اولوب
یوشع وعیسی ایسه کاتب ایدیلر. هله آیتلرده
او پیغمبرك سویلدکلرینی قبول ایتمیانلردن
انتقام آلنه‌جغنی بیان ایلدیکی حالده حضرت
عیسانك کیمسه‌دن انتقام المدیغی دلالتیله
بو پیغمبر دبشر کندیسی اولمدیغی تعین ایدر.
بو آیتلرده سویلدیکی سوزلر حق اولمسه او
پیغمبرك قتل اولنه‌جغی بیلدیرلمسیله بعثت
محمدیه‌ده یهودیلر ذات اقدس رسالتپناهی یی
اولدیرمك ایچون پك چوق چالشمشلر
و « ایشته اللهك امر ایتمدیکی شیلری

سویلدی. یالانجی پیغمبر ایدی ده قتل اولندی » دیه بیلمکه بلکه هوس ایتمشلر ایسه ده حق تعالی نبی ذیشانی آنلرك سوء قصدندن محافظه ایله برابر قرآن کریمنده « اکر محمد بزه بعض سوزلری اسناد ایتمش اولسه ایدی بز آنی قوهٔ قاهرهٔ مز ایله ایله اخذ ایده رك شاخ طمارینی قطع ایدر ایدك » مآلنده کی آیت کریمه سیله دخی یهودیلرك ظنلرینی غیرتلرینی ابطال بیورمشدر. ایمدی شو آیتار صریحه سیله اوقونور ایسه حضرت یوشع وحضرت عیسانك احوالنده بونلره بکزر برشی کوریله میوب بالعکس نبی ذیشان افندیمز حضرتلرینك تمامیله بو آیتاره بکزه دکلری کوریلور. زیرا کندیلری بنی اسرائیلك قرنداشلری اولان بنی اسماعیلدن مبعوث

اولوب اوامر الٰهیه‌یی آغزی ایله سویله‌مش وعدم اطاعتله الٰهه دشمن اولانلردن قلیچ ایله انتقام المش وکیمسه انی اولدوره‌مدیکی ایچون سویلدیکی سوزلر الله کلامی اولدقلری تبین ایتمش وحق رومك بعد المغلوبیه غلبه ایده‌جکی مسئله‌سی کبی برچوق شیلری قبل الوقوع اخبار ایلدیکی حالده بوخبرلری بیله طوغری چیقمشدر.

قاتولیك دوستمز بو بشائر توراتیه‌یی پك بیوك براهمیتله دیکله‌دی. اهمیتك اك بیوکنی ده «قرنداشلری آره‌سندن» مسئله‌سنه ویردی. عرب بلرك بنی اسرائیله قرنداش عد اولندقلری نه ایله ثابت اوله‌بیله‌جکنی صوردیغندن وبزدخی تتبعمزك بوجهتنی رحمة الله افندی حضرتلرینك اثرینی مطالعه

ایله توسیع ایلمش بولندیغمزدن اوسایه‌ده هیچ کوچالك چکمیوب جـواب صوابی بولدق ویردك . دیدك که :

ـــ توراتده تکوین المخلوقات سفرینك اون التنجی بابنـده و حضرت هاجره وعد الٰهی اثناسنده ۱۲ نومرولی آیتده مشـار الیهانك اوغلی حضرت اسماعیلدن کلوب چوغاله‌جق اولان قومك قرنداشلری قارشوسـنده یعنی بنی اسرائیل مقـابلنده چادرلر قوروب قونه‌جقلری بیان اولنمشدر . ینه سفر مذکورك یکرمی بشنجی بابنده‌هپ حضرت اسماعیل حقنده ویریلن معلومات صره‌سنده ۱۸ نومرولی آیتده بنی اسماعیلك جمله قرنداشـلرینك منتهاسـنده یعنی بنی اسرائیلك سـاکن اولدقلری یرلرك یعنی

صحرای فارانك منتهاسنده ساكن اولەجنی
بيان اولنمشـدر . سفرالاعدادك يكرمنجی
بابنده حضرت موسانك عربلردن استمدادی
حكايه اولنديغی صره‌ده نزد عربانه كوندر.
ديكی ايلچيلره عربلره «قرنداشك اسرائيل
بويله ديیوركه » ديه خطـاب ايتمسنی تعليم
ايلمشـدر . الحاصل عربلر نزدنده بنی
اسرائيله قرنداشلر نظريله باقيلوب قرنداش
عد اولنديغی كبی بنی اسرائيل نزدنده دخی
عربلرك قرنداش عداولندقلرينه دائر بوكبی
اشـارات توراتيه پك چوقدر. بونلره نه
حاجت شـوايكی قوملك يكديكريله برادر
اولدقلری اتنوغرافيا يعنی علم انسال اسم بنی
اسرائيل ايله عربلری بنی سام نوعندن عد
ايتمسيله ده ثابتدر. فی الواقع ايكی قوملك شكلی

وصورت وچهره‌لرنده‌کی مشابهت ومناسبت تامه دخی بونی اثبات ایلر. هله فیلولوژیانك عرب ایله یهودی برجنسدن عد ایتمسی دها باهردر. بوندن مقدم ایکی لسانك بربرینه نه‌قدر یقین اولدقلری حقنده ویردیکمز معلومات بوبابده شك وشبهه‌یه محل براقمز.

یهود ایله عرب آره‌سنده‌کی اخوت نسلیه‌یه دائر سویلدیکمز شوسوزلر فاضل قانولیك طرفندن بالطبع رد اولنه‌مدیلر. اصل رد اولنه‌بیلسونلرکه فیلولوژیا واتنوغرافیا کبی ایکی فن طرفندن مصدق اولدقدن فضله یهود وعرب نزدنده یکدیکرینه قرنداش تعبیر ایدلدیکی توراة ایله‌ده ثابتدر. فقط تاریخ شناس اولان دوستمز مسئله‌نك یالکز برجهتنی استیضاح ایچون :

— ایی اما بنی اسرائیلك انتشار وشیوعندن اول دخی اقوام عرب موجود ایدی. بو حالده عربلك بنی اسماعیل عد اولنمسی ممکن اوله بیلورمی؟ عربلر بابل اوزرینه هجوم ایلدکاری زمان حضرت اسماعیل دکل آ حضرت ابراهیم بیله هنوز صلب پدره دخی نازل اولمامشلر ایدی.

دیکر طرفدن جواباً دینلدی که:

— بو سؤالده حقکز واردر. فقط بز عربلری بنی اسماعیل عد ایتمکله حضرت اسماعیلدن اول عرب یوق ایدی ادعاسنه میدان آچه میز. حتی بنی اسرائیلدن مقدم عبرانیلر یوق اولدیغی ادعاسی دخی ممکن اوله مز. یهود و بنی اسرائیل ناملری بالنسبه بك یکی شیلر اولوب آنلردن اول عبرانی ودها

اول كلدانيناملريله يهود و بنى اسرائيلك اصللرى موجود اولدقلرى كبى بنى اسماعيل نامى دخى حادث ويكى اولوب اصلا عرباق آندن اولدر. فقط بواسكى عرباق واسكى كلدانيلك دخى يكديكرينك برادرزادەلرى اولدقلرى وجملەسنك بنى سام عنوان عموميسى التندە برلشدكلرى دخى تاريخ واتنوغرافيا وفيلولوژيا فنلرى نظرندە انكار قبول ايدە‌بيلەجك موادن دكلدرلر.

اشبو توجيهات فنيەمزە قاتوليك دوستمز مع التحسين بر تشكر ايلە تعيين مكافات ايلدى. واقعا مبشريت محمديە حقندە توراتدن ايديلن شوايلك استدلالاتى تصديق ايلمدى ايسەدە تطبيقات علميە وتوجيهات فنيەجهتنى تحسين ايلمسى دخى بزى كركى كبي سويند.

يوەرلك ديكر بشائر توراتيه يه انتقال اولندى كه
آنلر دخى بر وجه آتيدرلر :

ينه تورات المثنانك اوتوزايكنجى بابنك
٢١ نومرولو آيتنده « آنلر (يعنى بنى اسرا-
ئيل) بنى آله اولميان شيلرله قيصقانديرديلر
و باطل معبودلر يله بنى اغضاب ايتديلر .
بن دخى آنلرى قومك غيريسيله قيصقانديره‌يم
و برقوم جاهل ايله آنلرى اغضاب ايده‌يم »
دينلمشدر . نصارا بو بشارت توراتيه‌يى
دخى كنديلرينه اسناد ايدرلر ايسه‌ده وجوه
وصور متعدده ايله ادعالرينك بطلانى اثبات
اولنور . بركره حضرت عيسى بنى داوددن
اوله‌رق ينه بنى اسرائيله بعثت ايدلمش بولنمق
حسبيله قومك غيريسى دكلدر . نصارا بو
قومك غيريسى شرطنى حاصل ايتمك ايچون

نصرانيتك بنی اسرائیلدن زیاده یونانیلر
نزدنده ترقی ایلدیکنی درمیان ایدییورلر
ایسه‌ده بوسوزلرنده دخی قوت واحکام
توراتیه‌یه مطابقت یوقدر . زیرا حکم
توراتجه قوملك غیریسی اولان خلق جاهل
اولمق لازم کلوب نه یونانیلر ونه‌ده آنلردن
صکره رومالیلر امم جاهله‌دن دکل ایدیلر .
بالعکس علوم وفنونی عن اصل مصردن
وفنیکه‌دن اخذایله اتمام وملل سائره‌یه اعطا
ایلیان یونانیلراولدقلری کبی بعده رومالیلر
دخی آنلره پیرو اولمشلردر . هم یهودیلر
یونانیلرله احساد و اغضاب دخی ایدلمامشلردر . زیرا قیصقاندیرلملری ایچون
وقوع بولان احوال یعنی یونانیلرمیاننده
مبادئ انتشارنصرانیتده دیانت نصرانیه‌نك

يهودیلكدن هیچ برفرقی یوق ایدی. او زمانكی نصرانیت یهودیلكك تجددندن تكملندن عبارت ایدی . خارجده‌كی خلق نظرنده دخی نصرانیلك یهودیلكدن بشقه برشی اوله‌رق تاقی ایدلمیورایدی. بومسئله تاریخ نظرنده محققات قطعیه‌دندر. قومك غیری جهله‌دن مراد ایسه عرب اولدیغی بدیهی و آشكاردركه عربلرده علوم وفنون شویله طورسون قرائت وكتابت دخی یوق ایدی . بونلری اصل قومك غیری عد ایتمكدن نیت توراتیه ایسه بنی اسماعیلك والده‌لری اولان حضرت هاجرك حضرت ابراهیمك اصل منكوحه‌سی اولمیوب جاریهٔ مستفرشه‌سی اولدیغنه اشارتدر. حتی ایكی ملتك پولتیقه‌لری بوزیله‌رق یكدیكرینك

معاینی آراشدیرملری هر زمان هر ملت
نزدنده کوریله‌کلن احوالدن اولوب یهودیلرله
عربلر بیننده دخی بویله بر مکابره ظهور
ایلدکجه عربلرك کندیلرینی دخی بنی
ابراهیمدن عد ایتملرینه وبیت کعبه‌نك
حضرت ابراهیم طرفندن بنا ایدلمش
بولنمسیله افتخار ایلملرینه قارشو یهودیلر
آنلرك برزوجهٔ صحیحه‌یه دكل برجاریهٔ
مستفرشه‌یه منسوبیتلرینی درمیان ایده‌رك
قومك غیری عد اولنه‌جقلرندن طولایی
استخفاف واستحقاره قدر واررلر ایدی.
نه‌حاجت اوزمانلر مزاپوتامیا طرفلرنده‌کی
اقوام میاننده « ملت جاهله » حتی یالکز
« جهله » دنیلدیکی زمان عربلر مراد
اولنوب بومناسبتله قرآن کریمده دخی

امیلر میاننده برامینك پیغمبر بعث اولندیغی
بیان بیورلمشدر. هله طرف سبحانیدن
عربلره رایکان بیوریلان فیوضات محمدیه‌دن
طولایی یهودیلرك نه قدر قیصقانوب نه
درجه‌لرده غضبلاندقلری صدر اسلامده
کرك نفاق صورتیله سراً و کرك عداوت
صریحه صورتیله علانیةً ارتکاب ایلدکلری
حسودانه و غضوبانه ملعنتلرله وضوح
وبداهت وثبوت مرتبه‌لرینه وارمقده‌در.
اولکی بشارتی دوستمز همان هیچ
قبوله تقرب ایده‌مدیکی حالده بو بشارتی
ولوکه بك کوکلسزجه اولسون قبوله تقرب
ایلدی. بوندن دها بشقه بشائر توراتیه‌مز
بولنوب بولنمامسنی سؤال ایتمسی اوزرینه
بونلرك مقداری شوایکیدن دها زیاده

اولدیغی بیانیله بر دیکری دخی طرفمزدن
بروجه آتی درمیان ایدلدی :

— ینه تورات الثنانك اوتوزاوچنجی
بابنده و ۲ نومرولی آیتنده « الله سینادن
کلدی و بزه ساعیردن اشراق ایتدی وفاران
طاغلرنده آشکار اولدی » دینلمسیدره
اسامیٔ جغرافیه‌دن اولمق اوزره توراتده
مندرج اولان اسملری بنی‌اسرائیل تاریخنه
عائد اوله‌رق مورخ مشهور له‌وی مکمل
براطلسده جمع ایلمشدر. اکا باقیلنجه
کوریلورکه سینا حضرت موسانك بنی
اسرائیل ایله برابر طولاشدیغی چول
وساعیر ایسه فلسطین طرفلری اولوب
فاران دخی « آرابی پتره » دنیان وسوریه
وفلسطین ایله یمن آره‌سنده بولنان شمدیکی

حجاز قطعه‌سیدر. حضرت اسماعیلك فارانده
ساكن اولدیغی دخی سفر تكوینك یكرمی
برنجی بابنده مقدمات احوال اسماعیل صره‌
سنده خلاصة الخلاصه‌سی « ساره هاجردن
طولایی ابراهیمه بو جاریه‌یی واوغلنی قوغ.
زیرا انك اوغلی اوغلك اسحق ایله وارث
اوله‌مز دیمه‌سیله بوسوز ابراهیمك كوجنه
كیتدی ایسه‌ده جناب حق اسحقك نسلی
ایله ابراهیمك آكیله‌جغنی واسماعیلك دخی
امت صاحبی اوله‌جغنی وعد ایله ساره‌نك
دیدیكنی یاپمغی امر ایلدی وابراهیم دخی
هاجر واسماعیلی بریه‌یه كوندردی. اللهك
ملكی هاجره قورقمه زیرا الله اسماعیلی
عظیم امت صاحبی ایده‌جكدر دیدی .
صولری توكنن هاجر و اسماعیل برصو

قوییسی کوره‌رك بوش قربالرینی طولدیر-
دیلر. اسماعیل بیو نجه‌یه قدر فاران بریه-
سنده ساکن اولدیلر . صورتندن عبارت
اوله‌رق خبر ویرلمشـدر . بناءً علیه ذکر
اولنان آیت توراتیه‌دن مقصد حق تعالانك
بر کره سیناده موسایه‌و بر کره دخی ساعیرده
عیسایه تجلی ایدرك نهایت فارانده حضرت
محمده ظاهر اولدیغنی بیاندرکه بونلر عادتا
تصریحات مرتبه‌سـنده اخباردن اوله‌رق
توجیه و تأویل کلفتندن بیله وارسته‌درلر.
قانولیك دوستمز بو بشارتك قبولنده‌ده
براز نازلاندی ایسه‌ده ردی ایچون دیه‌جك
سوز بوله‌مدی. همده فی الواقع دنیله‌جك
سوز بولنه‌مز. زیرا توراتك ویردیکی خبرلر
میانـنده الیوم زمزم قویوسی دینمکله

معروفاً موجود اولان علامت قديمه‌سى دخى ضم اولنه‌رق فاران ديه تعيين ايديلن موقعك تام حجاز وحتى آنكده تام كعبه نقطه‌سى اولديغى مرتبهٔ تحققه واردقدن صكره حق تعالانك اورادن ظهورى ديمك ظهور نبوت محمديه ديمك اوله‌جغنى انكاره اصلا مجال بولنه‌مز. بزايسه اشبو اوچنجى بشارت توراتيه‌يه دردنجيسنى دخى بروجه آتى علاوه ايلدك:

— يته سفر تكوين المخلوقاتك اون يدنجى بابنده حضرت اسماعيله وقوعبولان مواعيد الهيه صره‌سنده «ايشته آنى بركتلنديره‌يم وبيوته‌يم وغايت چوغالته‌يم وان ايكى بكلرى توليدايله وآنى عظيم امتك صاحبى ايده‌يم» دينلمسيدر. امت دنيلان شى مطلقا بر

پیغمبر تبعه‌سی اوله‌جقندن وعربلر میاننده ایسه نبی ذیشان افندیمزدن بشقه امت صاحبی پیغمبر کلمدیکندن و واقعا حضرت صالح و هود دخی عربدن ایسه‌لرده «عظیمه» صفتیله موصوف دکل هیچ بیله امت صاحبی اوله‌جق امتلری بولنمیوب اطراف‌لرنده کی خلق عصیان وعنادلری سببیله غضب الهی‌یه دوچار اولدقلرندن والحاصل حضرت هود ایله صالح اولاد اسماعیلدن بولنمدقلرندن بو بشارت توراتیه‌نك رسول الله افندیمز حضرتلرندن بشقه هیچ برکیمسه‌یه تطبیقی قابل اوله‌مز. حتی رحمة الله افندی حضرتلری امام قرطبینك عقد الفریدی ایله مهتدی عبد السلام افندینك رسالهٔ هادیه‌سندن بالاقتباس بو آیت توراتیه‌ده

او امت عظیمه صاحبی پیغمبرك اسمی
مصرح دخی اولدیغی حالده مؤخراً یهودیلر
طرفندن چیقارلدیغنی اثبات ایلیور .
مذکور آیتده اول پیغمبرك اسمی یهودیجه
« بمادماد » دیه یازیلی اولوب ابجد حسابیله
عدد حروفی طقسان ایکی ایدییورکه لفظ
محمدك عدد حروفی دخی طقسان ایکی یه
مساوی اولیور . برده آیت توراتیه‌ده
« امت عظیمه صاحبی » معناسنی افاده ایدن
کلمه یهودیجه « لغوی غدول » اولوب
یهودیلر میانده مستعمل اولان حسابجه
بونك عددی دخی طقسان ایکی چیقه‌رق
لفظ شریف محمد عددینه مساوی دوشیور .
ایشته بویله کتب الهیه‌نك کلماتنده‌کی حروفدن
حساب یاپمق درجه‌سنده‌کی تدقیقاته نظراً

كتب سماويه‌يي ترجمه وحتى بر كلمه‌سنى تبديل ايلمكده يرينه كوره نه بيوك فنالقلر حاصل اوله‌جغى نظر تأمله صحرايور.

قانوليك دوستمز اشبو ابجد حروفى حسابندن اصلا خبردار اولمديغى جهتله شوصوك استدلالى رد ايلدى. اشبو ابجد حسابى حقنده موجودمز اوله‌بيلن معلوماتى كنديسنه عرض ايدرك بو يولده‌كى حسابانك پك چوقلرى طوغرى چيقدقلرينى بيان ايلديكمز حالده‌ده قبول ايتمدى. بز دخى بيلمديكى برشيئى كنديسنه قبول ايتديرمكده اصراره لزوم كورمدك.

توراتدن ايديله‌جك استبشاراتك يالكز اشبو دردى ايله اكتفا ايلدك. واقعا رحمة الله افندى حضرتلرى زبوردن كتاب

اشعیادن و سائره‌دن دخی برخیلی بشائر
نقل ایلمشلر ایسه‌ده بونلرك کافه‌سنی درمیان
ایده‌جك اولسه‌ق سوز اوزانه‌جغندن
وبونلری مراق ایدنلر اظهار الحقك جلد
ثانیسندن ۲۳۸ نومرولو صحیفه‌دن ۲٦٤
نومرولو صحیفه‌یه قدر اولان قسمنده
بوله‌بیله‌جکلرندن آرزو ایدنلری صحایف
مذکوره‌یه مراجعتده مختار براقدق . بز
اعتراف ایدرزکه بشائر توراتیه‌دن بزم اخذ
ایلدیکمز اشبو درت بشارت دیکرلرندن دها
زیاده واضح اولوب دیکرلری بونلر قدر واضح
دکلدرلر . بونکله برابر قانولیك دوستمز بزم
نقل ایتدیکمز آیتلرده‌کی دلالتلری بیله پك
ضعیف بولمق ایسته‌یه‌رك شو مبحثك ختامنده :
— بوقدر ضعیف دلالتلر اوزرینه

صدق رسالت محمدیه کبی برمسئلهٔ مهمه‌یی بنا ایلمك ممکن اوله بیلورمی ؟

مقدمه‌سیله بعض اعتراضات سرد ایلدی ایسه‌ده طرفمزدن :

— انجیللرده حضرت مسیحك تبشیرینه دائر اولدقلری کوستریلان بشائر توراتیه بونلردن دها واضحمیدرلر؟ آنلرك بعثت عیسویه‌یه دلالتلری بونلرك بعثت محمدیه دلالتلرندن دها بیله آزدر. هم ده پك آزدر اول قدر آزدرکه یهودیلر میاننده همان هیچ برکیمسه بشائر مذکوره‌دن هیچ برشی استدلال ایده‌مدکلری جهتله نصرانیتی قبوله هیچ برمیل ورغبت کوسترمامشلردر. ذکر اولنان بشائر عیسویه‌یه نسبتله اشبو تبشیرات محمدیه البته دها پك چوق زیاده واضحدر. لرکه بونلردن استبشار ایلیان یهودیلرك بر

طاقمی قبول اسلامیته مسارعت کوستروب
دیکر برچوغی منافقین دخی آنلر میاننده
داخل اولدقلری حالده برازاحتیاطلیجه
ونازلیجه طورانمشلر و یالکز قسم باقیسی
اوده استبشار ایده مدکلری ایچون دکل
معانده ومکابره یه دوشدکلری ایچون عدم
قبولده مصر اولمشلردر. هم بز سزه اول
دخی خبرویردیکمز وجهله کتب سماویه ده
امور مستقبله ایچون ویریلان خبرلرك هیچ
بریسی موضح ومصرح اوله مز. آنلرك
کافه سی ایشته بوراده مثاللرینی کوردیکمز
آیتلر کبی برر رمز وایمادن عبارتدرلرکه
انلردن معنی استخراجی اك متبحر علمانك
اك زیاده مشکلات ایله موفق اوله بیله جکی
برایشدر. اکر آیات مذکوره بووجهله

تفسیر اولنەرق شو تبشیر یولندەکی معانیٔ صحیحەلری میدانە چیقارلمز ایسە بونلرك مندرج اولدقلری فصللردە بشقە درلو هیچ برکونە حکملری ذکرلری قالمیەرق عادتا صاچمە صاپان اقوال بی مألدن عبارت قالەلری لازم کلور ایدی. بویلە برحکم ویرمکە مقتدر اولەبیلورمیسکز؟

دنیلنجە شو جوابمزی ردە امکان بولەمیەرق:

— پك اعلا! پك اعلا! ظنمە قالور ایسە آرتق ایشلك صرەسی بشائر انجیلیەیە کلمش اولەجقندن بردە او مسئلەیی تتبع ایدەلم کە بنجە اصل اهمیت کوتورن جهت دخی اودر.

دیدی وفی الواقع مباحثەلك صرەسی

بشائر انجیلیه مسئله‌سنه کلمش اولدیغی جهتله
مبحث آتی کشاد اولندی :

* * *

بشائر کتابیه‌دن

« بشائر انجیلیه »

بو مبحثك مبادیسنده قاتولیك دوستمزه
اکلاتدق که عهد عتیقه یعنی کتب توراتیه‌یه
نسبتله عهد جدید یعنی انجیللر ایچه دها
سلیس وفصیح یازلدقلری کبی توراتده‌کی
بشائرك اوقدر مغلق وصعب الفهم اولملرینه
مقابل انجیللرده‌کی بشائر نسبتاً دها آچیق
وسهل الفهمدرلر. بزجه کتب سماویه‌نك
فصاحتی وسهولت فهمی آنلرك سماویتلرینه
اك بیوك برهان عد اولنمغه لایق کوریلور.

زيرا جناب حقه عطف واسناد اولنان شيلرك خصوصات عاديه‌دن هيچ بر تميزى بولنميه‌جق اولور ايسه هركس اولور اولمز شيئى حق سبحانه و تعالى حضرتلرينه عطف واسناد ايدى ويرمك جهتى سوء استعماله قدر واريره‌رق حقايق دينيه دخى برطاقم سفسطه‌لر ايچنده غائب اولور كيدر .

بومطالبى دوستمزه اكلاتديرمق ايچون برطاقم مثاللر ايراد ايده‌لم ديركن سوز كيده كيده ينه فصاحت وبلاغت قرآنيه‌نك اعجاز مرتبه‌سنده بولنديغى مسئله‌سنه قدر واره‌رق دوستمز بومسئله‌دن كويا آرتق غنا كوستره‌جك طورلرده بولنمسيله :

ــ شو مسئلهٔ مهمه‌دن بيزاراق كوستر

میکز افندم! حقیقت بو مسئله‌یك نازك بر
مسئله‌در. زیرا مطالب ومقاصد عالیه‌یی
کلام عادی وتعبیرات عادیه ایله بیان ایتمك
قابل اوله‌مز. یا کلامك دخی مقاصد درجه‌
سنده تعالیسی ویاخود مقاصدك کلام
درکه‌سنده تدنیسی ضروریات اموردندر.
بوکون توراتلرك هر هانکی لسانه اولور
ایسه اولسون ترجمه‌سنی اولسان اربابندن
اولان اعاظمك پیشگاه انظار تقدیرینه وضع
ایده‌جك اولور ایسه‌کز بعض مقاصد
عادیه‌نك بیله بیك دفعه تکراری حالنده
دخی ینه بحق اکلاشیله‌بیله‌جك درجه‌ده
تفهیم اولنه‌مدیغنی وکتابلرك هر فصلنه بر
طاقم مالایعنی امور عادیه‌نك دخی وحی
وتعلیم ربانی اولمق اوزره درج ایدلدیکنی

گوره رك دوچار استغراب اولماسی قابل دکلدر. بالعکس قرآن عظیم الشان تلاوت وتتبع ایدلدیکی زمان تحمیدات وتمجیدات الهیه واحوال جنت واهوال جهنم واخلاقیات وسیاسیات کبی ذاتاً عالی اولان مقاصدك اوقدرده عالی برلسان ایله تصویر اولندقلری کوریلورکه جزؤیجه معناشناس اولانلرك واله و حیران قالمالری قابل دکلدر. حالبوکه قرآن عظیم الشانده بر طاقم ده مقاصد علمیه واردر. تاریخ و فلکیات وجغرافیا وحکمت طبیعیه وتجارت وصنایع وسائره کبی که بونلر بالنسبه مقاصد عادیه دن اولوب اك بیوك شاعرلر بیله مقاصد مذکوره یی فصاحت وبلاغت دنیالن علویت محضه درجه سنه ایصال ایده مامشلر ایکن

قرآن عظیم الشان مقاصدمذ کوره اوزرنده
دخی اك عالی اك نفیس صنایع کلامیه‌یی
بالاستعمال آنلری ده اوسمو مرتبهٔ بلاغت
اوعلودرجهٔ فصاحته اعلا واصعاد ایلیه‌رك
آنلراوزرینه دخی ادبا و فصحانك انظار
وله وحیرتنی جلب ایلمشدره حتی بوراده
شو مسئله‌نك تکررندن سز ممنون دخی
اوله‌لیسکز. زیرا انبیاء بنی اسرائیله اسناد
اولنان کتب موجودهٔ توراتیه‌یه نسبتله
نصارانك انجیللرنده فصاحت و بلاغت ده
واردر حکمت و علویت ده!

دیمجه واقعا طرفیندن مجاوبات براز
ایلروولیه‌رك سوز دخی اوزاندی ایسه ده
دوستمز صنایع کلامیه‌جه انجیللرك توراتلره
فی الواقع نه درجه‌لرده فائق اولدیغنه شمدی یه

قدر دقت بيله ايتمامش اولديغى حالده بو دقته ايلك دفعه اولمق اوزره شمدى موفق اولمقده بولنديغندن طولايى بزه قارشـو برده تشكر مجبوريتى آلتنده قالدى.

بوندن صكره بشائر انجيليه نك تعدادينه مباشرت ايلديكمزده اول پاول قدمانك آثار استبشارى اولمق اوزره روضة الاحبابك بوقاروده بيان اولنان مبحثنده بشائر توراتيه ميانده ايراد وقيد ايلديكى برقاچ آيات انجيليه يى اوقودق كه بونلرك بعضلرى بالنسبه جزؤى فرقلر ايله اناجيل موجوده ده دخى كوريله بيلورلر. لكن بز قريباً آنلرك صحيح وتماملرينى ده ايراد ايده جكمزدن تكررى وبناءً عليه بيهوده تطويل كلامى موجب اولمسندن احترازاً آنلرى بورايه

قيد ايتمدك. ديدك كه :

— بشائر انجيليه‌دن اول باول سزه ايراد ايليه‌جكمز بشارت اويله بر شيدركه انلر ينه بشائر توراتيه‌دن مأخوذ اولملريله هم تورات و هم انجيلك بعثت محمديه‌يه چفته شهادتی مقامنه قائم اولورلر.

شو تعريفمز دوستمزك مراقنی موجب اولەرق اويله چفته شهادت مقامنه قائم اولان بشائر انجيليه‌يی بر آن اول كورمك ايستدی. ديدی كه :

— اعمال رسلك درديجی بابنك ۲۲ نومرولو آيتنده « موسی اجدادمزه اللهكز رب برادرلريكزدن سزه بنم كبی بر پيغمبر ظهوره كتوره‌جكدر. آنك سزه سويليه‌جكی جمله شيلر خصوصنده آنی ديكليه‌سز »

دینلدیکی کبی ینه بو اعمال رسالك یدنجی
بابنك ۳۷ نومرولی آیتنده « بنی اسرائیله
خطاباً اللهکز رب برادرلریکزدن بنم کبی
بر پیغمبر ظهور ایتدیره جکدر . دیان بو
موسادر » دینلمشدر.

— بو آیتلر ینه بشائر توراتیه میاننده کی
ذکر ایلدیککز آیتلرك عینیدرلر.

— فنامی ؟ او آیتلرك توراتلرده
موجودتی شاید تحت اشتباهه کیرر ایسه
ایشته انجیله دخی نقل اولنمش بولنمق حسبیله
اشتباه مذکور بر طرف اولمش وثبوت
وتحقق قوتی برقات دها آرتمش دیملك
اولور .

— انی اما انجیلیون بو آیتك حضرت
عیسایی تبشیر ایلدیکنه قانع اولمشلر وبو

قناعتلرینی انجیللرك شرح وتفسیرلر ینه ده یازمشلردر .

— وارسونلر یازسونلر . طوغری اولمدقدن صکره ولوکه باقرلوحه‌لراوزرینه یازمشلر نه یه یارار؟ بز سزه بو تبشیرلرك نه یهودیلرك ظنی وجهله حضرت یوشعه ونه‌ده نصارانك ظنی وجهله حضرت عیسایه عائد اولمدیغنی و اولمیه جغنی بشائر توراتیه مبحثنده بیان واثبات ایلمش ایدك .

— بیان ایلمش ایدیکز اما او بیانکز « اثبات » درجه‌سنه واره بیلمشمی ایدی؟ سز قرنداشلر مسئله‌سنه ده « عربلر » معناسی ویردیکز . واقعا بو معنایی بعض آیات توراتیه ایله اثبات دخی ایلدیکز ایسه ده نصارا دخی کندیلکلرنجه قرنداشلردن

مقصد ينه بنی اسرائیل اولدیغنی اثبات
ایلمشلردر .

— بز آیات توراتیه ایله قرنداشلردن
مقصد بنی اسرائیل اولدیغنی وحقیقةً بنی
اسماعیل اولدیغنی اثبات ایلیه مامش صاییلور
ایسه‌ك نصارا بوندن مقصد ینه بنی اسرائیل
اولدیغنی عجبا هانکی دلائل ایله اثبات
ایلمشلردر ؟

مباحثه بودرجه‌یی بولنجه دوستمز
جواب اعطاسندن عاجز قالدی . فقط
بوعجزینی برتسلیمیت عد ایتمدی . بالعکس :

— نصارانك بوبابده بولدقلری دلائل
مستحضراتم میاننده داخل دکلدر . کتب
لازمه‌یی مطالعه ایتمدکجه برجواب ویره‌مم .
انسانك قوۀ حافظه‌سی هرشیئی جامع اوله‌

مامسندن طولانی مسئول ومعیوب طو-
تلمیوب معذور کورلمسی لازمدر.

دیمش ایدی، بزدوستمزك بوعذرینی
مقبول کورمکله برابر:

— بوبابده حاضرلقسز بولنمکزی عجزه
حمل ایدی ویره‌رك آنی‌ده کندیمز ایچون
برغلبه صایمیز. غلبه‌نك بو درلوسنی شایان
افتخار بولمیز. مع هذا سزه خبر ویره‌لم‌که
علمای اسلامیه ایله نصارا میاننده بومسئله
یالکز بزم سویلشدیکمز درجه‌دن‌ده عبارت
قالمامشدر. دها زیاده ایلرولیه‌رك علمای
نصارا بحق مبهوت براقلمشدر.

دیمش ایدك. دوستمز بومبهوتیتك
صورت ودرجه‌سنی فی‌الحال اکلامق مراقنه
دوشدیکندن بزدخی دیدك‌که:

— اشبو ایکی آیت انجیلیه‌ده دخی کله‌جك اولان پیغمبرك « بنم کبی » تعبیریله حضرت موسی کبی اوله‌جغی بیان اولنیور. حالبوکه حضرت عیسانك حضرت موسایه بکزریری وارمیدر؟ قیاس ایدیله‌جك اولور ایسه حضرت موسانك هر جهتله مشابهی حضرت محمدده‌در. حضرت موسی حضرت محمد کبی صاحب شریعت اولوب حضرت عیسی ایسه شریعت مستقله صاحبی دکلدر. حضرت موسی حضرت محمد کبی سیف ایله دخی مأمور اوله‌رق یوشع کبی سردارلر قوماندا سیله محاربه‌لر ایتمشدر. حضرت عیسی ایسه سیفدن ممنوعدر. حضرت موسی شرایع سالفه‌یی حضرت محمد کبی نسخ ایتمشدر. حضرت عیسی ایسه شریعت موسویه‌دن

بر حرف بیله بوزمغه کلمدیکنی سویله‌مشدر.
الحاصل هانکی حاللری تحری و مقایسه
ایدلسه حضرت موسانك «بنم کبی»
تعبیرندن مراد ایلدیکی مثل انجق حضرت
محمدده بولنوب حضرت عیسانك ایسه
حضرت موسایه بکزر هیچ بر یری کوریله‌
میه‌جکی تحقق ایلر.

شو ایضاحات دوستمزك نظر اهمیتنی
آچدقجه آچمقده دوام ایده‌کیتسون بز ایسه
کندیسنه بالکلیه حیرت ویرمك ایچون
شونی دخی علاوه ایلدك. دیدك که:

— سز خرستیان دکلمیسکز؟ اوحالده
سز بزدن زیاده دقت ایتملیسکزکه بوایکی
آیتده حضرت موسادن صکره آنك مثلی
اولمق اوزره کله‌جکی تبشیر اولنان ذاتك بر

« پیغمبر » اوله‌جغنی خبرویریلیور. حالبوکه سزلك اقانیم ثلاثه‌یه ایمانکز حسبیله حضرت عیسی پیغمبر اولمیوب حاشا وکلا اللهك اوغلی وعین الهدر.

ایشته بوصوك برهانمزاوزرینه دوستمز لال اولدی قالدی. بزه جواب اوله‌رق ویره‌جك برسوز بولمق شویله طورسون حسب النصرانیه تسلیمیت کوسترمکه بیله مجبور اولدی. زیرا بونی تسلیم ایتمیه‌جك اولسه ایدی حضرت عیسانك الوهیتی اعتقادندن رجوع ایتمسی لازم کلورایدی که کندی دینلرنجه صراحةً کفراولان بو رجوعی ارتکابدن ایسه اهون شری اختیار ایتمش اولمق ایچون بوتسلیمیتده بولندی. حتی بر لطیفه اولمق اوزره :

— اویله ایسه فاطمه علیه خانم افندی بو آیتی وشو تفسیراتی دخی مسافرلری اولان مادامله نیچون سویله‌مامش؟ تثلیثه قانع ومؤمن اولان بر نصرانی ایچون بوندن بیوك الزام اوله‌مز. عجبا شو دقیقه کریمهٔ معنویه کزجه معلوم دکلی ایمش؟

دیدی‌ده طرفمزدن جواباً دینلدی‌که:

— معلومی اولمامق قابل اوله‌مز. زیرا روش افاده‌سندن اکلاشیلیورکه انجیللری مطالعه ایلمشلردر. انجیللری دقتله مطالعه ایدن عالم وفاضل وفطین بر مسلمان ایچون شو یولده‌کی حقایق ودقایقه دقت ایده‌مامك بك‌ده متصور اوله‌مز. فقط سزه اول دخی خبرویرمش اولدیغم وجهله فاطمه علیه خانم افندی قزمز او مسافرلرینه قارشو بر مباحثه

ومناظر موقعنده دكل ايدى. عادات اسلا-
ميه‌جه مسافرلرينه حرمت واكرام وظيفه-
سيله موظف برصاحب خانه‌ايدى‌ده ايشته
مطابقا بونك ايچون دها ايلروسنه كيتمامشدر.

اشبو برنجى بشارت انجيليه‌نك سرديله
آنك اوزرينه تولد ايليان مناقشه دخى
بتدكدن صكره ايكنجى بشارت انجيليه
اولمق اوزره « ملكوت السموات » بحثى
طرفمزدن درميان اولندى كه بومسئله علماى
نصارا ميانده دخى مباحثات و مناظرات
دورادورى استلزام ايلمش بولنديغى حالده
تابوزمانه قدر بحق حل اولنه‌ميوب قالمشدر.
انجيللرك رواياتى صره‌سنه كوره اشبو
ملكوت السموات مسئله‌سنى الك اول اورته‌يه
قويان حضرت يحيادركه نصارا ميانده

«واقتيزله يحيى يحيى» ديه معروف ومشهوردر.
نبى مشاراليه حضرتلرى يهوديه بريه سنده
خلقه وعظ ونصيحت ايدرك متى انجيلنك
اوچنجى بابى مباديسنده تفصيل و ايضاح
اولنديغى وجهله خلقه «توبه و استغفار
ايدكز زيرا ملكوت السموات ياقلاشمشدر»
ديرايدى. شو مبادئ تبشيره نظراً حضرت
يحيانك خبر ويرديكى ملكوت السموات
حضرت عيسانك بعثتى اولمق اوزره وارد
خاطر اولور. بعض آباء كنيسائيه نك يعنى
احبار نصرانيه نك ده بويله جه واردخاطرلرى
اولمشدر. لكن حضرت يحيى شهيد ايدلد-
كدن صكره حضرت عيسى دخى بعث اولنه رق
جليله ولايتى طرفلرنده نشر دينه باشلايوب
ينه متى انجيلنك دردنجى بابنك ١٧ و ٢٣

نومرولی آیتلرنده واناجیل سائره‌ده بیان
اولندیغی وجهله خلقه « توبه ایدکز زیرا
ملکوت السموات یاقلاشمشدر » دیرایدی.
اکر بو ملکوت السمواتدن مقصدی کندی
بعثتی اولسه ایدی « یاقلاشمشدر » دیرمی
ایدی؟ بالعکس « حلول ایتمشدر. ایشته او
دخی بنم » دیر ایدی. ملکوت السموات
تبشیرینک حضرت عیسی اغزندن ایشیدیلن
اشبو صورت ودرجهٔ ثانیه‌سنه نظراً دخی
ظن اولنه‌بیلور وظن اولنمشدرکه بوندن
مقصد جناب عیسانک مدت حیاتنده‌کی
نبوتی اولمیوب ده بعدالعروج حاصل اوله‌جق
برملکوت سماوی اولسون. لکن بوتأویل
دخی کافی دکلدر، زیرا ینسه متی انجیلنک
التنجی بابنده بیان اولندیغی اوزره حضرت

عیسی حواریلرینه تعلیم صلات ایلدیگی
اثناده جناب حقه «سنك ملكوتك كلسون»
دیه تسلیمیتده بولنملرینی تعلیم بیوریور
ایدی . اگر کندی عروجندن صکره
ملکوت منتظره کلمش عد اولنه جق ایدیسه
تکرار «کلسون» دیه دعایه حاجت قالورمی؟
کذلك حضرت عیسی کندی حواریلرینی
هم ده عروج مسئله سندن صکره بلاد
اسرائیلیه یه نشر دین ایچون ارسال ایلدیکی
صره ده ینه متی انجیلنك اوننجی بابنده
تفصیل وبیان اولندیغی وجهله «وارديغكز
یرلرده ملکوت السموات یاقلاشمشدر
دیيكز» امرینی دخی ویرمشیدی. بوحاله
كوره حضرت عیسی نك عروجندن صکره
دخی برملکوت السموات ورودینه انتظار

اولنمقده بولندیغی اكلاشیلیور . عجبا او ملكوت السموات نه‌در؟

شو سوزلری قاتولیك دوستمزه خطاباً ایراد ایلمش ایدك . سوزلرمزك نهایتنده‌كی سؤال ایراد اولندیغی زمان « باقه‌لم نه جواب ویره‌جك » دیه بز آنك یوزینه باقه قالدیغمز كبی اودخی بس بللی بو مسئله‌یی دخی بزم نصل حل ایده‌جكمزه منتظراً یوزمزه باقه قالدی. یكدیكرمزه بویله باقه قالیشمز شبهه‌سز بش دقیقه‌دن زیاده دوام ایدرك هانیا سوزك طوغریسی ایكیمزدخی پك كولنج بر حاله كلدك . نهایت اكلاشلدی كه مستحضراتی میاننده بو مسئله دخی یوقدر. دوستمز بو بابده دخی حاضر لقسزدر. اما كندیسی اصلا بو مسئله ده معذور

كورلدی. زیرا بو بابده حاضرلقسز اولمق یالکز کندیسنده کوریله‌جك احوالدن اولمیوب الك عالم و فاضل پاپاسلر بیله شو مسئلهٔ نازکه ومهمه‌ده دوچار حیرتدرلر. انجامکار سوز بنه بزه دوشدی. دیدك‌كه:

— ملكوت السموات دنیلن شیئك احوالی انجیللرده بیان اولندیغی اوزره نظر تأمله آلنورایسه اکلاشیلورکه بوملكوت السموات بر حکومت سماویه‌در. عدالتی غایت شدیددر. رضای الهی یه مغایر حرکاتده بولنانلره غضبی وافراولوب صلاح حال اربابی ایچون ایسه بر لطف محض الهیدر. آنك شدائدندن قورتلمق ایچون آزغینلقلردن توبه واستغفارایتمك ورضای الهی یه موافق یوله کیرمك لازم کلور.

حتى يالكز طريقت منجيهٔ مسيحيه يه سلوك
دخى ملكوت السمواتك نجيهٔ عدالت شديده.
سندن قورتلمغه كفايت ايده ميور . ايشته
حواريلر دخى خاتى اوملكوت السمواتك
الطافى ايله تبشير و عقوبانيله تنذير ايتمكه
مأمور اوليورلر. واقعا علماى نصارادن
بعضلرى « ملكوت السموات ديمك ملت
مسيحيه نك شيوعى وبتون دنيايى احاطه سى
ديمكدر » ديه تفسيرلر تأويللر درميان
ايتمشلر ايسه ده بوتأويللر نصل طوغرى
اوله بيلورلركه هيچ اولمزايسه دين عيسايى
قبول ايتمش اولانلرك هيچ اولمز ايسه
حواريلرك ايشته بوعيسويتدن عبارت
بولنسان ملكوته نائل اولمش عد اولنملرى
لازم كلورايكن حواريلر بيله كنديلرينى

ملكوت مذكوره‌یه نائل اولمش صایمیه‌رق
اوملکوتك کلمسی ایچون دعا ایدییورلر .

قاتولیك دوستمز ملکوت السموات
حقنده‌کی شو ایضاحاتی کمال تعجب واستغراب
ایله دیکلیه‌رك :

— ملکوت السمواتدن مقصودیکز
عادتا برحکومت برپادشاهلق دیمك اولیور .
سؤالنی برطور استبعاد ایله ایراد
ایتمسونمی؟ ملکوت مذکوره احوالنه دائر
سویلدیکمز سوزلر کاملاً احکام انجیلیه‌نك
خلاصه‌سی دیمك اولدقلری حالده دوستمزك
شویله برسوز سویله‌مسی اصل بزم استغرا-
بمزی موجب اولدی . فی الواقع ملکوته
برحکومت معناسی ویریله‌جکنی ایراد ایلدك .
بومعنایی نره‌دن چیقاردیغمزی سؤال

ایتمسی اوزرینه دخی دیدك كه :

— نره‌دن چیقـاره‌جغمز بدیهیدر ، البته جیبمزدن چیقارمش دكلز . بومعنایی ملكوتك هم لفظندن هم انجیللرده بیـان اولنان حكمندن چیقارمشز . فرانسزجه انجیللرده ملكوت السموات تعبیری « روایوم ده‌سیو » كلمه‌لریله ایراد اولنیور . بوجمله‌ده‌كی « روایوم » ایسه آچیقدن آچیغه پادشاهلق وحكومت وسلطنت دیمكدر . انجیل مترجملری آنی « ملكوت » كلمه‌سیله ترجمه ایتمشلردركه بودخی قاموسده « ملك » جوهرندن اخذ اولنه‌رق معنـاسی « عز وسـاطنت و عظمته اطلاق اولنور . ومنه (لله الملك والملكوت) ای العز والسلطان . شارح دیركه اهل تحقیق ملكی عالم ظاهرده

و ملكوتى عالم باطنده استعمال ايدرلر .
پس ملكوت «ملك عظيم معناسنه‌در» ديه
شرح اولنور. بناءً عليه بو شرحده مثال
اوله‌رق ايراد ايديلن «لله الملك والملكوت»ك
معناسى‌ده ظاهر و باطن پادشاهلغى اللهه
مخصوص ديمكدر . قرآن كريمده سورهٔ
انعامك ٧٥ نجى آيتنده «وكذلك نرى
ابراهيم ملكوت السموات والارض وليكون
من الموقنين» بيوريليور كه معناى شريفى
«بز ابراهيمه سموات و ارضك عز
وسلطنتنى كوستردك . تاكه توحيده يقين
حاصل ايديجى اوله» يعنى «حق سبحانه
و تعالانك زمين و آسمانده صاحب عز
وسلطنت پادشاه ازلى وابدى اولديغنى كوره‌ده
وحدانيت الهيه‌سنه اكا كوره ايمان يقين

حاصل ایلیه » دیمکدر. ایشته لفظ ملکوتك
فرانسزجه وترکجه وعربجه وعجم وهندجه
معنالری بویله اولدیغی کبی السنهٔ سائرهجه
دخی « ملکوت » کلمهسی یرینه مطلقا ینه
پادشاهلق وحکومت وسلطنت معنالرینه
کلن برکلمه قونلمش اولهجقدر. اماانجیللرده
اشبوملکوتك کیفیت احکامنه دائر سرد
اولنان شیلره کلنجه بونك ایچون کاه ترلا-
سنده ایی تخم اکن آدمه کاه خردل دانهسنه
کاه خمیرمایهسنه عطف اولنان برطاقم مثاللر
ومثللر بولنوب بومثللردن و حکایهلردن
اکلاشیلیورکه اوملکوت اویلهصراحةً خبر
ویریلهجك شیلردن اولمدیغی کبی وضوح
کامل و بداهت باهره صورتنده کندی
کندیسنه اکلاشیلی ویرهجك شیلردنده

دكلـدر. كتب سماويه‌نك معتادى معلوم اولدى يا؟ مستقبله عائد اولان خبرلر صراحت كامله صورتنده اعطا اولنمزلر . رموز و اشارات و تمثيلات صورتنده اعطا اولنورلر. بوبابده‌كى اخبار انجيليه مياننده ملكوت مذكوره‌نك مستقبله عائد شيلردن اولديغى «كله‌جك» و «كلسون» و «يقين» تعبيرلرندن‌ده اكلاشيلور. هله بو بابده‌كى تمثيلاتدن متى انجيلنك يكرمى برنجى بابنده‌كى تمثيل نه‌قدر معنيداردر! بو تمثيل نهايتنده حضرت عيسى ديبوركه «سزه ديرم كه ملكوت الله سزدن آلنوب محصولنى ويرن برامته ويريله‌جكدر» ايمدى تأمل ايده‌لم. بوملكوت السموات اولجه برامتده‌ايمش‌كه حضرت عيسى اوامته «سز» ديه خطاب

ایدیور. مخاطب اولان بو امت هیچ بر
وجهله نصارا اوله‌مز. زیرا اوزمان نصارا
هم هنوز برامت صورتنده متشکل اولمامش
ایدی هم ده عیسویلرده هنوز ملکوت
السموات یوق ایدی که « یقیندر » و« کله‌-
جکدر » و« کلسون » دینلیور. اویله ایسه
ایشته بداهت درجه‌سنه یاقلاشیورکه بو
ملکوت اوزمان حضرت عیسانك مخاطبی
اولان یهودیلرك النده ایمش اما انلرك النده
محصول ویرمدیکندن آنلردن آلنوب بشقه
بر امته هم ده محصولنی ویره‌جك اولان بر
امته احسان اولنه‌جق ایمش . ملکوت
السموات یعنی بر حکومت سماویه وشرعیه
واقعا یهودیلره ویرلمش ایدیسه‌ده کنیشلك
کوردکجه انکار ایدوب بت‌پرستلکه رجوع

ایلدکلرندن و ملل متجاوره نك ربقهٔ اسارتلرینه و آنك ضمننده کی اعتسافانه دوچار اولدقجه توبه و استغفار ایلمدکلرندن ذکر اولنان حکومت سماویه آنلرك اللرندن آلنمق لازم کلمش. شو صورت صحیحه‌ده تاقی ایدیلنجه آرتق مسئله تمثیل و رمز درجه‌لرینی‌ده کچوب همان همان صراحته تقرب ایدییور. میدانه چیقیورکه بو ملکوت السموات عادتا شریعت دیمکدر. ذاتاً ملك وسلطنت قوانین موجوده‌نك نتیجهٔ مقتضیاتی دکلیدر؟ واقعا بویله بر شریعت رسول الله افندیمزدن اول یالکز حضرت موسایه ویریلوب حضرت عیسایه ویرلمامش ایدی. یهودیلر الندە شریعت مذکوره آرتق محصول ویرمز قیصیر و بیهوده برحالده قالدیغندن

حضرت عیسی اوملکوتك آنلردن آلنوب
محصولنی ویرن برامته ویریله‌جکنی تبشیر
ایلدی که اوامت دخی امت محمد اولدیغنه
ذره قدر شبهه ایدیله‌مز .

شو سوزلرمز قاتولیك دوستمزی
بالکلیه دوچار بهت وحیرت ایلدی . هم
بروجه بالا استدلالات لغویه وانجیلیه‌مزی
قبول ایتمیور هم ده ورده کافی دلائل وایضا
حات سرد ایلیه‌میور ایدی . بر آره‌لق :

ـــ ملکوت السمواتدن مقصد بر
حکومت ایسه حکومت نصرانیه دخی
شمدی یه قدر آوروپانك همان تمامنه وآسیا
وآفریقا وآمریقانك ده برچوق یرلرینه
شامل اولمشدر . حکومت خرستیانیه‌نك
درجهٔ شمولی حکومت اسلامیه‌دن بیله

زیاده‌در .

دیمش ایسه‌ده بوسوزك عدم قوتی ذاتاً هویدا اولمقله برابر طرفمزدن دخی دینلدی که :

— نصرانیتده حکومت هیچ کورلمامشدر و یوقدر . حتی بو مفقودیتدن ناشیدرکه انجیلده کی ملکوت السمواتك معناسی دخی اکلاشیله‌مامشدر . قطعات عالمه شامل اولان حکومت نصارا « حکومت سماویه وانجیلیه » میدر؟ نصرانیتده حکومت هیچ یوقدر . حضرت عیسی « قیصره عائد اولانی ینه قیصره و یریکز » دیمشدر که قیصره عائد اولان شی یالکز مسکوکاتدن عبارت اولمیوب اصل عصای حکومتدر . سزك ایچون حکومت نصرانیه دنیاله بیله جك

بر شی اوله‌بیلور ایدیسه‌ده اوده ازمنهٔ
متوسطه‌ده پاپالق مقامنك روحانیتی جسمانیته
وجسمانیتی روحانیته قاته‌رق پیدا ایلدیکی
برحکومت عجیبه اوله‌بیلور ایدی‌که آنك
هیئت نفتیشیه‌سی دخی مشهور « انکیزیسیون »
ایدی . سزك وجدانکز بو حکومته « حکومت
نصرانیه وانجیلیه » دیه‌بیلورمی ؟ حالبوکه
اهالیسی خرستیان اولان یرلرده قدیمدن
بوزمانه قدر ظهور ودوام ایدن حکومتلرك
کافه‌سی نصرانیه دکل « سیاسیه » درلر .
بعضلرینك ایمپراطورلری قراللری بعضلر-
ینك رئیس حکومتلری بولنه‌رق کافه‌سنده
ده مجلسلر شورالر بالتشکل امور دنیاجه
قوانین موضوعه‌لرینی احتیاجات زمانیه‌لرینه
متناسب اوله‌رق کندی عقللرینه کوره

یایمشلر ویایمقده بولنمشلردر. بوقانونلری
یایمق خصوصنده اناجیل موجوده‌یه اصلا
مراجعت ایتمامشلردر . نصل مراجعت
ایده‌بیلسونلرکه اناجیلده احکام شرعیه
یوقدر. حتی ملل نصرانیه‌نك قوانین سیا-
سیه‌سنك کافه‌سی دینلمسه بیله اغلبی
مقاصد کنیسانیه‌یه مغایردر. بو حقایقه
مقابل برده ملکوت السمواتك نه دیمك
اولدیغنی واو شریعت سماویه‌نك صورت
مرعیتنی ملل و اقوام اسلامیه نزدنده
آرایکز بافکز نه‌قدر مکمل بولورسکز.
آسیا و آوروپا و آفریقا قطعه‌لریله جزایر
بحراوقیانوسده کوچك بیوك شمدی‌یه
قدر بیکلرجه حکومتلر کلش و یوزلرجه‌سی
حالا دوام ایتمکده بولنمشدر . بونلرك

كافه‌سنده قوانینك اس الاساسی شریعت شریفهٔ محمدیه‌در. احتیاجات زمانیه ومكانیه‌دن اولمق اوزره یكیدن یكی یه یاپیلان نظاماتك كافه‌سی ده اساساً اوقانون الٰهی یه تطبیقاً یاپیلورلر. بونلرك ترقیات مدنیه‌یی نه‌درجه‌لرده مقتضی و سعادت بشریه‌یی نه‌قدر متكفل اولدقلری ایسه جهانی حیرتده براقان ترقیات اسلامیه ایله مقایسه‌یه محتاجدر. امرا وسلاطین اسلامیه مجرد سایهٔ شریعتده كندی تبعه‌لری اوزرنده «ظل الله فی الارض» درلر. بناءً علیه الله ورسولنه اطاعت وحرمت ومحبتله مأمور اولان مسلمانلر پادشاهلرینه دخی اطاعت وحرمت ومحبتله مأموردرلر. بومأموریت كندیلری ایچون فرض عیندر. هله

ملكوت السموات يعنی شرع شریفه اقتضاسنجه مقام خلافت مقدسه نك اهمیت وعظمتی هیچ برشیئه مقیس دكلدر. جهانك اقطار بعیده سنده بولنان اهالیٔ اسلامیه كندی امرای مستقله سنه مادةً وسیاسةً تابع اولسه لر بیله دیناً ومعناً مقام اقدس خلافته تابعدرلر. جمعه نمازلرنده خلیفهٔ پیغمبرك مبارك ومقدس نامنی یاد ایدوب دعا ایلمك اشبو اقوام اسلامیه نك كافه سنه واجبدر. ایشته ملكوت السموات بودركه بودرلو ملكوت نه انجیلده نه آباء كنیسائیه نك كتابلرنده نصارایه تشمیم بیله ایدلمیوب دول وحكومات نصرانیه نك هیچ بریسنده امثالی كورلمامشدر. یالكز نصاراده دكل كتب سماویه اصحابی اولیان ملل كافره ده دخی

گورلمامشدر. بوعنايت سبحانيه بريهوديلر
برده مسلمانلر حقنده وقوعه كلەرك حضرت
عيسى على نبينا وعليه السلام افنديمزك ديمش
اولديغى وجهله او ملكوت جليله يهوديلر
الندن آرتق محصول ويرمامك درجەسنده
برعقامت پيدا ايلديكى ايچون آنلرك الندن
اخذ اولنمق يعنى شريعت موسويه فسخ
ايدلمك صورتيله بزه ويرلمشدركه بوعنايت
الهيەدن طولايى كيجه كوندوز يوزمزى
يرلره سورەرك ايتديكمز سجدەلرده
جناب حقه نه قدر شكرلر ايلسەك يرى
واردر.

شو محاكمه دوستمزى عادتا لال ايلدى.
كاه صاراروب كاه موراروب يبور ايدى.
ذهنندن سويليەجك بلك چوق شيلر

آراشدیریور ایدیسه‌ده یا بوله‌میور ایدی
یاخود بولدیغی شیلری ایراد ایلسه مکابره‌دن
عبارت قاله‌جغنی کندیسی دخی کوروب
اکلادیغندن ایرادینه جسارت ایلیه‌میور
ایدی. بسبتون سکوت حالنده قالسه دخی
بك بمان محجوبیتی موجب اوله‌جغندن
نهایت مطلقا برسوز بولوب سویلملك غیرتیله
ینه فاطمه علیه خانم افندینك نسوان اسلامی
درمیان ایلیه‌رك :

— ایشته علیه خانم افندی مصاحبه‌سنه
اصل بو مسئله‌یی ده علاوه ایتملی ایدی.
آوروپالی مسافرلرینك نظر دقتنی وفوق
الحد اهمیتنی اصل بو مسئله جلب ایدر
ایدی.

دیمش ایسه‌ده بو مسئله منه کوره‌نك

جوابنی اولجه ویرمش اولدیغمزدن تکرا-
رینه لزوم کورمدك. یالکز:

— بوملاحظه نك تکرارنده آرتق فائده
قالمدی. فائده سز شیلرله زمان کچوره جکمزه
اوزمانی شو اوچنجی بشارت انجیلیه یه
صرف ایده لم که اهمیتی ایکی اولکی بشارتلر-
دن دها زیاده در.

دیه متی انجیلنك یکرمی برنجی بابنده
۳۳ و ۳٤ و۳٥ و ۳٦ و۳۷ و ۳۸ و ۳۹
و ٤۰ و٤۱ و ٤۲ و٤۳ و ٤٤ و٤٥ نومرولو
آیتلرنده بیان اولنان تمثیلی درمیان ایلدك که
تمثیل مذکور شوندن عبارتدر: خانه صاحبی
بر آدم وار ایدی که مرقوم بر باغ دیکوب
اطرافنه برچیت چویردی و درونده بر
برجندرهلك قازوب برده قله بناسندن صکره

انی باغجیلره ایجار ایدوب کندیسی غربته
کیتدی. محصول وقتی یاقلاشدقده محصولنی
آلمق ایچون خدمتکارلرینی باغجیلره کوندردی
ایسه‌ده باغجیلر خدمتکارلری طوتوب کیمنی
دوکدیلر کیمنی اولدوردیلر و کیمنی طاشلا-
دیلر. بونك اوزرینه باغ صاحبی دها سائر
برچوق خدمتکارلر کوندردی. مستأجرلر
آنلره دخی اومنوال اوزره حرکت ایتدیلر.
نهایت باغ صاحبی شاید اوغلمه حرمت
ایدرلر دیه آنلره کندی اوغلنی کوندردی
ایسه‌ده باغجیلر اوغلی کورنجه کندی
کندیلرینه وارث بودر کلیکز آنی ده
اولدیروب میراثنی ضبط ایده‌لم دیه اوغلی
دخی طوتوب باغدن خارجه چیقاردیلر
واولدوردیلر. ایمدی باغ صاحبی کلدیکی

زمان باغجیلره نه یاپملیـدر دیه صوردقده آنلر (یعنی بو تمثیلی ایشیدنلر) اکا (یعنی حضرت عیسایه) دیدیلرکه باغ صاحبی اول فاسق آدملری جور وجفا ایله هلاك ایدوب باغی دخی محصول موسمنده محصولنی صاحبنه ویره جك اولان دیکر باغجیلره ایجار ایتملیدر. عیسی آنلره یاپوجیلرك رد ایتدیکی طاش کوشه طاش اولدی بوایسه ربدن اولوب کوزلرمزده عجیبدر دیو بر وقت کتابلرده اوقومدیکزمی؟ آنك ایچون ینه سزه دیرمکه ملکوت الله سزدن آلنوب محصولنی ویرن برامته ویریله جکدر. هرکیم او طاش اوزرینه دوشر ایسه قیریله جق واوطاش دخی هرکیمك اوزرینه دوشر ایسه آنی ازه جکدر دیدی. باش

کاهنلر ایله فریسیلر بو تمثیللری ایشتدکجه بونی کندی حقلرنده سویلدیکنی اکلادیلر»

دوستمز بو فقرهٔ انجیلیه‌یی ایشتدیکی زمان :

— بو دخی دمنجلك کندیلککزدن شرح وتفسیر ایتدیککز ملکوت السموات مسئله‌سنك تفصیل و ایضاحندن عبارتدر.

دیمه‌سیله بز دخی دیدك که :

— من جهة اویله‌در. فقط ایشلك یالکز بر جهتی ملکوت السموانه عائد اولوب بر آنی واقعا خارج ازدائرهٔ انجیل تفسیر ایلمش اولدیغمز حالده‌ده تفسیرمز حقیقت انجیلیه‌یه مغایر دکل ایدی. بوراده ایشته کیفیت بتون بتون توضیح ایلیور. ملکوت السموات بنی اسرائیلده ایکن

آنلردن آلتوب محصولی ویرن برامته یعنی
عربلره اعطا اولنه‌جغی تصریح ایدیلیور.
فقط بن سزك نظر دقتکزی اصل شو باغ
وباغجی ومستأجرلر حکایه‌سنه جلب ایدرم.
بو تمثیلده‌کی رموز واشارات اوقدر بلیغدرکه
بوکا صراحت بیله دیسه‌ك جائزدر. ایشته
آپ آشکاره کوریلیورکه باغ صاحبندن
مراد حق سبحانه و تعالادر باغدن مراد
دخی ملکوت السموات یعنی شریعت الهیه‌در.
اطرافنك محافظه‌سی و محصوللرك ادراکی
نهی عن المنکر و امر بالمعروفدن کنایه‌در.
وعاصی باغجیلر بنی اسرائیلدرکه طرف حقدن
کلن خدمتکارلری یعنی انبیاء کرامی تحقیر
واشکنجه وقتل ایلدیلر. نهایت کندیلرینه
کوندریلن اوغلکه زعم نصاراجه حضرت

عیسادر آنی‌ده ینه زعم نصاراجه قتل
ایتدیلر. بوراده ایکی دفعه «زعم نصاراجه»
دیمشمزه سبب حضرت عیسانك بوراده
اخبار قبل الوقوع نوعندن خبر ویردیکی
صلیب ماده‌سیله کندی نبوتی ماده‌سنك
دخی نزد نصاراده لایقیله اکلاشیله‌مامسیدر.
ترجه‌سنی سویلمك لازم کلسه ایدی دیر
ایدك كه نهایت کندیلرینه بلا پدر روح الله
اوله‌رق کوندردیکی ذاتك دخی قتلنه قیام
وتشبث ایلدیلر. بونك اوزرینه بر کوشه
باشنه اشارت اولندی كه او دخی اس الاساس
شریعت اولان نبوت احمدیه‌در. یابجیلر
یعنی باش کاهنلر فریسیلر وآنلرك اتباعی
دیمك اولان احبار یهود آنی‌ده رد ایلدیلر
ایسه‌ده او ینه کوشه طاشی اولوب هر کیم

کندیسنی اکا چارپدی ایسه قیرلدی واو
هر کیمه چارپدی ایسه ازدی، نتیجهٔ حال
اوله‌رق دخی ملکوت السموات آنی محصو-
لسز براقانلردن آلنوب محصولنی ویرنلره
ویرلدی که او محصول دخی اوامر ونواهیٔ
الهیه‌یه اطاعت واحکامنی اجرادن عبارتدر.
اشبو تمثیلات انجیلیه‌یی بوندن بشقه درلو
تأویل ممکن ایسه ایدکزده کوره‌لم.

هیچ بر وقتده غیرتی الدن براقمیان
فاضل دوستمز اشبو تحدیمز اوزرینه ذکر
اولنان تمثیلات انجیلیه‌یی تأویل ایچون
دیدی که:

— کوشه طاشی مسئله‌سنه کلنجه‌یه
قدر ایتدیککز تأویلات پك طوغریدر.
انجق بو کوشه طاشی مسئله‌سی دلالت

ایلیورکه ملکوت السموانك یهودیلردن
الندقدن صکره محصولنی و یرملك اوزره
تسلیم اولنه‌جغی امت اخری عربلر دکل
بلکه نصرانیتی قبول ایتمش اولان یونانیلر
ورومالیلردر. زیرا معلومکز اولمق لازم
کلورکه طاشدن مقصود رئیس الحواریین
پتروسدر. مشارالیه هنوز بالقجی اولدیغی
حالده قرنداشی آندرائوس عقبنده حضرت
مسیحه تابع اولدیغی زمان اسمی سمعون
ایدی‌ده حضرت عیسی آنك اسمنی «سفاس»
یعنی طاش کلمه‌سنه تبدیل ایدرك « سن
طاشسك. اوطاش اوزرینه کلیسامی بنا
ایده‌جکم » کلامی ایله آنی حواریلرك رئیسی
نصب ایلدی. یونانیجه « پتروس » کلمه‌سی
طاش معناسنه اولدیغندن حواری مشارالیه

دخی پتروس دیه شهرت بولدی . واقعا
اوچ دفعه حضرت مسیحی انکارایتمسی کبی
بعض خطالری اولدی ایسه‌ده آنلر عفو
ایدیله‌رك حواریلرك رئیسی اولدیغی زمان قدس
شریفده نشر دینه باشلایه‌رق یالکز برکون
ظرفنده اوچ بیك کشی‌یی نصرانیته اقناع
ایلدیکی مشهوردر. ایشته بیان ایلدیککز
تمثیلات انجیلیه میانده کندیسنه هرکیم
چارپسه قیریله‌جغی وکندیسی کیمه طوقو.
نسه ازه‌جکی اخبارالنان کوشه طاشی بو
ذاتدرکه فی الواقع انطاکیه‌وانا طولی وروماده
وقوعه کلن موفقیاتی کندیسنده اوقوتی
کوسترمکده‌در .

ایراد ایلدیکمز تمثیلاتی قانولیك
دوستمزك بو یولده تأویل ایده‌جکی ذاتاً

معلوممز ایدی ده انك ایچون کندیسنی
تأویله دعوت ایلمش ایدك . بعض انجیل
شرحلرنده دخی بو تأویلی کورمش ایدك .
انجق تأویل مذکورك ینه نصارادن اولان
ارباب انتقاد میاننده بیله مقبول اوله مدیغنی
دخی دوستمزه اخطار ایله دیدك که :

— مبانیٔ نصرانیتده کرك حضرت
عیسانك وکرك حواریلرینك سوزلرینی
هرکیم ایشتمش ایسه نصرانیتی قبول ایلمش
صاییلی ویرمك کنیساجه معتاددر . آباء
کنیسائیه نك افادات غیرتکارانه لرینه باقیلور
ایسه دها حضرت مسیحك صاغلغنده
خلق فوج فوج قبول ایمان ایلمشلردر .
اما ایشلك طوغریسی معجزهٔ عیسویه ایله
علتلرندن مرضلرندن قورتیلانلرك بیله

« مؤمن » کلمه‌سندن مراد اولنان معنای صحیحه کوره ایمان ایتمامش اولملریدر. حواریلرك دخی ایمانلرنده ضعفی انجیللره یازلمشدر. هله حواریلر زماننده نصرانیتك نه‌قدر کوچلکله قبول اولنه‌بیلدیکی اعمال رسل ومکاتب حوارینده کورلمکده‌در. نصرانیتك قبول وشیوعی بویله برکونده اوچ بیك کشینك قبولی درجه‌سنده دکل آییلده اوچ بیك کشینك قبولی درجه‌سنده سرعت کوسترمش اولسه ایدی عصرلرجه مدت ظرفنده نصرانیت میدان علانیته چیقه‌میوب‌ده زیرزمینلرده مستور قالملیمی ایدی؟ هرکیم کندیسنه چارپمش ایسه قیرلمش وکندیسی هرکیمه چارپمش ایسه ازمش اولان کوشه طاشی اکرفی الواقع

پتروس اولسه ایدی روماده بیچاره‌یی سکز آی مدت مامرتین حبسخانه‌سنده حبس ایلدکدن صکره نهایت اورادن چیقاروب صابیه تپه‌سی آشاغی آصه‌رق اهلاک کنه مقتدر اوله‌بیلملی می ایدیلر؟

بو سوز اوزرینه فاضل دوستمز اویله هرکیم ایله مصادمه ایدوایسه ازملك درجه‌سنده‌کی قوت وغالبیتك برغالبیت روحانیه ومعنویه اولدیغنی وجسمانیتده‌کی ضعفك بوبابده هیچ بر اهمیتی اوله‌میه‌جغنی کمال فصاحت وبلاغتله بالاطراف ایراده باشلادی ایسه‌ده ملکوت السموات دیمك شریعت سماویه دیمك اولدیغنه و نصرانیتده احکام شرعیه بولنمدیغنه و بناءً علیه ملکوت السمواتك بنی اسرائیل یدنده وقتیله ویرمش

اولدیغی محصول کبی بر محصول یعنی بر حکومت شرعیه هیچ بر وقتده نصارا ده بولنمدیغنه دائر اولجه ایراد ایلدیکمز سوزلری تکرار ایله برابر آنلره برده :

ــ خرستیانلغی ایلك قبول ایتمش اولان حکمدار ایمپراطور بیوك قسطنطین دکلیدر؟ میلانده نشر ایلدیکی فرمان موجبنجه نصرانیتی رومانك دیانت رسمیه سی اوله رق اعلان ایتمامشمی ایدی؟ اوزمانه قدر مغلوب ومستحقر اولان خرستیانلغی آندن صکره قلیجی قوتیله تحکیم ایلمامشمی ایدی؟ ملکوت السموات محصوللشدیرمش عد اولنه بیله جك حکمدار یکانه بو ذات اولمق لازم کلدیکی حالده اوبیله ینه اسکی روما بت پرستلکنه موافق واصلی دیانت

سماویه مغایر اوله رق کندی هیکلنه سجده ایدوب طائفه خلقی مجبور ایلمك صورتیله کندیسنده کی ملکوتك ملکوت السموانه کلیاً مخالف اولدیغنی فعلاً ومادةً اثبات ایلمش ایدی. یوقدر افندم یوقدر. نصرانیتده شریعت یوقدر. بنی اسرائیل آره سنده محصولسز قالمش اولان شریعت سماویه نصرانیته کچمامشدر. کچمش و یا کچه جك اولسه ایدی حضرت مسیح اوصورتده خبر ویرر ایدی. بناءً علیه نه قدر معانده ایلسه کز بزم توجیهاتمزی حکمدن دوشوره رك آنلرك یرینه کندی توجیهاتکزی اقامه ایلیه مزسکز.

ایضاحاتی دخی علاوه ایلینجه دوستمز معانده طریقنه کیتمکده ده جسارت ایده میه رك:

— ای باقه‌لم بونلردن بشقه انجیللردن
دها نه‌یولده استبشاراتکز واردر؟

دیدی وطرفمزدن دخی بشائر انجیلیه‌نك
دردنجیسی اولمق اوزره افادات آتیه‌یه
شروع اولندی :

— اذیال انجیلیه‌دن مشاهداتك ایکنجی
بابنده ٢٦ و ٢٧ و ٢٨ و ٢٩ نومرولی
آیتلرنده بیان و ایضاح ایدلدیکی وجهله
حضرت عیسی علیه السلام کندیسندن
صکره بر ذات دخی کله‌جکنی صورت
صراحتده بیان ایله برابر اوذاتك احوالنی
دخی تفصیل صره‌سنده الی نهایه غالب اولوب
امتلر اوزرنده حکم وسلطنت سوره‌جکنی
وانلر اوزرنده اجرا ایده‌جکی حکم وسلطنتی
تیمور عصا ایله اجرا ایلیه‌جکنی و کندیسنه

مخالفتده بولنان امتلرك چوملكجي چناقلری
كبي قيريله‌جقلرینی و كنديسنه كوكب
صبحكاهی ويريله‌جكنی بيان ايلمشدركه
بو اخبارانك هيچ بريسی نه پتروس حواری‌يه
ونه‌ده نصارادن بشقه بريسنه قابل تطبيق
اولميوب افادات مذكوره‌نك كافه‌سی كلمه
بكلمه حضرت محمد عليه السلامه مخصوص
اولديغی تصويرات انجيليه‌نك ظواهرندن
بيله آكلاشلمقده بولنمسندن قطع نظر حضرت
عيسادن صكره زمانمزه قدر جناب محمددن
ماعدا هيچ بر پيغمبر كلمامش و هيچ بر
كيمسه‌يه بويله بر عصای ملكوت ويرلمامش
اولمسی‌ده بو دلالتلری تأييد ايلر. الك لطيف
والك غريبی شودركه بوندن مقدم بشائر
صابئيه مسئله‌سنده بيان اولنديغی وجهله

ورود محمدی یی تبشیر ایلیان سطیح کاهن رسول الله افندیمز حضرتلرینی « صاحب الهراوه » دیه تعبیر ایتمشدر . هراوه ایسه عصای عظیم معناسنه اولدیغندن بو صورتله ورودینی تبشیر ایلدیکی ذات ایشته انجیل شریفک شو آیتلرنده ده تبشیر اولنان صاحب عصا اولدیغنی اشارت ایلمش دیمک اولیور .

رحمة الله افندی حضرتلرینک بیانلرینه کوره صاحب عصا اولمق اوزره انجیلده مبشر بولنان ذاتک حضرت محمد علیه السلام اولمسی حقنده بعض علمای هندیه ایله پروتستان پاپاسلری آره سنده دخی بر مباحثهٔ مهمه جریان ایلیه رک غلبه ینه علمای اسلام آره سنده قالمشدر .

فاضل دوستمز سکوته واردی . بو

سوزلرمزی نه تصدیقاً ونه ده رداً شق شفه ایتمیور ایدی. واقعا اکثریا حال ملزمیتنده بویله برسکوته بورینورایدیسه ده بودفعه‌کی سکوتنده برده طالغینلق اولدیغندن کندیسنی شوطالغینلقدن ایقاظ ایچون :

— ایشته شمدی سوزك صره‌سی فاطمه علیه خانم افندینك بیان ایلدکاری پاراقلیت مسئله‌سنه کلدی.

دیدیکمزده دوستمز بریقظان تام ایله اویانه‌رق کندیسنی طوپلادی وسویلیه‌جکمز شیلره مستعجلانه برطورانتظارکوسترمکله مبحث مذکور دخی طرفمزدن بروجه آتی بسط وتمهید قلندی .

— اشبو پاراقلیت مسئله‌سی یالکز فاطمه علیه خانم افندی طرفندن میدانه

چيقارلمش برمسئله دكلدر . يالكز رسالهٔ
حميديه مؤلفى طرفندن ده ميدانه چيقارلمامشدر . فاطمه عليه خانم افندى قازيمر
سكينك قرآن ترجمه سنده صف سوره سنك
التنجى آيتى زيرينه علاوه ايلديكى ملاحظه دن
اقتباس ايتمش اولديغى كبى رسالهٔ حميديه
مؤلفى دخى هندلى رحمة الله افندى حضر-
تلرينك اظهار الحق نام اثر نفيسلرندن
اقتباس ايلمشدر . حالبوكه فاضل مشار اليه
رحمة الله افندى حضرتلرى دخى اظهار الحق
ترجمه سنك ايكنجى جلدينك ٢٦٣ نومرولو
صحيفه سنده بيان اولنديغى وجهله بو مسئله يى
ينه بر پروتستان پاپاسنك اثرندن اقتباس
ايلمشلردر . مذكور پاپاسك اثرى ١٢٦٨
سنهٔ هجريه سنده هندستانك قالكوتا شهرنده

بر رساله صغیره صورتنده باصلمش اولوب
مقصودی دخی پاراقلیت لفظنك معناسنده
کویا اهل اسلام خطا ایتمش اولدیغی جهتله
بو خطایی طوغریلتمق اولدیغنی بیلدیر
لمشدر. پاپاس مومی الیهك بو افاده سندن
مستبان اولیورکه کندیسندن اول دخی اهل
اسلام بوکلمه ایله اشتغال ایلمشدر. زیرا
اشتغال ایتمامش اولسه ایدی خطانك دخی
وقوعه کلمامش اولمسی لازم کلور ایدی. اوت
پاپاس مومی الیهدن اول دخی اهل اسلام
بومسئله ایله اشتغال ایلمشدر. زیرا روضة
الاحباب که ۱۱۰۷ سنه‌سی اوائلنده یعنی
بوندن اوچیوز بوقدر سنه اول ترجمه
اولنمشدر آنده رسول الله افندیمز حضر.
تلرینك اسامی و القاب متعدده‌سی تعداد

وبيان اولنديغى صره‌ده بو پاراقليت لفظى
واردر. حالبوكه كتاب مذكور مشهور ميرزا
على شير نواينك تكليفى ايله مولانا عطاءالله
ابن فضل الحسينى طرفندن تأليف اولنمشدركه
تاريخ تأليفى ترجمهٔ تركيه‌ده مسطور دكل
ايسه‌ده هرحالده على شيرنوايى طرفندن
وقوع بولان امر وتكليف اوزرينه تأليف
اولنديغنه ومشاراليه على شيرنواينك تاريخ
وفاتى ايسه ٩٠٦ سنهٔ هجريه‌سى ايدوكنه
نظراً روضة الاحباب مطلقا اوسنه‌دن اول
تأليف ايدلمش اولمق لازم كليور. پاراقليت
مسئله‌سنك قدمى بركره بو صورتله ٩٠٦
سنه‌سندن اوله قدر واريلدقدن صكره
دها ايلرولره قدر كوتورلمك ايشى دخى
پك قولايلشمش اولور. زيرا او سنه‌لرده

اهل اسلامك نصارا ویهود ایله مجادلهٔ
دینیه‌سنه آرتق لزوم قالمامش بولندیغندن
بو مسئله‌یه دائر نزد اسلامده موجود اولان
معلوماتك تا امام قرطبی‌یه ویاخود صدر
اسلامه قدر قدم پیدا ایلیه‌جکی لزومی
کندی کندیسنه آشکار اولور. ایمدی حکم
ایدرزکه شو پارا قلیت مسئله‌سی عندالاسلام
یکی برشی اولمیوب کرکی کبی قدم پیدا
ایلامش مسائلدندر .

مسئلهٔ مذ کوره‌نك قدم تاریخیه‌سنه
دائر شو معلومات مختصره‌یی آلدقدن صکره
ذات مسئله‌یه کیرشمك ایچون اول باول
بوبابده‌کی منقولات انجیلیه‌یی کوره‌لم.

بو مسئله اصل یوحنا انجیلنك اون
دردنجی بابنده بیان اولنمقده‌درکه بو بابده

حضرت عیسانك كندی حواریلرینی
بعض خصوصات حالیه ایله احوال مستقله‌دن
خبردار ایلمكده بولندیغی اوروپا السنه‌سی
ایله طبع اولنان انجیل نسخه‌لرینك بابلری
باشلرنده مندرج بولنمسی معتاد اولان
خلاصه‌لرده كوسترلمكده‌در . ایمدی باب
مذكورك ١٥ و ١٦ و ١٧ نومرولو آیتلرنده
لسان مسیحدن اوله‌رق « اكر بنی سوییور
ایسه‌كز بنم وصیتلریمی حفظ ایدكز . بابادن
استرحام ایده‌جكم واوسزه بشقه برپاراقلیت
كوندره‌جكدركه الی الابد سزكله قائم اوله‌
جقدر . اوپاراقلیت روح الحقیقه‌دركه عالم
آنی قبوله مقتدر اوله‌مز . چونكه آنی
كورمز وآنی اصلا طانیمز . فقط سز آنی
طانورسكز . زیرا اوسزكله برابر ساكن

اوله‌جق و سزك میانه‌کزده بولنه‌جقدر » دنیلدیکی کبی باب مذکورك ٢٦ نومرولی آیتنده دخی « اما پدرك بنم اسمم ایله کوندره‌جکی تسلیجی که روح القدسدر او سزه هرشیئی اوکرته‌جك و بنم سزه دیدیکم هرشیئك یادینی سزه اخطار ایلیه‌جکدر » و ٣٠ نومرولو آیتده « احتمال که آرتق سزکله سویلشمیه‌جکم . زیرا بو دنیانك بکی کلیور . فقط بنم اوزریمه آنك حکومتی یوقدر » دینلمشدر . کذلك یوحنا انجیلنك اون بشنجی بابنك ٢٦ نومرولو آیتنده « فقط پدرم طرفندن سزه کوندره‌جکم تسلیجی یعنی روح الحقیقه سزه کلدیکی زمان او بکا شهادت ایده‌جکدر » و ینه انجیل مذکورك اون التنجی بابنك ٧ و ٨ و ٩

و١٠ و١١ و١٢ و١٣ و١٤ و١٥ نومرولو
آیتلرنده ه فقط بن سزه حقیقتی سویلیورم
بنم کیتمکلکم سزك ایچون خیرلودر .
زیرا بن کیتمز ایسه‌م پاراقلیت کلمز. اما
بن کیدر ایسه‌م سزه پاراقلیتی کونده‌ره‌جکم
اودخی کلدیکی زمان عالمی کناه و صلاح
وحکم اوزرینه اقناع ایده‌جکدر کناه
اوزرینه اقناع ایده‌جکدر: زیرا آنلر
(یعنی کنهکارلر) بکا اصلا ایمان ایتمدیلر.
صلاح اوزرینه اقناع ایده‌جکدر: زیرا بن
پدریمه کیدییورم. و سز بوندن صکره بنی
کورمیه‌جکسکز. اما حکم اوزرینه اقناع
ایده‌جکدر: زیرا بو دنیانك بکنك حکمی
کسیلمشدر. سزه سویلیه‌جك دها برچوق
شیلرم وارایسه‌ده آنلر شمدیلك سزك

استعداد کزك فوقنده‌در. اما اوروح الحقیقه کلدیکی زمان سزی کافهٔ حقایقه سوق وایصال ایده‌جکدر. زیرا او اصلا کندن. یلدکندن سویله‌میوب بلکه ایشتدکارینی سویلیه‌جك ومستقبلده اوله‌جق شیلری خبر ویره‌جکدر. اوبنی تمجید ایده‌جکدر. زیرا او بنمکیلردن آلوب سزه خبر ویره‌جکدر.

محتویات انجیلیه‌یی بو صورتله ایراد ایدیشمز اوزرینه قاتولیك دوستمز:

— تمام! پاراقلیتدن مقصد ایشته روح القدسدرکه حضرت عیسانك عروجندن صکره حواریلر اوزرینه نزول ایدرك آنلری حقایق اشیا وعلوم اولین وآخرینده خبردار ایلمشدر.

دیمکه روی استعجال کوستردی ایسه‌ده بز :

— براز صبر بیوریکز . علمای اسلامیه‌نك بو مسئله‌یی نصل حل ایلدکلرینی کوردکزده دیه‌جکلریکزی آندن صکره دییکز .

مقدمه‌سیله پاراقلیت مسئله‌سنی علمای اسلامیه‌نك نصل حل ایلدکلرینی وقالکوتاده طبع اولنان پروتستان رساله‌سنك دخی کویا بوبابده اسلامی رد ایده‌یم دیر ایکن انطاق حق قبیلندن اوله‌رق بالعکس نصل تصدیق ایلدیکنی بروجه آتی ایراد ایتدك :

— معلومدرکه سورهٔ صفده لسان حضرت مسیحدن اولمق اوزره کندیسندن صکره بر پیغمبر کلوب انك اسم شریفی دخی احمد اوله‌جغی خبر ویرلمشدر . علمای

اسلامیه یوحنا انجیلنده کی پاراقلیت لفظنك
احمد دیمك اولدیغنی اثبات ایچون کتب
سماویه حقنده شو حقیقتی ایراد ایلیه‌رك
دیمشلردرکه : کتب سماویه‌ده اسامیٔ
خصوصیه عیناً درج اولنمزلر. واقعا اسامیٔ
توراتیه‌دن بعضلری قرآنده عیناً مذکور
ایسه‌لرده لسان عبرانی ایله لسان عربینك
یکدیگرینه پك زیاده قرابتی بولندیغی
ایچون بو عیناً انتقال خصوصنده بر بأس
کوریله‌مامشدر. مثلا «ابراهیم» اسم
عبرانیسی عربی‌یه ترجمه ایدلسه «اب رحیم»
صورتنه قونلمق لازم کلوب حالبوکه
جزؤی بر تأمل ایله بو ایکی کلمه‌نك بر اولد-
قلری و اسماعیل و یعقوب و جبرائیل
وعزرائیل کبی اسامیٔ سائره‌نك دخی آز

چوق بو حکمده اولدقلری کوریلور . بونکله برابر عن اصل عربی اولمیان بو کلمه‌لر « عجمه » عد اولنه‌رق اعرابجه غیر منصرف دیه محکوم اولدقلری دخی دقایق لسان عربی‌یه واقف اولانلرك معلومیدر . لکن عربی ایله عبرانی آره‌سنده‌کی قرابت درجه‌سنده مناسبتی اولمیان لسانلر خصوصنده کتب سماویه بویله عیناً نقل اسامی ایتما مشلردر . بلکه اسامی‌یی دخی ترجمه ایلمشلردر . بناءً علیه نصارا اللرنده‌کی انجیللرده و آنلردن مترجم اولان نسخ سائره‌ده وحتی عربی نسخه‌لرده « پاراقلیت » کلمه‌سی یالکز حروف عربیه‌ده پای فارسی بولنمامق حسبیله برمعتاد فای عربی‌یه نقل اولنه‌رق « فاراقلیط » صورتنده یازلمش

وتا ایله طا آره‌سنده‌کی قرب مخرج حسبیله
تای یونانیه‌نك طای عربیه‌یه تبدیلنده
دخی برباس کوریله‌مامش ایسه‌ده قرآن
عظیم الشان اوکلمهٔ یونانیه‌یی عیناً نقل ایتمیه‌رك
ترجمةً نقل ایتمشدر . حالبوکه اناجیل
موجوده دخی بوکلمه‌یی حضرت عیسادن
عیناً نقل ایتمیوب ترجمةً نقل ایتمشدر. زیرا
حضرت عیسا لسان عبرانینك ساماریتن دنیان
صورتیله متکلم بولنوب لسان یونانی ایله
متکلم اولمدیغندن کندی اصحابنه
پاراقلیت کلمه‌سنی ایراد ایلمش اوله‌جغنه
اصلا احتمال ویریله‌مز. البته بو پاراقلیت
کلمه‌سنك یرینه فم سعادت حضرت عیسادن
برکلمهٔ عبرانیه ظهور ایلمشدرکه ایشته او
کلمه الیوم موجود ومشاهد اولسه ایدی

« احمد » كلمهٔ عربیه‌سنه « ابراهیم » ایله « ابیرحیم » کلمه‌لرنده‌کی قرابت درجه‌سنده یقین اولدیغی عیان بیان کوریلیور ایدی. شایان دقت احوالدندرکه اناجیل موجوده‌ده پاراقلیت کلمه‌سی « یعنی تسلیت ویریجی » ویاخود « یعنی روح الحقیقه » کبی جمل تفسیریه ایله ایضاح دخی قلنمشدر. کلمهٔ مذکوره قولایجه اکلاشیله بیله‌جك شیلردن اولسه ایدی بو جمل تفسیریه‌یه احتیاج کوریلورمی ایدی؟ مع هذا کلمهٔ مذکوره‌نك سهل الفهم اولوب اولمدیغی و مبادئ نصرانیتدن بریی اشبوجمله تفسیریه‌یه احتیاج کورلدیکی یوقسه عن اصل پاراقلیت کلمه‌سی موجود اوله‌رق پك اعلا دخی اکلاشلمش ایسه‌ده بالآخره

بونلرهم مقاصد نصرانیه‌یه موافق دوشمدیکی
ایچون می جمل مذکورهٔ تفسیریه‌نك آره‌یه
صیقشدیرلدیغی پك زیاده جالب نظر اهمیت
اولان موادندر.

دوستمز بوراده دخی استعجال ایدرك
باراقلیت کلمهٔ یونانیه‌سنك تحلیل و تشریحنه
کیرشمك ایستدی ایسه‌ده بز:

— بو تحلیلی اولجه بیان ایلدیکمز
پروتستان پاپاسنك قالکوتاده مطبوع اولان
رساله‌سنه ترك ایلسه‌ك دها موافق اولور.

اخطاریله بر آزیجق دها صبرلی بولنملر-
ینی رجا ایلدیکمزدن دوستمز دخی روی
انصاف کوستردی. بناءً علیه مسئله‌نك بسط
و تمهیدنده طرفمزدن بروجه آتی دوام اولندی:

— ۱۲٦۸ سنه‌سنده قالکوتاده طبع

اولنان پروتستان رساله‌سنده دینیلیورکه :
اشبو پاراقلیت کلمه‌سنده مسلمانلرك دوچار
خطا وغلط اولملرینه سبب بو کلمه‌نك
یونانیجه اصلنی بیله‌مدکلریدر . لفظ
مذکورك یونانیجه اصلی « پاراقلیتوس »
اولوب بو ایسه تسلی ویریجی وپاردیمجی
و وکیل معناسنه برکلمه اولدیغندن بو کلمه‌ده
« احمد » معناسی تصور بیله اولنه‌مز .
لکن بس بللی علمای اسلامیه کلمهٔ مذکو-
ره‌نك « پریقلوتوس » اولدیغنی ظن
ایتمشلردرده بونك‌ده « احمد » و « محمد »
معناسنه اولدیغنی حکم ایلمشلردر . واقعا
کلمه‌نك اصلی بویله « پریقلوتوس » اولورسه
معناسی دخی « احمد » و« محمد » کلمهٔ عبرا-
نیه‌لرینه پك قریب اولور . لکن شبهه

بوقدر كه كلمه‌مز كوره‌نك اصلی «پاراقلیتوس» اولوب علمای اسلامیه‌نك بونی «پریقلو-توس» ظن ایتملری غلطدر.

قانولیلك دوستمز بوراده غایت مظفرانه بر طورله طورانه‌رق :

— ایشته بنم دخی سویلیه‌جکم بوایدی. نصرانیت کلیساسنجه دخی بو بویله قبول اولنمشدر.

دیدی ایسه‌ده بوملاحظه‌سی نصرانیت کلیساسی ایچون هیچ بر فائده‌یی موجب اوله‌میه‌جغنی کندیسنه پك قولای اکلاتلدی دینلدی که :

— کنیسانك شو «احمد» و «محمد» نام شریفلرندن نه زمان خبری اولمش که پاراقلیتوسلك او معنالره کله‌میه‌جکنی حکم

ایلمش؟ البته بعثت احمدیه ورسالت محمدیه دن صکره ! اویله دکلمی؟ اویله ایسه بعثت عیسویه ایله بعثت محمدیه آره‌سنده‌کی آلتیوز بوقدر سنه ظرفنده نصرانیت کلیساسی بو پاراقلیتوس کلمه‌سنه نه‌معنی ویرمش؟ بوراسی سزجه معین ومعلوممیدر ؟

بوسئوال اوزرینه دوستمزه ینه بر طورغونلق کلدی. بونلك معلوم و معین اولدیغنی ادعا ایده‌مزایدی. زیرا اویله بر ادعاده بولنه‌جق اولسه طرفمزدن « بزده کوره‌لم. اومعلوماتی هانکی منبعدن آلدیکز ایسه بیله‌لم » طلبی درحال ایراد اولنه‌جق ایدی. بونی کندیسی دخی بیلدیکی جهتله بالطبع کیفیت مذکوره‌نك معلوم ومعین اولدیغنی درمیان ایده‌مدی. واقعامفقودیتی

دخی اعتراف ایتمدی. دیدی که :

— اوت بونی بیلەیم. لکن بن بیلە‌مدیکم حالدە سزدە بیلەمزسکز. هیچ بر کیمسەدە بیلەمز. چونکه بیك اوچیوز سنەلك نسخ انجیلیە بوکونکی کوندە عادتا نایاب کبیدر.

بزم دخی دوستمزدن ایستدیکمز شی بوندن عبارت ایدی. بناءً علیه بز دخی دیدك که :

— اوت ! اویلە ایدی. و اویلەدر. رسالت محمدیەنك شیوعندن صکرە ایسە بویلە بر بشارت انجیلیە موجود اولەبیلەجکی احتمالنەکورە بو بشارتی حکمدن دوشورمەك ایچون نسخەلرە قلم قاریشدیری ویرمك نصارا ایچون اسهل اموردر. فقط بز ادعا

ایده‌بیلورزکه انجیللرده‌کی پاراقلیت کلمه‌سندن صکره « یعنی روح الحقیقه » ویاخود « یعنی تسلی ویریجی » کبی جمل تفسیریه اون اوچ عصر اولکی انجیللرده موجود اولمیوب آندن صکره ادخال قلنمشلردر. بودعوایی ردایچون « خیر! ایشته سزه بعثت محمدیه‌دن اول یازلمش برنسخهٔ انجیلیه که آنده دخی بو جملهٔ تفسیریه‌لر محرردر» دیه‌بیلورمیسکز؟

— واقعا بن دیه‌مم اما بنم دیه‌مامکلکم ایله ایشك دخی سزك دیدیککز کبی اولمسی لازم کلمز. احتمال که بوسوزی کنیسادیه‌بیلور. زیرا روما کبی استانبول کبی مراکز قدیمهٔ نصرانیه‌ده البته بوقدر قدیم نسخه‌لر واردر.

— عجله ایتمیکز افندم! بوسوزی

دنى ويرملك قولاى برشى دكلسه‌ده بونى
بويله ديمك ممكن اولسه ايدى تدقيقات
انجيليه‌ده الك ايلرويه واران پروتستان
و باخصوص قاتوليك ميسيونرلرى بونى
ديرلر ايدى . هله قالكوتاده طبع اولنان
رسالهٔ پروتستانيه‌ده مطلقا تصديق اولنور
ايدى. چونكه مؤلف رساله‌نك خصماى
اسلاميه‌سنى بالكليه عاجز براقمق ايچون
بونى ايراد ايتمسى الزميت تحتنده ايدى.
حالبوكه روش افاده‌سنه دقت اولنورسه
كوريلوركه او رساله‌ده بحثك بوجهتى
پك كوشك يازيليور. اولجه دخى ديديكمز
وجهله عادتا انطاق حق قبيلندن اولمق
اوزره علماى اسلاميه‌نك استخراجى همان
همان تصديق دخى اولنيور.

— اوته دیمك ؟ تصدیقی نره‌دن چیقاره‌دیکز ؟

— دقت بیورکز ! پاراقلیت کلمه‌سنك اصلی یونانیسی اولمق اوزره درمیان ایدیلن ایکی کلمه‌یی یان یکا اوله‌رق شویله «پاراقلیتوس . پریقلوتوس» دیه یازه‌لم . بونلرك ایکیسی بر برینه نه‌قدر بکزه‌یورلر . برنجیسنده بر الف وبر یا زیاده اولوب ایکنجیسنده بر الف نقصان وفقط یا حرفی یرینه‌واو حرفی موضوعدر . دیمك‌اولیورکه اصل فرق بر الفدن عبارتدر . حتی اغرینك دیلنك تشکلاتی هر کلمه‌یی طوس طوغری اوقومغه مساعد اولمیان بعض بلتکلرك که‌که‌مه‌لرك بونلری اوقورایکن یکدیکرینه قاریشدیرملری درجه‌سنده مشابهت لفظیه‌

لری واردر. بو التباس ایسه ارباب تحریف ایچون ده ایشی تسهیل ایدر. آرتق شو قدرجق بر تحریفی غیرتکاران نصارا ایچون محال درجه سنده مشکلاتدنمی کوررسکز؟ حالبوکه بوندن التمش سنه اول طبع اولنان ترکجه نسخهٔ انجیلیه کچن سنه طبع اولنان دیکر نسخه یه همان هیچ بکزه مامك درجه سنده مصحح معدل یعنی محرف اولوب بوکا قیاساً اون اوچ عصردنبری بر کلمه یه بر الف علاوه سیله برده یاسنی واوه تحویل ایتمك امور مشکله دنمیدر؟

شو ملاحظه دوستمزی پك فنا بیزار ایلدی. بز سوزمزده دوام ایلدك. دیدك که:

— قرآن کریمك تحدیاتی نه دیمك اولدیغنی سزه وقتیله اکلاتدقیا؟ بو تحدیات

خصمه میدان اوقومق دیمکدر . ایشته
بعثت سنیه‌لرینی متعاقب اول محکمهٔ عدالت
الٰهیه‌نك اول دیوان استیناف حقیقت
سبحانیه‌نك مدعئ عمومئ معنویسی اولان
ذات رسالت سمات « بن اویم که سزك
کتابکزله دخی مبشرم . ایشته قرنداشم
حضرت عیسانك بوندن صکره احمد ناملی
برذات کله جکدر دیه خبرویردیکی ذات بنم »
ادعاسیله میدانه آتلدیغی زمان نسخهٔ انجیلیه‌
ده‌کی کلمه پریقلوتوس اولمیوب ده پاراقلیتوس
اولسه ایدی اوزمانك نصاراسی دفع دعوی
ایچون « یاهو خطا ایدییورسکز . زیرا
بوراده پریقلوتوس دینلمیورکه اودخی احمد
اولسون ده سزك اسمکزه دلالت ایلسون.
بوراده پاراقلیتوس دینلمشدر. اوایسه

« تسلي ويريجي وتعذيه ايديجي ديمكدر »
ديه مدافعه‌سنه قيام ايتمزلرمي ايدي ؟
وقتيله‌ده خبر ويردك يا ؟ او زمانلر مكه‌ده
برخيلي خرستيان وارايدي . ورقه بن نوفل
نصراني اولوب انجيلي بر نسخهٔ عبرانيه‌دن
لسان عربي يه ترجمه دخي ايلمشيدي .
او نسخه‌ده پاراقليت لفظي مطلقا عيناً
موجود اولمديغي كبي پاراقليتوس ياخود
پريقلوتوس كلمه‌لري و « تسليجي » وه روح
الحقيقه » جمل تفسيريه‌سي‌ده بولنميه‌رق
مطلقا و بهمه حال « احمد » كلمه‌سنه قرابتي
آشكار بركلمه موجود ايدي كه نصارا ملزم
اوله‌رق سس چيقاره‌مامش و ابن نوفل
ايسه صدق رسالت محمديه‌يي تصديق ايلمشدر .
بوكا آقان صولر طورور .

قاتولیك دوستمز برمدت تأملدنصکره :

— یاا‌وزمان ترجمه اولنان نسخهٔ عبرانیه ویاخود عربیه الکزده اولوبده بوسوزده‌کی صدقکزی سزاثبات ایده بیلورمیسکز ؟

دینجه بزه بلااختیار برکولومسه‌مه کلدی . دیدك که :

— بزی کندی سلاحمزله اورمق ایستیورسکز اویله‌می ؟ دمن سزه ایراد ایلدیکمز حالده سزی جوابدن عاجز براقان سؤالی شمدی سز بزه ایراد ایلیورسکز . فقط بوسؤال اسلام ایچون موجب عجز اولمز . زیرا بزده هیچ اولمز ایسه وقت سعادته قدر اولسون بوپاراقلیت مسئله‌سی حقنده برقدم بولنه‌رق واقعا او

زمانکی انجیلك نسخهٔ عبرانیه وعربیه‌سی
یوق ایسه‌ده آنلردن منقول اوله‌رق بومسئله
سیر شریفه وحدیث کتابلرینه وبونلرك
جمله‌سندن اقوی اولمق اوزره قرآن عظیم
الشانه داخل اولمشدر. سزك ایچون دمنجك
سویلدیکم سوزه برباشقه یولده مقابله ایلملك
صورتی دخی وارایدی. بن اصل اویولده
مقابله کزی بکله‌مش ایدم. دیمه‌لی ایدیکزکه
بوکلمه برکلمهٔ یونانیه اولوب یونانیلر ظهور
اسلامی خبر آلنجه‌یه قدر بوبابده برکونه
مدافعه‌ده بولنمامق خصوصنده معذوردرلر.
آنلرده‌کی پاراقلیت لفظنك اسلام طرفندن
استخبار اولنمسی دخی آزچوق برزمانه
محتاج اولدیغندن بومسئله هرحالده اسلامجه
دخی مسائل متأخره‌دندر. ایشته بویله

دفعه‌لی ایدکنزه

ذکی دوستمز بو سوزمزه تبسم ایله مقابله ایدرك دیدی که :

— خاطرمه کلمدی دکل ، خاطرمه کلدی اما دها وقت نبوت محمدیه‌ده قیصر رومه کوندرلدیکنی خبرویردیککز نامه‌ایله حبش نجاشیسنه کوندریلن نامه‌ده حضرت پیغمبر طرفندن شو مبشریت درمیان اولنمش بولندیغندن اودیدیککز تأخر همان هیچ یوق دیمکدرده آنك ایچون بو ملاحظه‌یی ایراد ایتمدم .

— واقعاً هیچ یوقدر ، زیرا او نامه‌لردن اول دخی بو مبشریت ادعاسنی حضرت قرآن اورته‌یه قویمشدر . ایشته او تحدیء قرآنیدن بو زمانه قدر شو مسئله بزده روایات و مباحثات

متصله ومتسلسله ایله کلمش اولوب سزده
یعنی نصاراده ایسه اناجیل موجوده‌نك
حضرت عیسایه متصل اوله‌مدقلری کبی
انجیلك غیری آثاردینیه دخی اومنبعه واصل
اوله‌مدیغندن بو بابده‌کی عجزکز باهر واسلا.
مك قوتی بدیهی وظاهردر.

قاتولیك دوستمزك بو حقلی سوزلره ینه
قناعت ایده‌میه‌جکی درکار اولوب انجیلده‌کی
پاراقلیت لفظندن مقصد مطلقا فخر عالم
افندیمز حضرتلری اوله‌میه‌جغی وبوندن
مقصد عروج عیسادن صکره روح القدسك
حواریلر اوزرینه نزولندن عبارت بولنه‌جغی
حقنده بر طاقم تفصیلاته کیرشدی وقاتولیك
وپروتستان میسیونرلری طرفندن بو مسئله‌یه
دائر سنین وفیره‌دنبری حاضرلانمش اولان

ملاحظات كثيره واجوبۀ كونا كوندن
خاطرنده بولنه‌بيلنلرى بسط وتمهيدايتدى
ايسه‌ده برچوق اربابى طرفندن صحايف
كتب اوزرينه صره‌سيله قونلمش بولنان
ملاحظات واجوبۀ مذكوره‌يى صره‌سندن
چيقاروب شوندن بوندن صورتنده ايراد
ايدى ويرمك آنلرك مستلزم اوله‌جقلرى
اجوبه‌نك دخى صره‌دن چيقملرينى اقتضا
ايليه‌جكندن بزشو يولسزلغى منع ايچون :
— دوستم ! بو ايرادايله‌يككز ملاحظا
تك دها چوغى ميسيونرلرك اهل اسلام ايله
مجادله ايچون يازدقلرى كتابلره كيرمش
وجوابلرى دخى علماى اسلاميه طرفندن
ويرلمشدر . هندلى رحمة الله افندى حضر-
تلرى ايسه بونلردن بالاقتباس كرك نصارانك

اعتراضاتنی و کرك اهل اسلامك آنلره
ویردکاری جوابلری و نصارا طرفندن بو
جوابلره بیان اولنان ملاحظاتی وجانب
اسلامدن او ملاحظاته سرد ایدیلان مقابلاتی
اویله برصره یه قویمشدرکه بزدخی او ترتیبی
قبول ایده جك اولور ایسه‌ك هم کندیمزی
بیهوده یورغونلقدن قورتارمش وهم ده بو
محاوره‌مزی اوقویانلرك استفاده‌لرینی
تسهیله دها زیاده خدمت ایتمش اولورز.

دیدك . بو صورتی مناظرمز دخی
قبول ایدرك محاوره‌مزی رحمة الله افندی
حضرتلرینك ترتیبی اوزره یوروتدك .

انجیلده‌کی پاراقلیت لفظنك یونانجه
اصلی پریقلوتوس اولورسه معناسی احمد
ومحمد معنالرینه پك قریب اولدیغنی نصارا

دخی اعتراف ایدییورلر . حالبوکه بزم
روملرك بوکونکی کونده استعمال ایلدکلری
یونان جدید لسانجه دخی حمد وثنا مقامنده
« ساس پریقلو » دیرلرکه « سزه حمد وثنا
ایدرم » دیمکدر . ایشلك بو جهتنده شك
وشبهه‌یه اصلا محل یوقدر . نصارا ایسه
انجیلده‌کی کلمه‌نك شومعناسنی تبدیل ایچون
اصل کلمه پاراقلیتوس اولدیغنی دعوا ایلد -
کلرندن رحمة الله افندی حضرتلری نصارا -
نك بودعواده بالفرض حقلی اولملری بیله
صدق نبوت محمدیه‌یه دلالته مانع اوله‌میه -
جغندن بحثله اظهارالحقده دییورلرکه :

— رساله‌ٔ مذکوره (یعنی قالکوتاده
طبع اولنان پروتستان رساله‌سی) صاحبنك
بیانی اوزرینه پاراقلیتوسك معناسی تسلیجی

ومعین ووکیل ویاخود ۱۸۱٦ سنه‌سنده مطبوع اولان انجیل عربیسده یازلدیغی وجهله « شافع » اولدیغندن بو معنالرك جمله‌سی محمد صلی الله علیه وسلم اوزرینه صادق اولور.

شو مدعایی سرد ایلدکدن صکره اثبات مدعا ایچون دخی بوپاراقلیتوسدن مقصد نصارانك دیدکلری وجهله نه‌یوم دارده حضرت عیسی اوزرینه ونه‌ده بعدالعروج حواریلر اوزرلرینه نازل اولان روح اولمدیغنی وبالعکس آندن مقصود نبی ذیشان افندیمز حضرتلری بولندیغنی اثبات ایچون دلائل متعدده سرد ایدرك بونلرك برنجیسی اولمق اوزره دییورکه :

— حضرت عیسی اول امرده « اگر

بنی سورایسه کز وصیتلریمی حفظ ایدوب
آنلره امتثال ایلیکز » دیدکدن صکره
پاراقلیتك کله جکنی اخبار ایتمشدر . بوندن
مرامی بعدالعروج حواریون اوزرینه نازل
اوله جق روحدن عبارت بولنسه ایدی بو
فقرهٔ تنبیهه یه لزوم قالمیوب تنبیه مذکور عبث
اولور ایدی . زیرا حواریلرك کندی
اوزرلرینه روحك نزولنی کوردکاری زمان
استبعادلری تصور اولنه مز ایدی . حتی
صلیب عیسادن اول دخی حواریلرك فیض
روح ایله مستفیض اولدقلری انجیللرده
مذکوردر . حواریلر ایچون بویله بر
استبعاده امکان مادی دخی یوقدر . زیرا
برکیمسه نك قلبنه روح نازل اولدیغی زمان
آثار فیوضاتی دخی نمایان اوله جغندن بو

حال ایله حالله نن آدمك اننی استبعادی متصور اوله مز. بناءً علیه شو یله بر تنبیه حضرت عیسانك کندیسندن صکره کله جك بر پیغمبر دیکر ایچون اولمق ضرورت حکمنی آلورکه حواریلر و آنلرك اخلافی اوله جق نصرانیلر اونبوته احتمال ویره میوب آنی استبعاد ایده جکلری ایچون بو بابده کندیلرینی تطمین مقصدیله بویله بر تنبیهه لزوم دخی کوریلور.

دوستمز بو توجیهه مقابل برقاچ سوز سویلدی ایسه ده سویلدیکی سوزلری قبول ایتمك لازم کلسه ایدی انجیلك بعض آیتلری معناسز ولزومسز ومردود بولندیغنسه ده قناعت ایتمسی ایجاب ایلر ایدی. زیرا سویلدیکی سوزلرك خلاصه سی ه اکرچه

حضرت مسیح بویله بر تنبیه ایله سوزه
کیرشمش ایسه‌ده سزاو تنبیهه باقمیکز. مرام
ومقصود او دکلدر. بونلر تماميله یرسز
ولزومسزدر » دیمکه مساوی اولمش ایدی که
بویله کتاب سماویدن ایشلرینه کلن سوزلره
اینانوب ایشلرینه کلميانلره اینانمامق اهل
کتاب ایچون نه‌قدر عجیب وعادتا معیوب
اوله‌جغی قرآن عظیم الشانده ده بر قاچ
یرلرده کوسترلمشدر. مع هذا رحمة الله
افندی حضرتلرینك ایراد ایلدکلری دلائل
شو یردن عبارت بولنمدیغندن دوستمز ایچون
دلائل مذکوره‌نك ایکنجیسنی دخی ایراد
ایدرك :

— پاراقلیتدن مقصود اب ایله ابندن
صکره اقانیم ثلثه‌نك اوچنجیسنی تشکیل

ایلیان روح اولمسه ایدی زعم نصارایه کوره اوروح پیغمبرویاخودمرسل اولمیوب حاشا ذات الله اولدیغندن وبعثت مسیح ایله برابر اودخی کلمش بولندیغندن کلمش اولان شیئك کله جکی خبر ویرلمز و « دیکر پاراقلیت » دیه اوروحك بر بشقه روح اولدیغی بیان اولنمزایدی.

دیدك . شودلیل اولکیدن دها قوی اولدیغی جهتله دوستمز بونی رد ایده بیلمك ایچون دها زیاده تلاش کوستردی ایسه ده تلاشك وتکثیر کلامك فائده سی اوله میور ایدی. پاراقلیتدن مقصد روح القدس اولدیغنی نصوص صریحهٔ انجیلیه ایله بردرلو اثبات ایده میور ایدی. ایدیله مزکه ایتسون. حتی بر آره اق ارمنیجه انجیللرك عباره سی

ترکجه وعربجه وفرانسزجه انجیللره بکزه‌مدیکنی وارەنی عبارەسنده پاراقلیتدن مقصد روح القدس اولدیغنك دها زیاده تصریح ایدلدیکنی بیله اورتەیه سوردی ایسەده بوسوزدخی کندیسنه بر فائده قازاندیره‌میوب غایتی انجیللرك لساندن لسانه حین ترجمه‌سنده بسبتون اکلاشیله‌میه‌جق درجه‌لرده محرفیتلرینی اکمال ایلمش اولدیغنه کندیسنجه دخی قناعت ایدلمك لازم کلدی. شو محاورەنك نتیجه‌سنده دوستمز رحمة الله افندی حضرتلرینك دلیلنی قبول ایده‌مامکله برابر بحق رد دخی ایده‌میوب ملزم اولدی. بزایسه رحمة الله افندی حضرتلرینك اوچنجی دلیلنی دخی ایراد مقصدیله:

— پاراقلیتدن مرام تسلیجی وکیل

وشفاعت ایدیجی بر روح اولدیغی انجیلده
تصریح ایدلمسنه نظراً بو صفتلرك صفات
الهیه‌دن اوله‌بیلملری ممکن دکلدر . زیرا
حق تعالی حضرتلری شفیع دکل غفوردر.
وکیل دکل اصیلدر. معین دکل مختاردر.
بو وکالت واعانت وشفاعت ایسه انبیایه‌لایق
ومناسب دوشه‌جك احوالدندر.

دیدك . بو اوچنجی استدلال اولکی
استدلالی تأیید ایلدیکندن فضله مناظرمزك
امر مدافعه‌ده کوستردیکی عنادی دخی تعدیل
ایتمسنی مجبوریت تحتنه آلدی . زیرا کرك
قبل العروج وکرك بعد العروج ایستر
حضرت عیسایه ایستر حواریلره نزول ایدن
روح القدسك ربوبیتنده نصاراجه شبهه
اوله‌میه‌جغندن وتسلی وشفاعت ووکالت کبی

شيلرك ايسه شان جليل ربوبيتله توفيق
قبول ايتديريله بيلمسى آنلرجه دخى محال
اولديغندن دوستمز ايچون بوراده مبهوتيت
امرضرورى حكمنه كيردى. بزايسه فاضل
هنديئك شوغابه سندن محظوظيتمزى ستر
ايده ميه رك دردنجى دليلنى دخى ايراد
ايلدك . ديدك كه :

— حضرت عيسى «او پاراقليت بنم
سزه سويلديكم شيلرك جمله سنى تذكار
واخطار ايده جكدر» ديمش اولوب اكر
پاراقليتدن مقصد روح القدس اولسه ايدى
انجيللرده حواريونك تعليمات مسيحيه يى
فراموش ايلديكارى و بعده روح القدسك
اخطاريله يكيدن تخطر ايتدكلرى بيان
اولنمق لازم كلورايدى. حالبوكه انجيللرده

بویله بر بحث یوقدر ونفس الامرده بر پیغمبرك
اصحابی ایچون پیغمبرلرندن آلدقلری تعلیماتی
برقاچ کون ویا هفته ظرفنده اونوتملری ده
ممکن کوریله‌مزکه صکره‌دن واسطهٔ روح
القدس ایله تذکار واخطاره لزوم کورلسون.
بناءً علیه بوتعریف دخی حضرت عیسادن
صکره دیکر برنبی ذیشانه مناسب دوشمکده‌دره
زیرا ایشك اوزرندن بش التی عصر کچدکدن
صکره خرستیانلر تعلیمات عیسویه‌یی اونوت
ه‌رق اونبی ذیشانه درلو افترالرده بولنملری
ونصرانیتی عادتا عیناً روما بت پرستلکنه
بکزتملری حسبیله جناب مسیحك درمیان
ایتدیکی حقیقتلری رسول الله افندیمز
حضرتلرینك تکراراً تذکار واخطار بیوره
ملرینه لزوم جدی کورلمشدره

اشبو دليل رابع باقلسه مناظرمز ايچون شق شفهيه بيله مجال براقامق لازم كلور ايديسه‌ده يتدجكه قوتلرى آرتان دلائله شو مناسبتله برمقابلهٔ قطعيه‌ده بولنمق ايچون :

— حواريلرك اصلا ايمان كامللرى بعد العروج كنديلرينه روح القدسك نزوليله وقوعه كله‌رك عن اصل جاهل آدملر ايكن بو تفيض اوزرينه هرشيئى بيلور اولمشلردر. بناءً عليه زمان مسيحده علم وايمانجه نقصانلرندن طولايى برقاچ دفعه دوچار تعذير و تكدير اولوب بو ايسه حضرت مسيحك كنديلرينه سويلديكى شيلرى لايقيله اكلامامالرندن نشأت ايلمش ايكن مؤخراً فيوضات روح القدس ايله اكلامش اوللرينى تصويردر.

دیدی ایسه‌ده شو جواب سنجیدهٔ میزان
تدقیق اولندقده رحمة الله افندی حضرتلرینه
جواب شافی اوله‌میه‌جغنی وهلهٔ کورلمکده‌در.
زیرا تذکار واخطار ایچون مطلقا نسیان
واونسیان حسبیله حقیقت اصلیه‌دن تباعد
لازم کلوب بوصراحت دوستمزك جوابنده
بولنمدیغی کبی انجیللرده دخی یوقدر. یعنی
دوستمزك سوزی رحمة الله افندی حضر-
تلرینك سوزینه تماس بیله ایده‌مامشدر.
بونی کندیسنه اخطار ایلدیکمز زمان بشقه
درلو جواب تدارکندن عاجز قاله‌رق:

— رحمة الله افندی حضرتلرینك
بشنجی دلیلی وارایسه آنی‌ده کوره‌لم.

دیمه‌سیله بز دخی دیدك که:

— دلائل دها چوق! ازجمله بشنجی

دليل دخی شو وجهله سرد اولنورکه :
حضرت عيسانك ورود پاراقليت مسئله سنی
وقوعندن اول حواريونه خبر ويرمسی
پاراقليتك ورودی زماننده ايمان ايتملری
ايچون اولديغنی اخطار ايلديكنه دائر انجيل
شريفده برفقره بولنوب بودخی اثبات
ايدركه پاراقليتدن مقصد روح القدس
دكلدر. زيرا روح القدس كنديلرينه نزول
ايدوب ده جسم وجانلرينی استيلا ايلديكی
زمان اكا ايمان ايتمامك حواريونك يد
اختيارلرنده اولەمز. روح نزول ايلديكی
زمان حواريلر آنك فيضيله بلا اختيار
مستفيض اوله جقلرندن ايمان دخی طبعاً
بونك ضمننده داخلدر. ايمان ايسه مطلقا
برنبی مرسله مخصوص اولەبيلور وآنك ده

نفس بشریه ایچون کوچلکندن ناشی طرف
مسیحدن توصیه یه احتیاجی بولنور. ایشته
شو ملاحظه دخی اثبات ایلرکه پاراقلیت
مسئله سنی تفسیر ایلیان روحدن مقصد
روح القدس اولمیوب برنبی ذیشاندر.

مناظرمز ایشته اصل بو دلیل اوزرینه
ایراد ایده جك بر اعتراض بوله مدیغندن
سکوته مجبور اولدی. واقعا اناجیل موجو.
دهده اعتراض مقامنده ایراد اولنه بیله جك
بعض اشارتلر وباخصوص او اشارتلری
تفسیر یولنده آباء کنیسائیه طرفندن ایراد
اولنمش تأویللر وارایسه ده آنلری احتجاجه
صالح سنداتدن اولمق اوزره ایرادایده بیلمك
ایچون نصوص انجیلیه نك کاملاً متناقض
ومتخالف اوللرینی قبول ایتمك لازم کلور.

بو ایسه لصارادن هیچ بریسنك ایشنه
الویرمز . کیتدکجه قوتی آرتان دلائلدن
اولمق اوزره فاضل هندینك دلیل سادسنی
دخی بروجه آتی ایراد ایلدك . دیدككه :

— حضرت عیسی « پاراقلیت بنم
حقمده شهادت ایده‌جکدر » دیدی . روح
القدس ایسه زماننده حضرت عیسی ایچون
صورت مشاهده‌ده شهادت ایتمدیکی کبی
عروجندن صکره دخی شهادت ایتمدی .
ذاتاً حواریلر حضرت عیسی ایچون روح
القدسك شهادتنه دخی محتاج دکللردر .
زیرا آنلر روحك نزولندن اول عیسایه
ایمان ایلدکلری کبی مسئلهٔ عروجده
ایمانلرینی تقویه ایدرك کندیلری اوزرینه
روح القدسك نزولی حالنده ایسه ینه

کندی اعترافلری وجهله یالکز اکمال ایمان ایلمشلردر. بوقسه شهادت یکیدن ایمان حالنده لازم اولان شیلردن اولوب بوکا ایسه احتیاج یوقدر. امادرلو افترالرله نبی مشارالیه حضرتلرینك نبوت حقیقیه‌سی تغییر اولندقدن صکره یکیدن شهادته طبعاً لزوم کوریلور. بوشهادتی برصورت مدعیانه‌ده اجرا یعنی مشار الیهی الوهیت افتراسندن تبرئه وتقدیس ووالده‌سی حضرت مریمی افترای زنادن تنزیه وتخلیص ایلیان دخی حضرت محمد علیه‌السلامدر.

مناظرمز بو دلیل اوزرینه یك فنا متغیراولدی. زیرا روح القدسك حضرت عیسایه شهادتی هیچ برجهتله تأویل قبول ایده‌میه‌جك اولان مغایرت صریحهٔ انجیلیه

اولوب بوکا هر نه جهتدن جواب ویرلمکه
تصدی ایدلسه اول حکیم مطلق تعالی شانه
حضرتلرینه عبثله اشتغالی اسناد ایتمك لازم
کلیور ایدی. بزایسه دوستمزك حیرت
مغلوبانه‌سی اوزرینه هیچ برکونه تضییقات
اجراسنه لزوم کورمیه‌رك و یالکز حقك
بطلان اوزرینه تعلیسندن طولایی جناب
حقه تشکرلر ایلیه‌رك رحمة الله افندی
حضرتلرینك یدنجی دلیلی دخی ایراد
ایلدك. دیدك که:

— حضرت عیسی حواریلرینه پارافلیتك
کندیسی ایچون شهادت ایده‌جکنی بیاندن
صکره «سزدخی شهادت ایدرسکز. زیرا
ابتدادن بری سز بنم ایله برابرسکز»
دیدی. ایمدی حواریلرك ایده‌جکلری

شهادت دخی حضرت محمدك ایده‌جکی
شهادت کبی اوله‌جغی بو آیت انجیلیه‌دن
عیان بیان مستبان اولدیغی مثللو ١٨١٦
سنۀ میلادیه‌سنده طبع اولنان نسخۀ
عربیه‌ده « سزدخی باراقلیتك شهادتی کبی
شهادت ایدرسکز » سوزی توضیح
وتصریح دخی قلنمشدر. نسخۀ مذکوره‌دن ماعدا ١٨٦٠ سنه‌سنده طبع اولنان
ترجمۀ عربیه‌ده دخی بوتصریح موجود
اولوب ١٨١٦ و١٨٢٨ و١٨٤١ سنه‌لرنده
طبع اولنان تراجم فارسیه‌ده و ١٨١٤
سنه‌سنده باصلان لسان اردو ترجمه‌سنده
اشبوصراحتلر سهواً ویا قصداً قالدیرلمشلر
ایسه‌ده بو مثللو تغییرات انجیللرده نادر
اولمدیغندن صراحت موجوده‌یی بالکلیه

ازاله ينه ممكن اوله‌مامشدر . مع هذا
صراحت مذكوره هيچ برانجيلده بولنمسه
بيله روحك شهادتى حواريونك شهادتى
كبى اوله‌جغى بيان ايدلمسنه نظراً ايكى
شهادتك بربرندن بشقه‌اولدقلرى حالده ينه
مماثل بولندقلرى اكلاشيلوب حالبوكه
روحدن مقصد روح‌القدس اولسه ايكى
شهادتك يكديكرندن بشقه ومستقل اولما.
ملرى و ايكيسنك شهادت واحده‌دن
عبارت بولنملرى لازم كلور ايدى. زيرا
روح القدسك حواريلر اوزرينه نزول
وحلولى بر ريح عاصفه وبرآتش علولرى
كبى ظاهراوله‌رق‌جن‌طوتان آدملك اغزندن
چيقان سوزلر كندى سوزلرى اوليوب
جنك سوزلرى اولدقلرى كبى روح‌القدس

ایله مستفیض اولان حواریلرك سوزلری دخی کندی سوزلری اولیوب روحك سوزلری اولدیغی عندالنصارا ارکان اساسیهٔ ایمانیه‌دن اولمق درجه‌سنده معتقد بولنمغله روحك شهادتیله حواریلرك شهادتی آره‌سنده هیچ بر بشقه‌لق بولنمامق لازم کلورایدی. اما پاراقلیتدن مقصد اولوالعزم وصاحب شریعت بر پیغمبر اولدیغی صورتده ایکی شهادتك بر برندن بشقه ومستقل اولدقلری حالده ینه بر برینك مماثلی اوله‌جقلری سوزی تمامیله صادق اولور. چونکه حواریلر حضرت عیساده الوهیت اعتقاد ایتمامشلر ایدی. آنلردن صکره اوچ یوز سنه قدر بر زمان طویل ظرفنده نصارا دخی بواعتقاد باطله دوشمامشلر ایدی.

الوهیت مسیحیه‌یه قرار و یریلن ازنیق جمعیت رهابیننده بیله اعضانك انجق بشده بریسی الوهیته قناعت ایدرك بشده دردی ربوبیت مسیحیه‌نك خلافنده اولوب محضا ایمپراطور قسطنطینك نفوذ جبارانه‌سیله نصارا بوکفره دوچار اولمشلر ایدی. او زماندن بعثت محمدیه‌یه کلنجه‌یه قدرحضرت عیسی حقنده حواریلرك اعتقادی کبی اعتقادی وحواریلرك شهادتی کبی شهادتی حضرت محمددن بشقه هیچ بر کیمسه‌ده کورمك قابل دکلدر.

پروتستانلرك بومسئله‌ده اسلامه‌قارشو حاضرلامش اولدقلری دلائل بویله برر برر جوابلریله برابر سرد اولنه‌رق ایش ایلرویه واردقجه ونصارانك ضعفی آرتمسنه

مقابل اسلاملك قوتی چوقالدقجه دوستمزك
اولکی جرأت وجسارتی بالکلیه قیریلوب
کندیسنده حیرت بر بالای حیرت علائمی
نمایان اولمغه باشلادی. برایسه دلیل تامنی
دخی ایراده مباشرت ایلدك. حتی بو مبا-
شرتمزده «دهاسیمی وار؟ دهاسیمی
وار؟» دیه کولومسه‌مکه بیله باشلامشیدی.
دیدك که :

— حضرت عیسی شاکردلرینه
پاراقلیتك کلمسی کندیسنك کیتمسنه متوقف
اولدیغنی و کندیسی کیتمدکجه پاراقلیتك
کلمیه‌جکنی بیان ایلمشیدی. حالبوکه اك
صکره حواریلرك بلاداسرائیلیه‌یه کیدوب
نشردینه مأموریتلرینی تبلیغ ایلدیکی زمان
حواریلر اوزرینه روح القدسك صوك

دفعه اوله‌رق نزولی مسئله‌سی دخی وقوعه
کلمشیدی هم ده حضور مسیحده وقوعه کلمشیدی
بوندن‌ده اکلاشیلیورکه پاراقلیتدن مقصد او
روح دکلدر. زیرا اوروح ایشته عیسی دخی
اورته‌ده ایکن نازل اوله‌رق اثبات وجود
ایلمشدر. حضرت عیسانك تعریفنه کوره
پاراقلیت روح القدس کبی عین الوهیت
و محض ربوبیت اولمیوب آندن بشقه بر
شخص اوله‌جق که کندی عروجندن صکره
کندی مسیحیتنك حق وکرچك وواقع
اولدیغنه شهادت ایچون کله‌جك. حضرت
عیسی هنوز حواریلرك پیشکاه نظرمشاهده
لرنده طورمقده ایکن نازل اولان روح
پاراقلیتك بوصورتله توصیفنه مطابق وموافق
دوشرمی؟ کلمش اولان برشیئه «کله‌جك»

ذيئورمی؟ مشاهد اولان بر شيئه «كلوب شهادت ايده جك» ديمك اويارمی ؟

آرتق دوستمزده اعتراض ايچون شق شفه يه اقتداری قالمدی. حال وطورينه نظراً كنديسنده اعتراضه نيت دخی اولمديغی وشو براهينی كاملاً قبول ايتديكی كوريليور ايدی . بز بو حاللری كورمامزلكه كله رك دليل تاسعی دخی اتيانه مباشرت ايلدك . ديدك كه :

— باراقليتك شهادت مسيحيه مسئله سنده دنيايی توبيخ وتبكيت ايليه جكی دخی انجيلده بيان وتصريح اولنيور. حالبوكه روح القدسك هيچ بر كيمسه يی توبيخ وتبكيت ايلديكی نه انجيللرده نه اعمال رسلده هيچ بر يرده بيان اولنمديغی كبی حواريلرك

دخی موعظه‌لرنده بومرتبه جرأته واردقلری
کورلمامش وآنلر دائماً وعظ ونصیحتله امرار
اوقات ایلیه‌رك پك چوقلری پك چوق
یرلرده خلقی تبکیته موفقیت شویله طور-
سون خلق طرفندن دوچار تمسخر وتحقیر
اولمشلردر.

بعض میسیونرلر شوتوبیخ وتبکیت
ماده‌سنه ملاحظه‌لر بیان ایلمشلر ایسه‌ده
قاتولیك دوستمز یا اوملاحظه‌لره واقف
اولمدقلرندن ویاخود یوقاریدن بری ایراد
اولنه‌کلن ادله‌نك قوتی التنده زیاده‌جه
خرپالانوب ازیلدکلرندن ملاحظات مذکو-
ره‌یی دخی سکوت ایله کچشدیردکلری
کوریلنجه کیفیتك بوجهتی‌ده بزم طرفمزدن
اتمام ایدلمك ایچون:

— واقعا پروتستانلردن بعضلری «توبیخ» کلمه‌سنك انجیلده اولمدیغنی وبعضلری بوکلمه یرینه «الزام» کلمه‌سی بولندیغنی بیان ایدرك اگرچه انجیللرك بر طاقمنده دخی اشبوتوبیخ والزامك یرنده «تبکیت» وارایسه‌ده انجیل ترجمه‌لرنده بومثللوکلمه‌لرك تغیروقطعیرطارتمغه دکرلری اوله‌میه‌جغنی بیان ایلمشلردر . واقعا بو سوزده حقلری واردر . انجق علمای اسلامیه‌نك بوبابده‌کی دائرهٔ تدقیقاتی او قدرتنك دکلدر. انجیلك انکلیزوفرانسز وآلمان وروس وعثمانلی وعجم وعرب واردو لسانلرنجه اولان سکزدرلو ترجمه‌لرینی وبوترجمه‌لرینك متعدد طبعلرینی مقایسه وتطبیق ایدرك هیچ برینی اما قطعیاً

سویلرزکه هیچ برینی دیکرینه اویله کلمه بکلمه حرف بحرف مطابق بولمامش اولدقلرندن کلمه‌لرك لفظلری و حتی معنالری اوزرنده عناد و اصرارله مباحثهٔ شدیده‌یه نصارانك جرأتی اوله‌مز. بوادعا اولسه اولسه قرآن حقنده اهل اسلام حقنده ممکن اوله‌بیلورکه ایکی یوزملیون نفوس اسلامیه میاننده هیچ برقوملك النده‌کی نسخه‌لرك هیچ برکلمه‌سنده حتی حرفنده هیچ برمناسبتله تبدیل وتغییر وقوعه کلمامشدر.

دیدك . بواخطارمز مناظرمزك خاطرینه کلیسان براعتراضك دخی جوابی دیملك اولدیغندن البته ملزمیتنی تأکید ایلمشدر.

بر زماندنبری دوچار اولدیغی صمت وسکوت برازطاتسزقاچدیغندن هیچ اولمز

ایسه مسائلك بر جهتنه اولسون طرناق ایاشدیره بیلمك مقصدیله :

— ای باقه‌لم حضرت محمد (علیه السلام) عالی نصل توبیخ ویاتبکیت ویاخود الزام ایلدی ؟

دیدی بوکا دخی طرفمزدن بالمقابله دینلدی که :

— بو بك بللی بر شیدر . حضرت مسیحه ایمان ایتمدکلرندن طولایی یهودیلری واکا ایمان ایدن نصارانك نبوت عیسویه‌یی ربوبیت درجه‌سنه واردیردقلری ایچون نصارایی لسان قرآنله بیك یرده توبیخ ایدرك نهایت ینه قرآن عظیم الشانده بیورلدیغی وجهله « اکر حضرت عیسی ابن الله وبناءً علیه حقیقةً الله اولسه ایدی بوکا الك

اول ایمان ایدنلرك بریسی بن اولورایدم »
طرزنده الك قوتلی سوزلر ایله هرکسی الزام
ایلمشدر. بوندن دها واضح، ایسترسکز؟
بعده رحمة الله افندی حضرتلرینك
دلیل عاشرینی درمیان ایدرك دیدك كه:
ـــ ینه پاراقلیت مسئله‌سنده حضرت
عیسی پاراقلیتـك توبیخی كندیسنه ایمـان
ایتمیـانلره مخصوص اولدیغنی بیلدیرمشدر،
دیمك اولیوركه پاراقلیت حضرت مسیحك
منكرلری اوزرینـه ظاهر اولوب آنلری
توبیخ وتكدیر ایده‌جكدر. حواریلر اوزرینه
نازل اولدیغی ادعا اولنان روح القدسده بویله
بر توبیخ وتكدیر كورلمامشدر. كورلمامك
دخی لازمدر. زیرا حضرت مسیحه الكزیاده
ایمان ایدنلر هله كندیلری اوزرینه روح

القدسك نزولندن صکره مطلقا حواریلر
اولمق لازم کلور. انلر اوحالده دخی ایمان
ایتمامش اولوب ده روح القدسك تبکیتنه
اثبات لیاقت ایلمش بولنورلرسه آرتق حضرت
مسیحه هیچ برکیمسه ایمان ایتمامش صاییلور.

دوستمز ده سکوت قطعی! ذاتاً سویلنه
جك سوز یوق که بولوب سویله سون. بز
فاضل هندینك دلیل حادی عشرینی دخی
ایراده باشلادق. دیدك که:

— حضرت عیسی «بنم سزه سویلیه
جك دها بك چوق سوزلرم واردراما سز
شمدی آنلری استماعه مقتدر دکلسکز»
مقدمهٔ تعالیمیه سیله اوسویلنه جك سوزلری
دخی پاراقلیته حواله بیورمشدر. اکر
پاراقلیتدن مرام روح القدس اولسه ایدی

عیسانك بوسوزی بویله سویلەمسی لازم
کلمز ایدی . چونکه روح القدس ایله فیضناك
اولانلرك هرحکمتی استفهامه وهرحکمی
استحماله قدرتلری اولمق لازم کلوب
حضرت مسیح بوسوزی سویلدیکی زمان
ایسه حواریلر روح القدس ایله مستفیض
ایدیلر .

کذلك حضرت فاضلك اون ایکنجی
دلیلنی دخی بروجه آتی ایراد ایلدك .

— حضرت عیسی پاراقلیتك کندی
نفسندن سویلەمیوب بلکه ایشتدیکی شیلری
سویلیەجکنی تصریح ایلمشدر . اکر
پاراقلیتدن مقصد روح القدس اولمش اولسه
ایدی اوروح القدس زعم نصاراجه حاشا
آله اولدیغندن ایشتدیکنی سویلەملك آنك

شاننه شایسته اولمزایدی. کندیسندن بشقه هانکی اللهدن ایشیدوب ده سویلیه جك ؟ کندی نفسندن سویله مسی لازم کلور ایدی. بناءً علیه پاراقلیتدن مقصد مطلقا بر پیغمبر ذیشان اوله جقدرکه ایشتدیکنی یعنی کندیسنه وحی اولنانی سویلیه جکدر. او ایسه حضرت محمددن بشقه سی اوله مز. چونکه عیسادن صکره آندن بشقه سی کلمامش و کورلمامشدر.

رحمة الله افندی حضرتلرینك اون اوچنجی دلیلنی دخی ایراده باشلادق. دقت بیورلیلیور یا ! دوستمز ملزم و مبهوت اوله لیدنبری فضل یزدان ایله متکلم وحده کسیلدك . دیدك که :

ــ کذلك حضرت عیسانك بیانه

كوره پاراقليت انككيلردن يعنى حضرت عيسانككيلردن آلوب نصارايه خبر ويره‌جكدر. اكر پاراقليت روح القدس اولسه ايدى الوهيت معتقده و مسلمه‌سى حسبيله بشقه يردن آلوب ويرمكه محتاج اولورمى ايدى؟ حضرت محمد ايسه «مصدقاً لما بين يديهم» حكمنجه منزل من عند الله اولان انجيل صحيحك محتويات صادقه‌سندن اقتضا ايدنلرى باوحى الٰهى منكرينه‌ده مؤمنينه‌ده جمله‌يه‌ده اعلان ايلمشلردر.

شو دلائل واضحه پاراقليت لفظنك روح ايله تفسيرندن مقصد اقنوم ثالث اولان روح اولمديغنى اثباته مع زيادةٍ كافى ووافى ايسه‌ده قانوليك دوستمز ذكر اولنان اون اوچ دليلك ايرادندن صكره پاراقليت

لفظلرك تفسيرنده نسخ انجيليه‌يه روح
كلمه‌سنك يازلمش اولمسی اوزرینه بوكلمه‌يه
روح القدس معناسنی و يرمكدن بردرلو
آيريله‌مديغی وخرستيانجه « روح » دينلد.
يكی زمان آندن مقصد مطلقا اقنوم ثالث
اولان روح القدس اولمق لازم كله‌جكی
قضيه‌لرينی‌شو مسئله‌ده بزه طوپدن وعمومی
برجواب اولمق اوزره ايراداپله برابر:
— علوم سائره‌ده اولديغی كبی علوم
دينيه‌ده دخی برطاقم اصطلاحات واردركه
آنلر تماميله بيلنمدكجه اجرا اولنان تتبعاتده
انسان كونا كون خطالره دوچار اولور .
واقعا سرد ايلديككز دلائل پاراقليت ايچون
روح القدس معناسنی ويرمكه صورت
ظاهرده مانع كبی كورونيورلر ايسه‌ده

بیلمه‌یسکز وحتی مطلقا بیلیورسکزدرکه خرستیانلقده یالکز « روح » دینلدیکی زمان آندن مطلقا روح القدس منفهم اولور. اشبو « روح القدس » کلمه‌سی بر جملهٔ اضافیه دکلدر. فرانسزجه‌سی « سنت اسپری » اولمسندن دخی اکلایه‌بیلورسکزکه بو برجملهٔ وصفیه‌در. صفت موصوفندن تجرید اولنه‌بیلور. مثلا « قرآن عظیم الشان » دیدیککز کبی یالکز « قرآن » دخی دیه‌بیلور سکز. ایشته بونک کبی « روح القدس » یرینه یالکز « روح » دخی دینه‌بیلور. معنی ایسه هپ اقنوم ثالث اولان روح دیمک اولور.

ایضاحاتنی دخی ضم ایلدی. صورت ظاهره‌ده دوستمزک شوجوابی مقنع کبی

کورینیور ایدیسه‌ده حیفا که بیان ایلدیکی
صورت اناجیل موجوده‌یه مطابق دکلدر.
اصطلاحات انجیلیه و تعبیرات نصرانیه‌ده
روح لفظی مطلقا ودائما اقنوم ثالث اولان
یعنی الوهیت مطلقه و محضه‌نك صورت
ثالثه‌سی بولنان شیئه دلالت ایدوب ده آندن
بشقه برشیئه دلالت ایتمز دکلدر. روح
لفظنده عادتا رسالت و نبوت معناسی
دخی موجود اولوب هم بومعنی اناجیل
موجوده ایله ثابتدر. ایشته بوراسنی
دوستمزه اخطار ایله برابر انجیلی
آچه‌رق یوحنانك برنجی رساله‌سنك
اوچنجی بابنی نظر مطالعه‌سنه تقدیم ایلدك.
دیدك که:

— باقیکز افندم! برنجی آیتدن بدأ ایله

« بنم سوكيليلرم! هر برروحه ايمان ايتميكز.
بلكه روحلرى تجربه ايدكز . اللهدن
اولوب اولمدقلرينى بيلمك ايچون . زيرا
دنيايه پك چوق يالانجى پيغمبرلر دخى
چيقمشدر . اللهك روحنى شو علامتدن
طانيكزكه عيسى المسيحك جسداً كلمش
اولديغنى هانكى روح اعتراف ايدر ايسه
او روح اللهدندر . عيسى المسيحك جسداً
كلديكنى هانكى روح اعتراف ايتمز ايسه
او روح اللهدن دكلدر » دينلمشدر .
شمدى تأمل بيورالسون اصطلاحات
انجيليه ده روح كلمه سى اقنوم ثالثدن
بشقه بر شيئه دلالت ايتميه جك اولور
ايسه اولا اور وحك واحد اولمسى
لازم كلور ايكن بورادہ « هر بر روح

و اعتراف ایدن روح و ایمان روح
« دیه روحلرك متعدد اولدقلری
بیان ایدلمشدر . حتی بعضلرینك اللهدن
وبعضلرینك ده غیریدن اولدقلری درمیان
قلنمشدر. ینه بونك برقاچ آیت اشاغیسنده
یعنی ٦ نومرولی آیتك صوکنده « ایشته بز
روح الحقیقه ایله روح الخطیئه یی بوندن
بیلورز» دینلمشدر. بو سوزده کی روح
الحقیقه پاراقلیت کلمه سنك تفسیرنده بیان
اولنان روح الحقیقه نك عینی اولوب بوراده
ایسه مقابلی دخی « روح الخطیئه » دیه
بیان اولنیور . بك جزؤی بر تأمل ایله
اکلاشیله بیلیورکه بوروح الحقیقه دن مقصد
بزم « جبریل امین » تسمیه ایلدیکمز ملك
معظمدر. اکا بز « روح الامین » دیه ده

تعبیرایدرز. انبیایه وحی الٓهی یی ایصال
ایدن اوقوتدر. ایمدی ای دوستمزا بو
ایضاح اوزرینه‌ده آرتق پاراقلیتك یالکز
روح کلمه‌سیله تفسیراولنمیی حواریلره حلول
ایلیان اقنوم ثانی بیاندر دعواسنده
اصراردن وازکچه‌جکمیسکزیا ؟

حیفا که بوسئوالمزه جواب اله‌مدق. نه
تصدیق ونه رد صورتنده بر کلمه‌یه نائل
اوله‌مدق. بو سکوتی تصدیقه‌می یوقسه
رده‌می حمل ایتمك لازم کله‌جکنی حکمده
دخی متحیرقالدق. مع هذا دیدك که :

— بونکله برابر اونوتمیکز که بز او
« روح القدس » و « روح الحقیقه » حمل
تفسیریه‌سنك پاراقلیت کلمه‌سنك یانته صقشدر-
یرلسیی صکره‌دن وقوعه کلدیکنه قانعز.

سنی انجیلك بعض عربی وفارسی ترجمه‌لرنده
پاراقلیت کلمه‌سی بیله کلیاً قالدیرلمشدر. بو
کلمه‌نك عندالاسلام معروفیت عمومیه‌سی
حسبیله نصارا بوبابده‌کی مجادله‌نك اوکنی
کسمك ایچون کلمهٔ مذکوره‌نك بالکلیه
ازاله‌سنه لزوم کورمشلردر. ینه عیناً بو
غیرتله مبادیٔ اسلامیتده هیچ اولمزایسه
پاراقلیتك معناسنی تغییر و اسلامی تغلیط
ایچون ذکراولنان روح الحقیقه وسائره
جمل تفسیریه‌سنی علاوه ایدی ویرمشلردر.

براز زمان ایچون محاوره منقطع
اولدی. زیرا دوستمزك دلائل مسروده‌نك
قوتنه مقابل عجز مبهوتانه‌سی آجینه‌جق
درجه‌لره واردی. بودلائل قویه‌یه قارشو
اعتراضه دکل آنفس آلمغه بیله قوت بوله‌میور

ایدی .

بو حالده محاوره‌ده دوامدن برلذت دخی حاصل اوله‌میه‌جغنه‌مبنی سیغاره‌لری قهوه‌لری تجدید ایلیه‌رك براز محاوره‌نك خارجنده لقردیلر ایتدك . لکن محاوره‌نك نه قدر خارجنه چیقمق ایسته‌سه‌ك ینه چیقه‌میور ایدك . دونه طولاشه تکرار صدد اصلی یه عودت ایلدك . دوشن بر مناسبت اوزرینه سوز صره‌سی بزه کله‌رك دیدك که :

— پروتستان میسیونرلرندن بریسی اسلامه قارشو سرداولنه‌بیله‌جك اعتراضا-تك ظاهرحالده اك قوتلیسی اولمق اوزره دیمشدرکه : « پاراقلیتك ورودینی حضرت عیسانك تبشیر ایتمسی حواریلره خطاباً

وقوعه كلمشدر. بو حالده پاراقليتك ينه حواريلر زماننده كله‌جك اولمسى ايجاب ايدر. نه دقت بيوريليورميا؟ بو دليل ظاهر حالده نه‌قدر قوتلى اولديغنه دقت بيوريليورميا؟ اما بوقوت روحدن مقصد اقنوم ثالث اوله‌ميه‌جغى حقيقتى تسليمدن صكره مجرد پاراقليتك نبى ذيشان افندمزدخى اوله‌ميه‌جغى بيان ايچون ايراد اولنمش بر ملاحظه اولمق اوزره قوتلى كورونيور. فقط هند علماسى بوكا دخى پك كوزل جواب ويرمشلردر بوطرزده‌كى افاده‌لرك معنى واحكام صحيحه‌سنى اكلايه‌بيلمك ايچون كتب سماويه‌نك بويولده‌كى طرز افاده‌لرينه وقوف لازم كلور. بونى دمنجك سزدخى سويليور ايديكز. اصطلاحات لازمه‌يى بيلمينجه بوبحثلره كيريشيله‌من

اولدیغنی بیان ایلیورایدیکز. کلامك قوتنی آرتدیرمق و حکمـلرنده بروجه مطلوب تأکیـد حصوله کتورمك ایچون بعضـاً بعید اولانی تقریب و مستقبل اولانی حال درجه‌سـنه ایصال ایتمك کتب سماویه‌نك اکثر یرلرنده کوریلور. مثلا متی انجیلنك یکرمی التنجی بابنده بیان اولندیغی وجهله حضرت عیسی کاهنلره : « بن سزه دیرمکه بوندن صکره قدرتك صاغنده اوطوروب سمانك بولوطلری اوزرنده ابن‌الانسـانك کلدیکنی کوره‌جکسکز » دیمشـدر . اکر بوسوز اوزمانکی مخاطبلره مخصوص اولسه ایدی همان او آنده ویاخود اومخـاطبلرك زمان حیاتنده نزول حضرت عیسی واقع اولمق لازم کلور ایدی. حالبوکه ایشـلك

اوزرندن اون طقوز عصر کچدیکی حالده هنوز بو کیفیت واقع اولمامشدر. تقرب قیامتده واقع اولسه کرکدر.

آرتق دوستمز معارضه‌یه کیریشه‌میوردیا! مناظره ومحاوره دکل برنوع مصاحب یوللو سویلدیکمز شوسوزی تأییداً ینه پروتستان میسیونرلرینك بویله ظاهرحالده پك قوتلی کورونن سوزلرندن بریسنی دها بروجه آتی ایراد ایله اکا دخی علمای اسلامیه‌نك ویردکلری جواب صوابی بیان ایلدك. دیدك که:

— ینه بو حکایه ایلدیکمز اعتراضه مماثل دیکر برملاحظه‌یی ده پروتستان میسیونرلری درمیان ایدرك دیمشلردرکه: «حضرت عیسی پاراقلیتك حواریونه خطاباً

كندی یانلرنده مقیم و كندی درونلرنده
ثابت اولدیغنی بیلدیردیكندن شو خطاب
زماننده پاراقلیتك حواریلر میاننده مقیم
و آنلر ایچنده ثابت اولمسی لازم كلور .
حضرت محمد ایسه اوزمان آنلر میاننده
مقیم و آنلر ایچنده ثابت اولمیوب التی عصر
صكره كلمشدر . ایشته بو اعتراض دخی ظاهر
حالنه نظراً پك قوتلی كورینور ایسه ده
علمای اسلام بو مسئله ده دخی حكم كلامی
تقویه و تأكید ایچون زمانلردن بعضلرینی
تقریب و مستقبلی حال مرتبه سنه ایصال
خصوصندن عبارت اولان طرز افادهٔ كتب
سماویه یه مراجعت ایلمشلردر . دیمشلردركه
« پاراقلیتك حواریلر میاننده مقیم و آنلر
میاننده ثابت اولمسی دیمك بعثت محمدیه نك

بو مرتبه‌لرده محققیق دیمکدر. مستقبلی حاله تقریبك مقابلی اولمق اوزره برده ماضینك حاله تقریبندن مثال اتخاذی لازم كلور ایسه مقصد دها قولای اكلاشیلور. هر لسانك شیوه‌سنه موافق اولمق اوزره مثلا «باقکز یونان قدیمده نه‌لر اولمشدر» دنیلور. شمدیکی زماندن اوچ بیك سنه مقدم ظهور ایدن احواله باقمق كورملك قابل اولورمی؟ مستقبلی تقریب ایچون دخی الیوم «یارین بالون سفینه‌لریله بحار نسیمیه ایچنده سیاحت ایده‌جکز» دنیلور. بو موفقیت یارین ممکن اوله‌جقمی؟

دوستمز پروتستانلرك ملاحظه سنه مقابل علمای اسلامیه‌نك شو جوابنی ضعیف كوره‌رك:

— بوتأويللر پك ضعيف و پك بعيد شيلردر. تصريحات قطعيهٔ انجيله‌يى بويولده‌كى تأويلات ايله تحريفه چالشمق عبثدر.

ديمه‌سيله بز دخى :

— علماى اسلامك ويردكلرى جواب نه قدر قوتلى اساس اوزرينه مبتنى اولديغنى دوشونسه‌كز بويله بر اعتراضه لزوم كورمز ايديكز.

اخطار ملايمانه سيله بو بابده انجيلدن ايديلن استدلالك وجه وكيفيتنى دخى بروجه آتى ايضاح ايلدك. ديدك كه :

— بر مستقبل بعيدى زمان حال درجه‌سنده قريب كوسترمك انجيلده يالكز شو پارا قليت مسئله‌سنده بولنسه ايدى علماى اسلاميه‌نك ايتدكلرى تأويلى ضعيف

کورمکده بلکه معذور کوریله بیلور ایدیکزه حالبوکه شو طرز افاده انجیلك سائر یرلرندهده واردر . ازجمله یوحنا انجیلنك بشنجی بابنك ٢٥ نومرولو آیتنده « فی الحقیقه ! فی الحقیقه ! سزه دیرم که ساعت کلیور . حتی او ساعت الحالة هذه کلمشدر بیله . اوساعت که میتلر ابن اللهك صداسنی ایشیده جکلردر واو صدایی ایشیدنلر یاشایهجقلردر » دینلمشدر . ایشته بو آیتده بیان اولنان حال یوم قیامتك حالیدر . زیرا بویله امواتك صوت مسیحی ایشیدهرك کسب حیات ایلملری حین قیامتده کوریلهجك برشی اولوب آیت انجیلیهده ایسه بو حالك کوریله جکی ساعت حقنده « اوساعت الحال کلمشدر بیله »

دنیلیور که اوزماندن بو زمانه قدر بیك
طقوزیوزسنه ظرفنده ساعت مذکوره کلمامش
اولدقدن فضله دها قاچ بیك سنه صکره
کله جکی ده اللهدن بشقه کیمسه نك معلومی
دکلدر. قیامتك وقوعنی بوقدر تقریبدن
مقصدانك محققیتنی تقویه دن عبارت اولدیغی
کبی طوپی التی یوز سنه جکدن عبارت بر
مستقبلده کله جك اولان پیغمبری بویله
کلمش صورتنده کوسترمك دخی اوبعثتك
وقوعندهکی محققیتی تقویه ایچوندر.

منـاظرمز بو برهان قطعیدن دخی
مطمئن اولمق ایسته میه رك بعض ملاحظاته
دها کیریشدی که او ملاحظاته نظراً اخبار
انجیلیه نك ملکوت السموات و آخر ایام
وعقوبات ربانیه کبی الك مهملرینی بیله انکار

ایتمش اولمسی لازم کلوب بوصورتکندیسنه
اخطار اولندقده توبه واستغفاره مسارعتله
برابر بوملاحظه‌لرك قلمه آلنه‌جق اولان
محاوره‌یه درج ایدلمامسنی رجا ایلدی.
رجاسنی قبول ایله ملاحظات مذکوره‌یی
یازمدق . یازمش اولسه ایدك نصرانیت
حاضره نقطهٔ نظرندن دوستمزك عادتا
کفرینی حکم ایتمك لازم کلورایدی. حالبوکه
بوسوزلری کندیسی عمداً وقصداً سویله‌
مامش ایدی. بلکه دعوایی قازانورم غیرتیله
سویله‌یی ویرمش ایدی. بزایسه علمای
اسلامیه‌نك بوسوزده اصابتلرینی برقات دها
تقویه ایچون دیدك که :

— براز دقت بیوره‌جق اولسه‌کز
پروتستانلرك بوملاحظه‌سی نه‌قدر مزور

اولدیغنی بداهةً کوررا کلارسکز. حضرت
عیسی حواریلره بوسوزی سویلدیکی زمان
معنای عادی وظاهری یسنجه پاراقلیتلك
بین الحوارین موجود اولمسی لازم کلسه
ایدی حضرت مسیح « کله جکدر. فقط
بن کیتمینجه او کلمیه جکدر. بن کیتدکدن
صکره آنك بعثنی بابادن ایستیه جکم » دیرمی
ایدی؟ عادی بر آدمك کلامنده بیله بوقدر
مناسبتسزلك معذور کوریلمدیکی حالده
نزجه صدق نبوتنده شبهه اولمیان وسزجه
لوهیتی بیله معتقد بولنان برذات شریفك
وقدر مناسبتسزلکی وصاچمه صاپان سوز
سویلەمسی قابل کوریلەبیلورمی؟
اینشته بو ملاحظه دخی دوستمزك
رلجه بر آره‌لق پیدا اولمش بولنان امید

وجرأتی محو ایدرك رنكنده بر صولغونلق پیدا ایلدی. بز دیگر بر مسئله‌یه دها انتقال ایتدك . دیدك كه :

— پروتستانلر اسلامه قارشو ظاهر حالده پك قوتلی دلائلدن کبی کورونن بر سوز دها سویله‌مشلردر. دیمشلردر كه : « انجیلده پاراقلیت ایچون حواریونه « عالم آنی کورمز وبیلمز. سز آنی بیلورسکز » دینلمشدر. حضرت محمد ایسه عالمك کوردیکی وبیلدیکی بر ادم اولمسیله پاراقلیتدن مقصد کندیسی اوله‌مز . عالمك کوره‌میه‌جکی بیله‌میه‌جکی شی روح اوله‌جغندن پاراقلیتدن مقصد دخی مطلقا روح اولملیدر » پاراقلیتدن وروحدن مقصد نبی ذیشانمز اولدیغی براهین قاطعه ایله تحقیق ایلدیکمدن بو ادعا بالكلیه جوابسز بیله

براقلمش اولسه او تحقیق رده كافی اوله میه
جغی دركاردر. مع هذا علمای اسلام بوكا
جواباً دخی دیمشلردركه « نصاراجه روح
القدسك الوهیتی قطعیاً معتقددر. حالبوكه
جناب اللهی كورمك ممكن اولمدیغی اهل
تثلیث عندنده بیله حكم اولنمشدر. فلیس
نام كیمسه حضرت عیسایه « پدری بزه
كوستر » دیدكده حضرت عیسی بو قدر
زماندنبری كندیلریله برابر بولندیغی حالده
كندینی بیلمیانلرك پدری بیله میه جكلرینی
وپدرك كوریله میه جكنی و آنی كورمك
و بیلمك ایستیانلرك كندینی یعنی حضرت
عیسانی كورملری وبیلملری لازم كله جكنی
جواباً سویله مشدر. ذات الوهیتك مرئیتی
محالات عقلیه دن اولدیغی الك ساده والك

عادی احکامدندر . الوهیت بتون کائناتی
محیط وبناءً علیه غیر محدود اولوب مرئیت
یعنی انسان کوزیله کوریله‌بیلملك ایسه
محدودیتی واو محدودیتك حدود و ابعاد
ایله مشکلیتی ایجاب ایدر. برشیده شکل
بولنمق ایچون ابعادی محدود اولمق لازم
کلوب محدود ومشکل اولمیان شیئی دخی
کوز کوره‌مز. کذلك « کوزلری واردر
اما کورمزلر . قولاقلری واردر اما
ایشتمزلر » حکمی قرآنده‌ده انجیلده‌ده
توراتده‌ده درمیان اولنان حقایقدندر.
ایمدی حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك
مرئیتی هیچ برانسان ایچون ممکن اوله‌میه‌
جغی کبی حواریلر ایچون دخی ممکن اوله‌مز.
اما بوعدم امکان مرئیت عادیه وطبیعیه

خصوصنده در. لکن بو مسئله ده کورمکدن
مقصد رؤیت عادیه اولمیوب بر شیئی
رأی العین کوردکنی بیلمکدر. بیلمکدن
مقصد دخی برشیئك حقیقتنی بیلمکدر.
نبی ذیشان افندیمز حضرتلرینی کرك کافر
کرك منافق کرك مؤمن اوله رق واقعا
هر کس کورمش ایسه ده هر کورن آنی
بیله مامشدر. بیلمسی لازم کلسه ایدی
بلا جنك وجدال ولا مزاحم هر کورنلرك
قبول اسلام ایتملری لازم کلسور ایدی.
مادام که بیلمامشلردر او حالده حکم اولنور که
کورمامشلردرده! اما حواریلر روح القدس
ایله مستفیض اولملری حسبیله آنی کورمکه
وبیلمکه مقتدر ومستعد اولان ذواتدن
معدوددرلر. هیچ شبهه ایدیله مز که حواریلر

بعثت محمدیه‌ده موجود اولسه‌لرایدی اول نبی ذیشـانه ایمان خصوصنده سابقوندن اولورلرایدی. چونکه کندیلرینـه ویریلن تعلیمات مسیحیه بونی اقتضـا ایدر ایدی. بوراده دخی « سز پاراقلیتی بیلورسکز » دینلمکدن مرام آنك صـدق نبوتی سزك ایمانکزله دخی مصدقدر دیمکدر.

واقعا دوسـتمز شو تفسیرات اوزرینه برکره دها تجدید جرأتله معارضه هوسنه دوشدی ایسه‌ده سویلدیکی سوزلر :

— بوده تأویلات ضعیفه‌دن عبارتدر. مقاصدانجیلیه‌یه تماميله موافق دکلدر. ذاتاً دخی اومقاصـددن تباعد ایچون ترتیب اولنمشلردر.

صورتنده‌ن عبارت قالوب بو مدعالری

اثبات ایچون آز چوق ضعیف قوی هیچ بر دلیلی ایراد ایده‌میور ایدی . بونده‌ده معذور ایدی. زیرا بو بابده ایراد اولنمق اوزره‌نه توراتدن نه انجیللردن هیچ بر دلیل بولنوب گتوریله‌مز. علمای اسلامیه ایسه اخبار انجیلیه‌دن بریسنی تفسیر وتأویل ایچون ینه دیگر اخبار انجیلیه‌یی نص و برهان اوله‌رق ایراد ایلیورلر. بو قوتلك بر درجهٔ جزؤیه‌سی بیله قاتولیك دوستمزك سوزلرنده کورنمیور. بناءً علیه عندیاتدن عبارت قالان اعتراضاتكده فن مناظره‌جه قوت وحکمی اوله‌میه‌جغی درکاردر .

شورالری دوستمزك کندیسنه دخی اکلاتالدی. بناءً علیه بونقدیراتمزده بزی تخطئه ایچون کندی طرفندن ترتیب اولنمش

بر ملاحظه اولمق اوزره دیدی که :

— شو پاراقلیت مسئله‌سی اوزرنده اسلامك بو درجه‌لرده اصراری هرحالده کندیلرینه بیوك برشی قازاندیره‌مز. زیرا پاراقلیتدن بحث ایدن یالکز یوحنادر. دیکر اوچ انجیلرده بوکا دائر بحث یوقدر. بوایسه مسئله‌نك نصرانیت نظرنده اوقدر بیوك بر اهمیتی اولمدیغنه دلالت ایدر.

واقعا بونی دوستمز کندی طرفندن ترتیب اولنمش بر ملاحظه اولمق اوزره سرد ایلدی ایسه‌ده مسئلهٔ مذکوره دخی میسیونرلرك نظر اهمیتندن تباعد ایده‌مامش اولان مسائلدن اولوب علمای اسلامیه‌یه قارشو بونی‌ده سرد ایتمشلر وعلمای مشار الیهم حضراتی بوکاده جواب ویرمشلردر.

دیمشلردرکه : بوخبرك اناجیلدن یالکز
بریسنده بولنه‌رق دیکرلرنده بولنمامسی او
خبرك ضعفنه دلالت ایده‌مز. زیرا بونلرك
جمله‌سی الهام روح القدس ایله یازلدقلرندن
وروح القدسك وارثنك وارثی وحتی
یوزلرجه مراتبدن صکره‌کی وارثی اولدیغنی
ادعا ایدیلن پاپایه بیله لا یخطیلك اسناد
ایدلدیکندن بوخبرلرده ضعف وخطاتخیلنه
نصارا ایچون امکان یوقدر . حتی بعض
شیلرك بعض انجیللرده مندرج اولدیغی حالده
دیکربعضلرنده مندرج اولمامسی بواندراج
وحده‌نك ضعفنه سبب اوله‌میه‌جغی نصرا-
نیت کنیساسنجه متفق فیه امورمقبوله‌دندر.
ازجمله یوم دارده روحك نزولنی یالکز
لوقا انجیلی خبر ویره‌رك یوحنا و دیکرلری

آندن بحث ایتدکاری حالده خبر واحددن طولایی بو کیفیتك ضعفی توهم نصاراجه عادتا کفر صریحدر. اما بعض خبرلر اولور که آنده درت انجیلك دردی ده متفق بولندیغی حالده ماهیتی ذاتاً اهمیتسز اولان اوشیده مجرد بو اتفاقدن طولایی بر اهمیت زائده پیدا اولهمز. مثلا حضرت عیسانك قدس شریفه کیردیکی زمان بر مرکبه بنمسی ماده سی کبی که ایشته بونی اناجیلك دردی ده یازمشلر ایسه ده او مرکب کیفیتی نصرانیت کندیسانجه نقطهٔ ایمانیه دن عداولنمق درجه سنده اهمیت پیدا ایده مامشدر. بوکا نه حاجت بعض مسائلده بین الاناجیل اختلاف بیله موجود ایکن نصارا ذکر اولنان اخبار مختلفه نك هر برینه یکان یکان ایمان ایله مکلف

دکلمیدرلر؟

شوصولك سوزمزه مناظر مز ایمدیقدن بشقه بر جواب ویره مامالك مجبوریتی آلتنه کیردی. بزینه بو مسئله یه دائر ملاحظات اسلامیه یی ایرادده دوام ایلدك. دیدك كه:

— اناجیلك مقداری یوزلره وارمش اولدیغی حالده نه حکمته مبنی شو درت انجیل طوغریدر دیه ترجیح اولنه رق ینه نه حکمته مبنی دیکرلری یا کاشدر دیه رد اولندقلری بیلنسه ایدی فی الواقع یوحنادن بشقه بر انجیلده بعثت محمدیه نك تبشیر اولنمدیغنی کوره رك یالکز او بشارت واحده ایله اکتفایه مجبور اولور ایدك. حالبوکه رحمة الله افندی حضرتلرینك اخبار یه کوره سیل نامنده بر پروتستان پاپاسی قرآن

عظیم الثانی ترجمه ایدرك آنك مقدمه‌سنده
بعض حقایق محمدیه‌دن بحث ایتدیکی صره‌ده
برنابا انجیلنده دخی بعثت محمدیه‌نك تبشیر
اولندیغنی بیان ایتمش وبو بابده مذکور
انجیلدن نقل ایلدیکی سوزلری رحمة الله
افندی حضرتلری دخی شوصورتده ترجمه
بیورمشلردر :

« ای برنابا! بیله‌سك که کناه هر نه‌قدر
کوچك اولورایسه‌ده الله تعالی آنك اوزرینه
جزا ایدر. زیرا الله تعالی کناهدن راضی
دکلدر. وقتاکه بنم والدهم وتلامیذم
لاجل الدنیا جنایت ایتدیلرایسه بوامردن
ناشی الله تعالی غضب ایدوب عدالتی اقتضا
سیله بوعقیدهٔ غیرلایقه اوزرینه آنلره جزا
ایتمکی اراده بیوردی که آنلر ایچون باری

آخرتده عذاب جهنمدن نجات حاصل اولوب
جهنمده آنلره اذیت اولمیه وبن هر نه قدر آنلرك
جنایت وجنحه‌لرندن بری وپاك ایسه‌مده
بعض ناس بنم حقمده الله وابن الله در دیدیلر
ایسه‌ده الله تعالی بوقولی کریه کوردی ودخی
یوم قیامتده شیاطینك بنم اوزریمه ضحك وبنی
استهزا ایتمه‌لرینی مشیت الهیه‌سی اقتضا
ایلدی. بوسبب ایله ولطف ومرحمتی مقتضاسی
سیله بوضحك واستهزا انك یهودانك موتی
وهر برشخصك بنم صلب اولندیغمی ظنی
سببیله دنیاده اولمسنی استحسان بیوردی.
لکن شو اهانت واستهزا اللهك رسولی
محمد علیه السلام کلنجه‌یه قدر باقی اولوب
مشارالیه دنیایی تشریف بیوردقلرنده هر
مؤمنه شو غلط اوزرینه تنبیه ایدر وبوشبهه

قلوب ناسدن مرتفع ومندفع اولور »

بو سوزلرك قائلی حضرت محمد علیه السلام اولمدیغنی اخطاره حاجت یوقدر. بوسوزلر قانولیك دوستمزی اوقدر متأثر ایلدیکه یرندن فرلارجه‌سنه بر حرکت متلاشیانه ایله :

— برنابا انجیلنده بوسوزلرك فی‌الحقیقه بویله‌جه مندرج اولدقلرندن امینمیسکز؟

دیدی. بزدخی جواباً دیدك كه:

— برنابا انجیلنه دسترس اوله‌مامشزدر. بیکلرجه سنه‌دنبری متروك اولان بوانجیلك نسخه‌لرنده‌کی ندرت اکا عدم وصول خصوصنده بزم ایچون مدار معذرتدر. فقط میستر سیل برانکلیز باپاسی اولدیغی حالده برنابا انجیلنه انك دسترس اولمش

بولندیغنه وشو سوزلرك اصلی انجیلده کورده کوردیکنه شبهه اولنه مز .

نعم شبهه اولنه بیلسون که ترجمهٔ قرآنیه یی بوسوزلرایله برابر بتون اوروپا فضلاسنك نظر انتقادینه عرض ایلمش اولدیغندن خطاسی اولسه ایدی یوزینه اوریلور ایدی. اوروپایه قارشو پاپاس سیل نه قدر مؤتمن بر آدم اولمق لازم کلور ایسه رحمة الله افندی حضرتلری دخی کرك اوروپایه قارشو وکرك اهل اسلام نظرنده اوقدر مؤتمن بر آدمدر. زیرا ذات فضلا شمائلری تحریرانه لری اردو وفارسی وعربی لسانلرنده یکتای زمان اولدقلری کبی انکلیز لسانده دخی صاحب بهره اولوب انکلیز کتابلرندن اقتباس ایلدکلری معلومات

ایله میسیونرلره قارشو معارضاته کیر.
شمشلردر. ایتدکلری معارضاتده اقتباسات
واقعه‌لرندن امنیت کامله ایله امین بولنمسه‌لر
ایدی بوقدر جسارتله اقتباسات مذکوره‌یی
میدانه قویه‌بیلورلرمی ایدی ؟ نه حاجت
انفس آثار تحریرانه‌لری اولان اظهارالحق
کتابی فرانسزجه‌یه وانکلیزجه‌یه دخی ترجمه
اولنمشلردر. فرانسزجه ترجمه‌سنه بزدخی
دسترس اولمشزدر. بورایه ترجمه‌سنی نقل
ایلدیکمز برنابا فقرهٔ انجیلیه‌سی فرانسزجه
نسخه‌ده دخی عیناً مترجمدر. بویله عموم
السنه اصحابنك نظرکاه اطلاع وانتقادینه
عرض ایدلمش بولنان بر مسئله‌ده کرك
رحمة الله افندی حضرتلرینك وکرك پاپاس
سیلك ذره قدر اثر خیانتی کوریله‌جك اولسه

ایدی قیامتلر قوپارایدی. ایکیسنیده رد ایچون جلدلر طولدیریلور ایدی. ذاتاً بوکا نسبتله قیمت واهمیتی هیچ منزله‌سنده اینن مباحث ایچون بونجه تکثیر سوادن اوشنمیان غیرتکاران نصارا هیچ بو مسئله‌یی اهمال ایدرلرمی ایدی؟

شومقایسه‌لر یوقاری‌یه نقل اولنان فقره‌نك فی الحقیقه انجیل برناباده موجود بولنمسی لازم کله‌جکنی قانولیك دوستمزك نظر انصافنده اثبات ایده بیلدیلر. فقط بونی رد ایتمك کندیسی ایچون پك قولای اولدی. یالکز:

— عندالنصارا مردود اولان برکتاب نصارا علیهنه قابل احتجاج سند اوله‌میه‌جغندن برنابا انجیلنه ایدیلن مراجعتدن

اسلام ایچون هیچ بر فائدهٔ جدیه محتمل دکلدر .

دینجه حقی تسلیم ایلدك . ذاتاً حقی تسلیم ایتمك مقتضای انصاف اولوب حقی تسلیمدن اعراض ایلملك بیهوده مکابره ومعانده‌دن بشقه بر حکم کتوره‌میه‌جکندن مناظرمزه دیدك که :

ــ واقعا برنابا انجیلندن نقل اولنان اشبو آیت حضرت مسیحك عاقبتی حقنده اناجیل سائره‌نك روایاتنه مخالف اوله‌رق بالعکس قرآن عظیم الشان ایله ویریلن معلوماته پك قریب و مطابقدرکه حضرت مسیحی آصدق اولدوردك ظن ایلدکلری حالده آصوب اولدوره‌میه‌رك بلکه تغلیط الهی ایله کندیلرینه بویله کوروندیکی

صورتندن عبارتدر. لكن نصارا عليهنده
بونی سند اولمق اوزره قبول ایده مامكده
معذورسكز. حتی رحمة الله افندی حضر-
تلری دخی برنابا انجیلنك شو آیتنی بشائر
انجیلیه یه علاوه والحاق اولنسون دیه ذكر
ایتمیورلر. انجیل مذكورك عندالنصارا
مردودیتنه نظراً بویله برسندك خرستیانلر
طرفندن قبول اولنه میه جغنی بیلیورلر.
برمعلومات اولمق اوزره ایراد ایلمشلردر.
بزدخی بونی سزه برمعلومات زائده اولمق
اوزره بیان ایلمشزدر.

واقعا برنابا انجیلنی قاتولیك دوستمزه
قبول ایتدیرمك محال ایدیسه ده پاراقلیت
مسئله سی درت انجیلك یالكز بریسنده
موجود اولدیغی ایچون آنی برقول ضعیف

عد ایتمك خصوصنده کندی کوستردیکی غیرت دخی بالکلیه ثمره‌سزایدی. رحمة الله افندی حضرتلری نصارادن هیچ برکیمسه ایچون قطعاً اشتباهه محل قالمامق اوزره وجه احسن ایله اثبات ایلمشلردرکه بر مسئله اناجیلك دردنده دخی متفقاً خبر ویرلمش اولمقله تزییداهمیت ایده‌مز ویالکز برانجیلده خبر ویرلمش اولمق ایله اهمیتنی تنقیص دخی ایلیه‌مز. اومسئله حد ذاتنده مهم ایسه یالکز بریسنك قولی ایله دخی مهم اولوب حد ذاتنده مهم دکل ایسه دردینك اتفاقیله دخی اهمیت قازانه‌مز. بونك ایچون اظهار الحقك ایراد ایلدیکی مثاللری دوستمزه ایراد ایلدیکمزده:

— شو باراقلیت مسئله‌سی مسائل سائره

نلك اهم واقواسی اولدیغی ایچون آندن بر درلو وازکچه میورسکز.

دیمه سیله بزدخی جواباً دیدك كه :

— اومسئله دن بردرلو وازکچه میان یالکز بز دكلز. سز نصارا دخی بوندن بر درلو وازکچه میورسکز.

— نه دن؟ بزجه بومسئله حل اولنوب بیتمشدر.

— صورت حلکزده کی ضعفلری تناقضلری اولجه اثبات ایلدك یا؟

— خیرا اوضعفلر او تناقضلر سزه کوره شیلردر.

— یالکز بزه کوره دکلدر. بزدن ماعدا هم ده سزه کوره در. زیرا اناجیل موجوده ده حضرت عیسادن ماعدا بر

پیغمبر دها کله جکی مواضع متعدده ده اخبار
بیوریله رق فقط او پیغمبرك ورودی حقنده کی
بشائر کتابیه یی اغتصاباً بر طاقم یالانجی
پیغمبرلرك دخی کله جکلری خبر ویرلمش
و آنلرك شرلرندن توقی اولنمسی اخطار
قلنمشدر که فی الواقع بویله یالانجی پیغمبرلر
کلدیکنی وحتی یالاندن معجزه لر بیله کوستر
دیکنی وباشلرینه برطاقم صافدرون مؤمنلر
طوپلادقلرینی هپ یرلی یرنده سزه خبر
ویرمش ایدك . بونلر حضرت عیسادن
صکره برنبینك دها ورودی نزد نصاراده
دخی معتقد بولندیغنی اثباته مع زیادة
کافیدرلر .

— آنلر صدر نصرانیتده وقوع بولمش
بعض شیلردرکه صدر اسلامیتده دخی

امثالسز دكلدرلر. اسود عنسی ومسیلمة الكذاب كبی یالانجی پیغمبرلر اسلامده دخی ظهور ایتمامشمیدرلر؟

ــ قرآن كریمده رسول الله افندیمز حضرتلرندن صكره بر پیغمبر دها كله‌جكی موعود اولوب ده عنسیلر مسیلمه‌لر سجاحلر طلیحه‌لر اووعد اوزرینه ظهور ایتمش اولسه‌لر ایدی اوزمان صدر اسلامده‌كی انبیاء كاذبه صدر نصرانیتده‌كی انبیاء كاذبه‌یه تشبیه ایدیله‌بیلورلر ایدی. صدر اسلامده‌كی حریفلر عادی بر صاحب خروج اولمیوب بعضلری «ذوالنون» نامنده بر ملكك كندیسنه وحی كتوردیكنی ادعا ایلدكلری حالده اونامده بر ملكك معروف اولماسی وهیچ بریسنك بر كتاب ایله موعود ومبشر

اولديغنه دائرشمه بيله استشمام اولنه مامسى بونلرك كذبى عند الاسلام چار چابوق ميدان ثبوته قويه بيلمشدر. حالبوكه نصرانيتده شونك بونك « بن پاراقليتم » ديه ظهور ايتمسى صدر نصرانيتده مخصوص اولوب قالمامشدر. ايكنجى عصرك نهايتلرينه طوغرى منتش نامنده بر آدم دخى انجيل شريفده موعود اولان پاراقليت اولمق اوزره ظهور ايتمشدر. حكايه‌سى معلومكز-دريا؟ غايت ديندار ومتقى وزاهد وپرهيز كار اولان بو آدم اناطولى طرفلرنده پاراقليت اولديغنى بالادعا ميدانه چيقديغى زمان يوز بيكلرجه اهالى باشنه طوپلانه‌رق دعواسنى قبول ايتمشلردركه آنلر ميياننده پاپاسلر دخى وارايدى. ايشته حضرت

عیسادن صکره برذاتك دها ورودینك
مبشریتی نصارا نزدنده معتقد بولندیغنی
بوندن دها پارلاق برصورتده اثبات ایده.
جلك هیچ برماده اوله‌مز. آندن صکره
دخی هرنه‌قدر تاریخ نصاراده مسکوت عنه
ایسه‌لرده تاریخ اسلامده مورخینك انفا.
قلرندن ناشی مرتبهٔ تواتره واران احوال
سائره‌ده عندالنصارا بویله براعتقاد وبر
نبینك ورودینه انتظار موجود اولدیغنی
اثبات ایلر. ازجمله اوزمانلر مصرخدیوی
اولان ونصارا دیننده بولنان مقوقس طرف
پیغمبریدن یازیلان نامه‌یه جواباً کلن
مکتوبده « بکا معلوم ایدی که دها بر
پیغمبر کله‌جکدر. انجیللرده تبشیراولنمشدر.
آنجق بن آنك شامده ظهور ایده جکنی

ظن ایدییور ایدم » دینلمشدرکه واقعا بو مقوقس اسلامی قبول ایتمدی ایسه‌ده عیسادن صکره بر پیغمبرك دها ورودی منتظر بولندیغنی بوصورتده درمیان ایلدی. برده نصارای عرب‌دن جارود بن العلا قومی ایله برابر نزد رسول اللهه کله‌رك قبول اسلام ایلدیکی زمان « بن سنك وصفکی انجیلده بولدم . ابن مریم سنی تبشیر ایلمشدر » دیدی. آرتق بوقدر تواتراوزرینه بعد المسیح دها بر پیغمبرك ورودی نزد نصارا‌ده منتظر اولدیغنی انکاره هیچ چاره اولمدیغی کبی او نبی منتظر رسول الله افندیمز حضرتلری اولدیغنی انکاره دخی امکان یوقدر. زیرا کتب سماویه‌ده خبرویریلان علامتك کافه‌سی حق محمدیده توافق نقطه‌سنده

اجتماع واتفاق ایلمشلردر . بونلری یرلی یرنده سزه تعداد و بیان ایلمش ایدم. بحث دوام ایلدکجه سوز اوزادقجه یکیدن یکی یه خاطره برچوق شیلر دها کلمکده اولوب ایشته ازجمله شمدی دخی خاطریمه کلدی که او نبی موعودك ورودنده جنکلر اوله جغی دخی متی انجیلنك یکرمی دردنجی بابنده ٥ و ٦ نومرولو آیتلردن بدأ ایله جنك وجدال باش کوستردیکی خبر آلندیغی زمان استغراب ایدلمامسی توصیه اولنمقده در.

طرفمزدن ایراد اولنان شیلری رد ایچون سویلنه بیله جك شیلری تماميله سویله یوب بتورمش اولان دوستمز واقعا آرتق سکوته وارەرق نه مدافعه ده نه معارضه ده بولنه میور ایدیسه ده بونجه براهین باهره

نتیجه‌سنده دخی بالطبع حقی تسلیم ایده‌مدی. مع هذا پك زیاده یوشادی. اسلامك بعض فضائلنه دائر كوزل كوزل اعترافانده بولنوب بر بشقه طرزده صحبت قپوسی آچدی. بز دخی كندیسنه رفاقت واشتراكده تأخر ایتمدك. مع هذا بز اصل مانحن فیهمزدن اصل صدددن اوزاقلانمق دخی ایسته‌میور ایدك. كویا شو صحبت زائده‌یه عائد بر سوز اولمق اوزره دیدك كه:

— حقیقت رسول الله افندیمز حضرتلرینك بعثتلری جهانی حیرتده براقه‌جق بر مسئلهٔ عظمادر. كتب سالفهٔ سماویه ایله مبشریتلرینی رد یولنده یهود و نصارا نه‌قدر غیرت كوسترسه‌لر بوشدر. چونكه صدر اسلامده‌كی یهود و نصارادن بعضلری دخی

بو انكارده بولنمق ایستدکلری حالده ایجلر-
ندن برچوق ارباب انصافك بو حقیقتی
تسلیم ایتمش اولملری آنلرك عنادلرینه قارشو
برهان کافیدر. هله کیفیتی برخلاصه ایده‌لم
ویکیدن خاطره کلن برقاچ شیئی دخی علاوه
ایلیه‌لم ده برباقلم. علمای یهوددن عبدالله
بن سلام واوغللری سعید وبنیامن ایله
قهرمانان یهوددن مخیریق و ینه علمای
یهوددن کعب الاخبار وعلمای نصارادن
بحیرا و نسطورا و الك معتبر پاپاسلردن
ضغاطر ومعتبران نصارای عربدن جارود
وملوك نصارای عربدن نجاشئ حبش
بلا تردد رسول الله افندیمزك مبشریتنی
درخاطر ایله قبول اسلام ایتمشلردر.
حضرت عیسادن صکره برپیغمبرك دها

ورودی انجیللرده مبشر اولدیغنی اعتراف
ایلیان نصارا میاننده دخی هراقل و مقوە
قس و نصارای عربدن ابن صوریا وحیی
بن اخطب وابو یاسرك اسامیسی مذکور
اولوب ینه نصارای عربدن نجرانیلر واقعا
عیسادن صکره دیکر برذاتك بعثی مبشر
اولدیغنی بالتسلیم فقط اوذات محمد علیه
السلام اولوب اولمدیغنی عمومی براجتماعده
مذاکره ایلمشلردر. فتوح شام اثناسنده
روملرك اك معتبر جنرالرندن یورکی
حضرت خالد ابن ولید ایله بر مباحثه
نتیجه‌سنده اسلامی قبول ایدرك مسلمانلر
علیهنه طاقندیغی برقلیجی نصارا علیهنه
قوللانمش واوکون شهید اولنجه‌یه قدر
جنك ایتمشدر . فتوح ایران اثناسنده

نصارای عرب بدن اولدقلری حالده عرب عادیه
کبی کوچه‌لك صورتیله صحراده یاشایان
قبائل مسلمان اولمدقلری حالده اهل کتاب
اولملری حسبیله اردوی اسلام معیتنه
کله‌رك کفار ایران ایله جنك ایتمشلردر.
بوقدر حقایق تاریخیه‌یه و بونجه صراحت
انجیلیه‌یه قارشو مبشریت احمدیه‌یی رد
و انکار ایلمك فضلای نصارا ایچون
فائده‌سز وشانسز براصرار حکمنی آلور.

بوصوك سوزمز محاوره‌مزك صوك
قسمنی یعنی بشائر کتابیه‌دن بشائر انجیلیه
مبحثنی ختامه ایصال ایچون کوزل بر خاتمه
مقامنه قائم اولدی. بو بحث ذاتاً بلك اوزا-
مش ایدی. کرك بزه کرك دوستمزه دخی
کرکی کبی یورغونلق کلمش اولدیغندن آرتق

محاوره یه ختام ویرلدی. لکن بو ختام خاتمهٔ
قطعیه اولمدی. برکون اناطولی قیسندن
بوغازایچنه کیدن واپورده قاتولیك دوستمزه
راست کلوب یان طرفلرده کی ایکی کشیلك
کوچك قابینولرك بریسنده برلشه‌رك
حضرت عیسی افندیمز ایله حضرت محمد
افندیمز (علیهما السلام) دن هانکیسنك
دها زیاده مؤمن به اولدقلرینه دائر بر
محاورهٔ مستقله سبق ایلمش وحقایق
نصرانیه ایله حقایق اسلامیه بو محاوره‌دن
پك پارلاق بر صورتده مقایسه ایدلمش
اولدیغندن اصل او محاوره بوراده خاتمهٔ
قطعیه اتخاذ اولنه‌رق بروجه آتی یازلمشدر:

*
* *

خاتمه

سيدنا محمد (صلى الله تعالى عليه و سلم) ومسيحك (عليه السلام) مقايسهٔ مؤمنيتى

دقايق كلاميه ايله اشتغال ايدن قارئلرمزه معلوم اولملق لازم كله جكى كبى قاتو ايك دوستمزه دخى تفهيم ايلدك كه برنبى ذيشانك كندى قومى نزدنده نه درجه لرده مؤمن به اولدى يعنى كندى قومنك اونبى يه نه مرتبه لرده ايمان ايلديكى مسئله سى حقايق سير انبياجه الك مهم و معتنا مسائلدندر. بو مسئله نك تدقيقى ايچون انبياء مشار اليهمه دائر اولان كتب سماويه وغير سماويه يى بر نظر دقت ايله اوقويوب برفكر حكمت ايله محاكمه ايلمه لك لازم كلور. مثلا حضرت

موسی علیه السلامك كندی قومی نزدنده
نه درجه لرده مؤمن به اولدیغنی خبر ویرن
كتب توراتیه بك بیوك بردقت واهتمام ایله
اوقونملیدر كه حقیقت مطلوبه یه وصول
ممكن اوله بیلسون. زیرا بربابقه كوره دها
حضرت موسی جبل طورده حق سبحانه
و تعالی حضرتلریله مكالمه ایدر طورر
وعقللره حیرت ویره جك بونجه معجزات
باهره یی اجرا ایلمكده بولنور ایكن طائفهٔ
یهود درلو درلو ایمانسزلقلرله اول نبی
ذیشانی بیزار ایتمشلر و نهایت التوندن
یاپدقلری بر بوزاغی یه سجده ویره تمش
درجه سنده اعلان واظهار كفره قدر
وارمشلردر. سطحیاندن آیریله میان انظار
یالكز شو اخبار توراتیه یه منعطف اولوب قالور

ایسه حضرت موسانك عادتا هیچ ده مؤمن به اولمدیغی حکمه قدر واردر. حالبوکه حقیقت بوندنمی عبارتدر؟ برده بنه اومباحث توراتیه میاننده بنی اسرائیلك ارتکاب ایتمش اولدقلری معاصینك جزای سزاسی اولمق اوزره یکرمی اوتوز بیك آدمك قفاسی کسیلمسی حقنده طرف کلیم اللهدن ویریلان حکمك اجراسندن بنی اسرائیلك کیرو طورمدیغی کوریلنجه جناب موسانك کندی قومی نزدنده نه درجه لرده مؤمن به نه مرتبه لرده مطاع بولندیغنه انسانك شاشه جغی کلور. انبیاء کرام علیهم الصلات والسلام افندیلرمز حضراتنك سیر شریفه لری حقنده بومثللو نقاط نازکه نادر اولمیوب بناءً علیه هر پیغمبر ذیشانك سیر شریفه سی

بر تأملِ تام بر دقت مالاکلام ایله تدقیق و تتبع ایدلمیه‌جکدر اولور ایسه حقیقت مطلوبه‌یه وصول شویله طورسون معاذالله تعالی انسانك کریوهٔ خطایه صاپه‌رق دوچار وبال اوله‌جغی‌ده آشکاردر.

نظر دقت وفکر اهمیتی ایقاظ وتنبیه ایچون شو مقدمه‌یی سرد ایلدکدن صکره اصل مقصودمز اولان حضرت عیسی ومحمد علیهما السلامك مقایسهٔ مؤمنیتی مسئله‌سنه انتقال ایدنجه طبیعیدرکه اول باول بوایکی پیغمبر ذیشانك سیر شریفه‌سی مأخذینی تعیین ایده‌جکز. حضرت روح اللهك سیر شریفه‌سی اولمق اوزره الده اناجیل اربعه‌دن بشقه هیچ بر مأخذمز یوقدر. سیر مسیحیه‌دن اوله‌رق مأخذمز کوره‌ده موجود اولان

معلوماتك كافه‌سی اكرچه بزجه اخبار
قرآنيه‌يه موافق كورلمديكندن مصدق
ومطلوب اوله‌مزلر ايسه‌ده بونلرك عند.
النصارا مصدقيت ومطلوبيت قطعيه‌سی شو
مقايسه ومحاوره‌امرنده بزی دخی قبوله مجبور
ايلر. سير شريفهٔ احمديه‌يه كلنجه واقعا
كتاب سماويمزده بوكا دائر ارسال مثل
واخطار و امتنان يوللو بعض اشاراتدن
ماعدا معلومات متسلسله موجود دكل
ايسه‌ده بوندن اولكی محاوره‌مزده سنن
واحاديث احمديه‌نك نه يولده بر دقت ايله ضبط
اولنديغنه دائر تفصيلات ويرلديكی صره‌ده
سير شريفه‌نك دخی اكا مخصوص اولان
كتابلره نه بيوك دقت ايله قيد ايدلديكنی
كوسترمشيزدركه معلومات مذكوره‌يی نظر

امعان ایله مطالعه ایدنلرك اوخبرلرك بعض سماویتلری اعتقاداولنان کتابلرده‌کی معلوماتدن دها مصحح وعنـد القوم دها زیاده معتقداولدقلرینی تصدیق ایده‌جکلری خصوصنده ذره‌قدر شبهه‌یه محل قالمز.

برده مآخذ معینه‌دن برپیغمبرذیشانك درجهٔ مؤمنیتنی تتبع لازم کلنجه متتبعلك اك بیوك وظیفه‌سی اوپیغمبرك خلقی ایمانه نه‌یولده دعوت ایلدیکنی تدقیقـه عائددر. مثلا زمان انبیاء بنی‌اسرائیلده بعض کهنه‌نك وبعدالمسیح بعض خدعه‌کارانك وبعدالنبی بعض سـاخته ارباب بلاغتك خلقی کندی نبوتلرینه ایناندیرملری امرنده‌کی معلومات تاریخیـه امعـان ایله اوقونوب ده بونلره ایمان‌ایدنلرك یاحمقا ویاخوداشقیای انامدن

اولدقلری وعقلی باشنده اولانلردن ویاخود
صلاح حال اصحابندن کمسه‌نك کندیلرینه
رغبت ایتمدکاری کوریلورایسه‌ارتق اوشار-
لتانلرك دعوالرنده کی کذبی میدانه چیقارمق
ایچون کلفته‌حاجت قالمز. اصل مهم اولان
شی اوپیغمبرك دعوت ایلدیکی اهالی‌یه نه‌لر
سویلیه‌رك اقناعلرینه موفق اولدیغی مسئله-
سیدر. مثلا قویون‌سوریسی کبی بر خلقه
«کل»دینلدیکی حالده کلمش و«اوتور»دینلدیکی
حالده اوتورمش بولنورایسه «بن‌شوخلقی
کتوردم واوتورتدم» تفاخری ایچون
بونی برموفقیت صایمق قابل اوله‌بیلورمی؟
بوکا مقابل برده اوخلق کلمك واوتورمق
لزومنه قانع دکل‌ایکن براهین باهره‌ایرادیله
انی ایاب وقعود لزومنه قانع ایتمش اولمق

موفقیتی دوشونیله‌جك اولورایسه موفقیت صحیحه اصل بوموازنه ایله میدانه چیقار.

الحاصل شو تتبع مسئله‌سی جهت جهت اهمیت عظیمه‌یه شایسته‌در. « قریتیق ایستوریق » یعنی انتقادات تاریخیه دنیلن شی علم تاریخك یاكلشنی طوغریدن مضرینی نافعدن تمییزی ضمننده نه درجه‌لرده مهم ایسه ینه بویولده‌كی انتقادك سیراندبایه‌دخی تطبیقی اونسبتده لابد ولاجرمدر. تاكه انبیاء مشارالیهمه ایدیله‌جك ایمان شائبهٔ تقلیددن تجرد وتعری ایده‌رك و میدانده عقللرك ایرمیه‌جكی هیچ بركونه اسرار خفیه ومكتومه قالمیه‌رق ایمان كامل مرتبه‌سنه وصول میسراوله. ایشته درجهٔ اهمیتی بومرتبه‌لره واران شومسئلهٔ معتنا بهاده

بر پیغمبر ذیشانه نصل ونه یولده ایمان ایدلمش اولدیغنی بیلمکدن فضله اکا ایمان ایدلدکدن صکره امتك حالی نه صورته تحول ایتمش اوله جغنی آراشدیرمق بیله اقتضا ایدر. مثلا ذکر اولنان امت اجابت قبل الدعوه دها ایی برحالده بولنمش اولوب ده دعوته اجابتدن صکره اسکی حسناتی دخی محو اولمش اولورایسه بوایماندن مقصود اولان ایکی درلو نجاتك دنیایه عائد اولان قسمی حصوله کلمامش اولورکه آخرته عائد اولان قسمنك حصولی حقنده کی امیدلر دخی بالطبع دوچار ضعف اولور.

شو بسط ایلدیکمز مقدمات دها بو مقدمه‌لك حالنده ایکن قانولیك دوستمزی دوچار تبسم ایتمکه باشلادی. هم کولیور هم ده:

— مقدماتی تمام کندی مدعیات مستحضره گزه موافق بر صورتده دوشه‌ییرسکز.

دیمه‌سیله طرفمزدن دینلدی که :

— بشقه درلو سرد مقدمه‌یه امکان وارایسه بیوریکز دوشه‌یکزده کوره‌لم . بر پیغمبر بر قومه نه‌کبی بر حکمت الٓهیه ایله سوق اولنه‌جغنی و بر قومك بر پیغمبره نصل بر مقصد دنیوی واخروی ایله ایمان ایده‌جکنی و بو مقاصدك حصولی ایچون او پیغمبرك اوقومی نه‌یولده اقناع واو قومك او پیغمبره نه‌یولده ایمان ایلمش اوله‌جغنی وقبول ایمانك قوم مذکوراوزرنده نصل بر تأثیر کوسترمش بولندیغنی تتبع لازم کیه‌جك اولورایسه مسئلهٔ دینیه دیه‌اورته‌یه

قونیله‌جق اولان شیلر لهب ولعب حکمندن خارجه چیقه‌بیلورمی ؟

— غوغایه دها مقدمه‌دن باشلامزی ایسته‌مم. مقدمه‌کزی بتورکزو مقصودکزه شروع ایدکزده آنلر حقنده سویلیه‌جك برشیئم اولورایسه سویلرم.

— مقدمه‌م بتدی ، ایشته مقصوده دخی بسم الله شروع ایدییورم : ایمدی اول باول حضرت مسیحك ایلك دعوته کیملرك مخاطب اولوب آنلری نه صورتله دعوت و آنلردخی نه‌یولده اجابت ایتمش بولنملرندن باشلایه‌جغم. متی انجیلنك دردنجی بابنده حضرت عیسانك شیطان طرفندن تجربه‌سی بتورلدکدن صکره جلیل طرفنه کیدرك وعظ ایتمکه و « توبه ایدکز زیرا

ملكوت السموات يافلاشمشدر » ديمكه باشلادیغنی دخی بیان اولندقدن صکره دینلیورکه « عیسی جلیلی دکزی کنارنده کزر ایکن ایکی قرنداش یعنی بطروسی دنیلان سمعون ایله قرنداشی آندراووسی دکزه آغ آتمقده ایکن کوردی . چونکه آنلر بالق آوجیسی ایدیلرو آنلره « آردیمجه کالکز وسزی انسان آوجیسی ایده‌جکم » دیدی. آنلر دخی درعقب آغلری براقوب آردنجه کیتدیلر و اورادن ایلرو کیدوب پدرلری زبدی ایله برابر قایقده آغلرینی تعمیر ایتمکده بولنان دیکر ایکی قرنداش یعنی زبدی اوغلی یعقوب ایله قرنداشی یوحنایی کوروب آنلری دخی چاغردی وبونلر همان قایغی و پدرلرینی ترك ایدرك

آنك آردنجه كيتديلر » ينه بو ماده‌ى مرقوسك
انجيلنده دخى همان عينى عينيه بو صورتده
يازلمشدر. لوقا انجيلنده شوايلك قبول ايمان
ايدنلره دائر حرف واحد صراحت يوقدر.
حكايه‌نك يالكز بو درجه‌سنه باقيلور ايسه
بطروس ايله اندراوسك حضرت مسيح
طرفندن يالكز « كلكز » ديه وقوعبولان
بر امره اتباعاً كلى ويرمش اولدقلرى
وزبدى اوغللرينك دخى يوقدر. ساده بر
صورتده قبول ايمان ايله‌يى ويرمش بولند-
قلرى اكلاشيليور كه بويله نه كبى بر مقصده
دعوت اولندقلرى تصريح قلنمقسزين
وقوعبولان قبولك موافق عقل و حكمت
وجدى بر قبول عد اولنه بيلملرى مشكلشور.
ممنون اولمليسكز كه يوحنا كندى انجيلنده

بو مسئله‌یی براز دها بشقه‌جه یازمش،
دیمشدرکه: «ایرتسی کون ینه یحیی کندی
شاکردلردن ایکی کشی ایله طوریبور
ایکن عیسایه کزمکده اولدیغی حالده باقه‌رق
«ایشته اللهك قوزیسی» دیدی واول ایکی
شاکرد آنلرك سویلدیکنی ایشتملریله عیسانك
آردنجه کیتدیلر، وعیسی دونوب آردنجه
کلدکلرینی کوردیکنده آنلره «نه آرایورـ
سکز؟» دیدی واکا «یامعلم نره‌ده اقامت
ایدییورسك» دیدیلر آنلره: «کلوب
باققکز؟» دیدکده کلدیلر و نره‌ده اقامت
ایتدیکنی کوروب اوکون یاننده قالدیلر.
و ساعت اون راده‌لرنده ایدی ویحیادن
ایشیدوب عیسانك آردی صره کیدن ایکی
کشیدن بری سمعونك قرنداشی آندرا

ووس ایدی، بودخی اولا کندی قرنداشی
سمعونی بولوب اکا « مسیحی بولدق »
دیدی و آنی عیسانك یانته کتوردی وعیسی
اکا باقوب « سن یونسك اوغلی سمعو-
نسك . سن کیفاس یعنی بطروس تسمیه
اولنه جقسك » دیدی، ایشته یوحنانك
افاده‌سی دخی بودرکه دیکر ایکی انجیلك
افاده‌سنه تماميله متناقض اولمسی نظر دقتی
جلب ایده‌طورسون بوافاده‌ده دخی یالکز
مسیحك اللهك قوزیسی اولمسی حضرت
یحیی طرفندن خبر ویرلمش اولمسندن
بشقه طرف مسیحدن دعوت واقناع وایلك
صحابیلری طرفندن ایمان وقناعت کیفیتلری
حقنده هیچ برکونه ایضاحات کوریله‌ما-
مکده‌در، دعوت واجابتك بوقدر ساده بر

صورتده اولمسنه نه بیوررسکز ؟

دوستمز شو سوزلرده کی مقاصد صحیحه‌مزدن تجاهل ایدرك :

— ایشته مسیح مبشر حضرت یحیی طرفندن دخی ارائه و اشارت اولندیغی جهتله سمعون و قرنداشی و زبدی اوغللری طرفندن قبول و تصدیقنه مسارعت قلنمشدر. بوندن دها طبیعی شی نه اوله بیلور؟

دینلدی. بز دیدك كه :

— بادئ امرده دیدیككز سوز طوغری‌ی کورینور. لکن سیر مسیحیه‌نك دها ایلروکی مباحثی نظر محاکمه‌یه آلننجه حواریلرك برقاچ دفعه ظرف مسیحدن قلت و فساد ایمان ایله دوچار تکدیر ایدلدکلری حقنده‌کی روایات انجیلیه‌یه محل ویرن شیئك

ایشته بویله مبادئ ایمانده کی ساده‌لك اولدیغی میدانه چیقار.

— عقلکزجه قوپ قوللری ایناتمش کورینانلر کذلك قوپ قوللری ایمانلرینی کوشه‌تورلرمی دیه‌جکسکز؟

— حضرت مسیحك دیدیکی کبی بونی ینه سز سویلیورسکز.

— ای! حضرت محمده ایلك ایمان ایدن کیم ایدی؟ ونصل ایمان اتمشدر؟

— بن دخی ذاتاً سزه آنی سویلیه‌جك ایدم. بزده رسول الله افندیمز حضرتلرینه ایلك ایمان ایدنلرك صنوفی تفریق اولنمشدر. قادینلردن ایلك ایمان ایدن حضرت خدیجه و صبیلردن ایلك ایمان ایدن حضرت علی آزادلو واسرادن ایلك ایمان ایدن حضرت

زید بن حارث وعبیددن ایلك مسلمان اولان بلال حبشی واحرار رشیده‌دن ایلك ایمان ایدن حضرت ابوبکر الصدیق‌در. (رضی الله عنهم)

— ای بونلر نه صورتده مسلمان اولدیلر ؟

— حضرت علی صبی وحضرت زید آزادلو وحضرت بلال عبید اولمق حسبیله بونلرك قبول اسلام کیفیتلرنده اقوال علما کثیر اولوب جمله‌سنی ایراد ایلمك بوراده تکثیر کلامی موجب اولور. بناءً علیه حضرت خدیجه ایله حضرت ابو بکر الصدیقك کیفیت ایمانلریله بعده حضرت ابوبکره تابع اولان مؤمنلرك بیانی بزم ایچون کافی کوریلور. حضرت خدیجه اون بش سنه‌دن

بری رسول الله افندیمز حضرتلرینك
زوجه‌سی اوله‌رق اول حضرتده‌کی معصو-
میتی صفوتی اماتی دائما کمال حیرتله بالمشاهده
مبشریتی حقنده‌کی اقوال واحکام کثیره‌یی
دخی کوره کلدیکندن دها ابتدای نزول
وحیده جناب رسالتپناه افندیمز بیله
کندیلرینی خسته‌لنمش ظن ایدر ایکن بو
حالك علامت نبوت اولدیغنی استخراج
ایلیان خدیجه حضرتلری اولمشیدی. بعده
ورقه بن نوفل نزدینه کیدرك کندیسنجه
ذاتاً یقین حاصل اولمش بولنان حالت نبوتك
مومی الیه ورقه طرفندن دخی تصدیق
اولنمسی اوزرینه نبوت احمدیه‌ده قطعاً
شبهه‌سی قالمیه‌رق ایمان ایله مشرف
اولمشلردر. ایمانك بوصورتی نه کبی بر

مقصده ونه صورتده برحقیقته ایمان ایدلد.
یکی بیلنه‌رك وقوع بولمشدرکه ایمان حقیقی
دخی بودر. حضرت ابوبکرك ایمانه کلنجه
رسول الله افندیمز حضرتلرینك ابتدای
بعثتنده حضرت صدیق تجارتله یمنه کیتمش
ایدی. اوراده احباردن برکشی ایله ملاقات
ایلمش ایدی که تورات وانجیلده عالم وکامل
اولوب بوذات ابوبکرك شهر وقبیله‌سنی
واسم ونسب وکنیه و لقبنی اوکرندکده
حرم مکه‌ده برپیغمبرك بعثتی مبشر اولدیغنی
برطاقم علایم وتفصیلاتیله خبرویره‌رك حتی
آنلك اعظم اصحابی کیم اوله‌جغنی حقنده بیان
ایلدیکی علامتلر دخی حضرت ابوبکرده
بولنمغله عالم مومی الیه علامات مذکوره‌یی
کوردکده « والله العظیم ایشته اوسعادته مظهر

سنسلك » ديه بالتبريك جناب رسول اللهلك
مدح وستايشنه دائر برقاچ بيت انشاديله
« سلاممله برابر بونلرى حضوره تقديم
ايت » رجاسنى دخى ايراد ايلمشيدى ،
حضرت صديق مكه‌يه كلدكده زيارتنه
كلنلره « احوال عالمدن نه خبر وار؟ » سؤا-
لنى ايراد ايدوب‌ده « محمد بن عبدالله بن
عبدالمطلب نبوت دعواسنه قيام ايتمش »
جوابنى آلنجه طوغريجه حضور رسول
اللهه كيدرك سلامدن وحال وخاطر سؤا-
لندن صكره حضرت رسول كنديسنى ايمانه
دعوت ايلدى. حضرت صديق « بك اعلا
فقط كتب سماويه‌ده مبشر اولان نبى آخر
زمان سز اولديغكزى بكا نه كبى بر برهان
ايله اثبات ايده‌بيلورسكز » ديه صورمسى

اوزرینه رسول الله افندیمز یمنده اول پیر عالم حکایه‌سنی ابوبکره تکرار ایدرك « ایشته بو قصه‌یه وقوف تبلیغ ربانی ایله وقوعه کلمشدر. برهانم بودر اوعالم ذاتك بنم مدحمده انشاد ایلدیکی ابیاتی تسلیم و کوندردیکی سلامی تبلیغ ایت » دینجه حضرت صدیق مرشیدن اول کلمهٔ شهادتی بالایراد قبول ایمان ایلدی. و آندن صکره فاضل یهودی ایله اولان ماجراسنی‌ده حکایه ایتدی. ایمدی بوصورتده‌کی قبول ایمان ایله ایلك اصحاب مسیحك قبول ایمانی آره‌سنده کی فرقه‌دقت بیوریورسکزیا؟ وجود برهان ایله فقدان برهان و حصول قناعت ایله عدم قناعت آره‌سنده‌کی فرق محتاج تفصیل دکلدر.

— اما حضرت مسیحك عنعنهٔ مبشره‌
ٔیی جهانی طوتمش ایدی.

— خیر افندم بویله دینه‌یکز. آنی الك
اول تفهیم ایدن حضرت یحیی ایدی. اوده
حضرت مسیح اوزرینه ختام تعمیدده
روح القدسك نزولیله سمادن بعض اصوانك
ورودی کورلوب ایشیدلمسی طرزنده
وقوعه کلمش ایدی. اصل عنعنه‌سیله مبشریت
و تواتر درجه‌سنده شهرت و عمومیت
مرتبه‌سنده انتظار رسول الله افندیمز
حضرتلری حقنده وقوعه کلمشدر. حضرت
عیسانك دخی مبشریی منکر دکلدر. فقط
بو مبشریت مشار الیهك سرکذشتلری
یکدیکرینی تعقیباً میدان وقوعه کلدکجه
بالتدریج تخطر ایدلمش وانجیللرده دخی بو

صورتله خبر ویرلمشدر . اکر مبشریت خصوصنده بیان ایلدیککز تواتر صحیح اولسه ایدی حضرت روح اللهك فی الحال قبول عامه یه مظهریتی لازم کلمزمی ایدی؟

قانولیك دوستمز بو سؤالمزه جواب ویرمکده زیاده استعجال کوستردی . دیدی که :

— قبول عامه یه مظهر اولدی یا ! انجیللر دقتله مطالعه اولنورایسه کوریلورکه خلق فوج فوج حضرت عیسایه تبعیت ایدر ودائما ارقه سندن بر جماعت کیدر ایدی .

— اوت ! انجیللرك کمال دقتله اوقونمسی بزم دخی مطلوبمزدر . زیرا اویله بر مطالعهٔ مدققانه ایله معلوم اولورکه جماعتلرك

حضرت مسیحی تعقیب ایلمسی ایچنده بر مقصد دیکر دخی وارایدی. اوایسه خسته‌لری تداوی ایتدیرملك مقصدی ایدی، بونجه معجزات باهرهٔ مسیحیه‌یی کوردکلری حالده بالنسبه پك آز کیمسه‌لرك ایمان ایلدکلری انجیللرك مطلقا دقتله اوقونمسی نتیجه‌سنده تحقق ایلر .

— مع هذا مبادیسنده حضرت محمده (علیه‌السلام) ایدیان ایمان دخی ادعا ایلدیککز شهرت مبشریتله متناسب دکلدر. زیرا یدی سکز سنه مدت خلقی دعوت ایلدیکی حالده بالنسبه پك آز کیمسه‌لر ایمانی قبول ایلمش اولدقلرندن شوایلك مسلمانلر مکهٔ مکرمه‌ده بارینه‌میوب حبشستانه قدر التجایه مجبور اولمشلر ایدی.

— تمام! تمام! بو تدقيقات بزم دخی مطلوبمزدر. سیر شریفه‌یی پك چوق کیمسه‌لرك اوقودقلری کبی یالکز سطحی اوله‌رق اوقویوب کچی ویرمکله قالمامالی‌یز. برمورخ منتقدك نظر عمیقی و فکر دقیقی ایله اوقومالی‌یز که بومثللو حقایق دقیقه و دقایق رقیقه نظر حکمتده تعیین و توضیح ایلسون. سیر شریفه‌نك اخبارینه کوره حضرت ابوبکرك کلمهٔ شهادتله تزیین زبان و تنویر وجدان ایلدیکی کون عشرهٔ مبشره‌دن و معتبران قریشدن بش ذات دها ایمان ایتمشلردر. آنلر ایسه حضرت عثمان بن عفان و حضرت طلحه بن عبدالله و حضرت زبیر بن العوام و حضرت عبدالرحمن بن عوف و حضرت سعد بن ابی وقاص رضی الله عنهم اجمعین

افنديلرمزدر. بونلرك نه صورتده ايمان ايلدكلريني دخي بيلمك لازمدر. زيرا بونلري رسول الله افنديمز دكل حضرت صديق دعوت ايلمشدر.

— ديمك اوليورکه حضرت ابو بكر قبول ايمان ايدرايتمز حواريلك وظيفه سني درعهده ايلمشدر.

— چونكه ظهور دعواى نبوتى خبر آلور آلمز اقربا واحباسنك مجلسني ترك ايله حضرت رسول اللهه وارمقده استعجال كوسترمش ايدى. بو استعجال هركسك نظر دقتني جلب ايتمشيدى. حضور حضرتدن عودتنده حضرت صديقك مبارك چهره سنده فوق الحد بر بشاشت بولنديغنه دقت ايليان ياران بونك سببني سؤال

ایدنجه او دخی ذات حضرت احمدینك مبشریتی حقنده اوزمانه قدر مسموع اولان شیلری بعدالاجمال و بمنده کندینه وقوع بولان تبشیری دخی بالاخبار بوذات سعادتسماتك نبی آخر زمان اولدیغنی اصلا شبهه کوتورهمیهجك برصورتده درمیان وایشته اکا الك اول ایمان ایتمك ایله مشرف اولدیغنی اخبار ایدنجه ذکر اولنان بش ذوات دخی فی الحال حضور رسول اللهه کلهرك دلالت صدیق ایله قبول ایمان ایتمشلردر. دیمك اولیورکه شو بش ذاتك اسلامی قبول ایدشلری دخی برصورت مبهمهده اولمیوب ایشك نه اولدیغنی بیلهرك وقناعت کامله حاصل ایدرك مسلمان اولمشلردر.

— اوت ! اكلايورم. چوجق وياخود عقلسز دكل ايديلر كه تغليطاً قانديرلمش اولسونلر . اما جناب مسيحه ايمان ايدنلر دخى بويله برقناعتله ايمان ايتمشلردر. دمنجك ديديككز كبى يالكز حضرت عيسانك «دكل» ديمه‌سيله يانه‌كيتمامشلردر. حضرت يحيادن وقوع بولان استبشارلرى بوايمانده موجب استعجال اولمشدر.

— ديديككز شو سوزلر تمامى تمامنه موافق انجيل دكل ايسه‌ده فرض ايده‌لم‌كه اويله اولسون. هرحالده حواريلرك ضعف وحتى نقصان ايماندن طولايى طرف مسيحدن دوچار تعذير اولدقلرينى هيچ برنصرانى انكار ايده‌من نهايت بعدالعروج بونلرك قطعياً ايمان ايلدكلرى نقطه‌سنده

قرار قیلارسکز. اویله دکلمی؟

شوسئوالمزه دوستمز سکوتدن باشقه برشی ایله جواب ویرمکه مقتدر اوله مدی. برازده محجوب اولدی. بزدیدککه:

— انجیللرك کمال تأمل ایله اوقونمسی لزومنه دائر سویلدیککز سوز بزم پك بیوك نفعمزه خدمت ایلر. هرشیئی کمال تأمل ایله اوقومليدریا. بالخاصه انجیللر کمال تأمل ایله اوقونور ایسه کوریلورکه جناب مسیحه مبادیده ایدیلن ایمان برشریعت جدیده تأسیسی خصوصندهکی فداکارلغك درجه‌سنی نظرلرده پك ده تعیین ایتمکسزین وقوعه کلمشدر.

بوسوزمز دوستمزی یکیدن جانلاندیر-دی. اولکی محجوبیتیده دفع ایچون:

— نه دییورسکز افندم؟ کندیسنه تابع اوله‌جق ذواتك انا بابا زوجه اولاد کبی هرشیئی وحتی کندی حیاتنی بیله فدا ایتمسی لازم کله‌جکنی جناب مسیحك شاکردلرینه اخبارایلدیکی اناجیلده مصرح دکلمیدر؟

دیگر طرفدن دینلدی‌که :

— اوت! مصرحدراما آندن مقصود اقربا وتعلقات محبتنك ترکندن عبارتدر. حتی کندیسی دخی اقربا وتعلقاتنی ترك ایلدیکنه دائر سوزلر سویله‌مشدر. فرض ایده‌لم‌که بونی دخی برفداکارلق عد ایتمك لازم کلسون اما بو فداکارلغی ایجاب ایده‌جك احوالدن هیچ بریسی هنوز اورته‌ده یوق ایدی. بوسوزلر سویلندیکی

زمان حضرت روح الله هنوز هیچ بر کیمسه طرفندن تعقیب اولنمیور ایدی. هر ایستدیکی یرده سربست بولنه‌رق بلا مانع ولامزاحم خلقه تعلیم ایلیور ایدی. اما جناب حبیب اللهك مبادئ دعوتی بوندن بالکلیه بشقه‌صورتده جریان ایلیور ایدی. قریشك دین قدیمی اصنامنی‌عقایدینی علنا وصراحةً ذم وتقبیح ایلدیکی زمان کندی شخص سعادتلرینی بیله تهلکه‌یه قویمش صاییلور ایدی . اوزمانلر حبیب خدایه تابع اولمق کندیسنی طوغریدن طوغری‌یه وفی‌الحال قریشك عداوتنه ویداننتقامنه دوچار ایلمك دیمك اولدیغنی هرکس بیلیور ایدی . سزه حضرت ابوبکرك بر حرکت فداکارانه‌سنی حکایه ایده‌یم‌ده اکا

مماثل بر حرکت حواریلردن بر کیمسه‌ده کورلمش ایسه سز دخی آنی بکا حکایه ایدکز.

بو مقدمه‌یی درمیان ایله حضرت صدیقك هنوز مبادئ دعوت نبویه‌ده کوستردیکی بر فداکارلغه دائر سیر شریفه‌ده مذکور اولان فقرهٔ آتیه‌یی ذکر ایلدك :

« مبادئ دعوت سنیه‌ده رسول الله افندیمز حضرتلری مستعد ایمان اولانلری نهانی دعوت ایدرلرایدی. حضرت صدیق بودعوت نهانی‌یی دعوت علنیه‌یه تحویل ایچون طرف رسالتدن برقاچ دفعه مساعده ستدعا ایلدیلر. ذات حکمتسمات جناب رسالتپناهی ایسه اسلامك هنوز بوقدر

آزاقی حالنده دعوت علنیه موافق حکمت
اوله میه جغنی بیسان بیورورلر ایدی. نهایت
جناب صدیق « سز مساعده بیورکز
یا رسول الله بن قریشی علناً دینه دعوت
ایده‌یم » استدعاسنده اصرار کوسترنجه دریغ
مساعده بیورلمدی ایسه‌ده معشر کفاره
صدیقی یالکز کوندره‌میوب کندیلری دخی
برابر کیتدیلر. صنادید قریشی حرم کعبه‌ده
مجتمع وصف صف اوتوروب مصاحبتله
مشتغل بولدیلر. حضرت صدیق آیاغه
قالقوب برخطبهٔ بلیغه انشادیله قریشی
کفرلرندن طولایی تنذیر و قبول اسلام
ایلدکلری صورتده نائل اوله جقلری سعادت
دارینندن طولایی تبشیر ایلدی. بوحالدن
قریش دوچار غضب اوله‌رق حضرت

صدیقك اوزرینه هجوم ایتدیلر. یوزینه
کوزینه آغزینه بروننه یومروق وتپمه
و نعلین ایله اوقدر اوردیلرکه اعضای
مذکوره بری برینه قاریشه‌جق صورتده
متغیر اولوب قان روان اولدی . حضرت
صدیقك قبیله‌سی اولان بنی تیم بوحاله
واقف اولنجه « برتك آدم اوزرینه بوقدر
غدارانه هجوم موافق مروتمیدر ؟ » دیه
حضرت صدیقك مدافعه‌سنه قوشه‌رق
قورتاروب خانه‌سنه ایصال ایلدیلر. هرکس
هلاك اولدی ظن ایدرایکن برمدت بیهوش
قالدقدن صکره صحابیٔ مشار الیهك عقلی
باشنه کلدکده اهل بیتی بر مقدار شربت
کتوروب ایچرملك ایستدیلر ایسه ده حضرت
صدیق « سیدمز محمد صلی الله علیه وسلمی

سلامتده کورنجه‌یه قدر هیچ برشی ییوب
ایچمامکه نذر ایتدم » دیه شربتدن امتناع
ایتدی . کیجه‌ده اولوب ده سوقاقلر مرور
وعبور کفاردن خالی قالدیغی زمان قولتو-
قلرینه کیروب حضرت صدیقی حضرت
رسول اللهه کوتوردیلر. مؤمن اولی او حالده
کورنجه مرحمت وشفقت رسالتپناهی جوش
وخروشه کله‌رك دوچشم سعادتدن سیلان
ایلیان اشك ترحم حضرت صدیقك یوزینی
ترطیب ایلدی. حال وخاطرندن سؤال
بیورلدقده جناب صدیق « یا رسول الله بن
آب و آتش ایچنده اولسه‌م بیله خاطرم
خوشدر. سن باری سلامتده‌میسلك؟» دیه
سلامت احمدیه‌یه بولنده‌جان وباش فداسنه کراراً
ومراراً حاضر بولندیغنی تأمین ایلدی.

فقره بو صورتله ایراد اولنمدقدن صکره طرفمزدن :

— حضرت عیسی صلوات الله علی نبینا وعلیه افندیمزك اصحابی میاننده شو درجه‌لرده اثر صدق وفاكاری كوسترن كیمدر؟

سؤالی ایراد اولنجه دوستمزده ینه سؤتدن بشقه جواب كورلمدی . حقیقت حال شودركه وقعهٔ صلیب وعروجك تقربنه دكین حضرت عیسانك هیچ بر دهشتلی دشمن طرفندن تعقیب اولنماسی ومخالفلرینك طرف مشار الیهدن دوچار اولدقلری تجهیل واستهزا وتحقیره فعلاً ومادةً بركونه اذا و جفا ایله مقابله‌ده بولنمامسی حسبیله واقعا حواریلری ایچون

بویله صداقت صدیقیه‌یه معادل بر فدا کار-
لق کوسترمکه لزوم دخی کورلمامش ایدی.
«یا معلم» دیه خطاب ایلدکلری حضرت
روح الله ایله برلکده کزرلر یرلر ایچرلر
ونبی مشارالیهك درلو معجزه‌لرله خلق
تعلیم ایدیشنی تماشاده بولنورلر ایدی.
آنجق صلیب مسئله‌سی تقرب ایدوب‌ده
برازده فدا کارلغه احتیاج کورلدیکی زمانلر
ذره قدر اثر صداقت وفدا کاری کوسترن
بولنمدیغی وبالعکس نبی مشارالیهی انکاره
قدر واردیغی انجیللرده مصرحدر.

فی الحقیقه طرف مسیحدن آچیقدن
آچیغه بر دعوت وقوعی بیله اناجیل موجو-
دهده قطعیاً مصرح اولمیوب شریعت
موجوده‌نك هیچ بر طرفنی تغییره کلمدیکنی

دائما سويليان جناب روح الله ملكوت السموانك تقربی خبريله خلقی بالتحذير توبه واستغفاری وتصحيح احوال واخلاقی وعظ ونصيحت ايلرايدی. بوراسنی قاتوليك دوستمزه بالاخبار :

— حضرت حمزه نك وحضرت عمرك اسلامی قبول ايدشلری طرزنده هيچ بر حواری نصرانيتی قبول ايلديمی ؟

سؤالی ايله برابر بو ايكی صورت اسلامی دخی بروجه آتی حكايه ايلدك :

— ايش سنه دعوتده دوام ايله طوغريدن طوغری يه قبول ايمان و اظهار اسلام ايتمش اولانلرك عددی ايجه چوغالمش ايسه ده قريشلك بونلر حقنده اذا وجفاسی و تهديد وازعاجی بردرجه يه

وارمش ایدی‌که اظهار اسلام ایدنلردن
برطاقمی مکه‌ده اوتوره‌میوب حبشستانه
قدر هجرته مأذون اولمشلر ایدی. بونلر اون
ایکی ارکك ودورت قادین ایدیلر. شویله
بر ترك دار دیار فداکارلغی دخی ایلك
یسوعیلرك هیچ بریسنده کورلمامشدر آ!
فقط بوندن قطع نظر ایده‌لم. نظر حکمته
اله‌لم‌که او زمانکی مسلمانلر یالکز بو اون
التی کشیدن عبارت دکل ایدیلر. ینه اظهار
واعلان اسلام ایدنلردن بونلك برقاچ مثلی
ذوات هر فداکارلغی کوزه آلدیره‌رق مکه‌دن
وحضرت رسول اللهك خدمت سنیه‌سندن
منفك اولمیورلر ایدی. ینه بوسنه ظرفنده
حبشستانه ایکنجی هجرتك وقوعنده اولاد
صغاردن ماعدا سکساندن زیاده ارکك

واون برقادینـك هجرت ایتمش اولدقلری
ایلك جماعت اسلامیه نك درجـهٔ کثرتنی
ملاحظه یه یاردم ایلیه بیلور . لکن جماعت
اسلامیه شویوزدن متجاوز آدملردن عبارت
دکل ایدیلر. اهل فدا کاران اصحـاب ینـهٔ
خدمت رسـول اللهدن آیریلیوب دعوت
سنیه دخی دوام ایدر کیدر ایدی. ایشـته
نبوتك بشنجی سنه سی بوصورتله کچدکدن
صکره التنجی سنه سی اواخرنده عم حضرت
رسـول اولان حمزه بن عبدالمطلب قبول
اسلام ایلدی که اك پارلاق وقایعدن بریسیدر.
برکون رئیس قریش ابوجهل رسـول الله
افندیمزك کندی یانلرندن مروری اثناسنده
اوقدر زبان درازلق ایلدی واوقدر شتومه
متجاسر اولدی که رسـول افندیمز پالکز

وقریش ایسه غلبه‌لك بولنمق حسبیله طرف
رسالتدن اصلا مقابله اولنمقسزین کچیلوب
ایش کچشدیرلدی ایسه‌ده عبدالله بن
جدعانك جاریه‌سی اوراده بولنه‌رق هر
شیئی کورمش ایشتمش اولدیغی جهتله
بو حقارتدن پك زیاده متأثر اولمش ایدی.
اوکون صیدوشکارده بولنان وقریشك اك
بهادرلرندن اولوب حضرت رسول اللهك ده
عمی اولان حمزه بن عبد المطلب شکاردن
عودتله بیت اللهی طواف ایدرایکن جاریهٔ
مرقومه ابوجهلك اوبی ادبانه حقارتلرینی
حمزه‌یه بالاخبار بنی هاشم حقنده بو درلو
معامله‌یه تحمل کوچ اولدیغنی اکلاتدی.
اوقهرمان بوکیفیتدن طولایی پر غضب
اولوب همان ابوجهلك یاننه واره‌رق

الندہ کی کمان ایلہ قفاسنہ اوروب یاردی. حمزہنك بوجرأتنہ هرکس حیرتدہ قالەرق منعنہ قیام ایلدیلرایسەدہ ابوجهل آنلری مقابلەدن منع ایدرك بعدہ حمزہ چکیلوب کیتدکدہ ابو جهل اصحابنہ « براقکز! براقکز! وارسون باشمەاورسون نەیاپارایسە یاپسون تك حدتنی آلسون‌دہ ایش بونکلە بیتسون. زیرا برازاوستنہ وارەجق‌اولور ایسەك قورقارمکە کیدر محمدہ ایمان ایلە مسلمان اولور » دیمش ایدی. مکر حمزہ دها اوجە سرا قبول اسلام ایدنلردن ایمش. حق رسول اللهدہ قریشك اذا وجفاسی بودرجەلرہ وارنجە آرتق کتم اسلامی مغایر حمیت کورەرك طوغرینجە حضور سعادتە واروب کلمهٔ مبارکهٔ شهادتی بر آوردهٔ زبان

مصادفت ایلمش. حضرت عمرك صورت
اسلامی دخی حضرت حمزه‌دن اشاغی قالمق
شویله طورسون حتی آندن دها پارلاق
وقوعاتدن اولمق اوزره سیرشریفه‌ده شو
وجهله حکایه اولنمقده‌درکه : مبادئ بعثت
سنه‌ده قریشك الك مهم آدملری ابوجهل
ایله عمر بن خطاب اولوب رسول الله
افندیمز حضرتلرینك الك بیوك دشمنلری
دخی بوایکیسی ایدیلر. حتی رسول الله
افندیمز حضرتلرینك بعض کره اذا
و جفای کفاردن طولایی پك زیاده
صیقلدقجه : «یارب! یا ابوجهل و یاخود
عمربن خطابك اسلامیله بودینی عززایت»
دیه دعا ایلدکاری دخی محققدر. عمر بن
خطابك حق رسول اللهده کی شدت

عداوتنی شونکله موازنه ایتمایدرکه اکا کلنجه‌یه قدر حیات نبویه‌یه قصد ایتمکی کیمسه کوزینه کسدیره‌مامش اولدیغی حالده برکون مجمع قریشده بوجنایت مدهشه حقنده مذاکره جریان ایدرایکن حضرت عمر: « بو ایشی خطاب اوغلندن بشقه یاپه‌جق یوقدر » دیه همان قلیجنی قوشانوب کیدر ایکن یولده نعیم بن عبداللهه راست کلدی. نعیم « یاعمر! بوقدر حدت وغضب ایله نره‌یه کیدییورسك؟ » سؤالنی ایراد ایدرك عمردن « عرب آره‌سنه تفرقه دوشورن محمدك وجودینی قالدیرمغه کید-یورم » جوابنی آلوب ده نعیم « مشکل ایش! انك اصحابی پروانه کبی اطرافنده دونیورلر. اکا ال اوزاته‌مزسك . ولوکه

ال اوزاته بیله سك صكره عبد المطلب اوغللرینك النده نصل خلاص اولورسك؟» دینجه عمر پرغضب اوله رق «یا! دیمك اولیورکه سن ده آنلردنسك. طور اویله ایسه اولا سنك ایشكی بتوره یم» دیه قلیجه طوراندی. بوحركت نعیمی «ای عمر! بنی براق ده اولا همشیره ك فاطمه ایله قوجه سی سعیده باق كه آنلر حقیقةً مسلمان اولمشلردر» دیمكه مجبور ایلدی. عمر بو سوزی ایشیدنجه اوقدر استبعاد ایلدی كه عادتا اینانمیه جغنی درمیان له نعیم طرفندن «بكا اینانمیورایسه ك تحقیق ایت ده اكلارسك» یوللو كوردیكی مقابله اوزرینه طوغریجه همشیره سنك خانه سنه واردی. سورهٔ شریفهٔ طه او آره لق یكی نازل اولمش بولندیغندن سعید

ایله فاطمه سورهٔ جلیلهٔ مذکوره‌یی بر
کاغد اوزرینه یازدیره‌رق حباب ابن ارث
حضرتلرینی‌ده جانبلرندن تعلم ایلیورلر
ایدی. عمرك دال قلبیچ پرغضب ورودی
اوزرینه حضرت حباب بر کوشه‌یه کیزلندی
و صفحهٔ جلیله دخی بر طرفده حفظ
اولندی. مکر عمر قرائت واقعه‌یی ایشتمش
ایمش. ایچرویه کیردیکی زمان «او اوقو-
دیغکز نه ایدی؟» دیه صوردی و بالطبع
تلعثمدن بشقه جواب آله‌مینجه غضبنی اظهار
دخی ایدرك: «مکر ایشتدیکم خبر صحیح
ایمش سز دخی محمدك سحرلرینه آلدا-
نمشسکز» دیه همان حضرت سعیدی جال
یاقه ایدرك یره آتدی. بیچاره فاطمه سوکیلی
زوجنی مدهش قرنداشنك پنجهٔ قهرندن

قورنارمق ایچون آره‌لرینه جان آندی اما عمر آنك ده یوزینه بر طوقات اوره‌رق اغزندن بروننددن قان بوشانمغه باشلادی. بونك اوزرینه فاطمه آرتق اظهار حق وحقیقت درجه‌سنده فداکارلقدن بردرلو کندینی آله‌میه‌جق درجه‌لرده حمیتلنه‌رك « قرداشم ! اللهدن اوتانمیورمیسك؟ آیات معجزاتله کوندردیکی پیغمبره نیچون ایناغیورسك ؟ اوت ! بن و زوجم شرف اسلامله مشرف اولدق. باشمزی کسسه‌ك دینمزدن دونمزا » دیی ویردی وامضای « اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمداً عبده و رسوله » ایله‌ده سوزینی تأیید ایلدی. بوحال اوزرینه عمره بالطبع حیرت کلدی. طورنده براز ملایمت پیدا اوله‌رق

« هله شو اوقودیغکز شیئی چیقارکز کوره‌یم ! » دیدی. فاطمه اول صفحهٔ جلیله‌یی چیقاروب ویردی. عمر اوقومق یازمق بیلورایدی. سورهٔ شریفه‌یی اوقومغه باشلایوب اوقودقجه طالغینلغی آرتیور ایدی. نهایت « له مافی السموات ومافی‌الارض ومابینهما وماتحت الثری » آیت کریمه‌سنه کلنجه کندینی ضبط ایده‌میه‌رك همشیره‌سنه « فاطمه ! بویله مخلوقاتك کافه‌سی هپ سزك ربکزکمی؟ » دیه‌رك بالطبع جواب تصدیق النجه « حالبوکه بزم بیك بشیوز قدر مکلف وضرین بتلرمز وارده هیچ بریسنك بر یوزنده بر قاریش ملکی یوق » دیوب ینه اوقومغه دوام ایلدی. نهایت « الله لا اله الاهو له الاسماء الحسنی » آیت کریمه‌سنه

کلنجه بك دربی درین دوشوندکه باشلایه‌رق اویله برحاله کلدی که کوکسی کورله‌مکه باشلادی. کمال عشق ایله کلمهٔ شهادتی بالایراد مسلمان اولدی. بونك اوزرینه حضرت حباب کیزلندیکی یردن تکبیر کتوره‌رك چیقدی آنی کورنجه حضرت عمر «اللهك رسولی نره‌در؟» دیه‌صوروب اصحابیله برابر حبیب خدانك بولندیغی خانه‌یی خبر آلنجه حضرت حباب ایله برلکده اورایه واردیلر. دیارحبشه هجرت ایدنلر وقادین وچوجقلردن ماعدا ارکك اوله‌رق ازدل و جان اوکونه قدر ایمان کتورنلرك عددی تمام اوتوز طقوزه بالغ اولمش وهنوزجماعتك جمله‌سی اسلاملرینی اعلان ایتمیه‌رك رسول‌الله افندیمزایله برابر

بعض کونلر بعض کیمسه‌لرك خانه‌سنده
کیزلیجه اجتماع ایتمکده بولنمش ایدیلر .
اوکون دخی ایشته بویله خفی براجتماع
اوله‌رق قپویه نوبتجی قویدقلری صحابی
حضرت عمرك مسلح کلدیکنی کورنجه اول
بزم صفایی تشکیل ایدن اخوان دینه اخبار
ایلدی . اصحاب کرامه‌ده بر تلاش کلدی .
حضرت حمزه « عمرك نه‌سندن قورقلی ؟
اکر خیرایچون کلمش ایسه خوش کلدی .
شر ایچون کلمش ایسه او قلیجنی چکمه‌دن
اول الله باشنی یره دوشوریرم » دیه یرندن
فرلامش ورسول الله افندیمز حضرتلری
تبسم بیورمقده بولنمش اولدقلری حالده
حضرت عمرایچرویه کیری ویردی . نیتندن
خبرلری اولمدیغی جهتله اصحابدن ایکی ذات

عمرك صاغندن صولندن طوتديلر ايسه‌ده
امر پيغمبري ايله براقديلر. عمر بن الخطاب
طوغريجه حضور رسالتپناهي‌يه كلوب
كمال ادب ايله ديزچوكدي. حضرت رسول
اكرم قولندن طوتوب «ياعمر ايمانه كل»
بيورمسيله اودخي خلوص قلبله كلمهٔ مباركهٔ
شهادتي بالايراد اصحاب كرام اوقدر ممنون
اولديلركه بلند آوازايله تكبير آله‌رق مكه‌نك
اوزاق يرلرندن بيله ايشيدلدي. حضرت
عمر «الحالة هذه قاچ مسلمانز؟» سؤالني
ايراد ايدوبده «تمام قرق!» جوابني آلنجه
«اويله ايسه نه طوريورز؟ قالقكز حرم
شريف كعبه‌يه كيدوب اعلاى كلمة الله ايده‌لم!»
ديدي. جمله‌سي قالقوب الك اوكده حضرت
عمر وارقه‌سنده حضرت علي وبعده رسول

اکرم حضرتلری وانلك صاغنده حضرت
ابوبکر وصولنده حضرت حمزه وارقه‌سنده
سائر اصحاب کرام اولدقلری حالده حرم
شریفه واردیلر. معلوم آ؟ اوراده‌کی اکابر
قریش حضرت عمرك سوء قصد ایله کیتمه‌سی
اوزرینه قصدینی بالاجرا اول وجهله
عودتنه منتظر ایدیلر. برده عمرك جماعت
محمدیه اوکنه دوشه‌رك کلدیکنی کورنجه
حیرتلرندن طونه قالدیلر. ابوجهل «یاعمر!
بونه حالدر؟» سؤالنی ایراده جسارت
آلنجه حضرت عمر کمال هیبت ووقار ایله
« اشهد ان لااله الاالله و اشهد ان محمداً
عبده و رسوله » جوابیله بالمقابله بعده
جمله قریشه خطاباً « بنی بیلن بیلور بیلمیان
بیلسون که بن خطاب اوغلی عمرم » دیدی.

وجماعت اسلامیه صف صف اوله‌رق وجهر ایله تکبیر آله‌رق میدانده نماز قیلدیلر.

بو حکایه‌یی دیکار ایکن قاتولیك دوستمز که صاراروب که موراره‌قده ایدی.
حکایه‌مزی بتوردیکمز زمان:

— حقیقةً قهرمانانه برحال!

دیدی ایسه‌ده طرفمزدن دینلدی که:

— یالکز قهرمانانه برحالمی یا؟ اصل مؤمنانه برحال دکلمی؟ بویله حضرت رسول خدایه سوء قصده قدر عداوتی ایلرویه کوتورمش اولدیغی حالده حضرت عمرك درحال مسلمان اولمسی قدر معجزهٔ باهره انبیاء کرام علیهم الصلوات والسلام حضراتندن همان هیچ بریسنه نصیب اولمامش دیه‌مزمیسکز؟ مؤمنیتك بودرجه‌سی حقیقةً

حضرت محمده مخصوص حالاتدن اولوب «الفضل ماشهدت به الاعداء» حکمی دخی بوصره‌ده تخطر ایدلمليدر.

حالبوکه رسول الله افندیمز حضرتلرينك مؤمنيتلری حقنده شو حضرت حمزه حضرت عمرك اسلاملری مسئله‌سی بر مقدمه‌دن عبارتدرلر. مؤمنيتك نتايجی دها اول قدر مشعشعدرکه اوزرندن عصرلر مرور ایلمش اولديغی حالده بو شعشعه حالا ارباب عقل و بصيرتك كوزلرينی قماشدیرمقده‌در. حضرت رسول اکرمه ایمان ایدنلر ایله حضرت عيسی عليه السلامه ایمان ایدنلر آره‌سنده سير شريفه ایله انجيللرك روايتنی تطبيق ایتدکجه مؤمنيت مسئله‌سی بشقه. لاشدقجه بشقه‌لاشور. اصحاب حضرت

عیسانك همان هیچ براذا وجفا چكمامش اوللرینه مقابل اصحاب حضرت محمدك قریشدن ویهودیلردن ومنافقلردن چكدكاری اذا وجفایه حد ونهایت یوقدر.

بوراده قانولیك دوستمز سوزمزی كسه‌رك:

— خیر! عفوایدرسكز! اصحاب عیسی دیمك اولان حواریلرك وآنلرله برابر ایلك نصرانیه‌لرك چكدكاری اذالری جفالری وحتی مقتولیتی ترجیح ایلدكاری حالده دینلرندن دوندكارینی بیلمیورمیسكز؟

دیدی. جواباً دیدك كه:

— بونی بیلمامك نصل قابل اولور؟ تاریخ نصرانیتی بوقدرجق اولسون بیلمیان آدم بو یولده‌كی مباحثه‌یه چیقیشه‌بیلورمی؟

فقط تخطر بیورملیسکزکه بز بوراده پیغمبرلرك کندی زمان بعثتلرنده‌کی مؤمنیتدن بحث ایدییورز . وفاتلرندن صکره‌کی مؤمنیتلرندن دکل! مع هذا وفاتلرندن صکره‌کی مؤمنیت مقایسه‌سنه کیرشدیکمز زمان دخی بعنایة الله تعالی تفوقك بزده قاله‌جغنه شبهه ایتمامليدر. هله صدر نصرانیتده‌کی اذالرك جفالرك ماهیت حقیقیه‌لری حقنده « مدافعه » نام اثرمزده ایراد اولنان معلومات تاریخیه‌یی‌ده نظردقتدن اوزاق طوتمامليدر.

آره یرده شو کوچوجك محاوره جریان ایلدکدن صکره بزینه بحثمزه رجوع ایدرك مؤمنیت محمدیه مسئله‌سنی شرح وایضاحده دوام ایلدك که سیر شریفه کتا-

بلرندن وقوع بولان اقتباساتمزمواد آتیه‌یی تشکیل ایلدی.

رسول الله افندیمز حضرتلرینک صدق نبوت سنیه‌لرینی انکار خصوصنده دشمنلرینک معقول اوله‌رق هیچ برکونه سندلری برهانلری یوق ایدی. بوایسه شونکله ثابت اولورکه اکر اعدای محمدیه‌ده احتجاجه صالح برهان بولنسه ایدی ذاتاً حضرت رسول الله بونلری حکمت وموعظهٔ حسنه ایله مجادله‌یه‌ده مأموراوله‌رق دائما میدان مباحثه‌یی آچیق بولندیردقلرندن اومیدانه کلورلر مباحثه ایدرلرایدی. حالبوکه بویله برمباحثه بعضا یهود ونصارا ایله کورلمش ونتیجه‌سنده خصمای مرقومه‌یه قناعت کلمش اولوب عرب کافره ایله ایسه هیچ

بو يولده مباحثه ومناظره وقوعه كلمامشدر.
اكا بدل عربده برعناد ومكابره كوريله‌رك
آنك مقتضياتندن اولمق اوزره‌ده كويا خيانتله
سوء قصد ايله قليج ايله اسلامى منع
ايده‌جكلرى فكرى پيدا اولمشدر. ذاتاً
بحثده شدت كوسترمك و قوۀ جبريه
وقهريه‌يه مراجعت ايلمك دخى برهانسز.
لقدن و آنك ضمننده‌كى مغلوبيتدن بشقه
نه‌دن نشأت ايلر؟ ايشته اسلامى اول امرده
دفعاتله حبش ديارينه وبعده مدينۀ منوره‌يه
هجرته مجبور ايدن شى عربك بو جبارلغى
اولديغى كبى شو يولده‌كى خصومت جبارانه‌نك
اك پارلاق صورتى دخى بدر غزوه‌سنده
كورلمشدر كه حقيقةً پك بيوك برنظر وفكر
حكمتله تدقيق وتتبع اولنه‌جق وقايعدندر.

زيرا حضرت رسول اكرمك درجهٔ مؤمنيتنى موازنه ايچون بوندن بيوك ميزان تصور وتخيله دخى صيغه‌مز. يعنى عرب كافره اول نبى باهره ايمان ايتاملك خصوصنده قياقلغك نه درجه‌لرينه وارمش ايسه اصحاب كرامك دخى بالعكس نبوت محمديه يه ايمانده ثباتلك اودرجه‌سنه واصل اوله‌رق حقيقهٔ جان وجهان فدا ايتمش اولدقلرى ايشته بو وقعه‌ده كوريله‌جكندن وبويله برحال انبياء كرام حضراتندن هيچ بريسنده مشاهده اولنمامش ايدوكندن وقعهٔ مذكوره‌نك اكا كوره تاتى ومحاكمه‌سى ايجاب ايدر. وقعه ايسه شودركه :

« رسول اكرم افنديمزك جماعت اسلاميه ايله برابر مكه‌دن مدينه‌يه هجرت بيورديغى

زمان اوراده اسلام سريعاً تأسس ايتمش و مسلمانلرك مقداری چوغالديغی كبی مدينه‌نك موقعی مكه ايله شام آره‌سنده بولنه‌رق مكه‌ليلر دائما معامله‌ٔ تجاريه‌لری اولان شامه كيدوب كلمك ايچون مدينه طرفندن يعنی اسلام ايچندن كچمكه مجبور اولمشلرايدی. آره‌ده كی عداوت حسبيله اهل اسلام مكه‌ليلرك كاربانلرينه دائماتسلط ايلدكاری كبی بر دفعه‌سنده يعنی هجرت سنيه‌نك ايكنجی سنه‌سی رمضاننده قريشك مكه‌دن شامه كيدن كاربانه تسلط داعيه‌سندن وقعهٔ بدر وقوعه كلدی كه واقعا وسيله‌ٔ ابتدائيه‌سی كاربان مسئله‌سی اولمش ايسه‌ده بالآخره ايشسك رنكی دكيشه‌رك قريش ايچون جماعت جديدهٔ اسلاميه‌يی جبر شمشير

ایله کوکندن قلع و قمع ایتمك مقصدئی
میدان آلی‌ویرمش ایدی. یعنی بو وقعه اصلی
حکم وقوتیله بردین غوغاسی اولمش ایدی که
آنده دخی قریش کفره‌سی متعرض واهل
اسلام مدافع صورتنی آلمشلر ایدی. چوجقلر
اختیارلر آیرلدقدن ومدینه ایله « حوالی »
دنیلن قرای متجاوره‌سنك محافظه‌سنه
ابولبابه ایله عاصم بن عدی قوماندالرنده
برر مقدار آدم براقلدقدن صکره رسول‌الله
افندیمز حضرتلرینك مجموع قوتی اوچیوز
بش آدم اولوب بونلرك‌ده یالکز اوچی آتلی
ایدیلر. حتی یولده بینمسك ایچون یالکز
یتمش دوه‌لری اولوب اوچیوز کشی‌یه
کفایت ایده‌میه‌جکندن نوبتله بینرلر ایدی.
عسکر قریش ایسه بیك نفر قدر اولوب

يوزنفری آتلی ايدی . يدی يوز دوه‌لری دخی وار ايدی‌كه جمله‌سی راكب ايديلر ديه‌كدر. بو يله اهل اسلامك اوچ مثلندن زياده دشمنله وقوعه كلن محاربه‌ده نصرت وغلبه اهل اسلام طرفنده قالوب فقط بو غلبه‌نك وجه وكيفيتی ايضاح ايچون بوراده تفصيلاته احتياجمز يوقدر. چونكه اصل مقصودمز بومسئلهٔ عسكريه اولميوب بلكه بومحاربه امرنده موجود اولان برمسئلهٔ معنويه‌يی ميدان وضوحه چيقارمق عزمنده‌يز. اوايسه حقيقةً دين غوغاسی اولان بوغوغاده ايمانك كفردن و مسلمانلرك كفره‌دن بالكليه آيرلملری قضيه‌سيدر. هم ده كيملرك كيملردن آيرلمش اولملرينی يك جدی يك مهم بر صورتده تحسا كه ايتمك

لازم کلور . کفردن برایمـان آریلیور اما
آبا واجداددن موروث برتمللی ایمان دکل!
دهادون اصنام صابئیه یه سجده ایدیلور ایکن
همان بوکون پیدا اولمش بر ایمان جدیدکه
اکر یکیلکی ایله اصلا قیاس قبول ایده میه.
جلک درجه لرده جدیتی وقوتی اولمسه ایدی
(معاذالله ! حاشا ثم حاشـا) ینه صورت
اصلیه سـنه رجـوع ایدی ویرمسی دخی
احتمالدن هیچ بیله بعید دکل ایدی. هیئت
مشرکه دن بر جمـاعت مسـلمه آریلیورکه
بونلر اوته دنبری بربرینک بیانجیسی دشمنی
اولسه لر آیرلمق مسئله سی پك قولای اولوردی
اما یکدیکرینک بیانجیسی دشمنی اولمدقدن
فضله طرفین بربرینک همشهریسی اقرباسی
تعلقاتی من القدیم دوستی اولمریله اکریکی

دینلرینه ایمانلری هرقوتك فوقنده اولمسه
ایدی « بابا اوغلی ایله قرداش قرداشی ایله بر
آدمك افکاری ایچون جنك ایده مز » دیه
قلیجلرینی قینلرینه صوقوب مصالحه ومصافحه
ایدی ویرملری دخی محتملاتدن ایدی.
اوت بونلر هپ برفامیلیا افرادی ایدیلر.
مثلا قریش اردوسنك برنجی سنجقداری
ابوعزیز بن عمیر اولدیغی حالده مسلمان
اردوسنك برنجی سنجقداری دخی آنك
قرنداشی مصعب بن عمیر ایدی. کذلك
قریش اردوسنك امیه بن خلف وقرنداشی
بی بن خلف وعمروابن العاص کبی اکابری
ردوی محمدیه نك حضرت عمروسعید کبی
کابری ایله نسلاً عم زاده لر ایدیلر.
ون اصحابك اولوسی اولان حضرت ابوبکر

ایله کبار اصحابدن طلحه حضرت رسولك
اك بیوك دشمنی اولان ابوجهل واردوی
قریشك اك بمان قوماندانلرندن اولان خالد
بن ولیدایله نسلاً عمزاده‌لرایدیلر. بونلردن
دها مهمی شودرکه حضرت ابو بکر لواء
محمدی التنده ایکن اوغلی عبدالرحمن قریش
کفره‌سی بیراغی التنده ودیکر اوغلی حضرت
عبدالله معیت رسول اللهده ایدی. قریش
اردوسنده حضرت رسولك اك بیوك
مستحقرلرندن نضر بن حارث اردوی
اسلامده بولنان کباراصحابدن زبیربن العوام
حضرتلرینك عم زاده‌سی ایدی. سیدة
النسا حضرت خدیجة الکبرانك برادری
یعنی حضرت رسولك قاینی نوفل بن خویلد
دخی قریش اردوسنده ایدی. کذلك قریش

اردوسنك اكابرندن ابوسفيان ايله عقبه
بن ابى معيط ومشهور عتبه وشيبه وربيعه
دخى كبار مهاجريندن حضرت عبيدهنك
يقين اقرباسندن ايديلر. حتى حضرت
رسولك كندى عمجه‌سى حضرت عباس
دخى قريش اردوسنك اكابرندن اولوب
انك اوز قرنداشى حضرت حمزه دخى
اردوى سعادتده اك بيوك قهرمانلردن
ايدى. كذلك حضرت على بن ابى طالب
معيت رسول اللهده بولنديغى حالده قرنداشى
عقيلله بن ابى طالب دشمن طرفنده ايدى.
رسول الله افنديمز حضرتلرينك دامادى
ابوالعاص بن ربيع دخى قاين پدرى اولان
اول رسول خدايه قارشو قليج چكوب
گلمش ايدى. بو صايدقلرمزدن ماعدا

افرادك دخی همان کافه‌سی یکدیکریله
بویله قرابت وصهریت صاحبلری آدملر
ایدیلر. ایشته سزه ایکی اردوی متخاصم که
دنیا قوروله‌لی بر مثلی دها کورلمامش
و بویله قرداش قرداشه بابا اوغله هر
بردی دیکرینك حقیقةً قانلرینه صوصامش
جانلرینه آجیقمش صورتنده بر محاربه
شو عالم اوزرنده هیچ بر مقصد اغورنده
وقوعه کلمش دکلدر. بویله بر محاربه اولسه
اولسه بر حقیقت دینیه ایچون وقوعه کله بیلور
ایدی. بنه او حقیقت دینیه ایچون وقوعه
کلمشدر . دین حق اغورنده فدای جانی
کوزه آلدیرمق واقعا سائر یرلرده سائر
محللرده دخی کورلمش شیلردن ایسه‌ده
بوکون بوراده فدا ایدیله‌جك جان لندی

اوغـلی قرداشی ابن عمی حصمی اقرباسی
التده برفدادرکه نه قدر درین دوشونلسه
احمیق او نسـبتده آرتار. حضرت عیسی
علیه الصلات والسـلام افنـدیمزك یالکز
توقیفندن عبارت اولان برشب مضایقه سنده
کندیسنی انکاره قدر واران بعض کیمسه لرك
ایمانی ایله بو ایمان آره سنده کی فرقی کوره مه ـ
ملك تقدیرایده مامك قابل دکلدر. او یله ایسه
مشارالیه حضرتلریله رسـول الله افندیمز
حضرتلری آره سنده کی مؤمنیتك درجه ـ
سنی ده تقدیرایده مامك قابل اولەمز. حتی
بو محاربه نك مبادیسنده بعض عقلا ء بویله
قرداش قرداشه غوغا کورلمش ایشیدلمش
شی دکلدر. عادت عربه بالکلیه مخالفدر .
عرب قرابت وصهریته فوق العاده رعایت

ایدر. آره‌ده پایلاشه‌میه‌جق نه‌وار؟» یوللو سوزلرایله مصالحه‌یی تکلیف و ترغیب وتشویق دخی ایتمشلر ایدیسه‌ده حق ایله باطلك آره‌سنی قلیج ایله تفریق لزومی برکره میدانه چیقمش اولدقدن صکره بو لزومك مقتضاسنی ایفادن کیمسه کیمسه‌یی منع ایده‌مامش ایدی. بناءً علیه محاربهٔ مذکوره اویله بر شدت خونریزانه ایله وقوعه کلدی‌که تعریف وتوصیفی انسانك طمارلرنده‌کی قانی چکوب ایشیدنلرده بت بکز براقمز»

بز محاربه‌نك هولنی حکایه ایتمامش اولدیغمز حالده قانولیك دوستمز یالکز بووقعه‌نك اهمیت معنویه‌سنی دوشونمکدن بتنده بکزه قان قالمامش ایدی. یالکزدفع

حيرت ايچون « سبحان الله » كلمه‌سنى تكراردن بشقه آغزندن سوز چيقه‌ميور ايدى. ديدككه :

— انصاف بيوركز افندم ! بر آدمك نبوتنه ايمان خصوصنده بودرجه‌لره واران قوت واهى برشى عد اولنه‌بيلورمى؟ بويله جهت جهت مطالعه وملاحظه‌سى عقللره حيرت ويرن بر محاربه‌نك سبب يكانه‌سى يالكز بر نبوت احمديه مسئله‌سندن عبارت اولوب اكر او نبوت او آدملرك نظرنده قطعياً تحقق ايتمامش و بناءً عليه كنديسنه صورت قطعيه و مطلقه‌ده ايمان ايدلمامش اولسه ايدى بوايمانده بودعواده بودرجه‌لرده ثبات قابل اوله بيلورمى ايدى ؟ حضرت محمد عليه السلامدن بشقه هيچ

ر پیغمبره کندی زمانلرنده بوقدر ایمان
اولندیمی ؟

دوستمز انصافی الدن براقمدی .
مقصودی تصدیق ایلدی . فقط اعتراض
قصدیله اولمیوب مجرد توضیح مسئله مقصدیله
اولدیغنی اخطار ایدرك :

— فقط غلبه امیدی اولمسه ایدی عجبا
بو ثباتی بو فداکارانی کوستره بیلورلرمی
ایدی ؟

دیمه‌سیله طرفمزدن دینلدی که :

— یوز آتلی‌یه قارشو اوچ آتلینك
بیك پیاده‌یه قارشو اوچ یوز پیاده‌نك یدی
یوز دوه‌یه قارشو یتمش دوه‌نك غلبه‌سی
مبادی امرده امید اولنه بیلورمی ایدی ؟
بناءً علیه دشمنك شوعددجه اولان تفوقی

وباخصوص مصالحه‌یه ترغیب ایدلدیکنی کو-
رنجه مسلمانلردن هیچ اولمزایسه بعضلرینك
دشمن طرفنه دونمه‌لری وهیچ اولمزایسه
صلحی ترجیح رأینده بولنملری لازم کلمزمی
ایدی ؟ حالبوکه اردوی سعادتده بره قدر
هیچ برکیمسه رأی رسول اللهدن آیرلمامش
ودشمنه رغبت کوسترمامشلردر . برده
اسلام بوکون غالب چیقمش ایسه براز
صکره احدده مغلوب دخی اولمشدر . او
محاربه دخی بو وقعهٔ بدرك نظیره‌سی یعنی
صورت حقیقیه‌ده دین غوغاسی اولمش وینه
قریش تعرض و اسلام تدافع موقعنده
بولنمشدر . بو وقعه‌ده کفرهٔ قریشك اردوسی
اوچ بیك نفراولوب یدی یوزی زرهلی
وایکییوزی آتلی ایدی . اوچ بیك ده

دوه‌لری وار ایدی . اردوی اسلامك
موجودی ایسه‌یدی یوز نفردن عبارت اولوب
یالکز یوز نفری زره‌لی ایدی . سواری
هیچ یوق ایدی . زیرا رسول الله افندیمز
حضرتلریله ابو برده‌نك برر آتی اولوب
غزات سائره هپ پیاده ایدیلر . ایشته بو
محاربه‌ده دخی بادئ امرده غلبه اسلامده
قالمش اولدیغی حالده مجرد حضرت رسولك
براصری بحق اجرا اولنه‌مدیغی ایچون بر
پریشانلق یوز کوسترمش ایدی . کندی
مقدارلرینك درت بش مثلی اولان دشمن
النده پریشان اولدقلری حالده اهل اسلامی
لواء محمدی التنده ینه ثباته مجبور ایدن شی
حضرت پیغمبره ایمان کامللرندن بشقه
هیچ برشی اوله‌مز . آلدقلری یاره‌لردن قان

روان اوله‌رق اولومك تحققنی كوزلریله
كورن مؤمنین وفداكاران اصحابك نصل
مؤمنانه سوزلرایله اغور رسول اللهده
رضای الهی ایچون جانله ایتدكلری جومرد
لكدن نصل ممنون قالدقلرینی صحیفهٔ تاریخده
بیله ایشتمك حقیقهً انسانك توكلرینی
اورپرتمكده‌در. بناءً علیه كندی زماننده
هر بری عقلادن اصیلزاده‌كاندن شعرادن
ادبادن شجعاندن اولان بویله بیكلرجه
خلقك حضرت رسوله شوقدرقوتلی ایمان
ایتملری آنك رسالتنه‌قناعت كامله‌ایله‌قناعت
كتوره‌جك احوالی رأی العین مشاهده
ایلمش اولملرندن بشقه هیچ بر شیدن
نشأت ایده‌مز. بوبابده ذره قدر اشتباه
حقیقةً انسانی فضائل عقل وانصافدن

تجرید ایدرك حقیقت اندیشان عقلا نزدنده عادتا دوچار استحقار ایلر.

دوستمزده علائم انصاف کیتدکجه دها زیاده نمایان اولیور ایدی ! دیدی که :

— حقیقةً اوبله‌در. بو قدر خلق بر فکر باطل اوزرنده اجتماع ایده‌مز. ولوکه موقتاً اجتماع ایده‌بیلسونلر فقط بوقدر قانلی فداکارلقلره کوکس ویرمك لازم کلنجه مطلقا اتفاقلرینه خلل کلور.

— «بوقدر» دیدیککز خلقك حقیقةً نه‌قدر اولدیغنی تخمین ایدییورسکز؟

— ایشته شواحد وقعه‌سنده یدی‌یوز جنکاور چیقارمشلر که بونلك اون‌مثلندن زیاده نفوس اجتماع ایتمش دیمك اولمزمی ؟

— بوبابده بشقه بر مدار تخمین دها

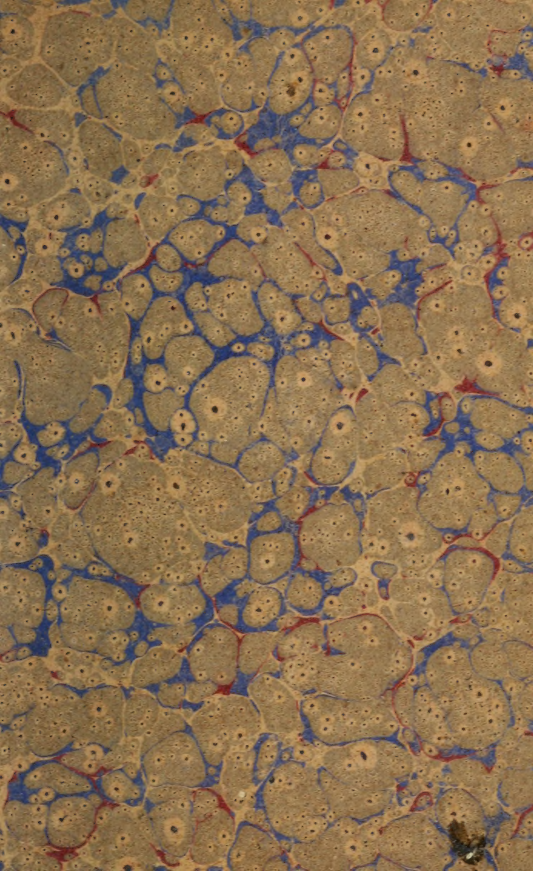
واردر. رسول اکرم افندیمز حضرتلرینك
صوك حجلری اولان حج الوداع ایچون
مدینه‌دن چیقوب مکه‌یه کیدرلرایکن معیت
سنیه‌لرنده‌کی یالکز مدینه حجاجنك مقداری
قرق بیك ایدی. یوم عرفانده هرطرفدن
کلمش اولان حجاج مسلمینك مقداری یوز
اون درت بیك اولدیغی مقیددر. بومقدار
حجاج چیقاران برخلق بونك اون مثلندن
اشاغی تخمین اولنه‌بیلورمی؟ دیمك اولیورکه
زمان حیاتلرنده حضرت رسوله ایمان ایدن
نفوس بربچق ملیون تخمین اولنه‌بیلورکه
بودخی حجازویمن ونجد اهالیسنك کافه‌سی
دیمکدر. چونکه او ولایتلرده اوزمانلر
بوندن زیاده نفوس تخمین اوله‌بیلمسی
کوچدر.

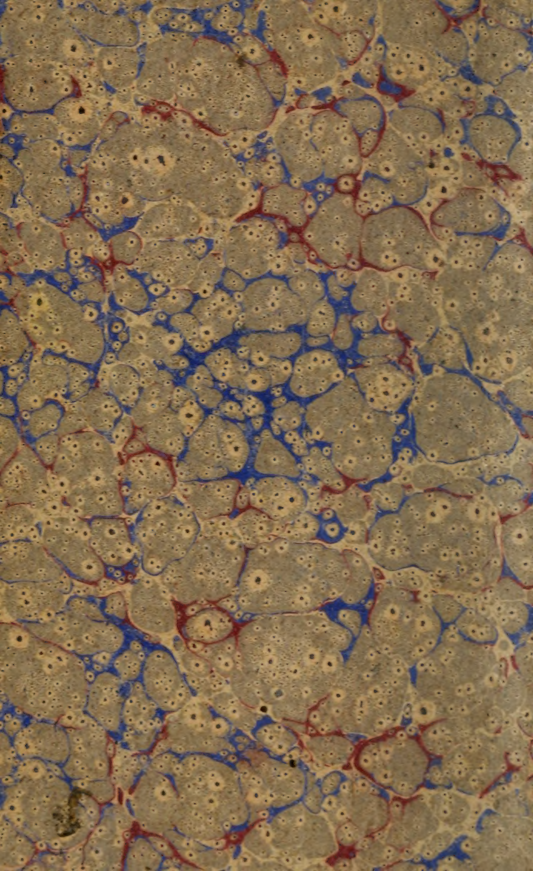
ایشته محاورهمزك بو جهتی دخی شو
صورتده وهین حسن ختام اولهرق فاضل
دوستمز شو مناسبتلرله آلمش اولدیغی
معلوماتدن طولایی حقیقةً متشکر قالدی.
ظاهراً اعتراف ایتمدی ایسهده اللهك فضل
واحسانندن امید ایدرکه نور محبت محمدیه
قلبنی تابناك ایلمشدر. صلواة الله وسلامه
علیه وعلی آله وصحبه اجمعین.

انتهی

6014

3 1761 07290970 8